

รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

รัชณี เสือเหลือง

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก
เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

รัชณี เสือเหลือง

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

ACADEMIC ADMINISTRATION MODEL FOR SMALL SCHOOLS TO IMPROVE THE QUALITY OF EDUCATIONAL

RATCHANEE SUALUANG

A DISSERTATION SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF DOCTOR EDUCATION

PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION

FACULTY OF EDUCATION

MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2022

หัวข้อดุษฎีนิพนธ์	:	รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา
ชื่อนักศึกษา	:	รัชณี เสือเหลือง
ชื่อปริญญา	:	ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชา	:	การบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	:	2566
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	พระมหาไกรวรรณ์ ชินทตฺติโย, ดร.

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ .....
(พระครูศรีวีรคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณะกรรมการสอบดุษฎีนิพนธ์ :
ประธานกรรมการ .....
(รศ.ดร.บุญจันทร์ สีสันต์)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา) .....
(พระมหาไกรวรรณ์ ชินทตฺติโย, ดร.)

กรรมการ .....
(พระศรีวชิรวาที, ผศ.ดร..)

กรรมการ .....
(พระมหาธำรงค์ ธิตปุญฺโญ, ดร.)

กรรมการ .....
(พระครูปลัดสุวัฒนสัจจคุณ, ดร.)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Dissertation Topic	:	Academic Administration Model for Small Schools to Improve the Quality of Educational
Student's Name	:	Ratchanee Sualuang
Degree Sought	:	Doctor in Education
Program	:	Educational Administration
Academic Year	:	2023
Advisor	:	Phramaha Kraiwan Jinadattiyo, Dr.

Accepted by the Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Doctor in Education (Educational Administration)

Dean of Faculty of Education .....
(Phrakhrusrivirakhunsunthorn, Asst.Prof.Dr.)

Dissertation Committee:

Chairman .....
(Assoc.Prof.Dr.Boonchan Sisan)

Member (Advisor) .....
(Phramaha Kraiwan Jinadattiyo, Dr.)

Member .....
(Phrasrivajiravati, Asst.Prof.Dr.)

Member .....
(Phramaha Thamrong Ṭhitapuñño, Dr.)

Member .....
(Phrakhrupaladsuvaddhanasaccaguna, Dr.)

Copyright of Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อดุษฎีนิพนธ์ : รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

ชื่อนักศึกษา : รัชณี เสือเหลือง

ชื่อปริญญา : ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา

ปีการศึกษา : 2566

อาจารย์ที่ปรึกษา : พระมหาไกรวรรณ์ ชินทตฺติโย, ดร.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา 3) เพื่อประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 374 โรง ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้างานวิชาการ จำนวน 748 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นมาตรวัดแบบประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.6-1.0 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.331 - 0.895 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.988 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ได้องค์ประกอบ 23 องค์ประกอบ และ 113 ตัวแปร

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด คือ (1) การส่งเสริมการเรียนรู้ (2) การวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน (3) การดำเนินงาน (4) การควบคุมคุณภาพผู้เรียน (5) การมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ และ (6) กระบวนการบริหารวิชาการ มีค่าสถิติทางไค-สแควร์ = 16.389, df = 16, P-value = .242, GFI = .974, AGFI = .921 และ

RMSER = .136 แสดงได้ว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. ผลการประเมินและรับรองรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า เป็นรูปแบบที่มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 6 องค์ประกอบ ซึ่งมีความเหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ, ยกระดับคุณภาพการศึกษา, โรงเรียนขนาดเล็ก

ABSTRACT

Dissertation Topic : **Academic Administration Model for Small Schools to Improve the Quality of Education**

Student's Name : **Ratchanee Sualuang**

Degree Sought : **Doctor in Education**

Program : **Educational Administration**

Anno Domini : **2023**

Advisor : **Phramaha Kraiwan Jinadattiyo, Dr.**

The purposes of this research were as follows: 1) to study the components of academic administration model for small schools to improve the quality of Educational 2) to create an of the academic administration model for small schools to improve the quality of educational and 3) to evaluate and affirm the of academic administration model for small schools to improve the quality of educational. The mixed research methodology was used in the study. The research instruments were semi-structured interviews, questionnaires and confirmation or certification forms through 5-rating scale questionnaires by IOC; 0.6-1.0 discriminatory power equal to 0.331-0.895 with reliability at 0.988, The data were consisting of school directors, and Academic supervisor in 374 schools. The analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, and confirmatory factor analysis.

The results of this research found that:

1. the components of academic administration model for small schools to improve the quality of educational commission consist of 23 components and 113 variables.

2. the create an of the academic administration model for small schools to improve the quality, general education department from confirmatory factor analysis (CFA) indicated that the highest value was on (1) Promoting learning (2) Planning strategies to raise student quality (3) Operations (4) Student quality control (5) Participation in academics and (6) Academic management processes. has a chi-square value = 16.389, DF = 16, P-value = .242, GFI = .974, AGFI = .921, and RMSER = .136. This result indicates that the model is consistent with the empirical data.

3. The evaluation and confirmation of the model from consisted of six components which were found appropriate, correct, possible, useful and accordance with conceptual framework and theory.

Keywords: Academic Administration, Improve the Quality, Small Schools

กิตติกรรมประกาศ

ดุษฎีนิพนธ์เล่มนี้ได้รวบรวมข้อมูลการบริหารานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสำเร็จได้ด้วยดี ทั้งนี้โดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งด้วยกุศลเจตนาของอาจารย์ที่ปรึกษา พระมหาไกรวรรณ์ ชินทตฺติโย, ดร. ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา แนะนำข้อคิดเห็นตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ความเมตตา พร้อมให้กำลังใจในการเรียนและการทำดุษฎีนิพนธ์ในระดับปริญญาเอกเล่มนี้

รวมทั้งขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบทุกท่านที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยเพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือประเมินและรับรองดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ และผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเครื่องมือและเก็บข้อมูลในการวิจัยทำให้การวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ พระครูวิริยานุวัตร ญาณสาคโร (ราชาวงษ์),ดร. ดร.สุภัค ตรังรัตนจิต และเพื่อน ๆ ในรุ่นที่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ครูอาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่าน และครอบครัวที่เป็นกำลังใจช่วยเหลือกันมาโดยตลอดเวลาอย่างดียิ่งเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จได้ด้วยดี

รัชณี เสือเหลือง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... จ

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... ช

กิตติกรรมประกาศ..... ฌ

สารบัญ..... ญ

สารบัญตาราง..... ฏ

สารบัญภาพ..... ฑ

บทที่

1 บทนำ..... 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 7

1.3 คำถามของการวิจัย..... 7

1.4 สมมติฐานของการวิจัย..... 8

1.5 ขอบเขตของการวิจัย..... 8

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 9

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ..... 12

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 16

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 18

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ..... 18

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน..... 51

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ..... 59

2.4 แนวคิดการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก..... 69

2.5 หลักธรรมที่นำมาบูรณาการกับการบริหารการศึกษา..... 79

2.6 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการริหารงานวิชาการ..... 87

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 94

2.8 สรุป..... 103

3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 105

3.1 วิธีการและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย..... 105

หน้า

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 109
3.3 ตัวแปรที่ศึกษา..... 113
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 113
3.5 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ..... 115
3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 116
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย..... 117
3.8 สรุป..... 121

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 123

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา..... 123
ตอนที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา..... 135
ตอนที่ 3 ผลประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา..... 185
ตอนที่ 4 สรุปผลการวิคราะห์..... 191

5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 192

5.1 สรุปผลการวิจัย..... 193
5.2 อภิปรายผล..... 198
5.3 ข้อเสนอแนะ..... 205

บรรณานุกรม..... 208

ภาคผนวก..... 222

ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์..... 223
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจ IOC..... 228
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ Try Out..... 247
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์และแบบสอบถามในการวิจัย..... 256
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินรับรอง.... 269
ภาคผนวก ฉ วิเคราะห์ สังเคราะห์ตัวแปรการบริหารงานวิชาการฯ..... 294

ประวัติผู้วิจัย..... 313

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก.....	109
3.2	ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	120
4.1	ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์หาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา.....	125
4.2	องค์ประกอบ นิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรการบริหารงานวิชาการฯ.....	129
4.3	แสดงผลค่าความถี่และค่าร้อยละข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง.....	137
4.4	แสดงผลค่า KMO : Kaiser-Mayer-Olkin Measurers of Sampling Adequacy.....	140
4.5	แสดงผลค่าความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบการบริหารงานวิชาการฯ.....	140
4.6	แสดงผลความเหมาะสมของค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายองค์ประกอบหลักที่ 1 การดำเนินงาน.....	142
4.7	แสดงผลความเหมาะสมของค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ขององค์ประกอบหลักที่ 2 กระบวนการบริหารงานวิชาการ.....	144
4.8	แสดงผลความเหมาะสมของค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายขององค์ประกอบหลักที่ 3 การส่งเสริมการเรียนรู้.....	145
4.9	แสดงผลความเหมาะสมของค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายขององค์ประกอบหลักที่ 4 ควบคุมคุณภาพผู้เรียน.....	147
4.10	แสดงผลความเหมาะสมของค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายขององค์ประกอบหลักที่ 5 การมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ	149
4.11	แสดงผลความเหมาะสมของค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายขององค์ประกอบหลักที่ 6 การวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน	151
4.12	ค่าสถิติ Baertlett และค่าดัชนีไกเซอร์-ไมเยอร์-ออลคิล (MSA) จำแนกตามโมเดลหลักการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา..	155
4.13	ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนัก ค่าสัมประสิทธิ์ของโมเดลการดำเนินงาน	157
4.14	ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนัก ค่าสัมประสิทธิ์โมเดลกระบวนการบริหารวิชาการ.....	161
4.15	ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนัก ค่าสัมประสิทธิ์โมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้.....	164
4.16	ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนัก ค่าสัมประสิทธิ์โมเดลควบคุมคุณภาพผู้เรียน.....	168

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

4.17 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนัก ค่าสัมประสิทธิ์โมเดลการมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ..... 172

4.18 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนัก ค่าสัมประสิทธิ์ของโมเดลการวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน..... 175

4.19 ค่าสถิติ Baertlett และค่าดัชนีไกเซอร์-ไมเยอร์-ออลคิล (KMO) ของโมเดลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับการศึกษา..... 178

4.20 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับการศึกษา..... 179

4.21 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักและค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของตัวแปรงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา. 181

4.22 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกันขององค์ประกอบ 6 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา..... 183

4.23 แสดงผลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านความถูกต้อง (Accuracy)..... 186

4.24 แสดงผลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านความเหมาะสม (Propriety)..... 187

4.25 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านความเป็นไปได้ (Feasibility)..... 187

4.26 แสดงผลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านความเป็นประโยชน์ (Utility)..... 188

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	11
2.1	แสดงแนวคิดรูปแบบเชิงระบบ.....	24
2.2	แสดงแนวคิดรูปแบบเชิงระบบ (P-D-C-A).....	26
2.3	แสดงขั้นตอนการสร้างรูปแบบสร้างความสัมพันธ์.....	36
2.4	การศึกษาปรากฏการณ์โดยวิธีการสร้างโมเดล.....	37
2.5	แสดงขั้นตอนการสร้างรูปแบบสร้างความสัมพันธ์.....	39
2.6	ขั้นตอนการวิจัยการพัฒนารูปแบบ กรณีที่ 1 ร่างรูปแบบจากการวิเคราะห์เอกสารและการศึกษาจากสภาพจริง.....	43
2.7	ขั้นตอนการวิจัยการพัฒนารูปแบบ กรณีที่ 2 ร่างรูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย.....	44
3.1	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	108
4.1	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งของโมเดลการดำเนินงาน.....	156
4.2	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งของโมเดลกระบวนการบริหารวิชาการ.....	160
4.3	ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งของโมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้.....	163
4.4	ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งของโมเดลควบคุมคุณภาพผู้เรียน.....	167
4.5	ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งของโมเดลการมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ.....	171
4.6	ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งของโมเดลการวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน.....	174
4.7	โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของตัวแปรการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา.....	180
4.8	โมเดลต้นแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กของรัชณี (4P1O1Q).....	185

บทที่ 1
บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 พร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าอย่างเต็มศักยภาพ จึงเป็นจุดเน้นของการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) โดยที่ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ กำหนดการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพ ระบบบริหารจัดการศึกษา และกำหนดการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์และให้เอื้อต่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างเสมอภาคทั่วถึง และใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการปฏิรูประบบการสอบที่นำไปสู่การวัดผลในเชิงทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 มากกว่าการวัดระดับความรู้ และจัดการความรู้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ (สำนักทดสอบทางการศึกษา , 2565, หน้า 1)

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษา ค้นคว้าจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร บทความ วารสาร หนังสือ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประกอบในการเขียนงานวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1.1 ความเป็นมาของการวิจัย

กระแสความเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกปัจจุบัน ได้ก้าวเข้าสู่ยุคข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนทั่วโลกสามารถติกต่อสื่อสารกันได้อย่างทั่วถึงและรวดเร็วทำให้เกิดผลกระทบต่อปัญหาการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านของเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการศึกษา การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทำให้นานาประเทศต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีและเข้มแข็งสามารถสร้างสังคมให้มีคุณภาพ คนจะมีคุณภาพได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาที่เป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นองค์ประกอบแรกที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคนทุกช่วงชีวิตให้มีความ

เจริญงอกงามควบคู่ไปกับความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมถึงการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนด้วยความสามารถในการแข่งขันได้ในยุคที่เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) ที่กำลังพัฒนาในยุคเศรษฐกิจบนพื้นฐานของความรู้ (Knowledge-based Economy) จากภายใต้ของข้อมูลข่าวสารและการคมนาคมสื่อสารในสถานการณ์ปัจจุบันที่ทำให้โลกที่กว้างใหญ่ดูเหมือนจะแคบลงเพราะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านข้อมูลข่าวสาร สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษาตลอดจนวัฒนธรรมเข้ามามีบทบาทมากขึ้น มีการจัดระเบียบสังคมของโลกและเศรษฐกิจที่เป็นสากลมากขึ้นทำให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเข้าไปเกี่ยวข้องอย่างเลี่ยงไม่ได้ การเตรียมประชากรให้มีคุณภาพเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะระบบเศรษฐกิจของโลกยุคใหม่ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้ (Knowledge Based Economy) ที่จำเป็นต้องอาศัยทักษะต่าง ๆ ของทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของแต่ละประเทศทั่วโลกในการเรียนรู้ การผลิต การถ่ายโอนและการให้ความรู้ของภาคแรงงานที่เป็นฐานในการผลิตเพื่อเพิ่มขีดความสามาถในการแข่งขันกับอาณารยประเทศได้ ดังนั้น ประเทศจึงมุ่งไปที่การจัดการศึกษาที่ดีมีคุณภาพให้กับคนในประเทศเป็นสำคัญด้วยการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของกระบวนการและเนื้อหาในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมและการสร้างภูมิปัญญาให้กับสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 2)

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด และเนื่องจากแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับเดิมได้สิ้นสุดลง กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ฉบับนี้ขึ้นเพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า ก) จึงต้องมุ่งพัฒนาคุณภาพของประชาชนให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีความเท่าเทียมกันเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของประชาชนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก จากสถานการณ์ดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ได้กำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นเลิศด้านวิชาการ นำไปสู่การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันโดยกำหนดตัวชี้วัดด้านผู้เรียน ซึ่งกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษามี 3 องค์ประกอบ คือ การจัดการเรียนการสอน การบริหาร และการนิเทศ โดยองค์ประกอบทั้งหมดต้องมีความสัมพันธ์กัน กระบวนการบริหารและการนิเทศจะเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงการจัดกิจกรรมการสอนพัฒนากิจกรรมการสอน

อันจะเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทำให้ครูทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลให้กระบวนการจัดการสอนมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2550, หน้า 70)

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีวสิยัทศัน์ในการพัฒนาโรงเรียนของตนและรู้จักวางแผนการดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกด้าน ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ว่าหน่วยงานเล็กหรือหน่วยงานใหญ่ โรงเรียนของรัฐบาลหรือโรงเรียนเอกชนก็ตาม ย่อมมีบทบาทที่ส่งผลต่อการสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง บางครั้งการจัดสถานศึกษาแม้จะไม่เรียบร้อยถูกต้องอยู่บ้าง ก็อาจได้รับผลงานสูงได้หากผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลกัษณะที่ดี แต่ถ้าคุณลักษณะหรือพฤติกรรม ในการนำของผูบ้ริหารไม่ดี แม้การจัดองค์กรถูกต้องหรือดีเพียงใดก็ตาม ผลงานที่เกิดขึ้นของหน่วยงานนั้นย่อมสมบูรณ์ได้ยาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีพฤติกรรมในการนำที่ถูกตอ้งเหมาะสมเพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์กร ขึ้นอยู่กับผู้บริหารซึ่งจะวินิจฉัยสั่งการหรือตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารนั้นควรที่จะประกอบด้วยเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำคุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการและคุณลักษณะความสามารถในการบริหาร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 2) ดังนั้น ผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได่จากระบบการศึกษา นักวิชาการหลายท่านต่างมีความเห็นตรงกันว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้น ผู้บริหารโรงเรียนเป็นตัวแปรที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมไทย คุณภาพและประสิทธิภาพทางการศึกษามักแปรปรวนไปตามผู้นำเสมอ หน้าที่ของผู้นำที่สำคัญนั้นจะต้องจัดการภายในองค์การ เพื่ออำนวยการให้ทรัพยากรที่เป็นตัวคนและวัตถุประสานเข้าด้วยกัน สามารถทำงานร่วมกันได่อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันจะต้องจัดการเกี่ยวกับภายนอกองค์การเพื่อนำองค์การให้สามารถดำเนินไปไดโดยมีการปรับตัวอย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปอยู่ตลอดเวลา (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2556, หน้า 28)

งานวิชาการถือว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหลาย รวมถึงการจัดทำหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษาที่ช่วยพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน งานวิชาการจึงเกี่ยวข้องกับทุกกิจกรรมในโรงเรียนโดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จรวมถึงความสามารถของผบู้ริหาร ซึ่งหากขาดกระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะสมในงานวิชาการขาดการเชื่อมโยง ขาดการนำทรัพยากรทางการศึกษามาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่าง แท้จริงอาจส่งผลกระทบให้คุณภาพการศึกษาของนักเรียนลดลงและจะส่งผลต่อศักยภาพการคิด และการพัฒนาปัญญาของผู้เรียนอย่างเลี่ยงไม่ได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2556, หน้า 29-30) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุก

ชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน อันเป็นจุดมุ่งหมายหลักของโรงเรียนซึ่งเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา จะเห็นได้ว่า การบริหารงานวิชาการจึงเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษา เพราะว่า คุณภาพผู้เรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน หลักสูตรสถานศึกษาจะเป็นตัวกำหนดมาตรฐานคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาได้เป็นอย่างดี เพราะหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย แนวทางวิธีการและเนื้อหาสาระที่เรียน ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งจะสะท้อนว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ เจตคติ และพฤติกรรมตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดไว้หรือไม่ หลักสูตรสถานศึกษาที่ดีควรคำนึงถึงบริบทของผู้เรียน ท้องถิ่นและชุมชน มีการบูรณาการสาระการเรียนรู้ หรือจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับความถนัดความสามารถและความสนใจของผู้เรียน และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนตามขีดความสามารถทำให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์และสมดุลทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 6)

1.1.2 ปัญหาของการวิจัย

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2565) ได้กำหนดทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในระยะ 5 ปี ด้านการศึกษาไว้ ดังนี้ 1) ให้มีการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง 2) การพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ และ 3) การพัฒนาผลิตภาพแรงงานเป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนากำลังคนและแรงงาน แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ซึ่งแนวคิดการจัดการศึกษา โดยยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษาประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs, 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) เช่น คุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้และวิกฤติด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติและการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางของคณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาในมาตรา 6 ที่กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้

และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และมาตรา 8 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการ 3 ประการ คือ เป็นการศึกษาตลอดชีวิต สำหรับประชาชนให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ภายใต้มีวิสัยทัศน์“คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” โดยประเด็นหลักของเป้าหมายปฏิรูปการศึกษามี 3 ประเด็น คือ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารและจัดการศึกษา ทั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบไว้ 4 ประการ คือ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การพัฒนาครูยุคใหม่ การพัฒนาสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่และการพัฒนาการบริหารจัดการใหม่ นโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 กำหนดเป็นนโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษา โดยยึดกรอบการปฏิรูปการศึกษาน้อมนำพระราชกระแสของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 ในด้านการศึกษา ที่จะต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้เด็ก เยาวชน และผู้เรียนมีทัศนคติที่ถูกต้องในเรื่องสถาบันหลักของชาติ สร้างพื้นฐานชีวิต (อุปนิสัย) ที่เข้มแข็ง สร้างความรู้ ทักษะ แผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ปีการศึกษา พ.ศ. 2562 - 2565 เพื่อให้มีอาชีพมีงานทำและได้นำเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ด้านการเสริมสร้างศักยภาพและทรัพยากรมนุษย์ ที่มุ่งให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 และยึดเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่กำหนดหลักการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กเล็ก (ปฐมวัย) ภายใต้แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาในประเด็นสำคัญคือ 1) ยกระดับคุณภาพการศึกษา 2) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา 3) มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 4) ปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ จากสาระสำคัญที่กล่าวมา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศด้านวิชาการ นำไปสู่การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันโดยกำหนดตัวชี้วัดด้านผู้เรียน ได้แก่ ร้อยละของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน ร้อยละของผู้เรียนที่อ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น และมีนิสัยรักการอ่าน ร้อยละของผู้เรียนที่มีทักษะการคิด วิเคราะห์ ร้อยละของผู้เรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) มากกว่าร้อยละ 50 ในแต่ละวิชาเพิ่มขึ้น เนื่องจากปีการศึกษา 2564 ที่ผ่านมามีการแพร่กระจายของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) มีสถานศึกษาหลายแห่งที่ต้องปิดทำการเรียนการสอนจากผลกระทบของการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้การประเมินคุณภาพผู้เรียนได้ดำเนินการประเมินตามภารกิจ คือ การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-NET) ชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 ในภาพรวมทุกวิชา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าระดับประเทศ (ร้อยละ 69.19) เมื่อพิจารณาเป็นรายวิชา พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ**ต่ำกว่าระดับประเทศ**ทุกวิชา เรียงตามลำดับ คือ วิชาภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 82.16) วิชาคณิตศาสตร์ (ร้อยละ 64.86) วิชาวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 62.16) และวิชาภาษาไทย (ร้อยละ 51.35) ตามลำดับ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2565, หน้า 111) นอกจากนี้โรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดจำนวนมากที่พบปัญหาใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า อัตราส่วนครูต่อนักเรียน นักเรียนต่อห้องเรียนต่ำกว่ามาตรฐาน ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน 1 คนสูงกว่าโรงเรียนขนาดอื่น ๆ 2) ด้านการเรียนการสอน พบว่า ครูไม่ครบชั้นและนักเรียนมีจำนวนน้อยในแต่ละชั้น ครูสอนไม่เต็มเวลาและเต็มความสามารถเพราะมีภารกิจอื่น 3) ด้านงบประมาณ เพราะโรงเรียนได้รับจัดสรรบุคลากร งบประมาณวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้างเป็นจำนวนน้อย 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พบว่า การประสานงานกับหน่วยงานองค์กรอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนมีน้อย เนื่องจากผู้ปกครองมีฐานะยากจนไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 1) จากปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนในการอ่านจับใจความ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการนำไปใช้ โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ที่เป็นวิชาหลักสำหรับการคิดสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศ ทั้งนี้ นอกจากความสามารถทางวิชาการยังไม่ปรากฏผลที่ชัดเจนแล้ว เด็กและเยาวชนไทยยังมีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมเช่น การใช้ความรุนแรง ยาเสพติด ขาดจิตอาสา ขาดความรับผิดชอบ ไม่มีวินัย เป็นต้น ซึ่งเป็นโจทย์สำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดีและเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ

1.1.3 ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

จากแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561) ที่สำคัญคือ การสร้างคุณภาพและเนื้อหาในการศึกษา การสร้างโอกาส การเข้าถึงการศึกษา และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการจัดการศึกษา ซึ่งการปฏิรูปการศึกษาได้มุ่งเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้คนไทยได้เข้าถึงการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ เพื่อเป็นคนไทยยุคใหม่ที่มี คุณภาพ ซึ่งการหาแนวทางในการบริหารจัดการโรงเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่เหมาะสม เพื่อสร้างฐานที่มั่นคงในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนให้เข้ากับ “การปฏิรูปการศึกษา” เป็นโจทย์ที่สำคัญสำหรับผู้บริหารและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกภาคส่วน จำเป็นอย่างยิ่งที่ จะต้องมีการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ซึ่งการปฏิรูปดังกล่าวจะสำเร็จได้ก็ต้องอาศัยการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการ

ปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ มิใช่เพียงแก้ไขจุดใด จุดหนึ่งที่แยกจากกันตั้งแต่การพัฒนา คุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ การปรับกระบวนทัศนะการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีการพัฒนาครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ โดยการสร้างครูยุคใหม่ที่มีความรู้ความสามารถ มีใจรัก มีคุณธรรม จริยธรรม เข้ามาเป็นครู และปรับระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพคลองตัว และส่งเสริมการมีสวนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ (สุวิทย์ ฝ่ายสงค์ และสิรินธร สินจินดาวงศ์, 2561, หน้า 81) การบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญ ไม่ว่าสถานศึกษานั้นจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานทางวิชาการ หรือผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นประการสำคัญ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนที่จะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับการบริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, หน้า 8)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาโดยใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับการศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาได้นำแนวทางรูปแบบการบริหารวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ศึกษานี้ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพ และมีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กอย่างยั่งยืนโดยบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การพัฒนางานวิชาการจะส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษา และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ดังนี้

1.2.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

1.2.2 เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

1.2.3 เพื่อประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

1.3 คำถามของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและเป็นแนวทางในการหาคำตอบผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถามของการวิจัยไว้ดังนี้

1.3.1 กรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ควรเป็นอย่างไร

1.3.2 การสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ควรมีรูปแบบเป็นอย่างไร

1.3.3 รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

1.4 สมมุติฐานการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดสมมุติฐานการวิจัยไว้ว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เป็นพหุตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันและมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด

1.5 เขตเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตพื้นที่ ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั่วประเทศ จำนวน 14,264 โรง ในปีการศึกษา 2565

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) จำนวน 14,264 โรง และได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 374 โรง โดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2560, หน้า 48-49) ด้วยวิธีเทียบบัญญัติไตรยางค์ โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม (Sample Unit) ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก (Lottery)

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยยึดกรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการของสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2550 ทั้งหมด 17 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย 1) การวางแผนงานด้านวิชาการ 2) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ 3) การพัฒนากรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 6) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การนิเทศการศึกษา 9) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 10) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 11) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน 15) การแนะแนวการศึกษา 16) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และ 17) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และหลักการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษา ประกอบไปด้วย 1) การระบุเป้าหมาย 2) การจัดทำแผนกลยุกต์ 3) การปฏิบัติตามแผนกลยุกต์ 4) การส่งเสริม ควบคุม กำกับ ติดตาม และนิเทศ และ 5) การตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผล นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักพุทธธรรมมาใช้ในการปรับสำนวนกับตัวแปรของการบริหารงานวิชาการ คือ หลักพละ 5

4. ขอบเขตด้านเวลาในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการวิจัยไว้ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยทำการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อสร้าง กรอบแนวคิดและร่างองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ระหว่างเดือน มีนาคม 2565 ถึงเดือน ตุลาคม 2565

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2565 ถึงเดือน มกราคม 2566

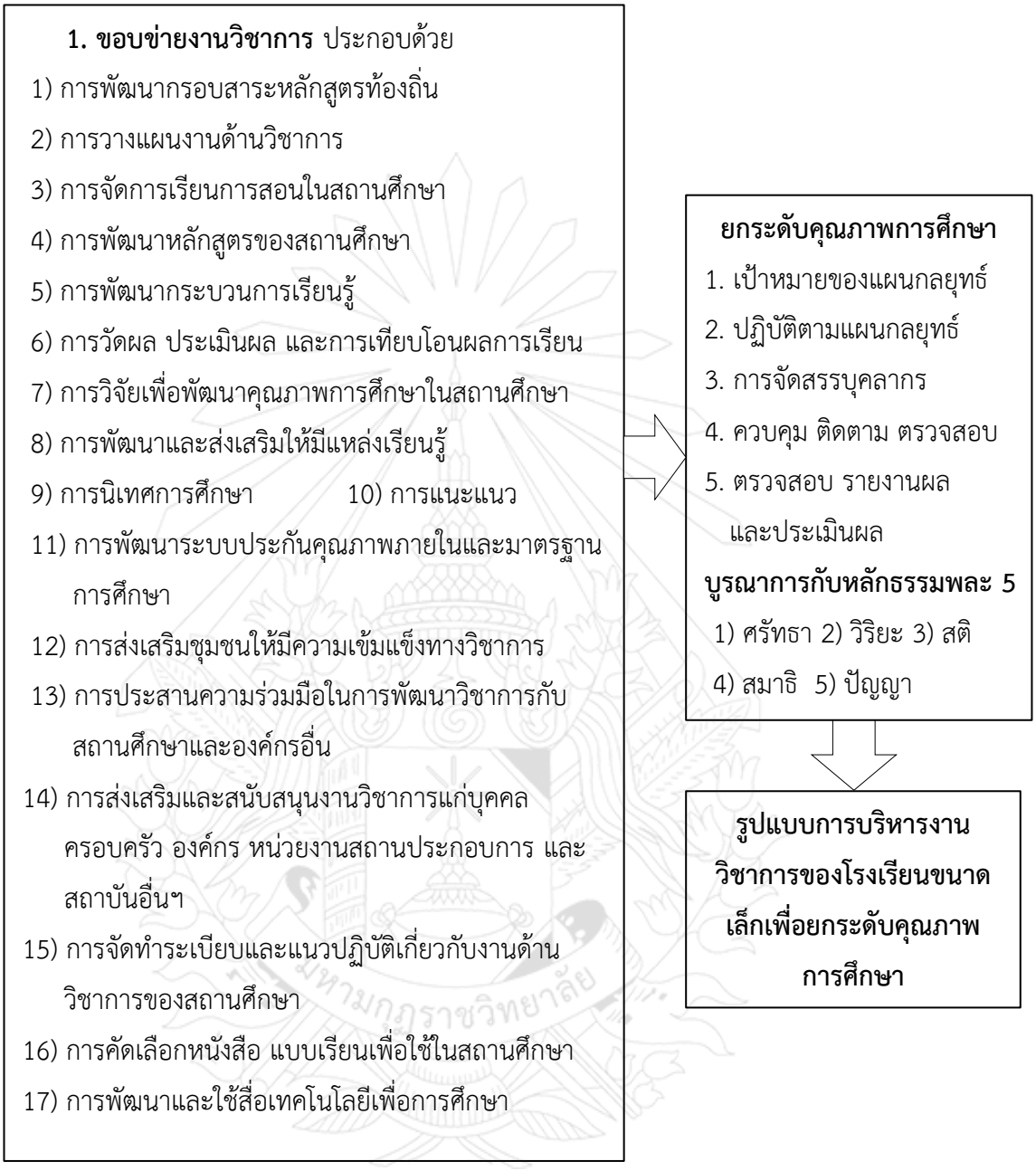
ระยะที่ 3 การประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2566 ถึงเดือน เมษายน 2566 จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 17 รูป/คน

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดหลักของสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556)

และนักวิชาการคือ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2556) คัมภีร์ สุดแท้ (2553) ธีระ รุญเจริญ (2550) สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2554) และฮอย และมิสเกล (2012) และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ระดับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 ท่าน ซึ่งมีขอบข่ายงานวิชาการประกอบด้วย 1) การพัฒนากรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 10) การแนะแนวการศึกษา 11) การนิเทศการศึกษา 12) การพัฒนาและส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การพัฒนาและจัดทำระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนาและส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และหลักการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา จากนักวิชาการได้แก่ เจสส์ (Jesse, 1999) สุวิมล โพธ์กลิ่น (2549) ชาญชัย อาจินสมาจาร (2550) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) จันทรานี สงวนนาม (2553) สัมมา รธนิตย์ (2556) มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) เป้าหมายของแผนกลยุทธ์ 2) การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ 3) ควบคุม กำกับ และติดตาม 4) การจัดสรรบุคลากร และ 5) ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผล และสังเคราะห์หลักพุทธธรรม ด้วยหลักพละ 5 พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2551) และวิทย์ วิศทเวทย์ และเสถียรพงษ์ วรรณปก (2544) สรุปเป็นกรอบแนวคิดดังภาพที่ 1.1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

***ที่มา*:** สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556), ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553)

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะที่สำคัญในการวิจัย ดังต่อไปนี้

รูปแบบ (Model) หมายถึง แบบจำลองลักษณะที่กำหนดขึ้นเป็นหลัก หรือแนวทางมาตรฐานซึ่งยอมรับ และใช้กันทั่วไปซึ่งโครงสร้างแสดงถึงความสัมพันธระหวางองคประกอบตาง ๆ หรือตัวแปรตาง ๆ สามารถใช้รูปแบบอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบตาง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ ที่มีในปรากฏการณธรรมชาติหรือในระบบต่าง ๆ อธิบายลำดับขั้นตอนขององค์ประกอบหรือกิจกรรมในระบบ

รูปแบบการบริหารงานของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา หมายถึง แบบจำลองความคิด หรือรูปแบบอย่างย่อ หรือบริบทของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อแสดงถึงความสัมพันธระหวางองคประกอบตาง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างที่มีความสัมพันธ์กัน

การบริหารงานวิชาการ (Academic administration) หมายถึง การบริหารงานวิชาการในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น ซึ่งส่งผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อปรับปรุง ส่งเสริม พัฒนาผู้เรียน และยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานได้ตามเจตนารมณ์ของการศึกษาให้มากที่สุดไม่ว่าจะเป็นในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลทางการ ศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน ประกอบไปด้วย 17 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การพัฒนากรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น (Local curriculum framework development) หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับหลักสูตรที่มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น ครอบคลุมกับหลักสูตรแกนกลาง ตลอดจนความต้องการของโรงเรียน มีการวิเคราะห์หลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตจริง ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน และนำผลการประเมินการใช้กรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่นไปวิเคราะห์วางแผน เพื่อยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพ

2. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (School curriculum development) หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนโดยมีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย จุดเน้นของหลักสูตรโรงเรียน และมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง พร้อมทั้งนำผลการประเมินไปวิเคราะห์วางแผนพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การพัฒนาหลักสูตรเป็นการ

ดำเนินงานได้มาซึ่งแผนประสบการณ์หรือแผนจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นแนวทางที่ครูเรียนใช้ในการพัฒนาหลักสูตรของตนเองถูกต้องตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพ

3. การวางแผนงานด้านวิชาการ (Academic planning) หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการวางแผนงานวิชาการในโรงเรียน มีการรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน มีคณะกรรมการวิชาการรับผิดชอบ มีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง และกำหนดเป้าหมาย มีการกำกับ ดูแล นิเทศ ติดตาม และประเมินผล และนำผลการประเมินไปปรับปรุงในการพัฒนางานวิชาการในการยกระดับคุณภาพการศึกษา

4. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (Teaching and learning in educational) หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนโดยให้ครูจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีแผนการจัดเรียนรู้ ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และนำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้อย่างสม่ำเสมอและตรวจสอบได้ เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Learning process development) หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนได้ส่งเสริมให้ครูมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรโรงเรียน และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีการประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

6. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (Researches for educational quality development) หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการกำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของโรงเรียน ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ในการวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และนำผลการวิเคราะห์วิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

7. การนิเทศการศึกษา (Educational supervision) หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนมีการดำเนินงานอย่างเป็นกระบวนการ โดยถือหลักการและการมีส่วนร่วมในการทำงาน มีการวางแผนในการดำเนินงาน มีการกำกับ ติดตามกระบวนการนิเทศเป็นระบบและต่อเนื่อง และมีการสรุปผลการนิเทศเพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโดยให้เกิดประโยชน์สูงสุด

8. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา (Establishing regulations and guidelines on academic work of educational) หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนมีการจัดทำระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน โดยมีการตรวจสอบ ประเมินผลและนำไปแก้ไขปรับปรุงเพื่อความเหมาะสมต่อไป

9. การแนะแนวการศึกษา (Educational guidance) หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนมีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในโรงเรียน โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน มีการประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษากับโรงเรียนหรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ

10. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (Evaluation and transfer of learning credits) หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนกำหนดให้มีมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรโรงเรียน ให้ครูวัดและประเมินผลตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรโรงเรียน มีการเทียบโอนหลักสูตรกรณีโอนย้ายโรงเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและการประเมินผลของโรงเรียน อนุมัติการประเมินผลการเรียน รายภาคและรายป การตัดสินผลการเรียน

11. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (Learning resource development) หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนได้ดำเนินการจัดหา รวบรวมข้อมูล จัดทำทะเบียนแหล่งการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระ จัดให้นักเรียนไปฝึกประสบการณ์ในการเรียนรู้ในแหล่งการเรียนรู้ โดยมีการรายงานผลการใช้แหล่งการเรียนรู้ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนา

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ (Academic promotion for the community) หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน โดยมีการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น (Cooperation of academic development with other schools respectively) หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนมีการระดมทรัพยากร ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนทุกด้าน และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน โดยทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (Academic promotion and support for persons families organizations work units and other institutions) หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำรวจข้อมูล ความต้องการในการจัดการศึกษา โดยส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

15. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (Development of school internal quality assurance system) หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนมีการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษา มีการประเมินผลการดำเนินงานแผนงานและประกัน

คุณภาพและมีหลักฐานให้ตรวจสอบได้ พร้อมทั้งมีการวิเคราะห์ผลการประเมินการดำเนินแผนงานและประกันคุณภาพ และนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงแผนงานในประกันคุณภาพ

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา (Book selection Study form for use in educational) หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนให้ครูมีส่วนร่วมในกระบวนการคัดเลือกหนังสือเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรโรงเรียน และระบุตัวชี้วัดไว้อย่างชัดเจน มีการจัดทำและตรวจพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบความรู้ และใบงาน

17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Development of innovation media and educational technology) หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ มีการจัดทำ จัดหาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ให้อย่างเหมาะสม และให้ครูได้นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ไปใช้พัฒนาการเรียนรู้

กระบวนการยกระดับคุณภาพการศึกษา (The process of raising the quality of education) หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสูงขึ้น และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยผู้อำนวยการโรงเรียน และครูจะต้องมีการระบุเป้าหมาย มีการจัดทำแผนกลยุกต์และปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ มีการควบคุม กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผล ประกอบไปด้วย

1. เป้าหมายของแผนกลยุทธ์ (Goals and create strategic plans) หมายถึง **กระบวนการต่าง ๆ ที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ดำเนินการตัดสินใจเพื่อให้ได้ผลตามที่องค์กรกำหนดไว้** โดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหาที่ส่งผลต่องานวิชาการจัดลำดับความสำคัญและแนวทางการดำเนินงานตามกลยุทธ์ จัดสรรงบประมาณและสนับสนุนอุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์ และวิเคราะห์โครงสร้างในการให้บริการและคุณภาพด้านวิชาการ

2. การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ (Implementation of the strategic plan) หมายถึง ผู้บริหารมี**กระบวนการดำเนินงานของผู้บริหารที่มีการกำหนดโครงสร้างขององค์กร มีการมอบหมายงานให้แก่บุคลากรได้ปฏิบัติตามความสามารถ** โดยมีการประสานงาน ทบทวน ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือคงความต่อเนื่องในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ ดำเนินงานตามกรอบระยะเวลาตามเป้าหมาย และใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการระดมสมองเพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานด้านวิชาการ แล้วนำประเด็นที่วิเคราะห์แล้วมาจัดเรียงและแยกเป็นโอกาสและอุปสรรคในการจัดการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

3. การจัดสรรบุคลากร (Personnel allocation) หมายถึง การดำเนินงานในด้านการสนับสนุน กระตุ้น ส่งเสริมให้ข้อคิดเห็นสะท้อนกลับแก่บุคลากร และมีการทำความเข้าใจอย่างชัดเจน

กับบุคลากรที่แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศในการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยมีการสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานให้บรรลุผล

4. ควบคุม กำกับ ติดตาม และตรวจสอบ (Control supervise monitor and inspect) หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารจะต้องกำหนดโครงสร้างและกลยุทธ์ขององค์การในการจัดทำข้อมูลต่าง ๆ โดยมีการควบคุม ติดตาม และตรวจสอบ การดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ด้วยความสามารถของครูทุกคน มีการกำหนดบุคลากรรับผิดชอบในการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบ จัดหาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และติดตามแนวโน้มหรือโอกาสในการดำเนินงานวิชาการให้เกิดผลผลิตภายในระยะเวลาที่กำหนด

5. ตรวจสอบ รายงานผล และประเมินผล (Reflect on results report results and evaluate results) หมายถึง ผู้บริหารมีการติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง การประเมินผลการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับการวางยุทธศาสตร์และเป้าหมายที่กำหนด โดยนำผลการปฏิบัติงานและผลการติดตามเปรียบเทียบกับเป้าหมายเพื่อทบทวนและปรับปรุงแผนกลยุทธ์ จัดทำรายงานและประเมินผลที่ได้และร่วมกันวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขแล้วรายงานผลการประเมินให้สมบูรณ์

หลักพละ 5 หมายถึง (Physical Education Principles 5) หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาซึ่งพละ 5 ธรรมอันเป็นกำลัง คือ เป็นกำลังในการปฏิบัติทางจิตใจให้ถึงความหลุดพ้นโดยตรงมี 5 ประการคือ 1) ศรัทธาพละ 2) วิริยะพละ 3) สติพละ 4) สมาธิพละ และ 5) ปัญญาพละ

โรงเรียนขนาดเล็ก (Small Sized School) หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน

ผู้อำนวยการโรงเรียน (Director of the School) หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณลักษณะด้านวิชาชีพ และคุณลักษณะส่วนบุคคล รับผิดชอบกำกับดูแลในการบริหารจัดการพัฒนาตามแผนและนโยบายที่วางไว้ให้บรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ (Head of Academic Affairs) หมายถึง ครูผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้วิจัยกำหนดประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยไว้ ดังนี้

1.8.1 ได้ทราบองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการจัดการศึกษาในการยกระดับคุณภาพทางการศึกษา

1.8.2 เป็นแนวทางในการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ให้โรงเรียนในสังกัดหน่วยงานการศึกษาอื่น ๆ นำไปประยุกต์

1.8.3 ได้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

1.8.4 ได้ทราบผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

1.8.5 ผู้บริหารสามารถนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ส่งผลให้คนไทยมีคุณภาพที่ดีเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปได้อย่างมีคุณภาพ

1.8.6 ผู้ที่สนใจสามารถนำไปใช้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าและอ้างอิงให้กับงานวิจัยอื่น ๆ ได้

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยบทนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด เอกสาร ข้อเขียน ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริการงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา หรือใกล้เคียงกันมาเป็นกรอบในการศึกษาเพื่อนำมาวิเคราะห์แล้วนำมาประมวลเป็นสาระสำคัญในการนำเสนอ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดแบ่งเนื้อหาประกอบการวิจัยซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

2.4 แนวคิดการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก

2.5 หลักธรรมที่นำมาบูรณาการกับการบริหารการศึกษา

2.6 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการริหารงานวิชาการ

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8 สรุป

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับรูปแบบ

รูปแบบ (Model) เป็นโครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ที่แสดงเป็นแบบจำลอง สามารถใช้เป็นแนวทางในการทำสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่วัตถุประสงค์ได้วางไว้และยังสามารถใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ และคำว่า รูปแบบ เป็นคำที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในวงการวิจัยและการศึกษา ซึ่งมีผู้ให้ความหมายและความสำคัญของรูปแบบไว้มากมาย

2.1.1 ความหมายของรูปแบบ

รูปแบบเป็นโครงสร้างที่แสดงถึง กระบวนการทำงานที่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ต่าง ๆ หรือแบบจำลองที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้และยังสามารถนำไปใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายและความสำคัญของรูปแบบไว้ พอสรุปได้ดังนี้

กู๊ด (Good, 2005, p. 177) กล่าวว่า ความหมายของรูปแบบเป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง หรือทำซ้ำ เป็นตัวอย่างเพื่อการเลียนแบบ เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติซึ่ง เป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลักการหรือแนวคิด เป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มี

ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมกันเป็นตัวประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม ตามความหมายดังกล่าวอาจกล่าวได้ว่า รูปแบบ คือ แบบจำลองของสิ่งที่เป็น

บาร์โดและฮาร์ตแมน (Bardo and Hartman, 1982, p. 245) ได้กล่าวถึงรูปแบบในทางสังคมศาสตร์ไว้ว่า “เป็นชุดของข้อความเชิงนามธรรมเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เราสนใจ เพื่อใช้ ในการนิยามคุณลักษณะและ/หรือ บรรยายคุณสมบัตินั้น ๆ” Bardo และ Hartman อธิบาย ต่อไปว่า รูปแบบเป็นอะไรบางอย่างที่เราพัฒนาขึ้นมา เพื่อบรรยายคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ ของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ รูปแบบจึงมิใช่การบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่มุม เพราะการทำเช่นนั้นทำให้รูปแบบมีความซับซ้อนและยุ่งยากเกินไปในการที่จะทำความเข้าใจ ส่วนการจัดระบบรูปแบบหนึ่ง ๆ จะต้องมีรายละเอียดมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม และรูปแบบนั้น ๆ ควรมีองค์ประกอบอะไรบ้างไม่ได้มีข้อกำหนดเป็นการตายตัว ขึ้นอยู่กับผู้สร้างรูปแบบที่จะอธิบายปรากฏการณ์นั้น อย่างไร

สตัฟฟลีบีมและชิคไฟลด์ (Stufflebeam and Shikfield, 2007, p. 135) ได้ให้ความหมายของคำว่า รูปแบบ หมายถึง ร่าง แผนงาน หรือคำอธิบายที่เกี่ยวกับการกระทำในการวิจัยและการประเมิน

ทิงค์เอ็กซิสท์ (Thinkexist, 2008, p. 1) ได้ให้ความหมายของคำว่ารูปแบบ (Model) ไว้ว่า เป็นแบบจำลองระบบการปฏิบัติงาน หรือแบบแปลนของการก่อสร้างที่วาดไว้ล่วงหน้า หรือสิ่งของที่เป็นตัวแทน แสดงความของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หรือสิ่งที่เตรียมเอาไว้ล่วงหน้า

Husen and Postlethwaite (1994, p. 3895) ได้ให้ความหมายว่า รูปแบบ คือ โครงสร้างที่ถูกนำเสนอเพื่อใช้วินิจฉัยความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่สร้างมาจากเหตุการณ์ การหยั่งรู้ ด้วยวิธีการอุปมาอุปมัย หรือได้มาจากทฤษฎี รูปแบบจึงไม่ใช่ทฤษฎี

ราชบัณฑิต (2556, หน้า 1011) ได้ให้ความหมาย รูปแบบ หมายถึง รูปที่กำหนดขึ้นที่อาศัยหลักการหรือแนวคิดซึ่งเป็นที่ยอมรับ เช่น รูปแบบร้อยกรอง (ศิลปะ) หรือสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าเป็นเช่นนั้น ๆ อย่างรูปแบบคน รูปแบบบ้าน รูปแบบปลา เป็นต้น

ทิศนา แขมมณี (2561, หน้า 220) ซึ่งกล่าวไว้ว่า รูปแบบ (Model) เป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่นเป็นคำอธิบาย เป็นแผนผัง ไดอะแกรม หรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น รูปแบบจึงเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบเสาะหาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจใน ปรากฏการณ์ทั้งหลาย

บุญชม ศรีสะอาด (2558, หน้า 12) รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ สามารถใช้รูปแบบอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ ที่มีในปรากฏการณ์ธรรมชาติหรือในระบบต่าง ๆ อธิบายลำดับขั้นตอนขององค์ประกอบ หรือกิจกรรมในระบบ

รัตนะ บัวสนธ์ (2556, หน้า 124) ความหมายของรูปแบบจำแนกออกเป็น 3 ความหมาย ดังนี้

1. แผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริง รูปแบบในความหมายนี้มักจะเรียกทับศัพท์ในภาษาไทยว่า “โมเดล” ได้แก่ โมเดลบ้าน โมเดลรถยนต์ โมเดลเสื้อ เป็นต้น

2. แบบแผนความสัมพันธ์ของตัวแปร หรือสมการทางคณิตศาสตร์ที่รู้จักกันในชื่อ ที่เรียกว่า “Mathematical Model”

3. แผนภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รูปแบบใน ความหมายนี้บางทีเรียกกันว่า ภาพย่อส่วนของทฤษฎีหรือแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น รูปแบบ การสอน รูปแบบการบริหาร รูปแบบการประเมิน

มาลี สืบกระแส (2554, หน้า 108-109) รูปแบบมีสองลักษณะ คือ รูปแบบจำลองของสิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่นระบบการปฏิบัติงาน และรูปแบบที่เป็นแบบจำลองของสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น รูปแบบอาจแสดงความสัมพันธ์ด้วยเส้นโยงแสดงในรูปแผนภาพ รูปสมการคณิตศาสตร์ สมการพยากรณ์ ข้อความ จำนวน ภาพ หรือแผน

คัมภีร์ สุดแท้ (2553, หน้า 21) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้าง หรือพัฒนาขึ้น แสดงให้เห็นถึง องค์ประกอบสำคัญ ๆ ของเรื่องให้เข้าใจง่ายขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

ณัฐศักดิ์ จันทร์ผล (2552, หน้า 125) รูปแบบหมายถึง โครงสร้างโปรแกรม แบบจำลอง หรือตัวแบบที่จำลองสภาพความเป็นจริงที่สร้างขึ้นจากการลดทอนเวลาและเทศะ พิจารณาว่ามีสิ่งใดบ้างที่จะต้องนำมาศึกษาเพื่อใช้ทดแทนแนวคิดหรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์ หนึ่ง โดยอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบนั้น ๆ

บุญชม ศรีสะอาด (2558, หน้า 19) ได้กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ ที่มีในปรากฏการณ์ธรรมชาติ หรือในระบบต่าง ๆ อธิบายลำดับขั้นตอนขององค์ประกอบหรือกิจกรรมในระบบ

ปาริชาติ เนินทอง (2556, หน้า 12) ได้ให้ความหมาย รูปแบบ หมายถึง แบบจำลองหรือกรอบแนวทางในภาพรวมของปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น แล้วแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้อง และสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง

วิชญาภา เมธีวรฉัตร (2557, หน้า 12) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้าง หรือ พัฒนาขึ้นมาจากแนวคิด ทฤษฎีที่ได้ศึกษาของผู้สร้างเพื่อถ่ายทอดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบเพื่อ สื่อให้เข้าใจได้ง่าย และกระชับถูกต้อง ซึ่งสามารถเปรียบเทียบกับปรากฏการณ์จริงได้ ซึ่งสรุปได้ว่า หมายถึง

แบบจำลองอย่างง่าย หรืออย่างย่อส่วนของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ได้เสนอรูปแบบและพัฒนาขึ้นมาเพื่ออธิบายให้เข้าใจง่ายขึ้น

ศักดิ์ชัย ภู่เจริญ (2558, หน้า 2) ได้สรุป รูปแบบ หมายถึง การจำลองหรือการย่อส่วนแนวความคิด วิธีการ กระบวนการ ขั้นตอนต่าง ๆ ที่มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ทำให้เข้าใจความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนหรือเรื่องยาก ๆ ได้ง่ายขึ้น

สรุปได้ว่า รูปแบบสามารถอธิบายความหมายได้ตามปรากฏการณ์หรือความจริง เป็นการสร้างขึ้นอย่างมีระบบแบบแผน แสดงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ของกระบวนการที่แสดงหรืออธิบายอย่างชัดเจนเป็นระบบเป็นขั้นตอนในการวิจัยครั้งนี้ได้นำมากำหนดเป็นรูปแบบที่แสดงโครงสร้างและความสัมพันธ์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

2.1.2 ประเภทของรูปแบบ

ผู้วิจัยได้ศึกษาประเภทของรูปแบบประกอบการวิจัยจากแนวคิดของนักวิชาการ ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้แบ่งประเภทของรูปแบบไว้ดังนี้

สมิธ และคณะ (Smith and others.1990, p. 461) จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) จำแนกออกเป็น

1.1 รูปแบบคล้ายจริง (Iconic Model) มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบิน จำลอง หุ่นไล่กา หุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า

1.2 รูปแบบเสมือนจริง (Analog Model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลอง เครื่องบินจำลองที่บินได้ หรือเครื่องฝึก หัดบิน เป็นต้น รูปแบบชนิดนี้มีความใกล้เคียงความจริงมากกว่าแบบแรก

2. รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) จำแนกออกเป็น

2.1 รูปแบบข้อความ (Verbal model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) เป็นการใช้ข้อความปกติธรรมดาในการอธิบายโดยย่อ เช่น คำพรรณนาลักษณะงาน คำอธิบายรายวิชา เป็นต้น

2.2 รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Model) เช่น สมการ และโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น

Bertalanffy (1968, p. 24) ผู้สร้างทฤษฎีระบบ กล่าวว่า การมีรูปแบบข้อความนั้นแม้บางครั้งจะเข้าใจยาก แต่ก็ยังดีกว่าไม่มีรูปแบบเสียเลย เพราะอย่างน้อยก็เป็นแนวทาง ในการสร้างรูปแบบประเภทอื่นต่อไป

Keeves (1988, pp. 561-565) ได้จำแนกรูปแบบออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1 รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) เป็นรูปแบบเชิงกายภาพส่วนใหญ่ใช้ในด้านวิทยาศาสตร์ เช่น รูปแบบโครงสร้างอะตอม สร้างขึ้นโดยใช้หลักการเปรียบเทียบโครงสร้างของรูปแบบให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายกันทางกายภาพ สอดคล้องกับข้อมูลและความรู้ที่มีอยู่ในลักษณะนั้นด้วย รูปแบบที่สร้างขึ้นต้องมีองค์ประกอบชัดเจน สามารถนำไปทดสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ และสามารถนำไปใช้ในการหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ได้อย่างกว้างขวาง เช่น รูปแบบจำนวนนักเรียนในโรงเรียน สร้างขึ้นโดยเปรียบเทียบกับลักษณะถังน้ำที่ประกอบด้วยท่อน้ำเข้าและท่อน้ำออก ปริมาณที่ไหลเข้าถังเปรียบเทียบได้กับจำนวนนักเรียนที่เข้าโรงเรียน อัตราการเกิด อัตราการย้ายเข้า อัตราการรับเด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนปริมาณน้ำที่ไหล ออกเปรียบเทียบได้กับจำนวนนักเรียนที่ออกจากโรงเรียน เนื่องจากพ้นเกณฑ์การศึกษา การย้ายออก การจบการศึกษา สำหรับปริมาณน้ำที่เหลือในถัง เปรียบเทียบได้กับจำนวนนักเรียนที่เหลืออยู่ใน โรงเรียน เป็นต้น จุดมุ่งหมายของรูปแบบนี้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนในโรงเรียน

2. รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น และใช้ข้อความในการอธิบายเพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น แต่จุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้คือขาดความชัดเจนแน่นอน ทำให้ยากแก่การทดสอบรูปแบบแต่อย่างไรก็ตามได้มีการนำรูปแบบนี้มาใช้กับการศึกษามาก เช่น รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรโดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะนำไปใช้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะในการวัดและประเมินผลทางการศึกษา รูปแบบลักษณะนี้ส่วนมากพัฒนามาจากรูปแบบเชิงข้อความ

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่เริ่มจากการนำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ในการศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้ ทำให้สามารถศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้ แนวคิดสำคัญของรูปแบบนี้คือ ต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว รูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรง แต่ละสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลระหว่างตัวแปร จากนั้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพการณ์ที่เป็นจริงเพื่อทดสอบรูปแบบ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

4.1 รูปแบบระบบเส้นเดี่ยว (Recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความ สัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้วยเส้นโยงที่มีทิศทางของการเป็นสาเหตุในทิศทางเดียวโดยไม่มีความสัมพันธ์ย้อนกลับ

4.2 รูปแบบระบบเส้นคู่ (Non-recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร โดยทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรภายในตัวแปรหนึ่งอาจ เป็นทั้งตัวแปรเชิงสาเหตุและเชิงผลพร้อมกัน จึงมีทิศทางความสัมพันธ์ย้อนกลับได้

สมิท (Smith,R.H., 1990, p. 461) ได้จำแนกประเภทของรูปแบบออกเป็นหลายลักษณะ ซึ่งสามารถจำแนกได้ 3 รูปแบบดังนี้

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical model) ได้แก่ รูปแบบคล้ายจริง (Iconic model) มีลักษณะคล้ายของจริง

2. รูปแบบเสมือนจริง (Analog model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง

3. รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic model) ได้แก่

3.1 รูปแบบข้อความ (Verbal model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative model) รูปแบบนี้พบมากที่สุดเป็นการใช้ข้อความปกติธรรมดาในการอธิบายโดยย่อ

3.2 รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative model) เป็นการกำหนดประเภทรูปแบบที่ไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัวว่า ควรมีลายละเอียดขององค์ประกอบที่เหมาะสมของรูปแบบ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับลักษณะของปรากฏการณ์ที่ศึกษาและวัตถุประสงค์ในการสร้างรูปแบบนั้น ๆ

เดล โอลิโอ และแด็กท์ (Dell Olio and Dank, 2007, pp. 69-70) ได้จัดประเภทของรูปแบบตามแนวคิดพื้นฐานในการเสนอรูปแบบในการบรรยาย และอธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ เป็นหลักและได้แบ่งรูปแบบไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบหลักความสามารถ (informtional-processing model) เป็นรูปแบบที่ยึดความสามารถในกระบวนการประมวนผลข้อมูล และแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดเก็บข้อมูลให้ดีมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. รูปแบบปัจเจกบุคคล (personal model) เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคล

3. รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่อสังคม (social interaction model) เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและบุคคลต่อสังคม

4. รูปแบบด้านพฤติกรรมศาสตร์ (behavioral model) เป็นกลุ่มรูปแบบการสอนที่ใช้ความรู้ด้านพฤติกรรมศาสตร์ซึ่งเป็นหลักในการพัฒนารูปแบบ จุดเน้นสำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สังเกตได้ของผู้เรียนมากกว่าพัฒนาโครงสร้างทางจิตวิทยาและพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้

ลุควิค วอน เบอรทาแลนฟี่ (Ludwig von Bertalanffy, 1996, p.276) เป็นนักชีววิทยาที่ริเริ่มแนวคิดเชิงระบบ โดยได้นำแนวคิดมาจากระบบชีววิทยา ซึ่งเป็นระบบเปิดที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่เชื่อว่าระบบชีวะวิทยาที่สมบูรณ์จะช่วยให้ทั้งคน สัตว์ พืช สามารถปรับตัวเข้ากับ

สิ่งแวดล้อมได้ ทั้งในด้านการเรียนรู้ ปฏิกิริยา และการแก้ปัญหาแนวคิดดังกล่าวนี้ มีความเชื่อว่าในเมื่อองค์การเป็นระบบเปิด จึงย่อมต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นระบบ มีความเกี่ยวพันต่อกันหลายด้าน หลายระดับ และส่วนต่าง ๆ ขององค์การก็เป็นส่วนสำคัญเท่า ๆ กับตัวขององค์การเอง ด้วยเหตุนี้ระบบจะรวมเอาระบบทุกด้านทั้งด้านชีวภาพ กายภาพ พฤติกรรม ความคิดเกี่ยวกับการควบคุมโครงสร้างเป้าหมาย และกระบวนการเข้าไว้ด้วยกัน มีองค์ประกอบดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง ทรัพยากรทางการบริหารทุก ๆ ด้าน ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ และแรงจูงใจ ที่เป็นส่วนเริ่มต้นสำคัญในการปฏิบัติงานขององค์กร

2. กระบวนการ (Process) หมายถึง การนำเอาปัจจัย หรือทรัพยากรทางการบริหารทุกประเภทมาใช้ในการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เนื่องจากในกระบวนการจะมีระบบย่อย ๆ รวมกันอยู่หลายระบบ ตั้งแต่การบริหาร การจัดการ การนิเทศ การประเมินผล หรือการติดตามตรวจสอบ ฯลฯ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. ผลผลิต (Output) หมายถึง ผลลัพธ์ เป็นผลที่เกิดจากกระบวนการของการนำเอาปัจจัยมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สามารถเขียนเป็นรูปแบบได้ดังนี้

ภาพที่ 2.1 แสดงแนวคิดรูปแบบเชิงระบบ

ที่มา: Ludwig von Bertalanffy(1996). General System Theory: citing, Nevliep (1996)

ชีวาส วอเตอร์ แอนดิว (Shewhart, Walter Andrew, 1980) PDCA หรือที่เรียกว่า วงจรเด็มมิ่ง (Deming Cycle) คือวงจรการควบคุมคุณภาพ ซึ่งวงจรการควบคุมคุณภาพ (PDCA Cycle) หรือวงจรเด็มมิ่ง (Deming Cycle) คือ แนวคิดการพัฒนาการทำงานเพื่อควบคุมคุณภาพงานให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง พัฒนามาจากแนวคิดของ วอล์ทเตอร์ ชิวฮาร์ท (Walter Shewhart) นักสถิติในงานอุตสาหกรรม ต่อมาแนวคิดนี้เริ่มเป็นที่รู้จักกันมากขึ้นเมื่อ เอดวาร์ด เด็มมิ่ง (W.Edwards Deming) นักจัดการบริหารคุณภาพ ได้นำเสนอและเผยแพร่ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการปรับปรุงกระบวนการทำงานของพนักงานภายในโรงงานให้ดีขึ้น ซึ่งจะใช้ในการค้นหาปัญหาอุปสรรคในขั้นตอนการทำงานโดยพนักงาน จนเป็นที่รู้จักกันในชื่อว่า วงจรเด็มมิ่ง หรือวงจร PDCA แนวคิดวงจร PDCA เป็นแนวคิดที่ง่ายไม่ซับซ้อน สามารถนำไปใช้ได้ในเกือบจะทุกกิจกรรม จึงทำให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายมากขึ้นทั่วโลก PDCA เป็นอักษรนำของภาษาอังกฤษ 4 คำคือ

1. การวางแผน (Plan) คือ การวางแผนการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการทำงานที่ได้ผลงาน การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การพัฒนาสิ่งใหม่ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานมีส่วนที่สำคัญ เช่น การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบดำเนินการ และกำหนดงบประมาณที่จะใช้การวางแผนที่ดีควรต้องเกิดจากการศึกษาที่ดี มีการวางแผนไว้รัดกุมรอบคอบปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของงานและเหตุการณ์ แผนที่ได้ต้องช่วยในการคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นและสามารถช่วยลดความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นได้ การวางแผนควรมีดังนี้ 1) การกำหนดเป้าหมาย 2) วัตถุประสงค์ 3) กำหนดผู้รับผิดชอบ 4) ระยะเวลาดำเนินการ 5) งบประมาณที่กำหนด 6) มีการเสนอเพื่อขออนุมัติก่อนดำเนินการ

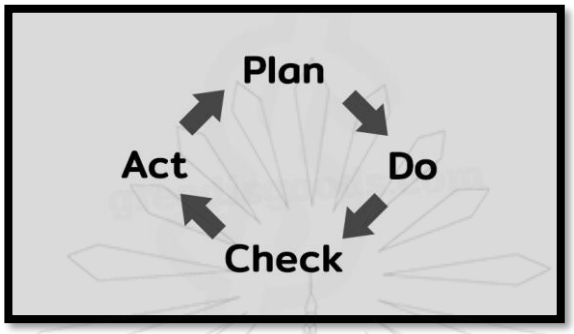
2. ปฏิบัติตามแผน (Do) คือ การดำเนินการเพื่อให้ได้ตามแผนที่มีการกำหนดไว้ อาจมีการกำหนดโครงสร้างคณะทำงานรองรับการดำเนินการ เช่น คณะกรรมการ กำหนดวิธีในการดำเนินงานขั้นตอน ผู้ดูแลรับผิดชอบ ผู้ตรวจสอบและทำการประเมินผล การปฏิบัติการควรมี 1) มีคณะทำงานคอยควบคุม กำหนดนโยบาย ติดตามตรวจสอบการทำงาน 2) มีการกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจน 3) มีวิธีการดำเนินการที่สามารถดำเนินการได้จริง ไม่ยากจนเกินความสามารถของผู้ที่จะทำ 4) มีผู้รับผิดชอบดำเนินการที่ชัดเจน เพียงพอ 5) มีระยะเวลาที่กำหนดที่เหมาะสม 6) มีงบประมาณในการทำงาน

3. ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน (Check) คือ ขั้นตอนที่เริ่มเมื่อมีการดำเนินโครงการตามข้อ 2 ควรจะต้องทำการประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้หรือไม่ อาจประเมินในส่วนการประเมินผลงานการดำเนินการ การประเมินผลการดำเนินตามขั้นตอน และการประเมินผลงานตามเป้าหมายของแผนงานที่ได้มีการกำหนดไว้ ในการประเมินนี้เราอาจสามารถทำได้เองโดยใช้คณะกรรมการที่รับผิดชอบในแผนการดำเนินงานภายในเป็นการประเมินตนเอง แต่การใช้คนภายในอาจทำให้ขาดความน่าเชื่อถือหรือประเมินผลได้ไม่เต็มที่ จะดีหากมีการตั้งคณะประเมินจากภายนอกมาช่วย เพราะน่าจะได้ผลการประเมินที่ดีกว่าทีมงานภายใน เพราะอาจมีปัญหาช่วยกันประเมินผลให้ดีเกินจริง แนวทางที่จะใช้ในการประเมินคือ 1) กำหนดวิธีการประเมินแยกให้ชัดเจนสามารถทำได้ง่าย 2) มีรูปแบบการประเมินตรงกับเป้าหมายในงานที่ทำ3) มีคณะผู้จะเข้าทำการประเมินที่มีความรู้เพียงพอ 3) แนวคำตอบผลของการประเมิน ต้องสามารถตอบโจทย์และตรงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ 4) เน้นการประเมินปัญหา จุดอ่อน ข้อดี จุดแข็ง ที่มีในการดำเนินการ

4. ปรับปรุงแก้ไขพัฒนาต่อเนื่อง (Act) คือ การนำผลประเมินที่ได้มาทำการวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาแผน ในการปรับปรุงต่อไป ในส่วนนี้ควรจะเสนอแนะปัญหาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขปัญหาหรือการพัฒนาระบบที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีกไม่มีที่สิ้นสุด 1) ทำการระดมสมอง เพื่อหาทางแก้ไขปัญหา จุดอ่อน ข้อดี จุดแข็ง ที่พบปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น 2) นำผลที่ได้จากการระดมสมองเสนอ

ผู้เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาใช้วางแผนต่อไป 3) กำหนดกลยุทธ์ในการจัดทำแผนครั้งต่อไป 4) กำหนดผู้รับผิดชอบดำเนินงานครั้งต่อไป

แนวคิดเชิงระบบสามารถนำมาเขียนเป็นรูปแบบได้ ดังนี้

ภาพที่ 2.2 แสดงแนวคิดรูปแบบเชิงระบบ (P-D-C-A)

ที่มา: Shewhart, Walter Andrew, (1980, pp. 87-89) Economic Control of Quality of Manufactured Product/50th Anniversary for Quality. ISBN 0-87389-076-0.

ปาริชาติ เนินทอง (2556, หน้า 13) กล่าวว่าประเภทของรูปแบบสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ รูปแบบเชิงปฏิบัติ และรูปแบบเชิงทฤษฎี

1. รูปแบบเชิงปฏิบัติ (practical model or model of) รูปแบบประเภทนี้ เป็นแบบจำลองทางกายภาพเชิงรูปแบบคล้าย และรูปแบบแผนภูมิ แผนงาน หรือโครงการ

2. รูปแบบเชิงทฤษฎี (theoretical model or model of) เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิด ที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐาน เป็นรูปแบบคล้ายรูปแบบที่อธิบายความหมาย รูปแบบเชิงสมการ และรูปแบบเชิงเหตุผล

วิชญาภา เมธีวรฉัตร (2557, หน้า 16) ได้กล่าวว่า ประเภทของรูปแบบนั้นสามารถแบ่งได้ตามหลักแนวคิด/ทฤษฎีพื้นฐานได้ 4 รูปแบบ ได้แก่

1. Information - Processing Mode (หมายถึง รูปแบบการสอนที่ยึดหลักความสามารถในการกระบวนการประมวลข้อมูลของผู้เรียน

2. Personal Model หมายถึง รูปแบบการสอนที่จัดไว้ในกลุ่ม ให้ความสำคัญของปัจเจกบุคคล และการพัฒนาบุคคลเฉพาะราย

3. Social Interaction Model หมายถึง รูปแบบที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่อสังคม

4. Behavior Mode (หมายถึง รูปแบบการสอนที่ใช้องค์ความรู้ด้านพฤติกรรมศาสตร์เป็นหลักในการพัฒนารูปแบบและหลักทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ ได้อีก 4 รูปแบบ คือ 1) Analogue Model หมายถึง รูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปมัยเทียบเคียงปรากฏการณ์ ซึ่งเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม 2) Semantic Mode หมายถึง รูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบาย สิ่งที่ศึกษาด้วยภาษาและรูปภาพ 3) Mathematical Model หมายถึง รูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ 4) Causal Mode หมายถึง รูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิค Path Analysis และ Semantic Mode โดยการนำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุผล

ชวัลลักษ์ รติวรภัทรกุล (2559, หน้า 85) ได้กล่าว รูปแบบมีหลายประเภทขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการอธิบาย

1. รูปแบบเชิงกายภาพ ได้แก่ รูปแบบคล้ายจริง และรูปแบบเสมือนจริง

2. รูปแบบเชิงแนวคิด ได้แก่ รูปแบบเชิงข้อความ รูปแบบเชิงแบบแผน รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ และรูปแบบเชิงสาเหตุ

กล่าวสรุปได้ว่า ประเภทของรูปแบบ หมายถึง แบบจำลองที่สร้างจากแนวคิด ทฤษฎี และวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ให้ผู้ปฏิบัตินำไปดำเนินการได้อย่างเข้าใจง่าย ซึ่งประเภทของรูปแบบมีหลายประเภท กล่าวได้ว่า รูปแบบ (Model) มีความสำคัญในการใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารให้ผู้ที่อยู่ในองค์กรได้ดำเนินงานหรือมีความเข้าใจการทำงานไปในแนวทางเดียวกัน หรือเป็นสิ่งที่ช่วยให้เข้าใจถึงกระบวนการต่าง ๆ ได้ง่ายและเพื่อช่วยให้การบริหารจัดการเป็นไปในแนวทางเดียวกันสามารถจำแนกได้ 3 รูปแบบคือ รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical model) รูปแบบเสมือนจริง (Analog model) และรูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic model)

2.1.3 องค์ประกอบของรูปแบบ

ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบ จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการ ได้ดังนี้

คีวีส์ (Keeves, 1998, pp. 386 - 387) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย

1. ส่วนนำ ได้แก่ หลักการแนวคิด สภาพแวดล้อม วัตถุประสงค์ ผลลัพธ์ ตลอดจนการรวบรวมปัญหา ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญในการพัฒนาอันดับแรกที่นำไปสู่การทำนาย (Prediction) และการทดสอบ

2. การจัดโครงสร้าง ต้องมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (Causal Relationship) ซึ่งสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ ได้

3. การนำไปทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลการนำไปใช้ ทำให้มีการปรับปรุงคุณภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งมี 2 ลักษณะคือ การทดลองย้อนหลัง โดยใช้ข้อมูลย้อนกลับและการทดลองใช้ปัจจุบัน

4. มีเงื่อนไข คือ การมองเห็นภาพแห่งความสำเร็จ

Brown and Moberg (1980, pp. 16 - 17) ได้สังเคราะห์รูปแบบขึ้นมาจากแนวคิดเชิงระบบ (System Approach) กับหลักการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Approach) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) สภาพแวดล้อม (Environment) 2) เทคโนโลยี (Technology) 3) โครงสร้าง (Structure) 4) กระบวนการจัดการ (Management Process) และ 5) การตัดสินใจสั่งการ (Decision Making)

สมาน อัศวภูมิ (2551, หน้า 66-67) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบที่ดีว่าน่าจะประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ

1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ในการพัฒนารูปแบบใดๆ ก็ตาม ผู้ออกแบบรูปแบบต้องรู้ว่าจะออกแบบรูปแบบการดำเนินงานนี้ขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์ใด ซึ่งโดยทั่วไปก็มักจะพัฒนารูปแบบขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลดีอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขึ้นมาก็เพื่อให้การดำเนินงานในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นต้น

2. หลักการของรูปแบบ เพื่อให้การดำเนินงานของรูปแบบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้ออกแบบรูปแบบต้องกำหนดว่าจะออกแบบรูปแบบนั้นๆ บนฐานคิดของหลักการใดบ้าง เช่นหลักการประการหนึ่งของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ “หลักร่วมกันรับผิดชอบ” หมายความว่าคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องร่วมกันรับผิดชอบร่วมกันเป็นต้น

3. ระบบงานและกลไกของรูปแบบ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามหลักการและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ผู้พัฒนารูปแบบต้องออกแบบระบบงานของรูปแบบเพื่อเป็นกลไกในการดำเนินงานของรูปแบบ เช่น การจัดโครงสร้างองค์กร การตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานต่าง ๆ และที่จำเป็นอื่น ๆ พร้อมกับการกำหนดบทบาทหน้าที่ ความสัมพันธ์ และการทำงานร่วมกันของระบบเหล่านั้นเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบที่กำหนดไว้

4. วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ โดยการกำหนดภารกิจหลัก กระบวนการ วิธีการกิจกรรม และอื่น ๆ ที่ต้องดำเนินการเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

5. แนวการประเมินรูปแบบ หมายถึง การกำหนดแนวทางและเครื่องมือในการประเมินผลรูปแบบตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ และการประเมินการดำเนินงานตามรูปแบบว่าเป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบว่าการดำเนินงานรูปแบบทำหน้าที่ตามที่

ออกแบบไว้มากน้อยเพียงใด และเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด ตลอดจนการกำหนดแนวทางในการพัฒนารูปแบบต่อเนื่องต่อไปได้

6. คำอธิบายประกอบรูปแบบ หมายถึง การอธิบายคำศัพท์เฉพาะที่นำมาใช้ในการออกแบบรูปแบบ เพื่อสื่อความให้ตรงกันในการนำรูปแบบไปใช้

7. ระบุเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ เนื่องจากรูปแบบทุกรูปแบบมีข้อจำกัดของตนเอง ดังนั้น ผู้ออกแบบรูปแบบควรได้ระบุเงื่อนไขที่จะทำให้การนำรูปแบบไปใช้ประสบผลสำเร็จ และข้อความระมัดระวังเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น เป็นต้น

ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 12) ได้กล่าวถึง รูปแบบมีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
3. กลไกการดำเนินการ
4. วิธีดำเนินการของรูปแบบ
5. แนวทางการประเมินรูปแบบ
6. เงื่อนไขความสำเร็จ

ไมตรี บุญทศ (2554, หน้า 149-153) สรุปองค์ประกอบของรูปแบบที่คล้ายกันไว้ว่า ควรมีองค์ประกอบหลัก คือ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ 3) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ และ 5) แนวการประเมินรูปแบบ โดยมีคำอธิบายศัพท์เฉพาะประกอบรูปแบบ พร้อมมีเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบโดยนำสาระขององค์ประกอบบรรจุไว้อย่างสมบูรณ์เอื้อประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษา และนำรูปแบบไปใช้

มีศิลป์ ชินภักดี (2555, หน้า 22) ได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่า ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนสถาบันหรือองค์การ ซึ่งประกอบด้วย 1) เทคโนโลยี 2) โครงสร้าง 3) บทบาท 4) เป้าหมายหรือความคาดหวังส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำ 2) บุคลิกภาพ 3) กระบวนการบริหาร 4) การตัดสินใจสั่งการ 5) ความต้องการและส่วนสภาพแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย 1) ชุมชน 2) แหล่งเรียนรู้ 3) เศรษฐกิจ 4) การมีส่วนร่วมทางด้านการบริหารสถานศึกษา

สมชัย จรรยาไพบูลย์ (2555, หน้า 16) ได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบที่คล้ายกันไว้ว่า ควรมีองค์ประกอบหลัก คือ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ 3) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ และ 5) แนวการประเมินรูปแบบ โดยมีคำอธิบายศัพท์เฉพาะประกอบรูปแบบ พร้อมมีเงื่อนไขการน ารูปแบบไปใช้การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบโดยนำสาระขององค์ประกอบบรรจุไว้อย่างสมบูรณ์เอื้อประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษา และนำรูปแบบไปใช้

พระมหาธีรเพชร มาตพงษ์ (2561, หน้า 29) ได้จำแนกองค์ประกอบในการดำเนินงานไว้ 4 ประการ ที่ต้องพิจารณาและจัดการความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ได้แก่

1. บุคคล (Personal) หมายถึง บุคลากรมีสมรรถนะ ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะและพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน

2. การปฏิบัติงาน (Performance) หมายถึง กระบวนการในการทำงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. กระบวนการ (Process) หมายถึง การใช้วงจรการบริหารคุณภาพประกอบด้วยการวางแผนการพัฒนา (plan) กระปฏิบัติการพัฒนา (do) การตรวจสอบการพัฒนา (check) และการปฏิบัติการปรับแก้ (act) อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

4. โปรแกรม (Program) หมายถึง วิธีการในการพัฒนาบุคลากรในหลักสูตรผ่านการฝึกอบรมขณะปฏิบัติงาน การสอนงาน การให้คำปรึกษา และการหมุนเวียนสลับเปลี่ยนงาน ที่จะระบุว่ารูปแบบใดจะต้องประกอบด้วยรายละเอียดหรือปัจจัยมากน้อยเพียงใด จึงเหมาะสมและควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ซึ่งไม่มีข้อกำหนดที่แน่นอนขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์นั้น ๆ

นันทวัน แจ้งสุข (2557, หน้า 127) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบไม่มีข้อกำหนดที่แน่นอนว่าควรจะประกอบด้วยอะไรบ้าง จึงจะเรียกว่าเหมาะสม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหรือสถานการณ์ในการศึกษาขณะนั้นต้องการทราบอะไร หรือวัตถุประสงค์ในการศึกษาต้องการทราบอะไร

กล่าวสรุปได้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบ เป็นองค์ประกอบที่ไม่มีการกำหนดว่าจะประกอบด้วยอะไรบ้าง จำนวนเท่าใด มีโครงสร้างและความสัมพันธ์กันอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ที่เรากำลังศึกษาหรือจะออกแบบแนวคิดทฤษฎี และหลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบแต่ละรูปแบบนั้น ๆ เป็นหลัก

2.1.4 ลักษณะของรูปแบบที่ดี

รูปแบบสามารถช่วยในการอธิบายและพยากรณ์สิ่งต่าง ๆ ได้รวดเร็ว ทำให้เข้าใจได้ง่ายแต่รูปแบบก็มีข้อจำกัด กล่าวคือ รูปแบบอาจไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง บางครั้งรูปแบบก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่าเป็นเรื่องจริง หรือของจริงที่ยากนั้นเป็นเรื่องง่าย ๆ (Oversimplification) เช่น การสร้างรูปแบบโครงกระดูกของร่างกายมนุษย์ จำเป็นต้องตัดอวัยวะต่าง ๆ ออกเป็นจำนวนมาก แต่ถ้าส่วนที่ขาดหายไปนั้นเป็นส่วนที่สำคัญรูปแบบนั้นก็เป็นอันตรายต่อผู้ใช้ เพราะอาจจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิด อันตรายของการใช้รูปแบบยิ่งจะมีมากขึ้นหากรูปแบบนั้นเป็นตัวแทนของปรากฏการณ์จริงที่มีความซับซ้อนสูง เช่น ปรากฏการณ์การทางสังคม และปรากฏการณ์ทางจิตวิทยา เป็นต้น บ่อยครั้งที่พบว่าทฤษฎีที่สำคัญและมีชื่อเสียงหลายทฤษฎีมีรูปแบบที่ไม่สมบูรณ์ เช่น เสนอข้อเท็จจริงของทฤษฎีผิดพลาด แปลความหมายผิด เสนอข้อสรุปโดยอ้างเหตุผลผิด เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้นักวิจัยควรมัดระวัง

(Bertalanffy, 1968 pp. 200) ดังนั้น การสร้างรูปแบบที่ดีจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นที่ต้องทำความเข้าใจ มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้นำเสนอลักษณะของรูปแบบที่ดีไว้ ดังนี้

คีวีส์ (Keeves, 1988, pp. 560) ได้กล่าวว่า รูปแบบที่ดีควรจะมีลักษณะ 4 ประการดังนี้

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างมากกว่า ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงธรรมดา อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงมีประโยชน์ในช่วงต้นของการพัฒนารูปแบบ

2. รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้น จากการใช้รูปแบบสามารถถูกตรวจสอบได้โดยการสังเกต ซึ่งเป็นไปได้ที่จะทดสอบรูปแบบบนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ได้

3. รูปแบบควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกลเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้นนอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์แล้ว ยังใช้เป็นเครื่องมือในการอธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย

4. รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอด (Concept) ใหม่ และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปลใหม่ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ (Body of Knoeledge) ในเรื่องที่กำลังศึกษา

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2553, หน้า 6) กล่าวว่า รูปแบบที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรมากกว่าความสัมพันธ์ เชิงเส้นตรงธรรมดา อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงก็มีประโยชน์ในช่วงของการพัฒนารูปแบบ

2. รูปแบบควรนำไปสู่การท านายผลที่ตามมา ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเมื่อทดสอบรูปแบบแล้วถ้าปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบนั้นต้องถูกยกเลิก

3. รูปแบบควรอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน

4. รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอด (Concept) ใหม่ และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรใหม่ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ (Body of Knowledge) ในเรื่องที่กำลังศึกษา

5. รูปแบบในเรื่องใด จะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับกรอบของทฤษฎีในเรื่องนั้น ๆ

Keeves (1988, p. 560) กล่าวว่า รูปแบบที่ใช้ประโยชน์ได้ควรจะมีข้อกำหนด (Requirement) 4 ประการ คือ

1. รูปแบบ ควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural Relationship) มากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกันแบบรวม ๆ (Associative Relationship)

2. รูปแบบ ควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสามารถถูกตรวจสอบได้โดยการสังเกต ซึ่งเป็นไปได้ที่จะทดสอบรูปแบบพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ได้

3. รูปแบบ ควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้นนอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ ควรใช้อภิปรายปรากฏการณ์ได้ด้วย

4. รูปแบบ ควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

มิยากาวะ ทาคาโอะ (2550, หน้า 5) กล่าวถึงลักษณะรูปแบบที่ดีไว้ว่า รูปแบบที่ดีเปรียบเสมือนสิ่งที่จะทำให้ผู้ที่สนใจศึกษาในเรื่องนั้น ๆ ได้มีความเข้าใจเป็นเบื้องต้นก่อนการศึกษาในแนวลึกต่อไป ดังนั้นการสร้างรูปแบบที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่าตัวแปรมากกว่าเน้นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแบบรวม ๆ

2. รูปแบบควรนำไปสู่การพยากรณ์ผลที่ตามมาซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์โดยเมื่อทดสอบรูปแบบแล้วถ้าปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์รูปแบบนั้นต้องถูกยกเลิกไป

3. รูปแบบควรอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน

4. รูปแบบนำไปสู่การสร้างแนวความคิดใหม่ หรือความสัมพันธ์ของเรื่องที่ศึกษาได้

5. รูปแบบในเรื่องใดจะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับกรอบของทฤษฎีในเรื่องนั้น ๆ

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2553, หน้า 6) ได้กล่าวว่า รูปแบบที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงธรรมดา อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงก็มีประโยชน์ในช่วงของการพัฒนารูปแบบ

2. รูปแบบควรนำไปสู่การทำนายผลที่ตามมา ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์โดยเมื่อทดสอบรูปแบบแล้วถ้าปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบนั้นต้องถูกยกเลิก

3. รูปแบบควรอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน

4. รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอด (Concept) ใหม่ และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรใหม่ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ (Body of Knowledge) ในเรื่องที่กำลังศึกษา

5. รูปแบบในเรื่องใด จะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับกรอบของทฤษฎีในเรื่องนั้น ๆ

ศักดิ์ชัย ภู่เจริญ (2558, หน้า 7) ได้สรุป รูปแบบที่ดีควรประกอบด้วยองค์ประกอบของความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง และแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลของเรื่องที่จะศึกษาได้อย่างชัดเจน สามารถนำไปสู่ความคิดใหม่ ช่วยขยายความรู้และนำไปสู่การแสวงหาองค์ความรู้ได้มากขึ้น ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์

ชวัลลักษณ์ รติวรภัทรกุล (2559,หน้า 88) ได้กล่าวว่า รูปแบบที่ดีความมีลักษณะในการสร้างความสัมพันธ์กันอย่างมีโครงสร้าง สามารถนำไปทำนายผลจากข้อมูลเชิงประ จักษ์ใช้ในการอธิบายผลปรากฏการณ์ได้

พระมหาธีรเพชร มาตพงษ์ (2561, หน้า 30) ได้กล่าวว่า รูปแบบที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. ควรประกอบด้วยความสัมพันธ์ของตัวแปรแบบมีโครงสร้าง

2. มีลักษณะที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผล และสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์

3. มีโครงสร้างหรือกลไก เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ในเชิงเหตุผล ได้อย่างชัดเจน

4. เป็นการนำไปสู่การสร้างแนวความคิดใหม่ หรือความสัมพันธ์ใหม่ของปรากฏการณ์ที่ศึกษา ดังนั้น คุณลักษณะประการหนึ่งที่ควรพิจารณา คือ ความสอดคล้องระหว่างรูปแบบและทฤษฎีของเรื่องหรือปรากฏการณ์ที่จะนำรูปแบบดังกล่าวไปอธิบายด้วย

กล่าวสรุปได้ว่า รูปแบบที่ดีควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่อง กันแบบรวม ๆ รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการทำนายผลที่จะเกิดขึ้น สามารถตรวจสอบได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบควรชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน และเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอด หรือมโนทัศน์ใหม่ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ และเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

2.1.5 รูปแบบการบริหารโรงเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน (School Management Model) จะช่วยให้ การพัฒนารูปแบบในการจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวคิดในการพัฒนาควบคู่ไปกับการใช้ทฤษฎี การบริหาร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการ โดยเริ่มจากรูปแบบองค์การทางการศึกษา แนวคิดขององค์ประกอบรูปแบบ ประเภทของรูปแบบ และคุณลักษณะรูปแบบดังนี้

ไปเซย์ (Paisley, 2001 p. 134 - 135) ได้สรุปรูปแบบงานของการบริหารโรงเรียน ไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบการประยุกต์ทักษะ (Applied Skills Model) เป็นรูปแบบการจัดการที่อยู่บนพื้นฐานความสามารถของแต่ละบุคคลที่ประกอบไปด้วย

1.1. ทักษะความสามารถทางกรอบแนวคิด (Conceptual Skills) ที่มีความรู้ ความเข้าใจโดยรวม (Comprehensive Understanding)

1.2. ทักษะความรู้ทางเทคนิค (Technical Skills) ทักษะความรู้ทางเทคนิค (Technical Skills) ที่เรียกว่า Know-How เป็นกระบวนการที่จะนำความรู้และทรัพยากรในโรงเรียน มาดำเนินการ ให้งานของโรงเรียนสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย

1.3. ทักษะการบริหารมนุษย์ (Human Skills) การสร้างขวัญกำลังใจให้คนทำงานอย่างดีที่สุดสำหรับองค์การ รวมถึงการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี สามารถเปลี่ยนแปลงการทำงานโดยไม่ทำให้พนักงานเสียขวัญกำลังใจ และสามารถสื่อสารกับบุคลากรได้เป็นอย่างดี มี

ประสิทธิภาพและความมั่นใจในการทำงาน ซึ่งความสามารถทั้งหมดนี้เมื่อนำมาประยุกต์ในการจัดการโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารหลักสูตร (Curricular Program) วัตถุประสงค์หลักสูตร (Objective, Syllabus Concept) และวิธีการสอน (Teaching Methods) การสร้างความสัมพันธ์ชุมชน (External relations) รวมถึงการเงิน (Finance) อุปกรณ์เครื่องมือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Facilities) และการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน (Staff Development) จึงทำให้งานมี ประสิทธิภาพ

2. รูปแบบการมีส่วนร่วม (Participation Model) เป็นการจัดการที่มีการตัดสินใจ และการกระทำจากการมีส่วนร่วมใน 3 ระดับ ได้แก่ 1) Decisional Deprivation การกีดกันการตัดสินใจ 2) Decisional Equilibrium ดุลยภาพเชิงดุลยพินิจ 3) Decisional Saturation ความอิ่มตัวของการตัดสินใจ ซึ่งการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมนี้ เป็นการจัดการด้านเนื้อหาของหลักสูตร (Curriculum Content) รวมถึงการเลือกและตัดออกของเนื้อหารายวิชา มีวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษารวมทั้งกระบวนการจัดการศึกษา (Educational Objectives) และการบริหารงานในด้าน ต่าง ๆ ของโรงเรียน ในด้านการเงิน (Finance) การจัดชั้นเรียน (Pupil Grouping) การสรรหา บุคลากรการสนับสนุน การสร้างขวัญกำลังใจ (Staffing) การสร้างเทคนิคในการสอน (Teaching methods and Techniques) การกำหนดการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน (Timetabling Use of Plant) และการใช้สื่ออุปกรณ์และเครื่องมือการเรียนการสอน (Use of Materials and Equipment)

3. รูปแบบความต้องการพัฒนาของบุคลากร (Staff Development Need Model) รูปแบบการจัดการที่อยู่บนพื้นฐานความต้องการของบุคลากร ที่จะพัฒนาตนเองและความก้าวหน้าของผู้ทำงานนับตั้งแต่ผู้ทำงานหรือคณะครู เจ้าหน้าที่มีความสำคัญเสมือนทรัพยากร หลักการเปลี่ยนแปลง ผู้ทำงานโดยเฉพาะที่มีจำนวนมาก ย่อมส่งผลกระทบในการทำงาน ดังนั้นการเพิ่มความสามารถที่จะสร้างความหลากหลายในการพัฒนาและสนับสนุนให้ผู้ทำงานมีประสิทธิภาพตามนโยบาย ถือเป็นเรื่องสำคัญ รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียน จำนวน 10 งาน ประกอบด้วย 1) การจัดการทรัพย์สิน 2) การจัดการบรรยากาศในโรงเรียน 3) การกำหนดคุณค่าและวัตถุประสงค์เป้าหมาย 4) การจัดโครงสร้างหลักสูตร และการพัฒนา 5) การจัดองค์การและการดูแลพัฒนานักเรียน 6) การจัดโครงสร้างบุลากรและการพัฒนา 7) การจัดการการเงิน 8) การจัดการมาตรฐานการทำงาน 9) การสร้างความสัมพันธ์ 10) การสร้างทักษะความสามารถ

ลูเน็นเบอร์ก และออนส์เทน (Lunebnurg F.C.,& Ornstein, 2000 pp. 27-30) ได้สรุปถึงรูปแบบการบริหารโรงเรียน ว่ารูปแบบองค์การแบบราชการ (The bureaucratic Model) เป็นรูปแบบการจัดการแบบราชการส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับความไม่คล่องตัว มีกฎระเบียบที่ไร้ความหมาย งานล่าช้ามีงานเอกสารมากไม่มีประสิทธิภาพ อาจกล่าวได้ว่า สิ่งที่ไม่ดีทั้งหมดในการจัดการศึกษา ได้จากระบบราชการ จากแนวคิดการจัดการแบบราชการนี้ เวเบอร์ (Weber) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการจัดองค์การต่าง ๆ แล้วพบว่าระบบการบริหารแบบราชการ (Bureaucracy) มีลักษณะดังนี้

1. การแบ่งงาน (Division of Labor) เป็นการแบ่งภารกิจใหญ่เป็นงานย่อยให้ผู้ ทำงานแต่ละคนมีอำนาจ หน้าที่ในการปฏิบัติงานเหล่านี้

2. กฎระเบียบ (Rules) เป็นการทำงานตามกฎระเบียบที่วางไว้มีการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นแบบเดียวกัน

3. ระดับอำนาจตามสายการบังคับบัญชา (Hierarchy of Authority) สายการบังคับบัญชาของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งที่ต่ำ และอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งที่สูงกว่า

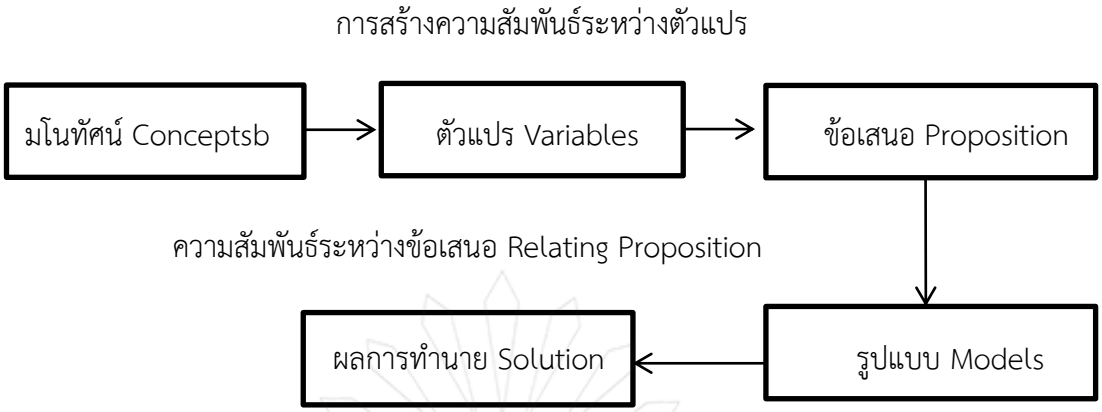
4. ไม่เป็นเรื่องส่วนตัว (Impersonality) ไม่เอาเจตคติส่วนตัวเข้ามายุ่งกับผู้ใต้บังคับบัญชา การแสดงความห่างกันระหว่างของผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้แน่ใจว่าการตัดสินใจนั้นไม่มีความลำเอียง

5. ความสามารถ (Competence) การจ้างงานที่เน้นด้านคุณวุฒิ และการเลื่อน ตำแหน่งเน้นในเรื่องของการปฏิบัติงาน ป้องกันไม่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาถูกออกจากงานโดยง่าย ซึ่งทำให้มีความจงรักภักดี

กล่าวสรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนมีหลากหลายรูปแบบ การวิเคราะห์สังเคราะห์รูปแบบต่าง ๆ ถึงความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละแห่งที่เป็นเรื่องสำคัญ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาการบริหารการศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนสำคัญในการคัดกรองรูปแบบที่เหมาะสมในการนำไปใช้

2.1.6 การสร้างและการประเมินรูปแบบ

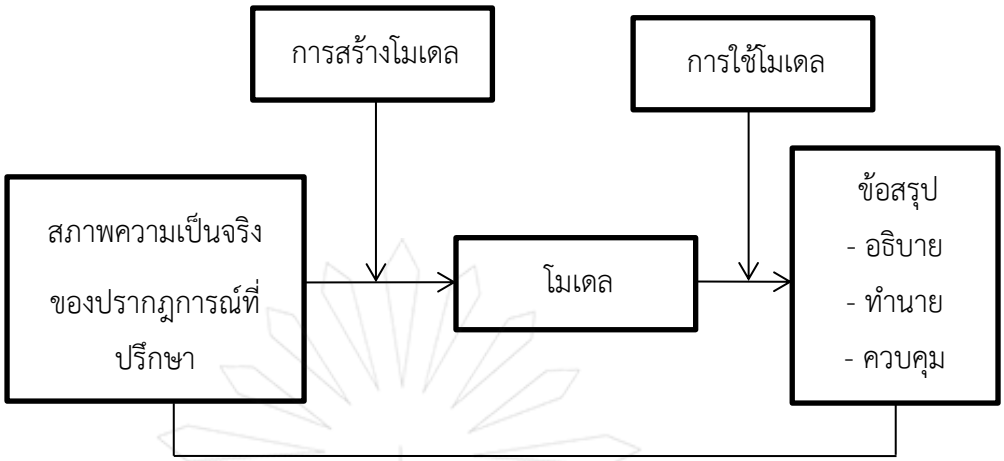
การสร้างรูปแบบ คือ การกำหนดมโนทัศน์เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเป็น ระบบ เพื่อชี้ให้เห็นชัดเจนว่ารูปแบบเสนออะไร เสนออย่างไร เพื่อให้ได้อะไร และสิ่งที่ได้นั้น อธิบายปรากฏการณ์อะไร และนำไปสู่ข้อค้นพบอะไรใหม่ ๆ (Steiner, 1981 ; Keeve, 1988, p. 172) ขั้นตอนการสร้างรูปแบบเขียนไว้ในภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 แสดงขั้นตอนการสร้างรูปแบบสร้างความสัมพันธ์
ที่มา: Steiner, 1981 ; Keeve, 1988, p. 172

รูปแบบที่จะนำไปใช้ให้ได้ประโยชน์สูงสุดนั้น ต้องประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ มีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง สามารถทำนายผลได้ สามารถขยายความผลทำนายได้กว้างขวางขึ้น และสามารถนำไปสู่แนวความคิดใหม่ ๆ สำหรับการพัฒนารูปแบบนั้น ผู้วิจัยจะต้องศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ในการสร้างรูปแบบ นำเอาข้อมูลที่จัดเก็บมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อกำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบกำหนดโครงสร้างและข้อเสนอของรูปแบบอย่างชัดเจน เพื่อนำไปสู่ ผลสรุป เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่มุ่งหวังของการวิจัย มีการทดสอบและปรับปรุงรูปแบบก่อนนำรูปแบบไปใช้งานจริง และมีการประเมินผลหลังจากการนำรูปแบบไปใช้งานจริง

มิยากาวะ (2550, หน้า 3) เสนอการสร้างโมเดลว่า เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ทางธรรมชาติหรือสังคมเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เราอาจไม่ศึกษาปรากฏการณ์เรื่องนั้นโดยตรงก็ได้ แต่เราศึกษาโดยวิธีการสร้างโมเดล เพื่อหาข้อสรุปที่สามารถนำไปอธิบาย ทำนายหรือควบคุมปรากฏการณ์ที่ศึกษา ดังแผนภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 การศึกษาปรากฏการณ์โดยวิธีการสร้างโมเดล

ที่มา : จาก *เศรษฐมิติเบื้องต้น*, (หน้า 3), โดย มิยากาวะ ทาดาโอะ, 2550, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์รู้แจ้ง.

โมเดลที่ใช้ศึกษาค้นคว้าปรากฏการณ์ทางสังคมต้องมีคุณสมบัติ 2 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง มีลักษณะสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของปรากฏการณ์ของเรื่องที่ศึกษา และอีกประการหนึ่งสามารถนำไปใช้หาข้อสรุปเพื่ออธิบาย ทำนาย หรือควบคุมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง คุณสมบัติของโมเดลทั้ง 2 ประการนี้ มีลักษณะขัดแย้งกันเอง กล่าวคือ ถ้าเราสร้างโมเดลให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของปรากฏการณ์มาเท่าใด โมเดลจะสลับซับซ้อนมากขึ้น ทำให้การนำโมเดลไปใช้มีความยุ่งยาก ในทางตรงกันข้ามถ้าเราเน้นความสะดวกในการนำเอาโมเดลไปใช้อธิบายปรากฏการณ์ก็ต้องเขียนโมเดลให้ง่ายเข้าไว้ โมเดลก็ไม่ค่อยสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของปรากฏการณ์ ซึ่งทำให้การนำโมเดลไปใช้อธิบาย ทำนายหรือควบคุมปรากฏการณ์ได้ จำกัดจุดมุ่งหมายที่สำคัญ การสร้างโมเดลก็เพื่อทดสอบหรือตรวจสอบโมเดลนั้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้น โมเดลที่สร้างขึ้น จึงมีความชัดเจนและเหมาะสมกับวิธีการทดสอบ โดยปกติแล้วการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์ มักจะทดสอบโมเดลด้วยวิธีการทางสถิติ การสร้างโมเดล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการทดสอบโมเดล เป็นกิจกรรมที่ต้องบูรณาการเข้าด้วยกัน เนื่องจากโครงสร้างของโมเดลจะเป็นตัวกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จะนำไปใช้ทดสอบโมเดล ผลของการทดสอบโมเดลย่อมนำไปสู่การยอมรับหรือปฏิเสธโมเดลนั้น

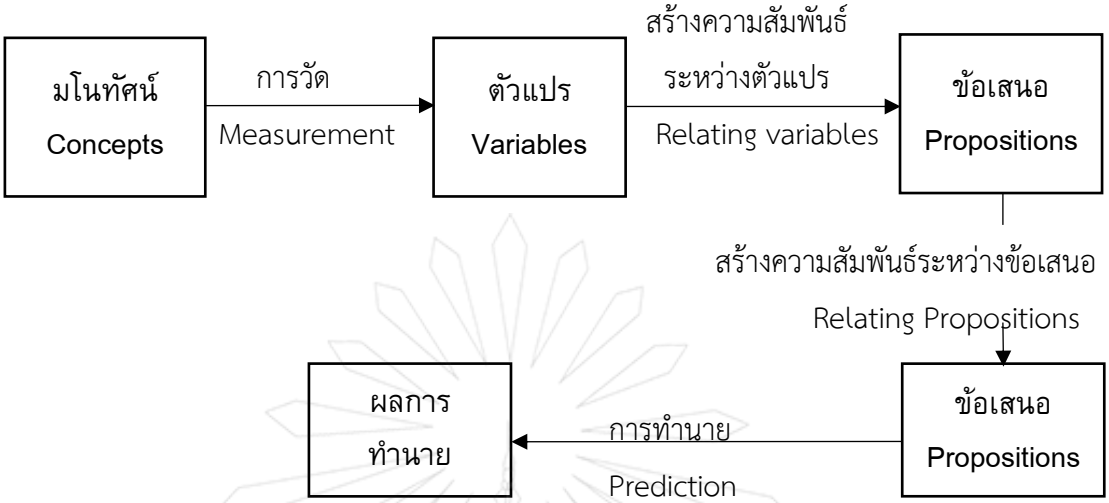
กาญจนา วัธนสุนทร (2550, หน้า 3-11) กล่าวไว้พอสรุปได้ดังต่อไปนี้ การออกแบบวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบหรือโมเดล เป็นการจัดทำแผนหรือการวิจัย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งในทางทฤษฎีและจากงานวิจัยเชิงประจักษ์ในอดีต หรือเป็นการวางแผนวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของ

องค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ในเชิงเหตุและผลจากทฤษฎีและองค์ความรู้ที่ได้จากผลงาน ที่มีผู้ศึกษาไว้ในอดีต เพื่อจัดระบบโครงสร้างรูปแบบหรือกระบวนการที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ตามทฤษฎีและองค์ความรู้ที่ได้ศึกษามาโดยสามารถพิสูจน์ได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ว่า ระบบโครงสร้าง รูปแบบ หรือกระบวนการที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากบริบทของสังคมที่เป็นอยู่หรือไม่

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2553, หน้า 9-13) ได้กล่าวว่า กระบวนการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ สามารถสรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และ 2) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

1. การสร้าง หรือพัฒนารูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อนเป็นรูปแบบตามสมมติฐาน (Hypothesis Model) โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ผู้วิจัยอาจจะศึกษารายกรณีหน่วยงานที่ดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการศึกษาจะนำมาใช้กำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรเหล่านั้น หรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบ ดังนั้น การพัฒนารูปแบบในขั้นตอนนี้จะต้องอาศัยหลักการของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญ ซึ่งโดยทั่วไปการศึกษาในขั้นตอนนี้จะมีขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้ 1) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นร่างกรอบความคิดการวิจัย 2) การศึกษาจากบริบทจริงในขั้นตอนนี้อาจจะดำเนินการได้หลายวิธี ดังนี้ การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการในปัจจุบันของหน่วยงาน ควรศึกษาความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder) ซึ่งวิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสอบถาม การสำรวจ การสนทนากลุ่ม เป็นต้น การศึกษารายกรณี (Case Study) หรือพหุกรณี หน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จหรือมีแนวปฏิบัติที่ดีในเรื่องที่ศึกษา เพื่อนำมาเป็นสารสนเทศที่สำคัญในการพัฒนารูปแบบ และการศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ วิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นต้น และ 3) การจัดทำรูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะใช้สารสนเทศที่ได้ในข้อ 1) และ 2) มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นกรอบความคิดการวิจัย เพื่อนำมาจัดทำรูปแบบ

1.1 การสร้างรูปแบบ คือ การกำหนดมโนทัศน์เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เพื่อชี้ให้เห็นชัดเจนว่ารูปแบบเสนออะไร เสนออย่างไร เพื่อให้ได้อะไร และสิ่งที่ได้นั้นอธิบายปรากฏการณ์อะไร และนำไปสู่ข้อค้นพบอะไรใหม่ ๆ (Steiner, 1969, Keeve, 1988, อ้างถึงใน บุญเชิด ชำนิศาสตร์, 2556 หน้า 18) ขั้นตอนการสร้างรูปแบบเขียนไว้ในภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 แสดงขั้นตอนการสร้างรูปแบบสร้างความสัมพันธ์

ที่มา : จาก *การพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี,* (หน้า 18), โดย คีฟส์ (Keeve, 1988, อ้างถึงใน บุญเชิด ชำนิศาสตร์), 2556, วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสยาม.

โมเดลที่ใช้ศึกษาค้นคว้าปรากฏการณ์ทางสังคมต้องมีคุณสมบัติ 2 ประการ คือ ประการที่หนึ่งมีลักษณะสอดคล้องกับสภาพความจริงของปรากฏการณ์ของเรื่องที่ศึกษาและอีกประการหนึ่งสามารถนำไปใช้หาข้อสรุปเพื่อ อธิบาย ทำนายหรือควบคุมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง คุณสมบัติของโมเดลทั้ง 2 ประการนี้ มีลักษณะขัดแย้งกันเอง กล่าวคือ 1) ถ้าเราสร้างโมเดลให้สอดคล้องกับสภาพความจริงของปรากฏการณ์มากเท่าใด โมเดลก็จะสลับซับซ้อนมากขึ้นทำให้การนำโมเดลไปใช้มีความยุ่งยากในทางตรงกันข้ามถ้าเราเน้นความสะดวกในการนำโมเดลไปใช้อธิบายปรากฏการณ์ ก็ต้องเขียนโมเดลให้ง่ายเข้าไว้โมเดลก็ไม่ค่อยสอดคล้องกับสภาพความจริงของปรากฏการณ์ซึ่งทำให้การนำโมเดลไปใช้อธิบายทำนายหรือควบคุมปรากฏการณ์ได้จำกัด จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสร้างโมเดลก็เพื่อทดสอบหรือตรวจสอบโมเดลนั้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์

1.2 การพัฒนารูปแบบ การพัฒนารูปแบบนั้นอาจจะมีขั้นตอนในการดำเนินงานที่แตกต่างกันไป

รัตนะ บัวสนธ์ (2556 ข, หน้า 13-15) ได้นำเสนอแนวคิดในการพัฒนานวัตกรรม (ผลิตภัณฑ์) โดยใช้กระบวนการวิจัยซึ่งมีขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้น คือ 1) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การสำรวจสังเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการหรือการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับสภาพความต้องการผลิตภัณฑ์รวมทั้งลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการพัฒนา 2) การสร้างออกแบบ

และประเมินนวัตกรรม (ผลิตภัณฑ์) เป็นการนำความรู้หรือผลการวิจัยที่ได้มาพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยให้มีลักษณะหรือรูปแบบตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในการสร้างหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์นี้ อาจต้องใช้บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในการสร้างผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด เมื่อสร้างผลิตภัณฑ์เสร็จแล้วก็จะต้องนำไปตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์ต่อไป 3) การนำนวัตกรรม (ผลิตภัณฑ์) ไปทดลองใช้ การทดสอบใช้ผลิตภัณฑ์เป็นการนำผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไปทดลองใช้กับเป้าหมาย และการดำเนินงานในขั้นตอนนี้จะมีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการออกแบบแผนการทดลอง (Experimental Design) ว่าจะใช้แบบแผนใดจึงจะเหมาะสมควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนได้ดี และทำให้การวิจัยเกิดความเที่ยงตรงภายใน (Internal validity) ได้มากที่สุด 4) การประเมินและปรับปรุงนวัตกรรม (ผลิตภัณฑ์) เป็นการประเมินผลการใช้ผลิตภัณฑ์ในภาพรวมทั้งหมดซึ่งประเมินทั้งตัวผลิตภัณฑ์ กระบวนการใช้ผลิตภัณฑ์ ผลที่ได้จากการใช้ผลิตภัณฑ์ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ผลที่ได้จากการประเมินจะนำไปสู่การตัดสินใจปรับปรุงพัฒนาผลิตภัณฑ์ และ 5) การเผยแพร่นวัตกรรม (ผลิตภัณฑ์) เป็นการเผยแพร่นวัตกรรมที่ได้ผ่านการทดลองใช้ประเมินผลในภาพรวมและปรับปรุงขั้นสุดท้ายแล้วออกสู่กลุ่มผู้ใช้ อาจนำไปใช้ทางสาธารณประโยชน์ตลอดจนการให้บริการต่าง ๆ

บุญชม ศรีสะอาด (2558, หน้า 13) ได้แบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. การพัฒนารูปแบบและการทดสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบ ในส่วนการพัฒนารูปแบบนั้น ดำเนินการโดยวิเคราะห์ลำดับในการทำวิทยานิพนธ์ หลักการเขียนรายงานการวิจัย จุดบกพร่องที่มักจะพบในการทำวิทยานิพนธ์ ฯลฯ แล้วนำองค์ประกอบเหล่านั้นมาสร้างรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ตามลำดับขั้นในการทำวิทยานิพนธ์ หลังจากนั้นจะเป็นขั้นตอนที่ 2 นำรูปแบบดังกล่าวไปทดสอบและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบ อย่างไรก็ตามในงานวิจัยบางเรื่องนอกจากจะศึกษาตามขั้นตอนที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยยังอาจจะศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้กระบวนการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Technique) หรือการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในการพัฒนารูปแบบใดก็ได้ (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2553, หน้า 10)

2. การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ภายหลังที่ได้พัฒนารูปแบบในขั้นตอนแรกแล้วจำเป็นที่จะต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นถึงแม้จะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบของบุคคลอื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมาแต่ก็เป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐาน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ และเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ การเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงหรือทดลองใช้รูปแบบในสถานการณ์จริงจะช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่าง ๆ ในรูปแบบผู้วิจัยอาจจะปรับปรุงรูปแบบใหม่โดยการตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่

พบว่า ไม่มีอิทธิพลหรือมีความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบ ซึ่งจะทำให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น การทดสอบรูปแบบอาจกระทำได้ใน 4 ลักษณะ ดังนี้

2.1 การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนดการประเมินที่พัฒนาโดย The Joint Committee on Standards of Educational Evaluation ภายใต้การดำเนินงานของ Stufflebeam และคณะ ได้นำเสนอหลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบ ประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน ดังนี้

2.1.1 มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง

2.1.2 มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมินการสนองตอบต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ

2.1.3 มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา

2.1.4 มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือ และได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

2.2 การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การทดสอบรูปแบบในบางเรื่องไม่สามารถกระทำได้โดยข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการประเมินค่าพารามิเตอร์ของรูปแบบ หรือการดำเนินการทดสอบรูปแบบด้วยวิธีการทางสถิติ แต่งานวิจัยบางเรื่องนั้นต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการได้ตัวเลขแล้วสรุป ซึ่งไอส์เนอร์ (Eisner, 1976, อ้างถึงใน วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2553, หน้า 10-11) ได้เสนอแนวคิดของการทดสอบหรือประเมินรูปแบบโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีแนวคิด ดังนี้

2.2.1 การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จะเน้นการวิเคราะห์และวิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่ถูกพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวโยงกับวัตถุประสงค์ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไปแต่อาจจะผสมผสานกับปัจจัยต่าง ๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิจารณญาณของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับข้อมูลคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเหมาะสมของสิ่งที่จะทำการประเมิน

2.2.2 รูปแบบการประเมินที่เป็นความชำนาญเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมินโดยพัฒนามาจากแบบการวิจารณ์งานศิลปะ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้งและต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากเป็นการวัดคุณค่าที่ไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใด ๆ และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง แนวคิดนี้ได้นำมาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงมากขึ้นทั้งนี้เพราะเป็นองค์ความรู้เฉพาะสาขา ผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริง ๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ดังนั้น ในวงการศึกษาจึงนิยมนำรูปแบบนี้มาใช้ในเรื่องที่ต้องการความลึกซึ้งและความเชี่ยวชาญเฉพาะ

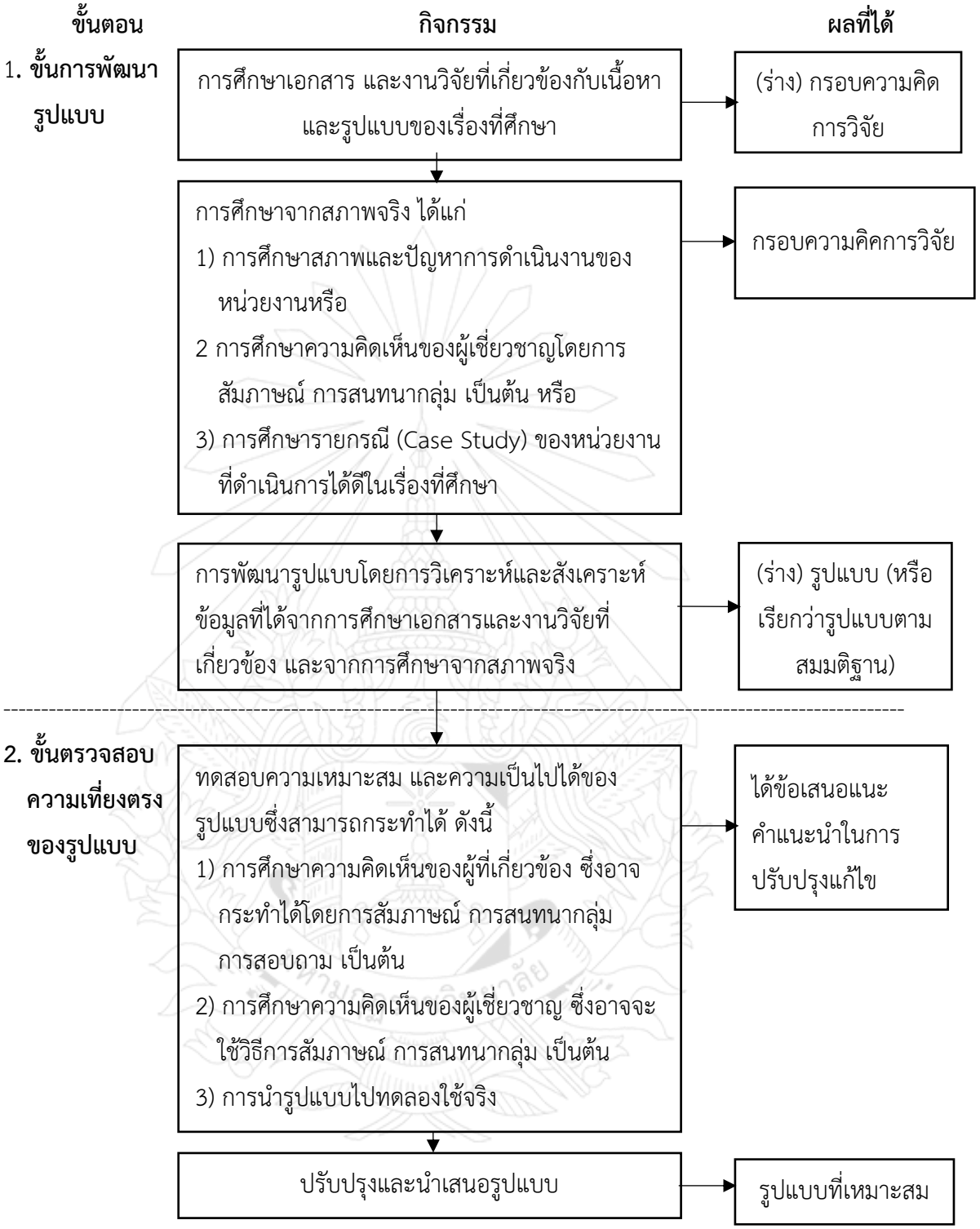
2.2.3 รูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมินโดยให้ความเชื่อถือว่าผู้ทรงคุณวุฒินั้นเที่ยงธรรม และมีดุลพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้นจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั้นเอง

2.2.4 รูปแบบที่ยอมให้มีความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิ ตามอัธยาศัยและความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่จะนำมาพิจารณา การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอ

2.3 การทดสอบรูปแบบโดยการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มักจะใช้กับการพัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เมื่อผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟายเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นในรอบสุดท้ายมาจัดทำเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อนำไปสำรวจความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

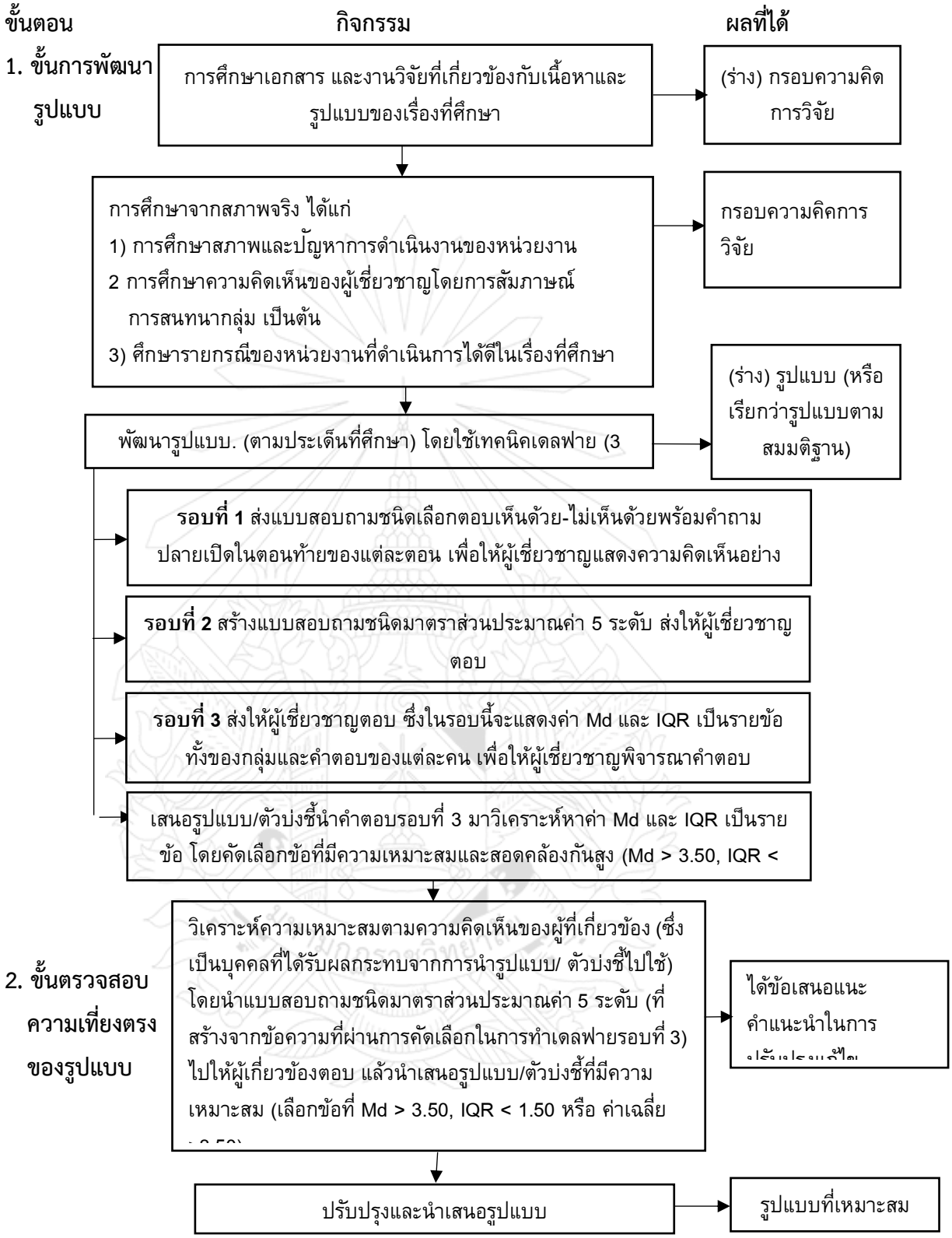
2.4 การทดสอบรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบ การทดสอบรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบนี้ผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย มีการดำเนินการตามกิจกรรมอย่างครบถ้วนผู้วิจัยจะนำข้อค้นพบที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงรูปแบบต่อไป

กระบวนการพัฒนารูปแบบสามารถแสดงเป็นภาพที่ 2.6 และภาพที่ 2.7 ดังนี้

ภาพที่ 2.6 ขั้นตอนการวิจัยการพัฒนารูปแบบ กรณีที่ 1 ร่างรูปแบบจากการวิเคราะห์เอกสารและการศึกษาจากสภาพจริง

ที่มา : จาก *การวิจัยพัฒนารูปแบบ,* (หน้า 12), โดย วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2553, วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ภาพที่ 2.7 ขั้นตอนการวิจัยการพัฒนารูปแบบ กรณีที่ 2 ร่างรูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย จากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์การพัฒนารูปแบบจากนักวิชาการ

ที่มา : จาก *การวิจัยพัฒนารูปแบบ,* (หน้า 13), โดย วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2553, วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ

วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2557, หน้า 198 - 209) ได้สรุปขั้นตอนการพัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ดังนี้

1. กำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ทำการคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถ และความชำนาญในเรื่องที่ศึกษา ขนาดของกลุ่มที่เพียงพออยู่ระหว่าง 10 - 15 คน หากผู้เชี่ยวชาญมีขนาด ตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อนจะมีน้อยมากจนคงที่ ซึ่งผู้วิจัยที่ใช้เทคนิคเดลฟายมักนิยมกำหนดจำนวนผู้เชี่ยวชาญไม่น้อยกว่า 17 คน

2. กำหนดประเด็นแนวโน้มและสร้างเครื่องมือในการวิจัย การเก็บข้อมูลจะใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือสำคัญ ซึ่งจะใช้แบบสอบถามปลายเปิด และแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราประมาณค่า

3. ทำเดลฟายรอบที่หนึ่ง โดยส่งแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลกว้าง ๆ จากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้คำถามปลายเปิด การเก็บข้อมูลรอบนี้ต้องชี้แจงจุดมุ่งหมายของ การเก็บข้อมูล

4. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ในรอบที่หนึ่ง ทั้งนี้ต้องทำการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปประเด็นความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด เพื่อนำไปให้สมาชิกในกลุ่มแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นต่าง ๆ ที่ปรากฏในข้อความทุกประเด็น จัดทำแบบสอบถามที่เป็นคำถามปลายปิดในรูปมาตราประมาณค่าสำหรับเก็บข้อมูลในรอบที่สอง

5. ทำเดลฟายรอบที่สอง ในรอบนี้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะได้รับข้อมูลป้อนกลับเชิงสถิติที่เป็นของกลุ่มโดยส่วนรวม ผนวกด้วยคำตอบเดิมของตนเอง แล้วขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาตอบใหม่

6. ทำเดลฟายรอบที่สามหรือสี่ ขึ้นอยู่กับการได้ข้อสรุปที่มีฉันทามติ โดยปกติการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคเดลฟายอย่างน้อยที่สุดจะต้องใช้สองรอบแต่ไม่ควรเกิน 4 รอบ

7. สรุปและอภิปรายผล โดยการเสนอแนวโน้มที่มีฉันทามติตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้การกำหนดระดับความสอดคล้องทางความคิด หรือการหาฉันทามติในเทคนิคเดลฟายสามารถกำหนดได้ด้วยค่าสถิติ 2 ประเภท โดยประเภทแรก คือ กำหนดด้วยค่าร้อยละ เพื่อแสดงให้เห็นอัตราส่วนผู้ที่มี ความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าอยู่ในระดับใด และมีการแสดงแจกแจงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลว่ามีลักษณะ ของคำตอบกระจายในลักษณะใด ประเภทที่สอง คือ การใช้สถิติที่วัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง เพื่อบ่งบอกระดับความคิดเห็นของกลุ่มในลักษณะสรุปรวม และแสดงค่าสถิติการกระจาย เพื่อให้ทราบระดับความแตกต่างทางความคิดเห็นของสมาชิกว่ามีมากน้อยเพียงใด เกณฑ์ที่ใช้ในการระบุฉันทามติจึงขึ้นอยู่กับลักษณะของค่าสถิติที่ใช้ การตรวจสอบระดับฉันทามติมีเกณฑ์พิจารณา 2 ส่วน คือ การกำหนดระดับความเห็นพ้องกันของเสียงส่วนใหญ่ และการกำหนดเกณฑ์การยุติกระบวนการ เดลฟายเมื่อสมาชิกไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงทางความคิดจากรอบที่แล้ว

สรุปได้ว่า เทคนิคเดลฟายเป็นระเบียบวิธีการวิจัยที่ใช้ศึกษาปัญหาที่อาศัยการตัดสินของกลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญโดยผู้เชี่ยวชาญไม่ต้องมาประชุมร่วมกัน ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานด้วยการออก แบบสอบถามจัดส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ เมื่อได้รับคำตอบคืนทำการประมวลผลส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ได้รับทราบสถานการณ์ด้านความคิดเห็น โดยอาจให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เมื่อได้รับ คำตอบผู้วิจัยจะทำการประเมินอีกครั้งว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือยืนยันในความคิดเห็นเดิม หากไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากถือได้ว่าได้รับความเห็นที่ใช้ได้

การประเมินรูปแบบ ความสำคัญของการสร้างรูปแบบเพื่อทดสอบ หรือตรวจสอบรูปแบบนั้น ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสามารถอธิบายได้จากข้อมูลเชิงคุณลักษณะที่อาจใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ ส่วนการตรวจสอบโมเดลจากหลักฐานเชิงปริมาณ สามารถใช้เทคนิคทางสถิติในการตรวจสอบรูปแบบ โดยการประเมินรูปแบบ มีนักวิชาการได้อธิบาย ไว้ดังนี้

อีสเนอร์ (Eisner **Elliot W**, 1976, p. 3-3) ได้กล่าวถึงแนวคิดของการประเมินโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิว่าการวิจัยทางการศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ หรือเชิงปริมาณมากเกินไป และในบางเรื่องก็ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการได้ตัวเลขแล้วสรุป จึงเสนอแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิไว้ ดังนี้

1. การประเมินโดยแนวทางนี้มิได้ประเมินโดยเน้นสัมฤทธิ์ผลของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ตามรูปแบบของการประเมินแบบอิงเป้าหมาย (Goal based model) การตอบสนองปัญหาและความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องตามรูปแบบของการประเมิน แบบสนองตอบ (Responsive model) หรือการรองรับกระบวนการตัดสินใจตามรูปแบบ การประเมินอิงการตัดสินใจ (Decision making model) แต่อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่ถูกนำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวโยงกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไปแต่อาจจะผสมผสานปัจจัยต่าง ๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิจารณญาณของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเหมาะสมในสิ่งที่จะทำการประเมิน

2. รูปแบบการประเมินที่เป็นความเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมินโดยมีการพัฒนามาจากแบบการวิจารณ์งานศิลปะ (Art criticism) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้งและต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากเป็นการวัดคุณค่าไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใด ๆ และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง แนวคิดที่ได้นำมาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงมากขึ้น ทั้งนี้เพราะเป็นองค์ความรู้เฉพาะสาขา ผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริง ๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ดังนั้นในวงการอุดมศึกษาจึงนิยมนำรูปแบบนี้มาใช้ในเรื่องที่ต้องการความลึกซึ้งและความเชี่ยวชาญเฉพาะทางสูง

3. รูปแบบการประเมินที่ใช้ตัวบุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมินโดยให้ความเชื่อถือว่าผู้ทรงคุณวุฒินั้นเที่ยงธรรม และมีดุลพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้นจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั่นเอง

4. รูปแบบการประเมินที่ยอมให้มีความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิตามอัธยาศัย และความถนัดของแต่ละคนนับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่จะนำมาพิจารณา การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูลตลอดจนวิธีนำเสนอ

แมคมิลแลนด์ และซูมาร์เคอร์ (Mc Millan & Schumacher, 2010, pp. 530 - 531) ได้เสนอการประเมินรูปแบบทีมีประสิทธิภาพประกอบด้วย 4 ด้าน รวมทั้งหมด 30 มาตรฐานย่อย ดังนี้

1. ด้านความถูกต้อง (Accuracy Standard) เป็นมาตรฐานที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของการปฏิบัติที่กำหนดคุณค่าได้กำหนดว่า วิธีการที่ใช้ในการประเมินต้องมีความถูกต้อง โดยผู้ให้ข้อมูลหรือสารสนเทศที่เชื่อถือได้ ต้องสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้จริงและมีความคงเส้นคงวาแหล่งผู้ให้ข้อมูลก็ต้องมีความเชื่อถือได้ โดยใช้ข้อมูลตามความเป็นจริง ในขณะเดียวกันก็ต้องใช้วิธีการวิเคราะห์และเสนอผลการประเมินที่ถูกต้อง ไม่ลำเอียง มีความเป็นปรนัย ประกอบด้วย 11 มาตรฐาน ดังนี้

1.1 การระบุวัตถุประสงค์ (Objective Identification) สิ่งที่ต้องการประเมินอาจจะเป็นแผนงาน หรือโครงการ ซึ่งควรจะระบุวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้แผนงานหรือโครงการนั้นมีการบ่งชี้อย่างชัดเจน

1.2 การวิเคราะห์บริบท (Context Analysis) ได้แก่ บริบทของสิ่งที่ต้องการประเมินจะต้องได้รับการตรวจสอบว่ามีรายละเอียดเพียงพอ ทั้งนี้บริบทเหล่านี้อาจจะต้องมีอิทธิพลต่อสิ่งที่ต้องการประเมิน

1.3 การบรรยายเป้าหมาย วิธีการดำเนิน (Described Purposes and Procedures) เป้าหมาย และกระบวนการของการประเมินควรจะได้รับการบรรยายไว้อย่างชัดเจนอันจะทำให้เกิดความสะดวกสบาย และความชัดเจนต่อการกำกับติดตาม

1.4 แหล่งสารสนเทศที่มีความเชื่อถือได้ (Defensible Information Sources) แหล่งของข้อมูลที่ใช้ในการประเมินควรจะบรรยายด้วยรายละเอียดที่เพียงพอเพื่อให้ได้สารสนเทศที่พอเหมาะต่อการประเมิน

1.5 การวัดมีความตรง (Valid Measurement) คือกระบวนการในการรวบรวมสารสนเทศควรได้รับการพัฒนาหรือเอกใช้ในลักษณะที่ทำให้เกิดความมั่นใจว่าสารสนเทศที่ได้รับมีความตรง โดยสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการสัด

1.6 การที่มีความเที่ยง (Reliable Measurement) ความเที่ยงของสารสนเทศควรได้รับการพัฒนาหรือเลือกใช้ในลักษณะที่ทำให้เกิดความมั่นใจว่าสารสนเทศที่ได้รับมีความเชื่อถือได้หรือไม่หรือไม่มีความเที่ยงที่เพียงพอ

1.7 สารสนเทศที่เป็นระบบ (Systematic Information) ในการประเมินผลนั้น สารสนเทศที่ได้รับการรวบรวม ประมวลผล และรายงานจะต้องเป็นสารสนเทศที่ผ่านการตรวจสอบอย่างเป็นระบบ

1.8 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Analysis of Quantitative Information) ข้อมูลเชิงประมาณที่ใช้ในการประเมินควรได้รับการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีความหมายเหมาะสม เพื่อให้ได้คำตอบจากการประเมินที่มีความน่าเชื่อถือ

1.9 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Analysis of Qualitative Information) ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ใช้ในการประเมินควรได้รับการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และมีความเหมาะสมเพื่อให้ได้คำตอบจากการประเมินที่มีความน่าเชื่อถือ เช่นเดียวกับการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

1.10 การสรุปอย่างสมเหตุสมผล (Justified Conclusions) คือ การสรุปผลจากการประเมินควรจะสมเหตุสมผล เพื่อให้ผู้นำไปใช้สามารถเข้าใจการสรุปผลได้

1.11 การรายงานที่ชัดเจนเป็นปรนัย (Impartial or Objective Reporting) ในการรายงานการประเมินควรมีการป้องกันมิให้เกิดความเข้าใจผิดหรือเกิดความคลาดเคลื่อน อันเนื่องมาจากความรู้สึกส่วนตัว หรือความลำเอียงในส่วนใด ๆ ของการประเมิน ทั้งนี้เพื่อให้การรายงานการประเมินได้สะท้อนถึงข้อค้นพบจากการประเมินด้วยความยุติธรรม

2. ด้านความเหมาะสม (Propriety Standard) เป็นการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับจริยธรรม และคำนึงถึงสวัสดิการของผู้เกี่ยวข้องและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากผลการประเมิน มาตรฐานเหล่านี้ประกอบด้วยข้อตกลงอย่างเป็นทางการข้อขัดแย้งที่เปิดเผยให้สาธารณชนรับรู้ได้ตามสิทธิมนุษยชน และควรรายงานด้วยความยุติธรรม ซึ่งมีองค์ประกอบ 8 ประการ ดังนี้

2.1 มีการกำหนดกฎเกณฑ์ไว้อย่างเป็นทางการ (Formal Obligation)

2.2 ในกระบวนการการตรวจสอบสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้อย่างโปร่งใสและเป็นธรรม (Conflict of Interest)

2.3 มีการรานงานผลอย่างตรงไปตรงมา (Fall and Flank Disclosure)

2.4 ผลการตรวจสอบสามารถเปิดเผยให้สาธารณชนทราบได้ (Public’s Right to Know)

2.5 ระบบตรวจสอบออกแบบและดำเนินการตรวจสอบโดยตระหนักถึงสิทธิส่วนบุคคล (Right of Human Subjects)

2.6 วิธีการตรวจสอบคำนึงถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Human Interactions)

2.7 การรายงานผลการตรวจสอบดำเนินการอย่างเป็นธรรม และมีความสมบูรณ์ของผลการประเมิน (Balance Reporting) พร้อมทั้งมีการเสนอและจุดเด่น จุดด้อยเพื่อการพัฒนาไว้

2.8 ความรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่าย (Feasibility Standard) ผู้ประเมินจะต้องระบุค่าใช้จ่ายและการจัดสรรทรัพยากรที่ใช้ในการประเมิน ซึ่งสะท้อนถึงกระบวนการที่ตรวจสอบได้อันเป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบเชิงจริยธรรม

3. ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standard) การประเมินผลจะต้องเป็นจริง มีข้อความที่เหมาะสม สามารถนำไปปฏิบัติได้ ประกอบด้วยการดำเนินงานที่มีการฝึกปฏิบัติความสามารถทางการเมือง และประสิทธิผลด้านต้นทุน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

3.1 มีวิธีการที่เป็นไปได้มนทาปฏิบัติ (Practical Procedure) ในกระบวนการประเมินจะต้องมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และได้รับสารสนเทศที่เพียงพอ โดยให้เกิดอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการดำเนินการที่น้อยที่สุด

3.2 มีความเท่าทันต่อบรรยากาศทางการเมือง (Political Viability) ควรวางแผนการประเมินและมีการดำเนินการที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในองค์การ เพื่อให้เกิดความร่วมมือและป้องกันไม่ให้การประเมินเกิดความลำเอียง ซึ่งจะทำให้ผิดไปจากข้อเป็นจริง หรือทำให้เกิดการใช้ผลการประเมินอย่างไม่ถูกต้อง

3.3 มีประสิทธิผลและความคุ้มค่า (Cost Effectiveness) การประเมินควรจะมีประสิทธิผลและให้สารสนเทศที่มีคุณค่าอย่างเพียงพอและคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

4. ด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เพื่อให้แน่ใจว่าการประเมินผลจะช่วยให้การปฏิบัติงานของผู้ประเมินผลได้ข้อมูลตามต้องการ โดยมุ่งเน้นในด้านผลการประเมินที่ต้องให้ข้อมูลหรือสารสนเทศที่ผู้ใช้ผลการประเมินต้องการ และการนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินการให้ได้มาตรฐาน ประกอบด้วย 8 ประการ ดังนี้

4.1 การระบุผู้นำไปใช้ (Audience Identification) ในการประเมินผลมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรับฟังข้อมูลจากผู้นำไปใช้โดยตรงกับเรื่องที่จะประเมินได้อย่างครบถ้วนเพื่อให้ผู้ประเมินได้ประโยชน์ที่สมบูรณ์

4.2 การเชื่อถือได้ของผู้ประเมินผล (Evaluator Credibility) ผู้ที่ดำเนินการประเมินผลจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ได้รับความไว้วางใจ (Trustworthy) และมีศักยภาพที่สามารถดำเนินการประเมินผลได้ เพื่อให้ผลการวิจัยเป็นที่ยอมรับควรเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ และมีความรู้ความสามารถในการดำเนินการประเมิน ทั้งนี้เพื่อให้ผลที่ได้จากการประเมินบรรลุถึงความน่าเชื่อถือสูงสุดและเป็นที่ยอมรับ

4.3 ขอบเขตและการเลือกสารสนเทศ (Information Scope and Selection) ควรระบุคำถามเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการประเมินและควรตอบสนองกับความต้องการและความสนใจของผู้นำไปใช้ สารสรเทศที่ได้รับการคัดเลือกจะต้องช่วยในการตอบคำถามที่เกี่ยวกับสิ่งที่มุ่งประเมิน โดยสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้ที่จะนำผลการประเมินไปใช้

4.4 การตีความหมายที่มีคุณค่า (Valuation Interpretations) หลักการ เหตุผล และกระบวนการต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการตีความหมายของผลการประเมิน ควนอธิบายอย่างระมัดระวัง เพื่อนำไปสู่คุณค่าของการประเมินคือ ผลที่ได้จากกระบวนการและความมีเหตุผลที่ใช้ การแปลผลที่ได้จากการค้นพบในการประเมินควรจะอธิบายด้วยความระมัดระวัง และมีความกระจ่างเพื่อให้การตัดสินคุณค่าเป็นไปอย่างชัดเจน

4.5 ความชัดเจนของการรายงาน (Report Clarity) การประเมินที่แสดงไว้ควรมีการอธิบายวัตถุประสงค์ของการประเมินอย่างชัดเจน รวมไปถึงบริบทของสิ่งที่ประเมิน วิธีดำเนินการและผลการประเมิน การแสดงถึงสารสนเทศที่จำเป็นจะช่วยก่อให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน

4.6 ความทันเวลาของรายงาน (Report Timeliness) จากข้อค้นพบที่ได้จากการประเมิน ควยรายงงานผลและแสดงไว้ในรายงานการประเมิน เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์หรือตามระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้

4.7 การเผยแพร่รายงาน (Report Dissemination) การประเมินที่ได้ควรจะได้เผยแพร่แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างทันเวลา

4.8 ผลกระทบจากการประเมิน (Evaluation Impact) ควรมีการวางแผนดำเนินการและมีการรายงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อจะตอบสนองความต่อเนื่องทางความคิดของผู้ใช้ผลการประเมิน ซึ่งจะทำให้เกิดความเป็นไปได้ที่การประเมินจะถูกนำไปใช้เพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่า **การพัฒนารูปแบบนั้นไม่มีองค์ประกอบที่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบแนวคิดที่เป็นพื้นฐาน ซึ่งการพัฒนารูปแบบ สามารถสรุปได้เป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และ 2) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ** และการประเมินรูปแบบ เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพเน้นความสามารถเฉพาะทางของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ทราบถึงข้อเท็จจริง และสามารถดำเนินการสรุปผลการประเมินรูปแบบได้อย่างไม่มีอคติ โดยการเลือกผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินจะทำการเลือกจากประสบการณ์ด้านวิชาการชีพของผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่ต้องประเมินรูปแบบนั้น ๆ เลือกเพราะความน่าเชื่อถือของวิชาชีพนั้น ๆ

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลหลักที่มีความสำคัญของโรงเรียน เป็นผู้นำทางวิชาชีพ และมีอำนาจการตัดสินใจในการบริหารงานในโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และงานทั่วไป ซึ่งต้องอาศัยทักษะ และความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ ซึ่งโครงสร้างการบริหารงานตามกฎหมายที่มีขอบข่ายภารกิจที่กำหนด ซึ่งการแบ่งส่วนราชการภายในโรงเรียนเป็นไปตามกฎกระทรวงและระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษากำหนด ซึ่งจะแบ่งส่วนราชการเป็น

กลุ่ม หรือฝ่าย หรืองาน ตลอดจนกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการ ซึ่งจะต้องครอบคลุมขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านงานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 6)

2.2.1 ความหมายของผู้บริหารโรงเรียน

ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

คำนาย อภิปรัชญาสกุล (2554, หน้า 270) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนภายในเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ทั้งของรัฐและเอกชน

สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ (2555, หน้า 183) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบทบาทแรกที่สำคัญในการปฏิบัติงาน เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ จุดมุ่งหมาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ แผนงาน โครงการและกิจกรรม เพื่อให้การบริหาร การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

เนตร์พัณณา ยาวิราช (2556, หน้า 32) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้บริหาร หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในองค์การต่าง ๆ มีหน้าที่ในการอำนวยการหรือสั่งการบังคับบัญชาประสานงานโดยอาศัยอำนาจหน้าที่เพื่อให้กิจกรรมงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์โดยอาศัยผู้อื่น

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556, หน้า 188) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง บุคคลที่เป็นสมาชิกซึ่งมีความรับผิดชอบสูงสุด เพื่อการทำหน้าที่ของสถาบันและเป็นตัวเชื่อมระหว่างนักเรียนกับครู ระหว่างครูกับฝ่ายบริหาร และเป็นผู้นำนโยบายของฝ่ายบริหารออกใช้ ผู้บริหารโรงเรียน คือ บุคคลสำคัญในสายวิชาการของโรงเรียน และมีความรับผิดชอบต่อการสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมที่พบได้ในสถาบัน ผู้บริหารโรงเรียนมีความรับผิดชอบในการตัดสินใจเกี่ยวกับวินัยของนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวข้องกับการสอนในชั้นเรียนที่สร้างบรรยากาศในโรงเรียน และรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานการสอนทั้งหมด

จรุณี เก้าเอี้ยน (2557, หน้า 46) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยอำนวยการโรงเรียน เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การเป็นผู้บริหารโรงเรียนเป็นงานที่ยากลำบาก เป็นงานที่สำคัญและท้าทายความสามารถของบุคคล ผู้ที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องรู้ ต้องตระหนัก และมีความรู้ความสามารถอย่างดีในบทบาทภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบของตนอีกด้วย

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2557, หน้า 16) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่รับผิดชอบ หรือได้รับ

มอบหมายให้รับผิดชอบกำกับดูแลการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลในความรับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลและพัฒนาเด็กอย่างเต็มกำลัง และความสามารถ

กล่าวสรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียน เป็นบุคคลที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณลักษณะด้านวิชาชีพ และคุณลักษณะส่วนบุคคล มีความรับผิดชอบกำกับดูแลในการบริหารจัดการโรงเรียนและพัฒนาตามแผนและนโยบายที่วางไว้ให้บรรลุเป้าหมายตามกระทรวงศึกษาธิการ

2.2.2 กระบวนการของผู้บริหารโรงเรียน

กระบวนการบริหารเป็นการดำเนินงานที่มีกระบวนการหรือขั้นตอนในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะแสดงขอบเขต หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่าน ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารโรงเรียน ดังนี้

เจสส์ (Jesse, 1999, p. 140) ได้สรุป กระบวนการบริหารการศึกษาต้องดำเนินการไปตามกระบวนการบริหาร ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดแผนงาน และโครงการไว้ล่วงหน้า

2. การจัดองค์การ (Organizing) คือ การกำหนดตำแหน่งและหน้าที่ในหน่วยงานให้ชัดเจน

3. การสั่งการ (Directing) คือ การพิจารณาสั่งการ และการมอบหมายงาน

4. การประสานงาน (Coordinating) คือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และคนในองค์การในหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก

5. การควบคุมงาน (Controlling) คือ การติดตามและการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ชิต ปุริโสดม (2552, หน้า 114) กล่าวว่า กระบวนการบริหาร (Administration Process) ได้สรุปกระบวนการบริหารได้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน (Planning) ได้แก่ การตัดสินใจในปัจจุบันว่าจะดำเนินกิจกรรมอะไรในอนาคต มีการกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่จะทำ วิธีดำเนินการโดยการทรัพยากรที่มีอยู่ ตลอดจนการประเมินผล

2. การจัดองค์การ (Organizing) ได้แก่ การจัดหา รวบรวมและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรต่าง ๆ อันได้แก่ คน เงิน และวัสดุอุปกรณ์กับหน้าที่การงานเพื่อดำเนินตามที่กำหนดไว้ในแผนงาน

3. การอำนวยการ (Direction) เมื่อได้มีการวางแผน และจัดองค์การ การจัดหาทรัพยากรพร้อมซึ่งเป็นขั้นตอนของการดำเนินการ ที่ผู้บริหารต้องอำนวยการให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อาจเป็นการสั่งการ นิเทศ อำนวยความสะดวก จูงใจ เป็นต้น

4. การประสานงาน (Coordinating) กล่าวได้ว่า การบริหารงานนั้นอาจมีบุคคลหลายคนหรือหลายฝ่าย หลายแผนกเป็นผู้ดำเนินการ จึงจำเป็นต้องมีการประสานงานให้การดำเนินงานเป็นเอกภาพไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ซ้ำซ้อน ไม่ขัดแย้ง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

ลูเธอร์ กูลิค และลินดอล เออร์วิค (Luther Gulick and Lyndall Urwick) (อ้างถึงใน สุนทร โคตรบรรเทา, 2552, หน้า 56-57) กล่าวว่า กระบวนการบริหาร แบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอน และได้นำตัวอักษรนำหน้าของแต่ละขั้นมาสร้างเป็นคำว่า POSDCoRB ดังนี้

1. การวางแผน (Planning = P) เป็นการพัฒนาเค้าโครงย่อยของสิ่งที่ต้องทำและวิธีการทำสิ่งนั้น ๆ ให้สำเร็จ กิจกรรมการวางแผนเป็นการพยายามทำนายการกระทำและทิศทางขององค์การในอนาคต

2. การจัดองค์การ (Organizing = O) คือการกำหนดโครงสร้างของอำนาจหน้าที่ในการจัดให้คำนิยาม และประสานงานหน่วยงานย่อยต่าง ๆ เพื่อนำแผนไปปฏิบัติ

3. การจัดอัตรากำลัง (Staffing = S) เกี่ยวกับหน้าที่การคัดเลือกบุคคล การฝึกอบรม และการพัฒนาบุคลากรทั้งหมด และการทำนุบำรุงสภาพการทำงานให้เอื้ออำนวย

4. การชี้นำ (Directing = D) เป็นภารกิจที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการตัดสินใจและการสื่อสาร และนำการตัดสินใจไปปฏิบัติ และประเมินผลผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเหมาะสม

5. การประสานงาน (Coordinating = Co) เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและความพยายามต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับผูกพันองค์การไว้ด้วยกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน

6. การรายงาน (Reporting = R) เป็นกิจกรรมชี้แจงความก้าวหน้าโดยการบันทึก การวิจัยและการตรวจสอบ เป็นการยืนยันว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามแผนงาน หรือการปรับแก้ไขเมื่อจำเป็น

7. การงบประมาณ (Budgeting = B) เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเงิน ได้แก่ การวางแผนการจัดทำบัญชี วางแผนการเงิน และการควบคุมการใช้เงิน

กล่าวสรุปได้ว่า กระบวนการบริหาร ครอบคลุม 5 เรื่องหลัก คือ การวางแผน การจัดองค์กร การจัดบุคลากร การอำนวยการ และการควบคุม ซึ่งกระบวนการบริหารจัดการโดยการดำเนินการระหว่างผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาตามกระบวนการ

2.2.3 หลักการและคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในมาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใน 4 งาน คือ งานด้านการบริหารงานวิชาการ งานด้านการบริหารงบประมาณ งานด้านการบริหารงานบุคคล และงานด้านการบริหารงานทั่วไป ในการจัด

การศึกษามีความจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารโรงเรียนที่มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีคุณธรรม จริยธรรม และมีคุณลักษณะที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหารโรงเรียน ได้มีนักวิชาการให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2553, หน้า 31) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบไปด้วย รัก ศรัทธา ภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของความเป็นผู้บริหารโรงเรียน และมุ่งมั่นในการบริหารจัดการหลักสูตร การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

จันทรานี สงวนนาม (2553, หน้า 141) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ คือ เป็นผู้มีบุคลิกภาพดี มีคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดีในการบริหารและการจัดการศึกษา ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการครองตน ครองคน ครองงาน และยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นผู้ที่ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีภาวะผู้นำผู้ตามที่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความคิดเป็นประชาธิปไตย มีการทำงานเป็นทีม เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารการศึกษา

สัมมา รธนิธย์ (2556, หน้า 68) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะผู้บริหารเป็นลักษณะเฉพาะที่มีอยู่ในตัวผู้บริหารซึ่งเป็นคุณสมบัติที่แสดงให้เห็นถึงความคิดหรือลักษณะประจำทั้งทางร่างกายและการแสดงออกของผู้บริหาร ที่ทำให้ผู้บริหารมีความสามารถในการนำชักจูงโน้มน้าวให้ผู้ตามปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์หรือผู้นำนั้นควรที่จะประกอบด้วยเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ คุณลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน และคุณลักษณะทางสังคม

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556, หน้า 210) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะที่ดีของผู้นำหรือผู้บริหาร คือ มีความรู้ มีความคิดริเริ่ม มีความกล้าหาญ มีมนุษยสัมพันธ์ มีความซื่อสัตย์และยุติธรรม มีความอดทน มีความตื่นตัวพร้อมอยู่เสมอ มีความภักดีต่อองค์กร และมีความสงบเสงี่ยมไม่ถือตัว

ธร สุนทรายุทธ (2556, หน้า 279) ได้กล่าวว่า โดยทั่วไปคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารที่ดี จะต้องเป็นผู้มีความรู้ดี มีปฏิภาณไหวพริบดี มีความ คิดริเริ่ม รู้จักปรับปรุงแก้ไข มีความสามารถโน้มน้าวจิตใจ มีความเข้าใจบุคคลทั่วไป และเข้าใจสังคมได้ดี มีความกระตือรือร้น มีวิจารณญาณในการตัดสินใจที่ดี มีความอดทนรับผิดชอบสูง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ประสานงานได้ดี มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงและเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ

ภารดี อนันต์นาวี (2557, หน้า 83) ได้กล่าวว่า ผู้นำทางการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารองค์การในยุคการแข่งขันจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ การมีวิสัยทัศน์และมีความสามารถในการกำหนดกลยุทธ์เป็นอันดับหนึ่ง วิสัยทัศน์และกลยุทธ์จึงเป็นตัวแปรของผู้นำที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้ภาวะผู้นำในการบริหารองค์การสู่ความสำเร็จได้ และยังได้กล่าวอีกว่า ผู้บริหาร

จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายขององค์การ เนื่องจากการติดต่อสื่อสารมีความสำคัญมากในการบริหารสำหรับผู้บริหารทุกระดับ

คนึงนิตย์ กิจวิธี (2560, หน้า 35) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนย่อมมีคุณลักษณะหรือลักษณะเด่น เช่น บุคลิกภาพ นิสัยใจคอ เจตคติ ความเป็นผู้นำ ความสามารถในการตัดสินใจ ความทะเยอทะยาน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะการคิด ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการพูด เป็นต้น คุณลักษณะเป็นสิ่งที่ชี้วัดให้เห็นถึงความดีของผู้บริหารโรงเรียนแต่ละคน ทั้งนี้สำหรับผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ก็มีคุณลักษณะหลายประการ อาทิ มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีความคิดสร้างสรรค์และใช้นวัตกรรม ตระหนักถึงผลกระทบจากภายนอก มีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ มีภาวะผู้นำแบบจูงใจใฝ่บริการ มีคุณธรรมจริยธรรม ฯลฯ

กล่าวสรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน จะต้องมีสติปัญญา มีปฏิภาณไหวพริบดี มีวิสัยทัศน์ มีสุขภาพแข็งแรง สง่าผ่าเผย มีความอดทน มีความรับผิดชอบ คล่องแคล่ว ว่องไว ตื่นตัวอยู่เสมอ มีใจเยือกเย็น มีการพัฒนาทางด้านวิชาการอยู่เสมอ และเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ มีความยุติธรรม มีใจกว้าง สามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้

2.2.4 หลักการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556, หน้า 39-104) ได้อธิบายงานของการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สรุปพอสังเขปได้ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการเปนงานหลักของสถานศึกษามีความสำคัญอยางยิ่งยวดตอการจัดการศึกษาใหบรรลุเปาหมายตามที่กำหนดไว มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเดนชัดเมื่อการบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ โดยมีภารกิจขอบข่ายการบริหารงานวิชาการดังนี้ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. การบริหารงบประมาณ การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา มุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน โดยมีภารกิจขอบข่ายการบริหารงบประมาณ ดังนี้ 1) การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอตอเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) การจัดทำแผนปฏิบัติการใช่จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง 3) การอนุมัติการใช่จายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 4) การขอโอนและขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ 5) การรายงาน ผลการเบิกจายงบประมาณ 6) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช่งบประมาณ 7) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช่ผลผลิตจากงบประมาณ 8) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 9) การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา 10) การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา 11) การวางแผนพัสดุ 12) การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ หรือสิ่งกอสร่างที่ใช่เงินงบประมาณเพื่อเสนอตอเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 13) การพัฒนาระบบขอมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ 14) การจัดหาพัสดุ 15) การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหนายพัสดุ 16) การจัดหาผลประโยชนจากทรัพยสิน 17) การเบิกเงินจากคลัง 18) การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจายเงิน 19) การนำเงินสงคลัง 20) การจัดทำบัญชีการเงิน 21) การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน และ 22) การจัดทำและจัดหาแบบพิมพบัญชี ทะเบียน และรายงาน

3. การบริหารงานบุคคล การดำเนินงานดานการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาการบริหารโรงเรียนได่อย่างสมบูรณ จึงมีแนวทางการดำเนินงานดานการบริหารงานบุคคลโดยมีภารกิจขอบข่ายการบริหารงานบุคคล ดังนี้ 1) การวางแผนอัตรากำลัง 2) การจัดสรรอัตรากำลังข่าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) การสรรหาและบรรจุแตงตั้ง 4) การเปลี่ยนตำแหนงใหสูงขึ้น การยายข่าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 5) การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน 6) การลาทุกประเภท 7) การประเมินผลการปฏิบัติงาน 8) การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ 9) การสั่งพักราชการและการสั่งให่ออกจากราชการไวกอน 10) การรายงาน การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ 11) การอุทธรณและการร่องทุกข 12) การออกจากราชการ 13) การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ 14) การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ 15) การสงเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 16) การสงเสริมและยกยองเชิดชูเกียรติ 17) การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ 18) การสงเสริมวินัย คุณธรรม และจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 19) การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนญาตประกอบวิชาชีพครูและบุคลากร

ทางการศึกษา และ 20) การพัฒนาข่าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

4. การบริหารงานทั่วไป เนื่องจากการบริหารงานทั่วไปเป็นการดำเนินงานเพื่อสงเสริม สนับสนุน และช่วยอำนวยความสะดวกให้ภารกิจหลักขององคกรดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้ลงสู่ผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยมีภารกิจขอบข่ายของการบริหารงานทั่วไป ดังนี้ 1) การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ 2) การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา 3) การวางแผนการบริหารงานการศึกษา 4) งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน 5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองคกร 6) การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน 7) งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 8) การดำเนินงานธุรการ 9) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม 10) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน 11) การรับนักเรียน 12) การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษา 13) การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย 14) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา 15) การประชาสัมพันธงานการศึกษา 16) งานกิจการนักเรียน 17) การทัศนศึกษา 18) การส่งเสริม สนับสนุน และประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องคกร หนวยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา 19) การประสานราชการกับสวนภูมิภาคและสวนท้องถิ่น 20) การรายงานผลการปฏิบัติงาน 21) การจัดระบบการควบคุมภายในหนวยงาน และ 22) แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

ภารดี อนันต์นาวี (2557, หน้า 280-309) ได้อธิบายงานของการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สรุปพอสังเขปได้ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระและคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย โดยมีภารกิจขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวทางการศึกษา 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และ 12) การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. การบริหารงบประมาณ การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา มุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และ

บริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน โดยมีภารกิจขอบข่ายของการบริหารงบประมาณ ดังนี้ 1) การจัดทำและเสนอของบประมาณ ได้แก่ การวิเคราะห์และพัฒนานโยบาย การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนานโยบาย การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ 2) การจัดสรรงบประมาณ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ การโอนเงินงบประมาณ 3) การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน ได้แก่ การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน 4) การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา ได้แก่ การจัดการทรัพยากร การระดมทรัพยากร การจัดหารายได้และผลประโยชน์ กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา 5) การบริหารการเงิน ได้แก่ การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน การกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี 6) การบริหารบัญชี ได้แก่ การจัดทำบัญชีการเงิน การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียนและรายงาน 7) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ได้แก่ การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของโรงเรียน การจัดหาพัสดุ การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

3. การบริหารงานบุคคล การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีภารกิจขอบข่ายของการบริหารงานบุคคล ดังนี้ 1) การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง 2) การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง 3) การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ 4) วินัยและการรักษาวินัย และ 5) การออกจากราชการ

4. การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์การให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยการความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาโรงเรียนให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจน การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีขอบข่ายการบริหารทั่วไป ดังนี้ 1) การดำเนินงานธุรการ 2) งานเลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) การพัฒนา

ระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ 4) การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา 5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร 6) งานเทคโนโลยีและสารสนเทศ 7) การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป 8) การบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม 9) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน 10) การรับนักเรียน 11) การส่งเสริมและประสานงานจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย 12) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

กล่าวสรุปได้ว่า หลักการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งในการปฏิบัติงานผู้บริหารงานโรงเรียนได้ปฏิบัติงานตามโครงสร้างการบริหารงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 ที่กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้ง 4 กลุ่ม คือ กลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารงานทั่วไป

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการบริหารเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้เรียน

2.3.1 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เสนอหลักการและแนวคิดในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 58)

1. ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2. มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดของการศึกษา

3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายของการจัดแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียน

4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานโดยจัดให้มีดัชนีวัดคุณภาพการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

5. มุ่งส่งเสริมให้การมีส่วนร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากหลักการแนวคิดข้างต้นจัดได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานที่ต้องปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษา การเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดแห่งความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา งานวิชาการในความหมายของคนทั่วไปจะนึกถึงวิชาการต่าง ๆที่ใช้สอนในสถานศึกษาเช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งเน้นไปในทางหลักสูตรและทฤษฎี บางคนมักนึกถึงงานที่เกี่ยวกับตัวเลข ตัวหนังสือ ในการที่ต้องเรียนรู้ ดังนั้นจึงจะเห็นได้ว่างานวิชาการจะเปลี่ยนไปตามลักษณะขอบเขตและความรับผิดชอบ วัตถุประสงค์และระดับขององค์การหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิชาการ

กล่าวสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญ ในสถานศึกษาที่เกี่ยวของ กับการพัฒนาและแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย ตลอดจนการวัดและ ประเมินผลการเรียนการสอน ให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้เรียนมี ความประพฤติดี มีลักษณะนิสัยที่ดี มีคุณลักษณะที่พึ่งประสงค์และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

2.3.2 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษาทุกระดับเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ ได้มีนักวิชาการได้ศึกษา ค้นคว้าความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

กอร์ดอน (Gordon, 1965, p. 180) กล่าวไว้ว่าการบริหารงานวิชาการคืองานกำกับติดตามเรื่องการเรียนการสอน การทำงานวิจัย การนิเทศติดตาม การรักษาความเป็นมืออาชีพทางด้านการจัดการเรียนการสอน

ฟอเรสท์ และกินเซอร์ (Forest and Kinser, 2002, pp. 158-164) ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการว่าเป็นงานที่ต้องมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารและการส่งเสริมการจัดทำหลักสูตร การสอน และการจัดการเรียนรู้

วิกค์ เฟอร์ลอง และไฮเบอร์เกอร์ (Vick , Furlong and Heiberger, 2002, p. 1) ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการวางแผนงานที่ต้องการ

รับผิดชอบ ในการติดตามงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาการทั้งหมด ซึ่งเป็นภาระงานที่ใหญ่กว่างานบริหารงานทั่วไป

ฟราย เคทเทอริดจ์และมาร์เชล (Fry, Ketteridge and Marshall, 2009, p. 7) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการว่า การดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประกอบด้วยงานหลายอย่าง เช่น หลักสูตรการจัดแผนการเรียน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอนการพัฒนาครูด้านวิชาการ รวมไปถึงการนิเทศการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542, หน้า 15) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการว่า งานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา คือ งานที่ครอบคลุมหลักสูตรการเรียนการสอน การจัดหาสื่อ การเรียนการสอน การนิเทศ รวมทั้งการวัดและประเมินผล

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2550, หน้า 3-4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานหรือการดำเนินงานทุกชนิดในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด มหาวิทยาลัยในฐานะเป็นหน่วยปฏิบัติการที่มีหน้าที่และภารกิจโดยตรงในการจัดการศึกษา มีหน้าที่พัฒนานักศึกษาให้มีความรู้ความสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีคุณค่า และมีศักดิ์ศรี

สันติ บุญภิรมย์ (2552, หน้า 21) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน และการบริหารสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างราบรื่น เปรียบเหมือนเส้นเลือดใหญ่ไปหล่อเลี้ยงหัวใจ การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่สามารถทำให้งานวิชาการเกิดพลวัต อยู่ตลอดเวลา ส่งผลต่อประสิทธิภาพประสิทธิผลและคุณภาพของการศึกษาอย่างต่อเนื่องต่อไป

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2556, หน้า 30) ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการว่าเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 76) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพสูงสุด หรือการบริหารงานที่ให้พลเมืองมีความรู้ มีคุณธรรมสามารถประกอบอาชีพดำรงตนให้เป็นพลเมืองดี ช่วยพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ (2555, หน้า 19) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง ภารกิจงานที่เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรสถานศึกษา ให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และท้องถิ่น โดย

การมีส่วนร่วมในการวางแผน ให้คำปรึกษา มีการส่งเสริมสนับสนุน และเสนอแนวทางให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และกระบวนการนิเทศในสถานศึกษา ให้มีเครื่องมือวัด และประเมินผลการเรียนการสอน การส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษา การส่งเสริมให้ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

ชวัลลักษณ์ รติวรภัทรกุล (2559, หน้า 20) กล่าวว่า การบริหารด้านวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกชนิดที่สถานศึกษาที่จัดขึ้นอย่างสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ปรัชญา และเป้าหมายของการศึกษา และหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมได้อย่างมีความสุข

พระมหาธีรเพชร มาตพงษ์ (2561, หน้า 62) ได้ให้ความหมาย การบริหารงานวิชาการ คือ เป็นหัวใจของสถานศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาคือ การจัดการศึกษา คุณภาพ และมาตรฐานของสถานศึกษา งานวิชาการจะประกอบด้วยงานด้านหลักสูตร และการจัดการเรียน การสอน การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การจัดสิ่งอำนวยการที่ส่งเสริมด้านวิชาการ รวมถึงงานด้านการวัดผลและประเมินผล ในขั้นตอนการดำเนินงานวิชาการ ประกอบด้วย การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดและ ดำเนินการ การส่งเสริมและติดตามประเมินผลด้านวิชาการ

สุภัค ตรังรัตนจิต (2562, หน้า 51) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารงานที่ใช้ศาสตร์และศิลป์ของผู้บริหารโรงเรียนในการดำเนินงาน กิจกรรมทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การปรับปรุง การประเมินผลการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดม่งหมายของการศึกษา และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน

กล่าวสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่จัดขึ้นในโรงเรียนที่มีผลเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด โดยผู้บริหารเป็นผู้ที่นำทางสู่การบริหารด้านวิชาการและเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานให้กับครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับปรัชญาและนโยบายของทางการศึกษาของโรงเรียน งานวิชาการจึงเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษาหรือโรงเรียน สถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ งานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน เป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคคลทุกระดับในสถานศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อมอยู่ที่ลักษณะของงานที่จัดขึ้นของสถานศึกษานั้น ๆ

2.3.3 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน เป็นเสมือนหัวใจของโรงเรียนมาตรฐานและคุณภาพของโรงเรียน งานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสติปัญญา ความรู้ และความสามารถของผู้เรียน การบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารที่จะต้องให้ความสนใจและใช้เวลาในการบริหารให้มากกว่างานอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 33) ซึ่งสอดคล้องกับ การบริหารงานวิชาการว่าเป็นงานสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาว่าด้วยการบริหาร วิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา จึงมีนักการศึกษาและนักวิชาการกล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

สมิท และโอเทอ (Smith, R.H. and Others, 1990, p. 170) ได้ศึกษาถึงความสำคัญของงาน พบว่า ผู้บริหารใช้เวลาในการบริหารงานด้านต่าง ๆ โดยมีงานบริหารวิชาการมากที่สุด คือ

1. การบริหารงานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 40
2. การบริหารงานบุคคล คิดเป็นร้อยละ 20
3. การบริหารกิจการนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 20
4. การบริหารงานการเงิน คิดเป็นร้อยละ 5
5. การบริหารงานอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 5
6. การบริหารงานทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 5

วิกค์ เจนนิเฟอร์ และไฮเบอร์เกอร์ (Vick Jennifer and Heiderber, 2002, p. 7) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน เป็นงานหลักที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวด เป็นงานที่มีความสำคัญในการจัดระบบงานในโรงเรียน และมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2550, หน้า 4) กล่าวว่า งานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการในการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร และการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการพัฒนาผู้เรียน

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554, หน้า 26) ได้กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียน มีขอบข่ายกว้างขวาง ผู้บริหารโรงเรียนต้องกระจายอำนาจในการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน มีการวางแผนการทำงานที่เป็นระบบ ต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ สามารถปฏิบัติงาน ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2556, หน้า 16) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการ บริหารสถานศึกษา และเป็นส่วนที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ ส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยมีการจัดกิจกรรมที่เป็นการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สันติ บุญภิรมย์ (2552, หน้า 22) ได้สรุปไว้ว่า งานด้านวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญ หรืออาจ กล่าวได้ว่าเป็นงานหลักของถานศึกษาส่วนอื่น ๆ เป็นงานที่มาสนับสนุนงานวิชาการให้มีคุณภาพ ดังนั้นงานวิชาการจึงมิใช่เพียงแต่ให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ ทำเลขเก่งเท่านั้น แต่ความหมาย รวมถึงการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556, หน้า 39) การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัด เมื่อการบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ การบริหารงานวิชาการจึงนับว่ามีบทบาทสูงสุดต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการบริหารสถานศึกษาให้ได้คุณภาพ

กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (2557, หน้า 5) ได้ให้แนวคิดการบริหารงานวิชาการว่า งานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจให้ความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง งานวิชาการของโรงเรียนประกอบด้วยงานหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน เป็นหลัก ซึ่งโรงเรียนจะต้องสร้างหลักสูตรของตนเอง เรียกว่า หลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้น ครูจะต้องทำหน้าที่ในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งงานวิชาการที่ครูจะต้องปฏิบัติ

ชวัลลักษณ์ รติวรภัทรกุล (2559, หน้า 21) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจสำคัญและเป็นงานหลักของสถานศึกษา ถือเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา การปฏิบัติงานวิชาการอย่างมีคุณภาพาของบุคลากร แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการบริหารงานในสถานศึกษา และเป็นตัวบ่งชี้การมีมาตรฐาน และคุณภาพของการจัดการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องตระหนักถึงหน้าที่ และความรับผิดชอบในงานวิชาการสำคัญที่สุด เพื่อให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนให้มากที่สุด

กล่าวสรุปได้ว่า การบริการงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษาและถือได้วาเป็นหัวใจที่สำคัญของการบริหารสถานศึกษา ที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินไปให้บรรลุตามเป้าหมายของการศึกษา คือนักเรียน เป็นคนดี คนเก่ง มีความรู้ มีคุณธรรม มีความสุข มีคุณภาพ คุณสมบัติที่พึงประสงค์

2.3.4 หลักการบริหารงานวิชาการ

หลักในการบริหารงานวิชาการจะต้องมีหลักและวิธีการในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน ในหลักการเบื้องต้นนี้การบริหารจะต้องมีข้อความที่ชัดเจน การบริหารวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษาหรือโรงเรียน ซึ่งแต่ละโรงเรียน จะมีมาตรฐาน หรือคุณภาพการศึกษามากหรือน้อยเพียงใด มีชื่อเสียงหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการทั้งสิ้น มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงหลักการบริหารวิชาการมีหลักดังนี้

บูรส์ (Bruce) (1978, pp. 1192) ได้ให้หลักของการบริหารงานวิชาการไว้ 2 หลักการคือ

1. หลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การได้ผลผลิตที่เพิ่มขึ้น โดยไม่ได้เพิ่มจากการลงทุน นั่นคือนักเรียนสามารถที่จำสำเร็จการศึกษา ตามที่กำหนดของหลักสูตร โดยไม่มีการออกจากการเรียนโดยกลางคันเรียนเกินเวลาหรือช้ากว่าที่กำหนดไว้

2. หลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) คือผลผลิตที่ได้ตามจุดหมายที่วางไว้คือนักเรียนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ ทักษะ คุณธรรมและการจัดการ

สุวิมล โพธิ์กลิ่น (2549, หน้า 191) กล่าวว่า หลักการบริหารงานวิชาการมีหลักสำคัญ คือ 1) การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม จุดอ่อน จุดแข็ง 2) การระบุเป้าหมาย เป็นการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ 3) จัดทำแผนกลยุทธิ์ 4) จัดทำแผนงบประมาณ 5) การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ 6) การตรวจสอบและประเมินผล และ 7) การสะท้อน รายงานผล การดำเนินงาน

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2550, หน้า 44) กล่าวว่า หลักการบริหารงานวิชาการมีหลักสำคัญอยู่ 3 ประการคือ 1) การตั้งวัตถุประสงค์เป็นการกำหนดทิศทางในการทำงาน เพื่อให้ทราบว่างานที่ได้ดำเนินการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ 2) การวางแผน เป็นการเลือกนำแนวทางในการปฏิบัติงานจากหลาย ๆ แนวทางที่เลือกมาให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการประหยัดเวลา การทำงานและการเงินเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน 3) การจัดองค์การ ประกอบด้วยโครงสร้างของหน่วยงาน และกระบวนการทำงานขององค์การในฐานะเป็นโครงสร้าง เป็นรูปแบบของความสัมพันธ์การจัดองค์การและเป็นการกำหนดตำแหน่งของบุคลากรในการปฏิบัติงาน เช่น การมอบหมายงานและหน้าที่รับผิดชอบ การประสานงานและการประสานกิจกรรมของทุกคนเป็นเครื่องมือที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 9) กล่าวถึงหลักการในการบริการงานวิชาการ ไว้ว่า 1) งานวิชาการต้องมีเป้าหมายหลัก และวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ชัดเจน เป็นการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ 2) มีเทคนิควิธีการในการบริหารงาน 3) มอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติ และ 4) มีการประเมินผลงานทางวิชาการ

จันทรานี สงวนนาม (2553, หน้า 151) ได้กล่าวว่า หลักการและแนวคิดของการบริหารงานวิชาการมี ดังนี้ 1) ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตร

แกนกลางของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 2) มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญสูงสุด 3) มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้ และ 4) มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น ทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและทุกสถานศึกษา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2556, หน้า 32) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาซึ่งเป็นสถานที่ให้การบริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมาใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การ ซึ่งเรียกว่าหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการให้เข้ากับการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ การบริหารงานวิชาการ ก็ต้องมีหลักธรรมาภิบาล คือ หลักคุ้มค่า เป็นการได้ผลผลิตคุ้มค่าแก่การลงทุน

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556, หน้า 40-41) หลักการและแนวคิดของการบริหารงานวิชาการมี ดังนี้ 1) ให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้ 4) มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ สามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกชั้นปี และ 5) มุ่งส่งเสริมให้มีความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษ

สัมมา รธนิธย์ (2556, หน้า 95) ได้กล่าวว่า หลักการบริหารการศึกษา ประกอบไปด้วย 1) การวางเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ชัดเจน 2) การวางแผน และนำเทคนิคในการบริหารงาน 3) การจัดโครงสร้าง และวางระบบงาน 4) การใช้ทรัพยากร และค่าใช้จ่ายที่คุ้มค่า 5) การใช้อำนาจในการสั่งการ และควบคุม และ 6) การประเมินผลเพื่อปรับปรุงงาน

กล่าวสรุปได้ว่า หลักการบริหารงานวิชาการต้องคำนึงถึงการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ ทำให้ดีที่สุดนำไปสู่คุณภาพที่คาดหวัง ซึ่งนำมาสู่ประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล งานด้านวิชาการจะมีประสิทธิภาพนั้นอยู่ที่การจัดการศึกษา คุณภาพ และมาตรฐานของการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยงานด้านหลักสูตรและด้านการ จัดการเรียนการสอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการการจัดสิ่งส่งเสริมงานด้านวิชาการ รวมถึงงานด้านวัดผลและประเมินผล ซึ่งผู้บริหารจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีกับบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้องค์กรมีการพัฒนา และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยอาศัยหลักการดังกล่าวย่อมจะสามารถบรรลุความสำเร็จคือความเป็นเลิศทางวิชาการได้ (Academic Excellence)

2.3.5 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

ได้มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศหลายท่านได้กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel, 2012, p. 301) ได้กล่าวถึง ปัจจัยของการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพของสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) มุ่งเน้นงานด้านวิชาการ 2) มุ่งสัมฤทธิ์ผล 3) หลักสูตรมีคุณภาพและให้โอกาสเรียนรู้ 4) การจัดบรรยากาศของโรงเรียน 5) จัดบรรยากาศในชั้นเรียน 6) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา 7) การประเมินมีศักยภาพ 8) เวลาในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 9) การจัดการเรียนการสอนมีรูปแบบที่ชัดเจน 10) มีการพัฒนาปรับการจัดการเรียนการสอน 11) มีการเรียนรู้อย่างอิสระ และ 12) การให้ข้อมูลย้อนกลับ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 9) ได้แบ่งขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ดังต่อไปนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และ 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 97) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ประกอบไปด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 5) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 7) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 8) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

คัมภีร์ สุดแท้. (2553, หน้า 29) ได้สังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการออกเป็น 15 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนากรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนวทางการศึกษา 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 13) การประสานความ

ร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา และ 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2554, หน้า 32-33) ได้แบ่งขอบข่ายการบริหารงานวิชาการออกเป็น 17 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนากรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนวทางการศึกษา 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2556, หน้า 30) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และ 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556, หน้า 40-41) ได้แบ่งประเภทขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการออกเป็น 17 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนากรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนวทางการศึกษา 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กล่าวสรุปได้ว่า งานวิชาการเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดเพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น บริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพ

2.4 แนวคิดการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ดังมาตรา 9 (3) ให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา และมาตรา 10 การจัดการศึกษานั้นรัฐให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รวมทั้งแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ส่งเสริมการมี ส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้คนไทยทุกคนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย อย่างมีคุณภาพในทุกระดับทุกประเภทการศึกษา

2.4.1 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็ก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้นิยามคำว่า โรงเรียนขนาดเล็ก คือโรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวนนักเรียน 120 คนหรือต่ำกว่า จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2560 พบว่ามีโรงเรียนในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีจำนวนทั้งสิ้น 30,405 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียน 120 คนลงมา จำนวน 15,231 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 50.09 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด จะเห็นได้ว่าจำนวนโรงเรียนขนาดเล็กมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปีดังข้อมูลสารสนเทศ สำนักนโยบายและและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในช่วงปีการศึกษา 2550 - 2560 พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในทุกปีการศึกษา ยกเว้นปี 2559 และ 2560 ที่ลดลงเนื่องจากนโยบายการควบรวมโรงเรียนขนาดเล็กไปรวมกับโรงเรียนแม่ โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 แต่มีบางโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนขยายโอกาสเปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในขณะที่สภาพปัญหาและอุปสรรคของโรงเรียนขนาดเล็กทั้งด้านการเรียนการสอนและการบริหารจัดการยังคงเป็นประเด็นที่

ต้องให้ความสำคัญมากขึ้น ทั้งในด้านคุณภาพการศึกษาโดยรวมของประเทศ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการลงทุนทางการศึกษา และด้านประสิทธิภาพและผลตอบแทนจากการดำเนินการ

การปฏิรูปโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 27-28) แห่งชาติได้รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ได้แบ่งขนาดของโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาด ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งจากการรายงานผลการศึกษาพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กยังมีคุณภาพทางการศึกษาต่ำกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งปัจจุบันสถานศึกษาดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องรับผิดชอบดูแล หากพิจารณาแล้วโรงเรียนที่มีขนาดเล็กมาก คือมีนักเรียน 60 คนลงมา ซึ่งมีจำนวนมาก โรงเรียนเหล่านี้มักจะต้องบริหารจัดการท่ามกลางสถานการณ์หลายประการ เช่นขาดแคลนครู และสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ครูไม่ครบชั้น งบประมาณไม่เพียงพอสำหรับใช้จ่ายค่าสาธารณูปโภค ประกอบกับครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่ยากจน ไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาให้กับบุตรหลายของตนเองได้รวมทั้งไม่สามารถระดมทรัพยากรจากผู้ปกครองและชุมชนได้ ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาต่ำ นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตลอดจนขวัญและกำลังใจของบุคลากรในสถานศึกษาขนาดเล็กค่อนข้างต่ำ

ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดยุทธ์ศาสตร์และเงื่อนไขสู่ความสำเร็จของการบริหารจัดการในโรงเรียนขนาดเล็กให้สูงขึ้นในด้านบริการจัดการ การจัดการเรียนการสอนและด้านคูณภาพของนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแผนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก คือ บริหารส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กการดำเนินงานดังกล่าวได้คำนึงถึงผลกระทบต่อประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และการบริการจัดการอย่างมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน การออกแบบบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กจัดรูปแบบอย่างเหมาะสมให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น มีความผูกพันกับโรงเรียนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันซึ่งรูปแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานหลายรูปแบบ (ชนินทร์ ชุณหพันธรักษ์, 2544, หน้า 36) ได้แก่ รูปแบบการเรียนแบบรวมทุกชั้นเรียน รูปแบบเรียนรวมบางชั้นเรียน รูปแบบ Mobile Teacher รูปแบบโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง รูปแบบครูกลุ่มโรงเรียนเวียนสอน รูปแบบห้องเรียนเคลื่อนที่ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ รูปแบบการจัดหลักสูตรบูรณาการช่วงชั้น (Multigrade Teaching) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นทีม (Team Teaching) ฯลฯ

จากรูปแบบการแก้ปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กข้างต้นนั้น โรงเรียนสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนได้ตามความเหมาะสมและสามารถนำไปพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า10 - 36)

ในการนี้ได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาขนาดเล็กไว้หลายประเด็น ซึ่งสันติ ชัยชนะ (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วจะเห็นได้ว่าด้านคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือปัญหาการฝึกทักษะกระบวนการคิดรวบยอด คิดแก้ปัญหาและคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน ปัญหาการฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ของผู้เรียน ส่วนปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่มีค่าสูงสุด คือปัญหาการทำวิจัยของครูเพื่อพัฒนาผู้เรียน ปัญหาที่ครูสอนไม่ตรงตามเอกวิชา หรือตามความถนัดฯลฯ

กล่าวสรุปว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ดังมาตรา 9 (3) ให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา เพื่อให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เพื่อให้คนไทยทุกคนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย อย่างมีคุณภาพในทุกระดับทุกประเภทการศึกษา

2.4.2 การบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 1) องค์กรทางการศึกษากล่าวถึงความสำคัญของสถานศึกษาขนาดเล็ก ดังนี้ สถานศึกษาขนาดเล็กที่มีนักเรียนน้อยกว่า 120 คน ซึ่งหากมองในแง่การลงทุนแล้วอาจเรียกว่าไม่คุ้มทุน แต่โรงเรียนเหล่านี้มีความผูกพันกับชุมชน ทำให้บุตรหลานของชุมชนได้เรียนใกล้บ้าน อย่างไรก็ตามเพื่อยกระดับและพัฒนาคุณภาพของ โรงเรียนขนาดเล็กที่ขาดแคลนครูและสื่อการเรียนการสอน การบริหารจัดการให้ความสำคัญกับเด็ก และชุมชนมิให้นักเรียนเคลื่อนย้าย แต่จัดให้มีรถยนต์เคลื่อนที่ติดตั้งอุปกรณ์คอมพิวเตอร์จัดครู หมุนเวียนเข้าไปช่วยสอนและพัฒนาครูในโรงเรียนขนาดเล็กโดยให้เข้ารับการอบรมภาษาอังกฤษ และเทคโนโลยีด้วยการเรียนการสอนทางไกลแบบ E - Learning และยังได้มีการพัฒนารูปแบบอาคารเรียน จัดสภาพสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ มีการออกแบบโรงเรียนสมัยใหม่ที่เป็นชั้นเดียว สำหรับนักเรียนไม่เกิน 100 คน เน้นอากาศ

ถ่ายเท แสงสว่างเพียงพอ มีห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ ภาษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ มีห้องน้ำสะอาด ทิศทางการทำงานของกระทรวงศึกษาธิการยุคใหม่จะมุ่งไปที่ผลสัมฤทธิ์เป็นหลัก ต้องสร้างบุคลากรของชาติให้มีความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นแนวนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งนับตั้งแต่เข้ามาบริหารการศึกษาของประเทศในปี 2547 ได้นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนหลายโครงการและโครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กเป็นโครงการหนึ่งที่ดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าวเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ ของหลักสูตรให้สามารถบริหารจัดการและบริการการศึกษาให้แก่ประชาชนในวัยเรียนได้ทุกคน การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้สามารถบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพจะส่งผลถึงการพัฒนาการศึกษาของเด็กนักเรียน ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็ควรได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันและจบการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

การบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเฉพาะโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโครงสร้างการบริหารงานใน 4 ด้าน ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ของสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556, หน้า 39-104) ได้อธิบายงานของการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเดนชัดเมื่อการบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ โดยมีภารกิจขอบข่ายการบริหารงานวิชาการดังนี้ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. การบริหารงบประมาณ การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา มุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้น

ต่อผู้เรียน โดยมีภารกิจขอบข่ายการบริหารงบประมาณ ดังนี้ 1) การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง 3) การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 4) การขอโอนและขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ 5) การรายงาน ผลการเบิกจายงบประมาณ 6) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ 7) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ 8) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 9) การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา 10) การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา 11) การวางแผนพัสดุ 12) การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช่เงินงบประมาณเพื่อเสนอตอเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 13) การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ 14) การจัดหาพัสดุ 15) การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหนายพัสดุ 16) การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพยสิน 17) การเบิกเงินจากคลัง 18) การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน 19) การนำเงินส่งคลัง 20) การจัดทำบัญชีการเงิน 21) การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน และ 22) การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

3. การบริหารงานบุคคล การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาการบริหารโรงเรียนได้อย่างสมบูรณ จึงมีแนวทางการดำเนินงานด่านการบริหารงานบุคคลโดยมีภารกิจขอบข่ายการบริหารงานบุคคล ดังนี้ 1) การวางแผนอัตรากำลัง 2) การจัดสรรอัตรากำลังข่าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) การสรรหาและบรรจุแตงตั้ง 4) การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 5) การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน 6) การลาทุกประเภท 7) การประเมินผลการปฏิบัติงาน 8) การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ 9) การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน 10) การรายงาน การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ 11) การอุทธรณและการร่องทุกข์ 12) การออกจากราชการ 13) การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ 14) การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ 15) การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 16) การส่งเสริมและยกยองเชิดชูเกียรติ 17) การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ 18) การส่งเสริมวินัย คุณธรรม และจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 19) การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนญาตประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา และ 20) การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลใหเป็นไปตามกฎหมายวาดวยการนั้น

4. การบริหารงานทั่วไป เนื่องจากการบริหารงานทั่วไปเป็นการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมสนับสนุน และช่วยอำนวยความสะดวกให้ภารกิจหลักขององค์กรดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้ลงสู่ผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยมีภารกิจขอบข่ายของการบริหารงานทั่วไป ดังนี้ 1) การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ 2) การประสานงานและพัฒนาเครือขายการศึกษา 3) การวางแผนการบริหารงานการศึกษา 4) งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน 5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร 6) การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน 7) งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 8) การดำเนินงานธุรการ 9) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม 10) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน 11) การรับนักเรียน 12) การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษา 13) การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย 14) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา 15) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา 16) งานกิจการนักเรียน 17) การทัศนศึกษา 18) การส่งเสริม สนับสนุน และประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา 19) การประสานราชการกับสวนภูมิภาคและสวนท้องถิ่น 20) การรายงานผลการปฏิบัติงาน 21) การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน และ 22) แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

กล่าวสรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นการบริหารจัดการศึกษาใน 4 ด้านไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรงคือ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารทั่วไป เช่นเดียวกับโรงเรียนขนาดใหญ่อื่น ๆ ซึ่งในส่วนที่แตกต่างจากไปโรงเรียนอื่น คือ มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่าโรงเรียนอื่นเท่านั้น

2.4.3 ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก

โรงเรียนขนาดเล็กเกิดขึ้นในสองลักษณะคือ ลักษณะที่หนึ่งโรงเรียนตั้งอยู่และมีเขตบริการอยู่ในชุมชนขนาดเล็กส่วนใหญ่ในชนบท ประชากรอาศัยอยู่เบาบาง อัตราการเกิดของประชากรต่ำ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ตั้งบ้านเรือนกระจัดกระจาย การคมนาคมไม่สะดวก ฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชนยากจนผู้ปกครองย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยหรือไปประกอบอาชีพที่อื่น รวมถึงโรงเรียนบางแห่งตั้งอยู่ใกล้กันมากเกินไป ด้วยเหตุผลเหล่านี้จึงมีนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนจำนวนน้อย (พัชรินทร์ จันทาพูน, 2555) ในทางตรงกันข้ามการเกิดโรงเรียนขนาดเล็กในลักษณะที่สอง คือ โรงเรียนตั้งอยู่และมีเขตบริการอยู่ในชุมชนขนาดใหญ่การคมนาคมสะดวก ชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีการข้ามเขตไปเรียนในเขตบริการอื่นที่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนในเมืองหรือในตัวอำเภอหรือโรงเรียนที่มีชื่อเสียง โดยผู้ปกครองให้เหตุผลว่า โรงเรียนในชุมชนของตนมีคุณภาพด้อยกว่า ผู้บริหารโรงเรียนขาดความเป็นผู้นำทางวิชาการ ขาดเทคนิคในการบริหารจัดการ ครูส่วนใหญ่ไม่ตั้งใจทำงาน มาโรงเรียนสายกลับก่อน พูดจาไม่สุภาพ เป็นต้น รวมถึงสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ การสุขาภิบาล สิ่งอำนวยความสะดวกและบรรยากาศต่างๆภายในโรงเรียนขาดการพัฒนาไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ ขาดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและท้องถิ่น

(สุทัศน์ ประสาธน์สุวรรณ์, 2544 อ้างถึงใน พัชรินทร์ จันทาพูน, 2555) นอกจากนี้ โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ประสบปัญหาใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านความพร้อมทางปัจจัยของโรงเรียน และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

1. ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ในอดีตมุ่งจัดตั้งโรงเรียนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ที่มีประชากรอาศัยอยู่เพื่อการขยายโอกาสทางการศึกษา แต่ในปัจจุบันความจำเป็นดังกล่าวได้ลดลง ประกอบกับประชากรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงทำให้มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมาก อัตราส่วนครูต่อนักเรียน นักเรียนต่อห้องเรียนต่ำกว่ามาตรฐาน ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน 1 คนสูงกว่าโรงเรียนขนาดอื่นๆ และยังมีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนหนึ่งอยู่ในพื้นที่ลักษณะพิเศษเช่น พื้นที่ห่างไกล พื้นที่บนภูเขาสูง บนเกาะ ชายขอบของประเทศ เป็นต้น ซึ่งนักเรียนมีปัญหาในการเดินทางไปเรียน โรงเรียนขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กย้ายบ่อย ขาดความต่อเนื่อง ขาดทักษะในการบริหารจัดการโรงเรียน ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา

2. ปัญหาด้านการเรียนการสอน พบว่า ครูไม่ครบชั้นและนักเรียนมีจำนวนน้อยในแต่ละชั้น ครูสอนไม่เต็มเวลาและเต็มความสามารถเพราะมีภารกิจอื่น ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนสื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้มีจำกัด เนื่องจากโรงเรียนได้รับงบประมาณน้อยตามจำนวนนักเรียนที่มีน้อย

3. ปัญหาด้านงบประมาณ โรงเรียนขนาดเล็กได้รับจัดสรรบุคลากร งบประมาณวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้างเป็นจำนวนน้อย สภาพอาคารเก่าชำรุดทรุดโทรมเนื่องจากก่อสร้างมาเป็นเวลานาน โรเรียนไม่สามารถระดมทรัพยากรจากผู้ปกครองชุมชนได้ เนื่องจากผู้ปกครองและชุมขนตังกล่าวมีความยากจน สำหรับพักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กสวนใหญ่มาจากครอบครัวที่ยากจน

4. ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การประสานงานกับหน่วยงานองค์กรอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนด้วยมีน้อยหรือไม่มีเลย ในบางพื้นที่ผู้ปกครองมีฐานะยากจนไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนและการเรียนของบุตรหลานได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 3) โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ประสบปัญหาที่สำคัญอย่างน้อย 3 ประการ ซึ่งส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็ก ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเทียบเท่ากับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ได้ ประกอบไปด้วย 1) โรงเรียนแต่ละแห่งได้รับการจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา จากรัฐบาลโดยคิดเป็นเป็นรายหัวของนักเรียน ซึ่งการจัดสรรงบประมาณในลักษณะดังกล่าวส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนน้อยอยู่ในสถานะที่เสียเปรียบ คือ ได้รับงบประมาณน้อยกว่าโรงเรียน ขนาดใหญ่ที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า ส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กขาดทั้งอุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทำให้ประสิทธิภาพในการเรียน

การสอนลดลง 2) ปัญหาการขาดแคลนครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และจำนวนครูไม่ครบชั้นเรียน เนื่องจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดสัดส่วนครู 1 คน ต่อนักเรียน 20 คน ซึ่งสัดส่วนดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาในการจัดสรรครูให้กับนักเรียน ดังนั้น โรงเรียนขนาดเล็กจึงประสบปัญหาครูไม่ครบชั้นเรียน และครูไม่ครบทุกสาขาวิชา 3) โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่อยู่ในชุมชนขนาดเล็ก ประชากรมีฐานะยากจนทำให้ไม่มีศักยภาพในการระดมทรัพยากร เพื่อนำมาช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาให้กับโรงเรียน จากปัญหาดังกล่าวส่งผลในด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่

1. ปัญหาด้านการบริหารจัดการ พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนหนึ่งอยู่ในพื้นที่ลักษณะพิเศษที่มี พื้นที่ห่างไกลความเจริญ อยู่บนภูเขาสูง บนเกาะ ครูและนักเรียนมีปัญหาในการเดินทาง ทำให้ขาดผู้บริหาร สถานศึกษา และจะเปิดรับการบรรจุแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษาใหม่ ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ ขาดทักษะในการบริหารจัดการโรงเรียน และปัญหาอีกประการหนึ่งคือ การอพยพเคลื่อนย้ายของประชากร วัยเรียนที่ย้ายติดตามผู้ปกครองไปรับจ้างทำงานต่างถิ่น ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

2. ปัญหาด้านการเรียนการสอน พบว่าเมื่อครูไม่ครบชั้นเรียน และครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การสอนหลายชั้นเรียน ครูไม่สามารถสอนเต็มเวลา เต็มความสามารถ เนื่องจากมีภารกิจด้านการส่งเสริมการจัดการศึกษาเทียบเท่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ขาดสื่อ เทคโนโลยี ประกอบการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้เนื่องจากมีงบประมาณจำกัดตามจำนวน นักเรียน

กล่าวสรุปได้ว่า ในทุกภาคส่วนได้ตระหนักและให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ให้เท่าเทียมโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ เพื่อเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนา คุณภาพผู้เรียน และเพื่อสร้างความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา แต่จากการดำเนินงานที่ผ่านมายังพบ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เช่น สภาพภูมิศาสตร์ สภาพทางสังคม ความต้องการของครู ตลอดจน ความต้องการของชุมชน จึงจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจที่มีเป้าหมายเดียวกันคือ คุณภาพของนักเรียน

2.4.4 แนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สุเทพ ชิตยวงษ์, 2562, หน้า 2-10) จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กทั้งประเทศ ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2562 มีจำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก 15,158 โรง ส่วนใหญ่อยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจากสถิติจะพบว่าจำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก มีอยู่ประมาณครึ่งหนึ่งของจำนวนโรงเรียนทั่วประเทศ โดยสัดส่วนของครูต่อนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กในปี พ.ศ. 2562 อัตราส่วนจำนวนครู 1 คน ต่อนักเรียน 10 คน ในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนที่ไม่มีนักเรียน

305 โรง ที่ยังไม่สามารถยุบเลิกได้ ส่วนใหญ่อยู่ภาคเหนือ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ “โรงเรียนขนาดเล็กมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน” รวมทั้งกำหนดยุทธศาสตร์ 5 ด้านในการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการและพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เป็นการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง

1.1 เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลัก และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนในเขตพื้นที่เฉพาะ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มที่ด้อยโอกาสและกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร สามารถอ่าน เขียนและสื่อสารภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

2.1 เพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

2.2 ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

3.1 เสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

3.2 พัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET)

3.3 ส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัย และนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.4 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี Digital Platform

3.5 ส่งเสริมการใช้ New DLTV/DLIT

ยุทธศาสตร์ที่ 4 เพื่อพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

4.1 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยอาศัยพื้นฐานความร่วมมือ

4.2 พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลให้มีการใช้บุคลากรครูร่วมกันเพื่อประสิทธิภาพสูงสุด

ยุทธศาสตร์ที่ 5 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

5.1 ยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

5.2 กระจายอำนาจให้กับเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

5.3 กำหนดมาตรการควบรวมโรงเรียนตามบริบทของพื้นที่ เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยให้มีเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารจัดการ ในรูปแบบโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล กลุ่มโรงเรียน และภาคีเครือข่าย

5.4 กำหนดมาตรการความก้าวหน้า สร้างแรงจูงใจ และให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก

5.5 สนับสนุนงบประมาณและวัสดุครุภัณฑ์ให้เพียงพอที่จะมีคุณภาพตามมาตรฐาน

5.6 สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และช่องทางการสื่อสาร เพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

5.7 พัฒนาโรงเรียนให้มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบตามบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กอยู่บนพื้นฐานการวิจัยและพัฒนาและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

สมเกียรติ ชอบผล (ออนไลน์) เสนอแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนี้

1. พัฒนาระบบวางแผนและบริหารจัดการ

2. สร้างความพร้อมและความเข้มแข็งจัดสภาพแวดล้อมภายในภายนอกห้องเรียนสะอาดร่มรื่นสวยงาม ประโยชน์ใช้สอยคุ้มค่า จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ การประชาสัมพันธ์โรงเรียนสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนรักและศรัทธาโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง ระดมทรัพยกรเพื่อพัฒนาให้เพียงพอและคุ้มค่า พัฒนาระบบวางแผนและบริหารจัดการจัดทำข้อมูลสารสนเทศถูกต้องเป็นปัจจุบัน จัดทำเครื่องมือการบริหารจัดที่สามารถปฏิบัติได้จริง พัฒนาบุคลากรและสร้างความตระหนัก ทุ่มเท จริงจัง มุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน

3. พัฒนาระบบการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษา พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้นและไม่ถนัดในบางสาระการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและนอกโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

4. ความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียนจัดสรรคอมพิวเตอร์ เพื่อดูว่าจะสามารถจัดการเรียนการสอนให้เอื้อต่อเด็กให้เรียนรู้อย่างจริงจัง และพัฒนาครูให้ใช้คอมพิวเตอร์ได้อย่างดี

5. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน สร้างศักยภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สร้างความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมของชุมชนให้มีความตระหนักถึงความจำเป็นในการมีส่วนร่วมสร้างเครือข่ายของชุมชน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่าในรูปคณะกรรมการและอีกส่วนหนึ่ง

กล่าวสรุปได้ว่า แนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จะต้องเป็นการจัดการบริหารทั่วไปให้เป็นระบบ เช่น การพัฒนาระบบวางแผนและบริหารจัดการ สร้างความพร้อมและความเข้มแข็งจัดสภาพแวดล้อม พัฒนาระบบการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษา พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ความพร้อมคอมพิวเตอร์ การมีส่วนร่วมของชุมชน และพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก

2.5 หลักธรรมที่นำมาบูรณาการกับการบริหารการศึกษา

จริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา คือ จริยธรรมที่มาจากศาสนา เพราะศาสนาเป็นแหล่งรวบรวมคำสอนและหลักปฏิบัติในการกระทำความดี ละเว้นความชั่ว เป็นตัวกำหนดศีลธรรมจรรยา เพื่อให้มนุษย์มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน การประพฤติปฏิบัติจริยธรรมยิ่งปฏิบัติมากเท่าใดก็เท่ากับได้ใกล้ชิดกับศาสนามากเท่านั้น หลักจริยธรรมของพระพุทธศาสนาสอนให้ประพฤติตามหลักสัจธรรม คือ การนำเอาหลักธรรมของพระพุทธศาสนามาปฏิบัติได้ตลอดเวลาและเป็นการสอนให้อยู่ในสังคมโดยใช้หลักความเมตตามากกว่าการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน

2.5.1 หลักของพละ 5

พละ 5 ธรรมอันเป็นกำลัง คือ เป็นกำลังในการปฏิบัติและเป็นกำลังในการประหารอกุศลต่าง ๆ มี 5 ประการคือ 1) สัทธา ความเชื่อ 2) วิริยะ ความเพียร 3) สติ ความระลึกได้ 4) สมาธิ ความตั้งจิตมั่น และ 5) ปัญญา ความรู้ทั่วชัด ธรรม 5 อย่างนี้ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า อินทรีย์ 5 ธรรมที่เป็นใหญ่ในกิจของตน ที่เรียกว่าอินทรีย์ เพราะความหมายว่า เป็นใหญ่ในกรกระทำหน้าที่แต่ละอย่าง ๆ ของตน คือเป็นเจ้าการ ในการครอบงำเสียซึ่ง ความไร้ศรัทธา ความเกียจคร้าน ความประมาท ความฟุ้งซ่าน และความหลงตามลำดับ ที่เรียกว่า พละ เพราะ ความหมายว่า เป็นพลังทำให้เกิดความมั่นคง ซึ่งความไร้ศรัทธาเป็นต้น แต่ละอย่างจะเข้าครอบงำไม่ได้ พละ หมวดนี้เป็นหลักปฏิบัติทางจิตใจ ให้ถึงความหลุดพ้นโดยตรง

พละ 5 มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

สัทธาพละ มีความไม่หวั่นไหว ในความไม่มีศรัทธา

วิริยะพละ มีความไม่หวั่นไหว ในความไม่เกียจคร้าน

สติพละ มีความไม่หวั่นไหว ในความไม่ประมาท

สมาธิพละ มีความไม่หวั่นไหวไป เพราะความฟุ้งซ่าน

ปัญญาพละ มีความไม่หวั่นไหวไป ในความไม่รู้

พละ 5 และ อินทรีย์ 5 เหมือนกันโดยองค์ธรรม เพียงแต่อธิบายคนละนัย คือ ความเป็นใหญ่และ ความไม่หวั่นไหว เปรียบเหมือน แม่น้ำมีเกาะอยู่ตรงกลาง พึงทราบว่าแม่น้ำสองสาย ที่แบ่งโดยเกาะตรง กลาง ก็เป็นสายน้ำเดียวกันและก็ย่อมบรรจบกัน ดังเช่น อินทรีย์ 5 และพละ 5 ประการที่สำคัญ ที่ลืม ไม่ได้ คือ อินทรีย์ 5 และพละ 5 ก็คือการอบรมเจริญปัญญาเพื่อบรรลุมรรคผล ในขณะที่อบรมสติปัฏฐาน ก็ชื่อ ว่าอบรมอินทรีย์ 5 และพละ 5 ด้วย

วิทย์ วิศทเวทย์ และเสถียรพงษ์ วรรณปก (2544, หน้า 34) ได้กล่าวถึง ธรรมในการพัฒนาตนให้ เป็นคนเก่งมีความสามารถไว้ว่าจะต้องประกอบด้วยหลักธรรม 2 หลัก คือ 1. หลักอิทธิบาท

ธรรม และ 2. หลักพลธรรม เฉพาะหลักพลธรรมนั้น เป็นการเสริมแรงในการทำหน้าที่ของผู้บริหารและผู้นำอันประกอบด้วย หลักพละ 5 คือ หลักธรรมที่ช่วยทำให้งานลุล่วงสำเร็จได้ 5 ประการ คือ

1. สัทธา มีความเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนกำลังทำ

2. วิริยะ มีความเพียร

3. สติ มีความระลึกได้ ไม่ประมาท

4. สมาธิ มีจิตตั้งมั่น

5. ปัญญา มีความรู้ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องที่กระทำ

พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ.ปยุตโต, (2551, หน้า 8) กล่าวถึงสัทธาพละ หมายถึง ความเชื่อที่เป็นพลัง วิริยะพละ หมายถึง ความเพียรที่เป็นพลัง สติพละ หมายถึง ความระลึกได้ที่เป็นพลัง สมาธิพละ หมายถึง ความตั้งจิตมั่นที่เป็นพลัง ปัญญาพละ หมายถึง ความรู้ทั่วชัดที่เป็นพลังเป็นธรรมที่เป็นพลังในการดำเนินชีวิตทั้งเบื้องต้นในการใช้ชีวิตและพัฒนาให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป เมื่อนำมาใช้คู่กับหลักธรรมที่เกื้อหนุนกันกับหลักธรรม

พละ ประกอบด้วยองค์ธรรม 5 ประการ สัทธาพละ เป็นความเชื่อที่เป็นพลัง ทำให้มีจิตใจที่เข้มแข็งอดทนต่ออุปสรรค ทำให้ไม่หวั่นไหวเป็นเครื่องต่อต้านความไร้ศรัทธา เป็นความเชื่อในปัญญาตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าในฐานะที่ทรงเป็นต้นแบบของมนุษย์ที่ยืนยันถึงศักยภาพของมนุษย์ว่าสามารถหยั่งรู้สัจธรรมได้ วิริยะพละ มีความเพียรที่เป็นพลัง ทำให้ไม่หวั่นไหวเป็นเครื่องต่อต้านต่อความเกียจคร้าน เป็นผู้ละอกุศลธรรมเพื่อให้กุศลธรรมเกิด มีความเข้มแข็งในการเจริญกุศลธรรม สติพละ มีความระลึกได้ที่เป็นพลัง ทำให้เกิดความไม่หวั่นไหวเป็นเครื่องต่อต้านความประมาท เป็นผู้มีสติครองตัว สามารถระลึกนึกทวนถึงกิจที่ทำคำที่พูดได้ แม้ระยะเวลาจะล่วงผ่านมานานแล้ว สมาธิพละ ความตั้งจิตมั่นที่เป็นพลัง ทำให้เกิดความไม่หวั่นไหวเป็นเครื่องต่อต้านความฟุ้งซ่าน เป็นผู้มีจิตสงบจากกามและอกุศลกรรมแล้วตั้งมั่นอยู่ในอารมณ์เดียว ปัญญาพละ ความรู้ทั่วชัดที่เป็นพลัง ทำให้เกิดความไม่หวั่นไหวเป็นเครื่องต่อต้านความไม่รู้และไม่หลง เป็นผู้มีปัญญาพิจารณาเห็นถึงความเกิดขึ้นและความเสื่อมสิ้นไปของสรรพสิ่งว่า มีความไม่เที่ยง ทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้ ไม่ใช่ตัวตน ไม่มีอะไรให้ยึดมั่นถือมั่นได้เลย ปัญญามีความหมายสามัญว่า ความรู้เข้าใจตามจริง รู้สิ่งที่ทำปฏิบัติ หยั่งรู้หรือรู้เท่าทันสภาวะ หน้าที่ของปัญญาคือการเห็นความจริง ปัญญาจะพัฒนามีกำลังเป็นปัญญาได้ต้องไม่หวั่นไหวในอวิชชา ปัญญาในขั้นที่ทำให้จิตตั่งมั่นสงบเป็นสมาธิ เมื่อปัญญาพัฒนาจนมีปัญญาพละ สามารถรู้ในกองแห่งสังขารที่มีความไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เพราะทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้ ไม่ใช่สิ่งที่ควรยึดมั่นถือมั่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการประยุกต์ใช้แนวคิดพละ 5 ได้แก่ 1) ศรัทธา : เลือก/พัฒนาสื่อการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างศรัทธาต่อการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและนำไปสู่ความสามารถในการควบคุมตนเอง 2) วิริยะ : พัฒนาเครื่องมือและขั้นตอนการเรียนรู้ เพื่อนำสู่ สติ สมาธิ การเพียรพยายามเพื่อแสวงหาความรู้ทั้งวิธีนิรนัยและอุปนัย 3) สติ : กำหนด กำกับและทวนสอบผลการเรียนรู้โดยผู้เรียนซึ่งเป็น

การพัฒนาสติให้เกิดการตระหนักรู้ตนเองด้วยการรู้คิดอย่างมีความหมาย 4) สมาธิ : สร้างบทโต้ตอบสนทนาระหว่างอาจารย์กับผู้เรียนส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการสื่อสาร การใช้แนวคำถามที่กระตุ้นกระบวนการคิดและการเชื่อมโยงความรู้ 5) ปัญญา : จัดประสบการณ์จริงเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจากสถานการณ์จริงซึ่งเป็นปัญญาในระดับที่สูงขึ้น

กล่าวสรุปได้ว่า พละ 5 เป็นหลักธรรมในการพัฒนาตนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสามารถ พละ 5 ประกอบด้วย 1) สัทธา ความเชื่อ 2) วิริยะ ความเพียร 3) สติ ความระลึกได้ 4) สมาธิ ความตั้งจิตมั่น และ 5) ปัญญา ความรู้ทั่วชัด

2.5.2 หลักการทั่วไปเกี่ยวกับพละ 5

พลธรรมทั้ง 5 เป็นกำลังพลังแห่งธรรมขั้นเริ่มต้น พลธรรม คือ กำลังสำหรับบุคคลที่จะต้องปฏิบัติ จะต้องมี พลธรรม 5 ประการ คือ

1. ศรัทธาพละ องค์ธรรมได้แก่ สัทธาเจตสิก คือความเลื่อมใสอย่างแรงกล้า ไม่มีความย่อท้อหรือ ท้อถอยในการปฏิบัติ มุ่งหน้าที่จะปฏิบัติบำเพ็ญวิปัสสนาธุระเพื่อให้ได้มาซึ่งมรรคผลนิพพาน ปหานอนุสัยเสีย ได้ นี่คือ สัทธาพละ ปฏิบัติมามากกว่า 10 ครั้ง ตามไม่ทัน ฟุ้งเอาไปกิน เบื่อมาก หงุดหงิดง่าย รู้สึกว่ามันไม่ ค่อยเจริญขึ้นเท่าไร ก็ห้ามหมิ่นประมาทว่า ทางนี้คงไม่ใช่ ห้ามคิดเด็ดขาด เพราะเป็นการตัดพลธรรมเลย ตัด ศรัทธา ให้นึกอยู่เสมอว่า ขณะที่เรากำลังปฏิบัตินี้เหมือนต้นไม้นอกฤดูกาล ทำตนเองเหมือนต้นไม้นอกฤดูกาล ไม่ถึงเวลามันยังไม่ออกลูก แต่รักษาสภาพความเป็นต้นไว้ให้ดี อย่าแปลงเป็นหลักไม้เลื้อย ฉะนั้น สติปัฏฐาน ย่อมเป็นเสาหลัก กาย เวทนา จิต ธรรม อย่าดูหมิ่นพระวิปัสสนากรรมฐานเด็ดขาด ห้ามเลย เพราะเป็นการตัดรอนพลธรรมข้อที่ 1 นี้โดยตรง ด้วยจะได้นามรูปปริจเฉทญาณ หรือยังไม่ได้ หรืออีก 3 - 4 ชาติ จะได้ ก็จงมั่นใจเลยว่าทางนี้ทางเดียว เอกายมรรค ที่เราไม่ได้ก็เพราะเหตุเรายังสร้างไม่พอ เช่น ต้นทุเรียนต้องมีลูกแน่ แต่ยังไม่ถึงเวลา เหตุปัจจัยมันยังไม่พรั่งพร้อม เมื่อเหตุปัจจัยพรั่งพร้อมผลย่อมพรั่งพรูเอง ทำตนให้เป็นเหมือน ไม้ยืนต้นอย่าเป็นเหมือนไม้ล้มลุก ท่านกล่าวไว้อย่างนี้ “พลธรรมองค์ศรัทธานี้ ถ้าเผื่อมีแล้วจะทำหน้าที่ประหาร อสัทธิยะ แปลว่า ประหารความไม่เชื่อ ต้องเชื่อว่าไปดู เถอะรูปต้องเห็นลวดลายของรูป เช่น ไปเขาดินจะดูเสือ ลองไปยืนดูเถอะมันอาจจะหลบอยู่ในถ้าก็ได้ แต่ไปดูให้ถูกกรงก็แล้วกัน ยืนเฝ้าอยู่นั่นแหละ อย่างไรเสียเสือมันก็ต้องออกมาให้เห็น พอเสือมันออกมาให้เห็นแล้วมัน ต้องเห็นลวดลายของเสือแน่นอนว่าเป็นเสือดำหรือ เสือดาว มันจะชัดขึ้น มันต้องค่อย ๆ ไปทีละขั้นตอน ยืน หน้าถ้ำเสือ หมีออกมาไม่ได้ในท้องคนมีลูกหมาไหม ไม่มีฉันใด ปฏิบัติตรงอย่างนั้นก็ต้องได้เหตุผลตรงนั้น ต้อง มั่นใจ แปลว่าทำลายอสัทธิยะ ความไม่เชื่อออกไป”

2. วิริยะพละ องค์ธรรมได้แก่ วิริยะเจตสิก คือความองอาจกล้าหาญ มีความองอาจกล้าหาญอย่างแรง กล้าพากเพียรที่จะปฏิบัติวิปัสสนาเท่านั้น โดยไม่มีความย่อท้อถดถอย สะดุ้งกลัวหวาด

เกรงอะไรเกิดขึ้น เพื่อที่จะได้มาซึ่งมรรคผลนิพพาน วิริยะนี้ทำลายโกสัชชะคือความเกียจคร้าน มีความเพียร ถึงเวลาพัก เหนื่อยก็ พักหนักก็วาง แต่อย่าห่างจากความเพียร

3. สติพละ องค์ธรรมได้แก่ สติเจตสิก คือความระลึกได้อย่างถูกต้องและแรงกล้าด้วย เป็นไปกับนาม รูปไม่ขาดสาย ติดกันไปเป็นปัจจุบันธรรมทุกขณะ จนกระทั่งปรากฏเด่นชัดเป็นพิเศษ ความพิเศษนี้เพื่อกำจัด กิเลสร้าย เพื่อจะได้ถึงซึ่งมรรคผลนิพพาน อำนาจของสติพละนี้ประหาร ปมาทะ คือความประมาท แล้วก็ โดยเฉพาะสตินี้ ท่านบอกว่าให้ปฏิบัติพละ โดยเฉพาะสติพละนี้ยิ่งเพิ่มพูนมากเท่าไรยิ่งจะให้ผลดีต่อผู้ปฏิบัติ เท่านั้น ฉะนั้น ฝึกสติอยู่เสมอ

4. สมาธิพละ องค์ธรรม ได้แก่ เอกัคคตาเจตสิก คือความสงบตั้งมั่นอยู่ในอารมณ์เดียวอย่างแรงกล้ำ ต่อวิปัสสนากรรมฐานเพื่อมิ ให้หวั่นไหวโยกคลอน ท้อถอย เจตนำเพื่อให้ได้มาซึ่งมรรค ผลนิพพาน อำนาจของ สมาธิพละประหาร 2 ตัว คือ วิเขปะ ความซัดส่าย ไม่หยุดนิ่งแห่งจิต และอุทธัจจะ ความฟุ้งซ่านแห่งจิต

5. ปัญญาพละ องค์ธรรม ได้แก่ ปัญญาเจตสิก คือ การกำหนดรู้แจ้งสอดส่องในธรรมปฏิบัติอย่างแรง กล้าเป็นพิเศษเพื่อจะทำลาย กิเลสอันเป็นอริร้ายโดยไม่มีความย่อท้อเบื่อหน่ายหรือสะดุ้งกลัวหวั่นไหว เพื่อ เจตนำให้สมนึกคือมรรคผลนิพพาน อำนาจของธรรมจะเป็นหัวประหารกิเลส จำไว้อย่าให้กิเลสมากดหัวธรรม ชีวิตจะลำบาก แต่อย่าลืมกิเลสนั้นก็มีความศักดิ์สิทธ์เหมือนกัน

พละ 5 ประการในฐานะเป็นกำลัง เมื่อกล่าวถึงกำลัง จะเห็นว่ากำลังมี 2 อย่างคือ กำลังกายเราบำรุงให้เจริญแข็งแรงได้ด้วยบำรุงสุขภาพ พลานามัยดี ส่วนกำลังใจเป็นของมองเห็นได้ยาก มันต้องมีสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นกำลังที่เรียกว่า “พละ 5” สำหรับบำรุง ใจ พละ 5 มิใช่เป็นตัวกำลังทีเดียว มันเป็นเครื่องทำให้ใจมีกำลัง บำรุงด้วยพละ คือ “ศรัทธาพละ” ความเชื่อ เป็นกำลังใหญ่โต “วิริยพละ” ความเพียร ก็เป็นกำลังอันหนึ่ง “สติพละ สมาธิพละ ปัญญาพละ” ก็เป็น กำลังของใจแต่ละอย่าง ธรรมทั้ง 5 อย่างนี้ประกอบกันเข้าแล้วทำให้ใจมีพลังแก่กล้า สามารถที่จะทำให้มรรคผลนิพพานลุล่วงไปได้เหมือนกัน ถ้าหากว่ามีครบบริบูรณ์แล้ว เชื่อได้เลยว่าเป็นอันสำเร็จประโยชน์ตามที่ต้องการ ดังนี้

1. ศรัทธาพละ ความเชื่อ เชื่อแน่วแนในคุณงามความดีว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ไม่มีใครคนอื่นรับแทนได้ ตนทำตนต้องได้รับผลนั้นแน่นอนมีพลังเต็มที่ สามารถที่จะสละสิ่งของของตนที่มีอยู่ให้ “จาคะ” บริจาคไป ได้ ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นของมากของน้อยย่อมสละได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วจงบำรุงรักษาให้เจริญงอกงาม ยินดี พอใจกับการทำทานนั้นให้แก่กล้าเสียก่อน ให้มันกำลังเต็มที่เสียก่อน เราจะเอาศรัทธานั้นไปใช้ในทางอื่นอีกต่อไป คนประมาทดูถูกศรัทธาเลยไม่กล้าทำความดีต่อไป ทีหลังศรัทธาที่จะเกิดในศีล สมาธิ ปัญญาก็เลยหมดไป ครั้นศรัทธาในการที่จาคะบริจาคไม่มีแล้ว บุญอันนั้นก็หมดไปเหมือนกัน

ศรัทธาในการรักษาศีลก็ให้แน่วแน่ เต็มที่ในการรักษาไม่ว่าจะเป็นศีล 5 ศีล 8 กรรมบถ 10 อะไรต่าง ๆ อย่าไปหวังศีล 227 อย่างพระภิกษุเลย ถึงศีล 227 ก็ตามเถิด ถ้าศรัทธาไม่แน่วแน่เต็มที่

แล้วก็ไม่มีประโยชน์อะไรสมาธิก็เหมือนกัน ถ้าหากได้สมาธิ ขณิกะ อุปจาระอะไรต่าง ๆ นิด ๆ หน่อย ๆ ก็ไม่ยินดีพอใจ ก็เลยทำสมาธิไม่ได้ทีหลัง เมื่อสมาธิมีเล็กน้อยก็พอใจยินดีกับสมาธินั้นแหละ ตั้งใจขยันหมั่นเพียรในสมาธินั้นให้ เต็มที่มันจึงค่อยเลื่อนไหลขึ้นไปเอง ปัญญาก็เหมือนกัน ถ้าหากว่าเราเกิดอุบายปัญญาอะไรขึ้นมานิด ๆ หน่อย ๆ ถ้าไม่ตั้งใจพิจารณาอันนั้น ไม่ประกอบศรัทธาอันนั้นให้แก่กล้า มันก็ไม่มีประโยชน์อีกเหมือนกัน การที่ทำอะไรหละหลวมก็เพราะเหตุไม่มีศรัทธา และทำอะไรไม่แน่วแน่เต็มที่ก็เพราะไม่มีศรัทธา เหมือนกับเราพลั้ง ๆ เผลอ ๆ หลง ๆ ลืม ๆ นั่นคือศรัทธาของเราไม่เต็มที่ ศรัทธามันขาดตรงนี้แหละ เหตุนั้น จงพากันบำรุงศรัทธาให้แก่กล้าเป็นขั้นตอน ให้ศรัทธางอกงามเสียก่อน เจริญเต็มที่เสียก่อน เมื่อศรัทธามีแล้ว วิริยะความเพียร มันวิ่งเข้ามาสนับสนุน ช่วยเหลือเป็นกำลังเลยขยันหมั่นเพียรประกอบกิจต่าง ๆ เช่น ทำบุญสุนทานขยันหมั่นเพียรแสวงหาสิ่งที่จะต้องนำมาทำบุญทำทานหามาได้ก็คิดถึงการทำทาน หามาได้เท่าไรไม่ว่าของเล็กของน้อยของมากก็คิดถึงการทำทาน นี่ศรัทธามันสนับสนุนช่วยเหลืออย่างนี้

2. วิริยพละ เพียรพยายามอยู่ตลอดเวลา ในเมื่อมีศีลก็พยายามรักษาศีลไม่ให้ขาด ทีแรกก็รักษาได้ เป็นครั้งคราวเพียรพยายามนานเข้าให้มันชินให้มันคุ้นเคยกับศีล มันก็เป็นศีลบริบูรณ์ขึ้นมาให้คิดถึงเรื่องศีลของตนว่าข้อไหนบกพร่อง ข้อไหนบริบูรณ์ ผู้ไม่คิดถึงศีลเลย มีของดีแล้วได้ของดีแล้วแต่ไม่เห็นความของของดีนั้น ก็อย่างโบราณท่านว่าเหมือนลิงได้แก้ว เหมือนไก่ได้พลอย ขอให้พยายามให้เห็นคุณค่าของศีล คุณค่าของปัญญา คุณค่าของสมาธิก็เหมือนกัน เราทำสมาธิได้นิด ๆ หน่อย ๆ ก็ดีอักโขแล้วคิดถึงเรื่องเก่าที่เราไม่เคยทำสมาธิไม่เคยมีสมาธิเลย อายุขนาดนี่แล้วได้สมาธิครั้งหนึ่งสองครั้ง ก็ยังดีที่เราเห็นตัวสมาธิ พวกที่ไม่ได้นั้นมากมายเหลือหลาย การเห็นสมาธิทำให้เกิดความเพียรพยายาม พยายามทำอยู่นั้นแหละวันหนึ่งต้องได้แน่นอน พละมันเป็นกำลังให้เกิดได้ทีเดียว

3. สติพละ สติจดจ่อตั้งมั่นอยู่ในเรื่องนั้น ๆ มีศรัทธาวิริยะแล้วอาจที่จะหลงไปได้เชื่อในสิ่งที่ไม่ถูกก็มี เพียรพยายามในสิ่งที่ผิดก็มี ถ้าหากสติไม่ควบคุมไว้ว่าสิ่งนั้นควรหรือไม่ควรสิ่งนั้นผิดหรือถูกถูกต้องตามธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าหรือไม่ ฟังคำครูบาอาจารย์แนะนำสั่งสอนตักเตือนมันตรงกันหรือไม่ สิ่งเหล่านี้ต้องมี สติควบคุมระวัง จึงจะเดินถูกทาง ส่วนมากมีแต่ศรัทธา มีศรัทธาก็ต้องมีวิริยะวิ่งเข้ามาสนับสนุน มากทีเดียวที่เห็นผิด ๆ ทำผิดแล้วคนอื่นก็ไม่สามารถที่จะตักเตือนได้เสียด้วยความดือรั้นว่าตนทำถูก คนอื่นไม่ถูก ไม่เหมือนกับตน เพราะศรัทธามั่นแรง วิริยะก็มาก แต่ผู้มีสติเดินเสมอภาคไม่เอนเอียงข้างโน้นข้างนี้ เรียกว่า “มัชฌิมาปฏิปทา” ธรรมดาผู้ที่มีสติแล้วไม่ถือตนว่าดีทั้งนั้น คนเรามันไม่ดีทั้งหมดหรอกเหตุนั้นจึงต้องระมัดระวังคอยสังเกตคอยฟังคนอื่นตักเตือนแนะนำสั่งสอน อาตมาจึงพูดอยู่เสมอว่า “คนใดว่าตนดี คนนั้นยังไม่ดี ใครว่าตนวิเศษวิโสหรือฉลาดเฉียบแหลมคมนั้นคือคนโง่

4. สมาธิพละ เป็นหลักใหญ่ที่สุด ศรัทธา วิริยะ สติ มันต้องรวมมาเป็นสมาธิก่อน ถ้าไม่รวมเป็นสมาธิจะเตลิดเปิดเปิงไปใหญ่โต พระพุทธศาสนาสอนไปไหนก็สอนเถอะ ถ้าไม่เข้ามาถึงใจแล้วไม่

ถึงพระพุทธศาสนา สอนไปไหนก็สอนเถอะ ถ้าไม่เข้ามาถึงใจแล้วไม่ถึงพระพุทธศาสนา มันต้องรวมเข้ามาถึงใจ สิ่งทั้งหลายทั้งปวงในโลกนี้ ต้องมีที่รวมเป็นจุดเหมือนกัน การทำมาหากินทุกสิ่งทุกประการ ค้าขาย ทำราชการ บ้านเมืองอะไรต่าง ๆ จุดรวมก็คือมาเลี้ยงตัว จุดรวมก็คือหาเงิน หาเงินแล้วก็รวมเอาเงินเข้ามาใส่ถุงไว้ ทำไร่ทำนา อย่างข้าวก็ต้องขนมารวมที่ลานข้าวแล้วยังต้องเอามา รวมกันขึ้นยุ้งเอาไปสี ไปซ้อม เอามาหุงมาต้ม เอามารวมลงในปากในท้อง นั่นแหละหมดเรื่อง พระพุทธศาสนาสอนกว้างขวาง ถ้าหากไม่รวมลงเป็นสมาธิมันก็ไม่ถึง แก่นศาสนา อาตมาจึงพูดอยู่เสมอว่า “พระพุทธศาสนานี้สอนมีจุดที่รวมได้มีที่สุด หมดสิ้นสงสัย หมดเรื่องไม่ เหมือนวิชาชีพอื่นเขาสอนไม่มีที่สิ้นสุด” อย่างธรรมทั้งหลายรวม 84,000 พระธรรมขันธ์ รวมลงที่ “ความไม่ประมาท” อันเดียว มรรค คือ ทางดำเนินไปให้ถึงมรรคผลนิพพานก็มารวมลงที่ “มรรคสมังคี” อันเดียวจึงว่าพระพุทธศาสนาสอนถึงที่สุด แต่บุคคลผู้ทำตามนั้นทำแล้วไม่ถึงที่สุด

5. ปัญญาพละ ปัญญาพิจารณาเห็นสังขารร่างกายของตน เห็นอะไร เอากระจกมาส่องดูก็ได้ หน้าตาของเรานี่ล่ะมันเห็นของแก่ของเฒ่าของชำรุดทรุดโทรม เหี่ยวแห้งอันนี้เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เห็นเท่านี้ไม่ ต้องเห็นอื่นไกลพยายามให้เห็นอยู่อย่างนั้นเสมอ เพราะเหตุที่คนจะเห็นความแก่ความชำรุดทรุมโทรม ความเสื่อมความสิ้นของสังขารไม่ใช่ของง่าย ๆ บางทีจนหนุ่มจนสาว จนเฒ่าจนแก่ก็ไม่เคยเห็นเลย แก่จะตายแล้วก็ยังมัวเมาอยู่ว่าเป็นหนุ่มเป็นสาวอยู่ร่ำไป ผู้ที่มองเห็นความแก่ความชรา ความชำรุดทรุดโทรมนั้นนับว่าดีที่สุด เป็นหนทางที่จะหลุดพ้นได้ทางเดียวเท่านั้น

ถ้าไม่มีปัญญาไม่เกิดสมาธิ ถ้าไม่มีปัญญาไม่มีศรัทธาไม่มีวิริยะ ศรัทธาขั้นนั้นไม่ใช่ศรัทธาวิเศษวิโสอะไร หรอกปัญญาในขั้นทำทาน มีอุบายปัญญาที่จะแสวงหาของมาทำบุญทำทาน เรียกว่าปัญญาความเพียรพยายาม ในการทำบุญเรียกว่าปัญญาเหมือนกัน จิตจะรวมได้ก็เพราะปัญญา จะเป็นสมาธิได้เพราะปัญญา ปัญญาพวกนั้นยังอ่อน รวมทั้งหมดเรียกว่าปัญญาทั้งนั้นแหละถ้าปัญญาชั้นสูงเป็น “วิปัสสนาปัญญา”

พละ 5 กับการปฏิบัติธรรม

พละ 5 นี้แหละบำรุงให้ใจมีกำลังเข้มแข็งกล้าหาญสามารถที่จะทำสมาธิ สามารถที่จะให้เกิดปัญญา อุบายอันยิ่งใหญ่ และสามารถทำให้ลุล่วงมรรคผลนิพพานได้ ผู้ปฏิบัติธรรมที่ปรารถนาให้เจริญทั้งสมถะและ วิปัสสนา ต้องพึงสังวรระลึกในเรื่องของพละ 5 เพื่อให้เจริญขึ้นและปรับความสมดุล ในการปฏิบัติอยู่เนืองๆ เพื่อให้การปฏิบัติดำเนินไปอย่างดี

สิ่งที่ผู้ปฏิบัติธรรมต้องทำความเข้าใจคือหน้าที่ของ สติ สมาธิ ปัญญา ในการปฏิบัติธรรม เพื่อไม่ให้ เข้าใจผิดในการปฏิบัติธรรมแบบยึดมั่นถือมั่นตามตัณหาคือความอยากมีอยากเป็นและความไม่อยากมีไม่อยาก เป็น ในการกำหนด การภาวนา หรือการน้อมใจรู้ น้อมใจเห็น หรือการเพ่ง ที่เป็นเบื้องต้นของการปฏิบัติ กรรมฐาน จนก่อให้เกิดการดำรงจิตไว้อย่างไม่ถูกต้อง เพราะเกิดการไปยึดมั่นถือมั่นนั้นเอง เมื่อสะสมมากๆ เข้า ก็จะกลายเป็นยึดมั่นไปเองแบบไม่รู้ตัว สติ สมาธิ ปัญญา ก็ไม่

เจริญขึ้นตามที่ควร แต่จะกลายเป็นความเคร่งเครียดที่เกิดกับตนเองจนเกิดการติดตามหลอกหลอนตนเอง จนไม่กล้าปฏิบัติ ธรรม หรือปฏิบัติตามตัณหาแบบไม่อยากมีไม่อยากเป็นเมื่อเกิดทุกข์ไม่ว่าจากสิ่งแวดล้อมหรือสภาวะรอบข้าง กดดันหรือเกิดจากกิเลสตนเองภายในกดดัน แบบกำปั่นทุบดิน ซึ่งจะมีทุกข์ที่ทวีคูณมากขึ้นเป็นเสียส่วนมาก เป็นเพราะการดำรงจิตไว้อย่างไม่ถูกต้องนั้นเอง ผู้ปฏิบัติธรรมต้องทำความเข้าใจหน้าที่ของสติ สมาธิ ปัญญา ก่อนก็จะพอบรรเทาในการกำหนด ภาวนา ตามหลักของการปฏิบัติกรรมฐานนั้นๆ เพื่อบรรเทาการดำรงจิตไว้อย่างไม่ถูกต้องในการปฏิบัติธรรม ดังนี้

สติ มีหน้าที่ กั่น หรือดักกระแสสภาวะที่ปรากฏ ที่เป็นปัจจุบันขณะ ๆ หรือทันปัจจุบันนั้นเอง

สมาธิ มีหน้าที่ จับ หรือหยุด หรือใจเป็นหนึ่งขึ้น กับกระแสสภาวะที่ปรากฏ

ปัญญา มีหน้าที่ ปล่อย, วาง, คลาย, ตัด, หรือ ดับ สภาวธรรมที่ปรากฏ

เมื่อผู้ปฏิบัติธรรมเข้าใจในการปฏิบัติ ก็จะกำหนดภาวนา อย่างมี สติ สมาธิ โดยตั้งจิตไว้อย่างถูกต้องไม่ เกิดตัณหายึดมั่นถือมั่นเกินควร เพราะมีปัญญา ในการปล่อยวางในการ คลาย ในการตัด ในสภาวธรรม ที่รูปนาม ในปัจจุบันธรรมนั้นๆ ย่อมทำให้อินทรีย์ 5 คือ สัทธินทรีย์ วิริยินทรีย์ สตินทรีย์ สมาธินทรีย์ ปัญญินทรีย์ เจริญสมบูรณ์ ก็จะทำให้กรปฏิบัติสมถะและวิปัสสนา ถูกต้องคลาดเคลื่อนน้อย ย่อมทำให้ สติปัฏ ฐาน 4 สมบูรณ์ขึ้น โพชฌงค์ 7 ก็สมบูรณ์ขึ้น มรรคมีองค์ 8 ก็ย่อมเต็มบริบูรณ์ได้ ตามฐานะบุคคลที่ปฏิบัติธรรมนั้น ๆ

พละ 5 ในพระพุทธศาสนา พฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกให้เห็นว่าเป็นการปฏิบัติดีปฏิบัติให้ถูกต้องที่เป็นผลมาจากความคิดที่สังคม หรือบุคคลเห็นร่วมกันว่าเป็น สิ่งที่ดี โดยมีกรอบหรือแนวทางอันดีงามที่พึงปฏิบัติ ซึ่งกำหนดไว้สำหรับสังคมเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยงดงาม ความร่มเย็นเป็นสุข ความรักสามัคคี ความอบอุ่น มั่นคงปลอดภัย ในการดำเนินชีวิต ซึ่งในงานวิจัยนี้การศึกษาหลักพละ 5 ซึ่งมีใจความสรุปดังนี้ (อ้างถึง พระครูใบฎีกาเสมอ ธมมฺวฑฺฒโน (เป้ากระโทก), 2556)

1. สัทธาพละ คือ ความเชื่อ สัทธาพละ กำลังคือความเชื่อ ความเชื่อความมั่นใจ ในเหตุผลของการทำงาน เห็นคุณค่าคุณประโยชน์ของงานที่ตนทำ การเกิดศรัทธาในระยะแรก อาจเกิดจากการเชื่อผู้อื่น เช่น บิดามารดา ครู อาจารย์ ครั้นเมื่อได้ปฏิบัติจนเห็นผลจริงในที่สุดก็ เกิดศรัทธาโดยตรงต่อตนเอง

2. วิริยะพละ วิริยะคือความเพียร ความบากบั่น เพียรพยายาม ละความชั่ว ประพฤติความดี ความพยายามทำกิจ ไม่ท้อถอย “วิริยะ แปลว่า ความพากเพียร มีความหมายเป็นความกล้าหาญ ความเข้มแข็ง วายามะ คือ ความพยายาม อฐิติ แปลว่า ความไม่ยอมหยุด อป.ปฏิวาณี แปลว่า ความไม่ถอยหลัง ปรก.กม แปลว่า ก้าวไป ข้างหน้า ล้วนแต่เป็นชื่อของความเพียรทั้งนั้น แต่ในที่นี้เรียกว่าวิริยะ ได้ในประโยคว่า เกิดมาเป็น บุรุษก็ต้องพากเพียรไปจนกว่าวัตถุประสงค์ที่มุ่งหมายไว้จะสำเร็จ

คำว่า วิริยะ คือความกล้าหาญ ไม่ครั่นคร้ามขามเกรงต่ออุปสรรคอันตรายต่าง ๆ มองเห็นโทษของความเกียจคร้านมองเห็นอานิสงค์ของความเพียรและมีความคิดริเริ่ม มีความบากบั่น ทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียร ไม่ทอดทิ้งภารกิจนั้น ๆ มุ่งความสำเร็จของการงานเหล่านั้นเป็นเป้าหมายที่ตนจะต้องรับผิดชอบและดำเนินไปให้ถึง ความพอใจของตนมีผลตอบสนองตามที่ได้ตั้งใจไว้

3. สติพละ คือ การระลึกถึงสิ่งที่ล่วงมาแล้ว สิ่งที่ทำ เรื่องที่คิด ทั้งของ ตนเองและของบุคคลอื่นแม้นานแล้วได้ เพราะการที่เราจะทำอะไรก็ตาม เราจะต้องมีอดีตเก็บ สะสมไว้ จึงจะนำมาใช้ในปัจจุบันได้ หากระลึกสิ่งในอดีตไม่ได้ เวลาจะทำ จะพูด แม้จะคิดในปัจจุบัน ก็ทำ พูด คิด ไม่ได้แต่เมื่อบุคคลมีสติ สามารถที่จะระลึกถึงเรื่องที่ทำ คำที่พูด สิ่งที่คิด แม้นานแล้วได้ ในขณะทำ ในขณะพูด ในขณะคิด ก็ระลึกทันอยู่ทุกขณะ หลังจากได้ทำ ได้พูด ได้คิดไปแล้วก็นึกออก แม้ว่าเกิดพลั้งพลาดขึ้นแต่ระลึกได้ว่าพลั้งพลาด ก็แก้ไขได้ในขณะนั้น ปัญหาที่น่าจะเกิดก็เกิดขึ้นไม่ได้เพราะ เราได้ขจัดสาเหตุของปัญหาไปแล้ว สติมีอยู่จะสกัดกั้น ความเผลอเลอ ความหลงลืม ความพลั้งพลาด ช่วยรักษาใจ ประคับประคองใจของบุคคลไว้ ใน ขณะเดียวกันทำหน้าที่ปิดกั้นกระแสของกิเลสกระแสของอารมณ์ไม่เข้ามาครอบงำใจ ทำให้เป็น ใจที่มีความตื่น พร้อมที่จะปฏิบัติตนให้เหมาะสมสอดคล้องแก่กรณีนั้น ๆ สติจึงเชื่อว่าเป็นธรรม เครื่องตื่นในโลก ในภาคปฏิบัติที่มีความละเอียดขึ้นไปกว่านั้น ได้ทรงสอนถึงสติที่ระลึกกันอยู่ทุก ขณะ

4. สมาธิ คือภาวะมีอารมณ์หนึ่งเดียวของกุศลจิต และไขความออกไปว่า หมายถึงการดำรงจิต และเจตสิก ไว้ในอารมณ์หนึ่งเดียว อย่างเรียบสม่ำเสมอและด้วยดี

5. ปัญญา นักปราชญ์พึงสันนิษฐานว่ ที่ชื่อว่า “ปัญญา” นั้นด้วยอรรถว่ารู้ ชอบรู้ดี รู้พิเศษโดยโอกาสต่าง ๆ ปัญญามี 3 ดังกล่าวคือ 1) จินตมยปัญญา 2) สุตมยปัญญา 3) ภาวนามยปัญญา

กล่าวสรุปได้ว่า พละ 5 คือ ธรรมอันเป็นกำลังในการประพฤติปฏิบัติหน้าที่ของตน ซึ่งประกอบด้วย ศรัทธาพละ ความเชื่อ เป็นกำลังใหญ่โต วิริยะพละ ความเพียร เป็นกำลังอันหนึ่ง สติพละ สมาธิพละ ปัญญาพละ ก็เป็นกำลังใจของแต่ละอย่าง พละ 5 เป็นพลังทำให้กิจการงานในหน้าที่ของตนเองได้สมบูรณ์ และเป็นผลสำเร็จในการดำเนินชีวิตของผู้ที่ชื่อว่าครูผู้ให้ความรู้อย่างแท้จริง และเป็นอัญมณีอันมีคุณค่าอย่างยิ่งของผู้ที่ทำหน้าที่ในการดำรงอยู่ด้วยคำว่า ครู ที่ประกอบด้วยคุณธรรมอันล้ำค่ายิ่งใหญ่ เพราะเหตุให้เข้าถึงคุณธรรมอย่างแท้จริงเป็นผลนำมา ซึ่งความสำเร็จด้วยวิธีการประยุกต์นั่นเอง เป็นการให้บรรลุผลตามปรารถนา การพัฒนาตนตามหลักพระพุทธศาสนา คือการยักระดับจิตใจให้เกิดคณุธรรมอย่างสูง จนเกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อโลกและชีวิต นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ปลดปล่อยตัวเองจากพันธนาการของระบบบริโภคนิยม มีความสามารถที่จะมีความสุขในตัวเอง ได้มากขึ้นโดยไม่ต้องพึ่งพาการเสพวัตถุ ซึ่งจะทำให้ลดความแย่งชิงเบียดเบียนในสังคม เมื่อได้พัฒนาตนให้มีความสามารถมากขึ้นแล้ว นอกจากจะสร้างความสุขที่เป็นอิสระทำให้ชีวิตของตัวเองดีขึ้น ยังสามารถเกื้อกูลแก่ผู้อื่นหรือแก่สังคม ได้มากขึ้นด้วย หากพัฒนาต่อไปก็จะเกิด

อิสรภาพมีความสุขยิ่งจนกระทั่งพฤติกรรมของมวลมนุษย์เปลี่ยนจากการแย่งชิงและทำร้ายกัน ไปเป็นการเกื้อกูลแก่กัน เป็นค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนาบุคคลและสังคม และเป็นการรักษาพระพุทธศาสนาให้คงไว้แก่ชนรุ่นหลังสืบต่อไป

2.6 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวการบริหารงานวิชาการ

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อสอบถามถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ใช้ในการสัมภาษณ์ (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ภาคผนวก ก หน้า 220) รายละเอียดมีดังนี้

1. โรงเรียนของท่านมีรูปแบบการบริหารงานวิชาของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา อย่างไร

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 งานวิชาการเป็นภาระงานหลักของโรงเรียนที่มีสำคัญมาก โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรทางการบริหารในทุก ๆ ด้าน การที่จะยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีศักยภาพเท่าเทียมกับโรงเรียนที่มีความพร้อมนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่ง มิฉะนั้นแล้วก็อาจจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนได้ แต่เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรทางการบริหารในทุก ๆ ด้าน รูปแบบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จึงอาจแตกต่างกันบ้าง ที่เกิดจากการปรับประยุกต์ใช้ตามแนวคิดและหลักการบริหารของผู้บริหารที่สามารถออกแบบได้ตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา โดยไม่ทำให้เป้าหมายของงานต้องเปลี่ยนแปลงไป

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 รูปแบบการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารได้นำโมเดล Smart 4 Smart นำมาใช้กับการพัฒนางานวิชาการ คือ 1) Smart Director 2) Smart Teacher 3) Smart Student 4) Smart School มาเป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการ มีการเตรียมและใช้หลักสูตร มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร มีการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย หลักการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และมีการวิเคราะห์วางแผนเพื่อพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จะต้องมีการวางแผนงานวิชาการตามสภาพความพร้อมของโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยที่มีความพร้อมเกือบทุกด้าน โดยเฉพาะความพร้อมและความคาดหวังของผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้

1) การจัดทำแผนและโครงการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน

2) การจัดกิจกรรมทางวิชาการในด้านการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีศักยภาพตรงตามรายวิชาที่รับผิดชอบ

3) มีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา และเพิ่มเกณฑ์ตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน

4) มีการจัดทำเอกสารคู่มือประกอบการสอน และการวางแผนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมนำเสนอผลงานทางวิชาการสู่ภายนอก

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 มี ในการวางแผนงานวิชาการ โรงเรียนได้นำโมเดล Smart 4 Smart มาใช้ในการบริหารจัดการทั้งโรงเรียน ซึ่งได้พัฒนาตัวโมเดลตามลำดับ ปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อใช้ในการวางแผนงานวิชาการร่วมกับการทำ SAR โรงเรียน แผนพัฒนาคุณภาพและแผนปฏิบัตการประจำปี ซึ่งมีเครือข่ายทางวิชาการทั้งในกลุ่มโรงเรียน กลุ่มงานวิชาการ โดยการทำ MOU ระดับเขต

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 รูปแบบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในการจัดการเรียนรู้มีการเน้นค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียน โดยครูช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ส่งเสริมครูผู้สอนให้มีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาและสอดแทรกทักษะที่จำเป็นต่าง ๆ โดยมีการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ พึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ สร้างทักษะการคิด ส่งเสริมทักษะในการสืบค้นหาด้วยกระบวนการ active Learning อย่างกระตือรือร้น เน้นการตั้งคำถามและตอบคำถาม โดยการใช้ทักษะพื้นฐานด้าน ICT (ICT Skills) และต้องไม่ลืมการปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้ที่ใส่ใจและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมของตนเองที่แตกต่างด้วยทักษะของครูผู้สอน 8 ประการ (ผู้สอนพันธ์ C, C-Teachers)

2. ท่านมีกระบวนการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยใช้หลักธรรมข้อใด เพราะเหตุใด

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนอย่างหลากหลาย เนื่องจากข้อจำกัดของบุคลากรจึงมีการใช้สื่อออนไลน์ อินเตอร์เน็ต ยูทูป DLTV ใช้การนิเทศภายในเป็นตัวขับเคลื่อนในการจัดการเรียนรู้ของครู และส่งเสริมให้ครูสร้างนวัตกรรมสื่อการสอนตามศักยภาพของบุคคล การใช้หลักธรรมในการบริหารงาน เช่น หลักพรหมวิหาร 4 หลักปัญญา 3 และหลักพละ 5

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 รูปแบบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จะมีความสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อในการบริหารงานวิชาการเป็นไปตามนโยบายที่สั่งการลงมาเพื่อให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ตามสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งไว้ และได้บูรณาการกับหลักธรรมในการบริหารงาน เช่น หลักปัญญา 3 และหลักพละ 5

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 การบริหารงานนั้นมีควบคู่กับมนุษย์มาเป็นเวลาช้านาน ซึ่งการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีลักษณะคล้ายกับการบริหารงานในกิจการด้านต่าง ๆ การบริหารงานทางการศึกษาจะให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพ เพื่อสนองความต้องการของตนเองทั้งทางกายภาพและทางสังคม ซึ่งสังคมไทยมีพื้นฐานมาจากพุทธศาสนา และอยู่ใกล้ชิดจนมองไม่เห็นความสำคัญของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญที่สุด ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักในการบริหารงานหรือพัฒนาบุคลากร คือ พรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมที่สมบูรณ์เป็นองค์ธรรมที่เป็นหลักความจริงของชีวิต เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงสอดคล้องสัมพันธ์กับองค์ประกอบและปัจจัยต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ การบริหารงานวิชาการ ถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 มีการวางแผนพัฒนางานวิชาการร่วมกันอย่างเป็นระบบเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมและให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (stakeholders) โดยนำเข้ามามีส่วนร่วมต่างๆในกระบวนการบริหารวิชาการให้มากที่สุด นอกจากได้รับแนวทางปฏิบัติที่ตรงกับความต้องการทุกฝ่ายแล้ว ยังเป็นการกระต้นบุคลากรในโรงเรียนในการทำงานให้ได้ผลสำเร็จที่ดี และได้ใช้หลักธรรมมาบูรณาการในการบริหารงาน เช่น หลักพละ 5 และสังคหวัตถุ 4

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 โดยใช้หลักธรรมมาบูรณาการ เช่น หลักพละ 4 หลักพรหมวิหาร 4 และกระบวนการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษานั้น ผู้บริหารจะต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนและครู โดย

1. มีการพัฒนาวิธีการสอนที่หลากหลายโดยส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนและวิจัยเพื่อทำผลงานวิชาการ และใช้งานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเลื่อนขั้นเงินเดือน

2. ให้การสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

3. จัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน

4. มีการนิเทศการเรียนการสอนและใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือน

5. ส่งเสริมการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกรายวิชา

6. ใช้กระบวนการนิเทศในการติดตามประเมินผลการเรียนจัดการเรียนรู้แบบข้อมูลย้อนกลับ

7. การส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรให้ได้รับการพัฒนาในด้านการเรียนการสอนโดยสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาตนเองโดยการอบรม การเป็นวิทยากร

8. มีแผนในการจัดกิจกรรมพัฒนาองค์ความรู้และทักษะการสอนในวิชาที่รับผิดชอบ

9. ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงาน และภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

3. ท่านมีกระบวนการดำเนินงานในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างไร เพราะเหตุใด

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 มีกระบวนการดำเนินงานในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กมาโดยตลอด เนื่องจากผู้บริหารเพิ่งย้ายมารับตำแหน่งในโรงเรียนแห่งนี้ เมื่อภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา 2565ที่ผ่านมา จึงเริ่มพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาในปีการศึกษา 2566 นี้ โดยกระบวนการของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานั้น ได้ศึกษาบริบทของสถานศึกษา จุดแข็ง จุดอ่อน จุดเน้นของสถานศึกษา เทียบเคียงกับหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 3 แล้วดำเนินการพัฒนาเป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่ทันสมัย สมบูรณ์ สามารถนำไปใช้พัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยเฉพาะปีการศึกษา 2566 ใช้ active Learning เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะ 3Rs8Cs ตามคุณลักษณะของนักเรียนสู่ศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และการจัดห้องเรียนแบบย้อนกลับ

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 มีการวางแผนงานวิชาการของโรงเรียน โรงเรียนได้ดำเนินงานวิชาการโดยผู้บริหารเป็นผู้นำทางวิชาการ เนื่องจากโรงเรียนมีบุคลากรครูที่มีประสบการณ์น้อย ส่วนใหญ่เพิ่งบรรจุใหม่ และเป็นครูอัตราจ้างในสัดส่วนที่เท่าเทียมกัน จำเป็นที่ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำกระบวนการดำเนินงานเป็นไปตามลำดับขั้นตอนการบริหารงานประจำปี ใช้กระบวนการนิเทศภายในอย่างเข้มแข็งเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนงานที่ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพได้ นอกจากนี้ยังได้มีการจัดสื่อการเรียนรู้ โรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ วิ่งมีวิธีก่รแก้ไขปัญหาโดยการทำสื่อจาก DLTV จาก Internet จากประสบการณ์ตรงและจากการศึกษาดูงานของนักเรียนมาเป้นสื่อในการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีสื่อจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และโครงการที่เข้าร่วมเป็นโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย โครงการวิทยาศาสตร์พลังสิบ ที่มีสื่อการเรียนมาช่วยเสริมในการจัดการเรียนการสอน

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 น่าจะมีรูปแบบที่คล้ายคลึงกันในหลักการในทุกด้าน เช่น การวางแผนงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กควรสนับสนุนด้านการพัฒนาครูตรงตามรายวิชาที่รับผิดชอบให้ได้มากที่สุดแม้จะมีข้อจำกัดด้านบุคลากร แต่สามารถปรับและแก้ปัญหาตามสภาพตามบริบทของโรงเรียน นอกจากนี้โรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดในการพัฒนาวิชาการในเกือบทุกด้าน ถ้ามีรูปแบบการพัฒนาที่มีความเหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปได้สามารถนำไปใช้ได้จริงก็จะทำให้การพัฒนางาน

วิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กมีการพัฒนาคุณภาพได้เป็นกระบวนการ ผู้บริหารสามารถนำไปใช้และพัฒนารูปแบบอื่น ๆ ได้อีกต่อไป

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 ในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดเกี่ยวกับบุคลากร โรงเรียนได้รับงบจัดสรรระบบ DLTV มาเสริมเกี่ยวกับการเรียนการสอนควบคู่ไปกับนวัตกรรมของครูที่นำมาใช้จากที่ได้ผลและที่ครูสร้างขึ้นมาเอง โดยผ่านคณะกรรมการกลุ่มนิเทศของกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการในแต่ละชั้นจะมีวิธีการต่างกัน เช่น ป. 1 จะเน้นภาษาไทยโดยวิชาแจกลูกสะกดคำ ซึ่งช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เน้นการอ่านคล่อง เขียนคล่อง คิดเลขเป็น และในช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงช่วงชั้นปรถมศึกษาปีที่ 6 เน้นรายวิชาหลัก ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ โดยมีการสอบ RT, NT และ O-NET ควบคู่ในการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน พร้อมทั้งมีงานสิลปหัตกรรมนักเรียน การสอบเลื่อนชั้นปลายปี เพื่อทดสอบศักยภาพของนักเรียน ส่วนบุคลากรมีการอบรมพัฒนาการเรียนการสอนของครูตามสาระการเรียนรู้อยู่เป็นประจำ

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 กระบวนการดำเนินงานในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษามีอยู่แล้ว เช่นในการวางแผนงานวิชาการของโรงเรียน โรงเรียนได้ดำเนินงานวิชาการโดยผู้บริหารเป็นผู้นำทางวิชาการ เนื่องจากโรงเรียนมีบุคลากรครูที่มีประสบการณ์น้อย ส่วนใหญ่เพิ่งบรรจุใหม่ และเป็นครูอัตราจ้างในสัดส่วนที่เท่าเทียมกัน จำเป็นที่ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำ กระบวนการดำเนินงานเป็นไปตามลำดับขั้นตอนการบริหารงานประจำปี ใช้กระบวนการนิเทศภายในอย่างเข้มแข็งเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนงานที่ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพได้

4. องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ตามแนวความคิดของท่าน ประกอบด้วยอะไรบ้าง

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 งานยกระดับคุณภาพการศึกษาเป็นงานหลักของโรงเรียนในปัจจุบันมีความจำเป็นและสำคัญมาก เนื่องจากการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนเป็นหน่วยงานหลักของการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 โรงเรียนได้ทำอยู่เป็นประจำทุกปีการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพทางวิชาการให้สูงขึ้นและเป็นการตอบโจทย์ว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีศักยภาพและคุณภาพ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชน

ให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา นอกจากนี้กระบวนการบริหารงานโรงเรียน ประกอบไปด้วย 1) การวางเป้าหมายกลยุทธ์ 2) การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ 3) การจัดสรรบุคคล 4) ควบคุม กำกับ และติดตาม 5) ตรวจสอบ รายงาน และสรุปผล และใช้หลักพรหมวิหาร 4 หรือพละ 5 มาใช้ในการบูรณาการร่วมกับกระบวนการบริหารงาน

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 ในการจัดการเรียนการสอนควรใช้กระบวนการกลุ่มโดยยกเอาปัญหาเป็นตัวตั้งให้นักเรียนร่วมกันแก้ปัญหา และใช้กระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กล่าวคือ ผู้เรียนต้องมีวิจารณญาณ ต้องสร้างสรรค์ ใช้สื่ออย่างรู้เท่า เข้ากันได้กับผู้อื่น มีทักษะวิชาชีพ เข้าใจความแตกต่าง เปิดกว้างรับเทคโนโลยี นอกจากนี้ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของงานวิชาการ ประกอบไปด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรแกนกลาง 2) การจัดบรรยากาศในห้องเรียน 3) การจัดกระบวนการเรียนรู้ 4) การส่งเสริมงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน 5) การแนะแนวการศึกษา 6) การวางแผนงานวิชาการ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติในงานวิชาการ 9) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 10) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา นอกจากนี้กระบวนการบริหารงานโรงเรียน ประกอบไปด้วย 1) การวางเป้าหมายกลยุทธ์ 2) การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ 3) การจัดสรรบุคคล 4) ควบคุม กำกับ และติดตาม 5) ตรวจสอบ รายงาน และสรุปผล และใช้หลักพละ 5 มาใช้ในการบูรณาการร่วมกับกระบวนการบริหารงาน

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 ครูต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะในกระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ได้กล่าวถึงองค์ประกอบงานวิชาการ ประกอบไปด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และ 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา และกระบวนการบริหารงาน ประกอบไปด้วย การวางแผน การควบคุม การติดตาม และการสรุปผล

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 รูปแบบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษานั้น โรงเรียนต้องมีความเป็นอิสระทางวิชาการ มีการพัฒนาผู้เรียนแต่ละโรงเรียนต่างบริบท โรงเรียนต้องเป็นแบบอย่างให้กับชุมชน รัฐต้องให้ความช่วยเหลือและควบคุมมาตรฐานกลางของประเทศ จังหวัด และอำเภอ นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการและรัฐบาลควรสนับสนุนค่าใช้จ่ายด้านเทคโนโลยีในการเรียนการสอน ควรจัดกองทุนเพื่อการศึกษาให้กับนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงขอบข่ายของงานวิชาการ ประกอบไปด้วย ดังนี้ 1) การจัดกระบวนการเรียนรู้ 2) สภาพแวดล้อมในโรงเรียน 3) การคัดเลือกหนังสือและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี 4) การส่งเสริมและมีส่วนร่วมของชุมชน 5) การพัฒนาโรงเรียนเป็นต้นแบบ 6) การวางแผนงานวิชาการ 7) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 8) การพัฒนาและส่งเสริมงานวิชาการกับชุมชน 9) การวัดผลประเมินผลการเรียน 10) การแนะแนวการศึกษา 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยใช้หลักหรือพละ 5 มาบูรณาการ

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพจะต้องมีการจัดการเรียนการสอนและมีกระบวนการในการบริหารงานแบบมีคุณภาพ ซึ่งผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำองค์กรและมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานทั้งระบบใน 4 ฝ่าย และให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการวางแผนและวางกลยุทธ์ในการบริหารวิชาการอย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ ซึ่งการบริหารงานวิชาการมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17) การ พัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา นอกจากนี้กระบวนการบริหารงานโรงเรียน ประกอบไปด้วย 1) การวางเป้าหมายกลยุทธ์

2) การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ 3) การจัดสรรบุคคล 4) ควบคุม กำกับ และติดตาม 5) ตรวจสอบรายงาน และสรุปผล และใช้หลักหรือพละ 5 มาบูรณาการร่วมกัน

5. ความคิดเห็นอื่น ๆ

ควรมีการจัดการสื่อการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนจะต้องตั้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในการเรียนให้ชัด เพื่อใช้วัตถุประสงค์นั้นเป็นตัวชี้นำในการเลือกทำหรือเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม นอกจากนี้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการพบว่า งบประมาณยังมีจำกัดอยู่มาก เช่นเดียวกับบุคลากรยังไม่ครบตามจำนวนที่โรงเรียนพึ่งมีพึ่งได้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรสนับสนุนและจัดสรรมาให้เต็มตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อให้งานวิชาการและการเรียนรู้จะได้มีเต็ม ศักยภาพดั่งคำที่ว่า กายภาพดี มีคุณภาพสูง ดั่งโรงเรียนชั้นนำ และสภาพความแตกต่างของแต่ละโรงเรียนและศักยภาพของผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์แตกต่างกัน ส่วนใหญ่จะปฏิบัติตามมาตรการหรือคำสั่ง หรือนโยบายของต้นสังกัดในแต่ละปีการศึกษา ผลที่เกิดขึ้นก็ตามบริบทของแต่ละโรงเรียนและชุมชนที่ตั้งอยู่ ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กมีทรัพยากรการบริหาร (งบประมาณ) น้อยตามจำนวนนักเรียน (ตามรายหัว)

สรุปได้ว่า เนื่องจากปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีโรงเรียนขนาดเล็กอยู่จำนวนเกินกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดที่กระจายอยู่ตามชุมชนพื้นที่ชนบท และในที่นี้ มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนหนึ่งที่มีการบริหารจัดการที่เป็นเลิศด้วยศักยภาพของโรงเรียนเอง สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพทัดทียมกับโรงเรียนที่มีความพร้อมในทุกๆด้าน ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญ ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนขนาดเล็กต่าง ๆ ได้บริหารจัดการด้วยตัวเขาเอง โดยสนับสนุนทรัพยากรทางการบริหารให้เพียงพอกับความต้องการจำเป็นก็จะส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กเหล่านั้นสามารถดำเนินงานพัฒนาผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1) งานวิจัยในประเทศ

สุชาติ วิริยะ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง” ผลการศึกษาพบว่า 1) องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบหลัก คือ (1) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (2) ด้านการวัด ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน (3) ด้านการนิเทศการศึกษา (4) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม

และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (7) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (8) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 2) การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบหลัก 69 องค์ประกอบย่อย และ 3) การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ลิ้วัชร์ ตาวงค์ (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน” ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 21 คน ให้ความเห็นด้วยกับองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 6 ด้าน ได้แก่ 1.1) ด้านหลักสูตรการสอน 1.2) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 1.3) ด้านกระบวนการเรียนการสอนของครู 1.4) ด้านคุณภาพของผู้เรียน 1.5) ด้านสื่อการเรียนการสอน และ 1.6) ด้านนโยบายการศึกษา 2) การสนทนากลุ่ม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการทั้ง 8 ท่าน ได้เห็นสอดคล้องกันว่า องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น เหมาะสมดี พร้อมทั้งได้ให้คำแนะนำ และ 3) การประเมินความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 150 คน ในจังหวัดอุดรธานี พบว่า ทุกคนเห็นด้วยองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และมีความคิดเห็นเหมาะสมมากที่สุด

ฤณชา ศิลาจันทร์ (2558) ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในโครงการห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์” ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในโครงการห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ โดยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ มี 7 องค์ประกอบ คือ 1.1) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 1.2) การพัฒนาหลักสูตร 1.3) การประกันคุณภาพการศึกษา 1.4) การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน 1.5) การพัฒนาศักยภาพของครู 1.6) การบริการงานแนะแนว และ 1.7) การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน 2) รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในโครงการห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ เป็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา การบริการงานแนะแนวและการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การบริการงานแนะแนว และการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์โดยอ้อมกับการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน 3) ผลการยืนยันรูปแบบการบริหารงานวิชาการ

ของโรงเรียนในโครงการห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ ทั้ง 7 องค์ประกอบ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องและใช้ประโยชน์ได้จริง สอดคล้องกับทฤษฎีและกรอบแนวคิดการวิจัย 4) องค์ประกอบที่ได้จากเทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต มี 5 องค์ประกอบ คือ 4.1) การวางแผนงานด้านวิชาการ 4.2) การพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 4.3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4.4) การพัฒนากิจกรรมเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 4.5) การพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และผลการเปรียบเทียบองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในโครงการห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ พบว่า เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและเทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต มีองค์ประกอบที่มีตัวแปรเหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน 5 องค์ประกอบ และแตกต่างกันมี 2 องค์ประกอบ

เจริญพร คำจารย์ (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.1) ขอบข่ายงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศประกอบไปด้วย การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนานวัตกรรมและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ 1.2) การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ มี 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีการกระจายอำนาจให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม การให้บริการทางวิชาการอย่างมืออาชีพ การมีโครงสร้างการมุ่งเน้นคุณภาพนักเรียน การมีส่วนร่วมของปกครองและผู้เกี่ยวข้อง และการส่งเสริมด้านการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน 1.3) กระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ชวัลลักษ์ รติวรภัทรกุล (2559) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ขอบข่ายงานวิชาการที่ต้องพัฒนา มี 5 ด้าน ประกอบด้วย การจัดกระบวนการเรียนรู้ การบริหารหลักสูตร การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการนิเทศการศึกษา และองค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารงานวิชาการ มี 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

การวางแผน การดำเนินการ และการประเมินผล 2) รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) คู่มือรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเหมาะสม ความเป็นมา ความสำคัญและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในการนำไปใช้ในการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

สมัย ชารมาลย์ (2559) ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา มี 12 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา 6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 7) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน 10) การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอน 11) การประสานความร่วมมือพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 2) รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ประกอบไปด้วย 1) หลักของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาสาระ 4) กระบวนการพัฒนา และ 5) ผลที่ต้องการ 3) ผลการตรวจสอบและยืนยันรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าเหมาะสมที่จะนำไปพัฒนา โดยมีวิธีการอบรมเชิงปฏิบัติการและการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้คู่มือการพัฒนา

สุวัฒนพงษ์ ร่มศรี และสัญญา เคณาภูมิ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการบริหารจัดการผลการศึกษา สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสถานศึกษาพบว่า สภาพปัญหาและความต้องการที่สำคัญ 2 ขั้นตอน คือ ประสิทธิภาพของการวางแผนและการควบคุม จากนั้นทำการยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสถานศึกษา โดยมีกระบวนการที่สำคัญมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การศึกษาสภาพปัญหา (2) การวางแผนพัฒนา (3) ดำเนินการตามแผน (4) การประเมินผล และ (5) รายงานผล 2) ผลการพัฒนารูปแบบกระบวนการบริหารจัดการคุณภาพเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสถานศึกษา พบว่า มี 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) การศึกษา สภาพปัญหา (2) เลือกปัญหาเพื่อวางแผนพัฒนา (3)

วางแผนพัฒนา (4) ดำเนินการตามแผน (5) ประเมินผล (6) ทบทวนปรับปรุง และ (7) รายงานผล และ 3) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐาน สถานศึกษาจากการประเมินรูปแบบพิจารณาจากผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาของคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พบว่า 1) ระดับปฐมวัยมีโรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานอยู่ 3 โรงเรียน เมื่อใช้รูปแบบการบริหารจัดการแล้วได้รับการประเมินจากคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาพบว่าได้รับผลการประเมินในระดับดีถึงดีมาก และ 2) ระดับประถมศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานมีโรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานอยู่ 7 โรงเรียน เมื่อใช้รูปแบบการบริหารจัดการแล้วได้รับการประเมินจากคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาพบว่าได้รับผลการประเมินในระดับดีถึงดีมาก

สุรัตน์ ศรีดาเดช (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2” ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ ปัญหาการดำเนินงาน พบว่า ขาดแหล่งเรียนรู้ห้องสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศมีจำนวนไม่เพียงพอทำให้ขาดความต่อเนื่องในการศึกษาค้นคว้า การจัดสรรงบประมาณรายหัวนักเรียนทำให้โรงเรียนที่มีจำนวนน้อยขาดความสมดุลในการพัฒนา การจัดครูเข้าสอนไม่ตรงตามวิชาเอก และไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และไม่มีบุคลากรหรือครูปฏิบัติการสั่งงานธุรการ ข้อเสนอแนะ พบว่าผู้บริหารควรเชิญชวนและประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนสนับสนุน และระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานงบประมาณ คือ เพิ่มเงินอุดหนุนจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เงินรายหัว) ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ด้านการบริหารบุคคล คือ จัดหาครูให้ครบทุกกลุ่มสาระตรงตามวิชาเอก และด้านการบริหารงานทั่วไป คือ ควรจัดให้มีบุคลากรปฏิบัติงานธุรการโดยเฉพาะเพื่อให้ครูมีเวลาสอน

ไกรพันธ์ พูลพันธ์ชู (2560) ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาต้นแบบพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาต้นแบบพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การวางแผนการจัดการศึกษา การบริหารจัดการศึกษา การสร้างงานวิจัย การแนะแนวการศึกษา การนิเทศการศึกษา และการวัดผล และประเมินผล 2) การนำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาต้นแบบสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ทั้ง 2 องค์ประกอบ 63 ตัวแปร นั้น มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความถูกต้องครอบคลุม สอดคล้องกับแนวคิด

ทฤษฎีและกรอบแนวคิดการวิจัย 3) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการสถาน ศึกษาต้นแบบพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ นั้นมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความถูกต้องครอบคลุมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ศิริรัตน์ อินทรกำแหง (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัยองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัญหาและแนวทางการยกระดับคุณภาพการศึกษา คือ ปัญหาด้านการเรียนรู้ของนักเรียนได้แก่ นักเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียน ส่วนปัญหาด้านวิธีการสอนของครู ได้แก่ ครูขาดเทคนิควิธีการสอนที่ทันสมัย แนวทางการยกระดับคุณภาพการศึกษามี 3 แนวทาง คือ (1) กระบวนการสอนแบบทีม (2) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาแบบหน่วยบูรณาการ (3) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) การดำเนินงานการยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัย ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนโมดูลในระดับมัธยมศึกษา เรื่อง ภัยพิบัติ การเตรียมความพร้อมสู่การเป็นผู้สูงวัย และสมาร์ทฟาร์ม การจัดกิจกรรมร่วมกันให้กำลังใจกัน ส่งผลให้ครูเกิดความมั่นใจในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสอนแบบทีม โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนให้ความสนใจ สนุกและมีความสุขกับการเรียนรู้ สะท้อนผลได้จากผลความพึงพอใจใน การจัดการเรียนรู้ของนักเรียน และความสนใจอยากให้มีการจัดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบหน่วยบูรณาการเพิ่มขึ้น การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทางการเรียนรู้คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ส่งผลให้ครูมีเทคนิคการสอนแบบใหม่แก้ปัญหาและพัฒนาการสอนได้ 3) ติดตามและประเมินผลการยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัย ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนและครูต่อกิจกรรมที่ทำอยู่ระดับมากที่สุด

สุภัค ตรังรัตนจิต (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคกลาง” ผลการศึกษาพบว่า 1) องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคกลาง จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวกับงานวิชาการ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ได้ร่างองค์ประกอบ 17 องค์ประกอบ 115 ตัวแปร 2) ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคกลาง จากการวิเคราะห์องค์ประกอบมี 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การดำเนินงาน 2) กระบวนการบริหารงานวิชาการ 3) กิจกรรมการเรียนรู้ 4) การมีส่วนร่วมการศึกษา และ 5) ควบคุมคุณภาพการศึกษา โดยองค์ประกอบหลักควบคุมคุณภาพการศึกษา มีค่ามากที่สุด รองลงมา คือ กระบวนการบริหารงานวิชาการ กิจกรรมการเรียนรู้ การดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการศึกษา ตามลำดับ มีค่าสถิติทางไค-สแควร์ = 1.829, DF = 6, P-value = .935, GFI =

1.00, AGFI = .992 และ RMSER = .000 ซึ่งรูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) การประเมินและรับรองรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ($\overline{X}$ = 4.42)

ธฤษิดา แก้วภราดัย (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพละ 5 กับอิทธิบาท 4” ผลการวิจัยพบว่า พละ 5 หมายถึง ธรรมอันเป็นกำลัง องค์ธรรมของพละมี 5 ประการ คือ 1) สัทธาพละ กำลังคือศรัทธา ศรัทธา ได้แก่ ความเชื่อมั่นในทางที่ถูกต้อง เป็นกำลังหนุนจิตที่เข้มแข็ง 2) วิริยะพละ กำลังคือวิริยะ วิริยะ กล้าต่อสู้กับอุปสรรคโดยไม่ย่อท้อ 3) สติพละ กำลังคือสติ สติ ความระลึกได้ 4) สมาธิพละ กำลังคือสมาธิ สมาธิ คือ ความตั้งมั่นของจิต 5) ปัญญาพละ กำลังคือปัญญา ปัญญา หมายถึง ความรู้ทั่ว รอบรู้ อิทธิบาท 4 หมายถึง คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย องค์ธรรมของอิทธิบาท มี 4 ประการ คือ 1) ฉันทะ รักงาน พอใจกับงานที่ทำอยู่ อย่างมีใจรัก 2) วิริยะ ขยันหมั่นเพียรกับงาน พากเพียรทำ 3) จิตตะ เอาใจใส่รับผิดชอบงาน จดจำจ่อจิต 4) วิมังสา ทำงานด้วยปัญญาใช้ปัญญาพิจารณาวินิจวิฉัย อิทธิบาท 4 เป็นองค์ธรรมที่เป็นบันไดก้าวสู่ความสำเร็จที่ดีเยี่ยมและเป็นหลักธรรมสำคัญยิ่ง ในฐานะเป็นเครื่องมือพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์พร้อม ความสัมพันธ์ระหว่างพละ 5 กับ อิทธิบาท 4 เมื่อนำไปปฏิบัติ โดยมีธรรม 2 หมวดนี้ใช้ร่วมกัน ย่อมเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในด้านการปฏิบัติธรรม ด้านการศึกษา และการทำงาน เป็นไปเพื่อจุดหมายเดียวกัน โดยใช้อิทธิบาท 4 เป็นแกนนำขับเคลื่อน และใช้พละ 5 เป็นพลังงานขับเคลื่อนจากภายในซึ่งเป็นกำลังเกื้อหนุนจิตใจ ให้เข้มแข็ง เป็นหลักธรรมประคับประคอง คือ สัมพันธ์กันทั้ง 2 หลักธรรม โดยใช้เป็นเครื่องมือกันและกัน เกื้อกูลกัน สามารถสร้างความมั่นคงให้กับบุคคลในการปฏิบัติธร รมการศึกษา และการปฏิบัติงาน นำไปสู่ผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพได้เป็นอย่างดีและเจริญยิ่งขึ้นตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา

ศุภชัย บุญนาง (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือ” ผลการศึกษาพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 10 ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศ การศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก 7 ด้าน โดยเรียงลำดับตาม ค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ด้านการแนะแนว รองลงมาคือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น และด้านที่ต่ำที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ตามลำดับ 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้าน ความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้ปกครอง รองลงมาคือด้านความเป็นผู้นำด้านวิชาการ ด้านสภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบและปลอดภัย ด้าน บรรยากาศของความคาดหวังที่ ด้านพันธกิจของสถานศึกษามีความชัดเจน ด้านทุ่มเทเวลาในการทำงาน และ ด้านการตรวจสอบ ความก้าวหน้าของนักเรียน ตามลำดับ 3) การบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับสูง .01 ในลักษณะคล้อยตามกัน

กนกรักษ์ สุทธิอำนวยกูล (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม” ผลการศึกษาพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ เป็นต้นแบบนำทาง สร้างขวัญและกำลังใจ เพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้ผู้อื่น กล้าท้าทายต่อกระบวนการ และการสร้างแรงบันดาลใจวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การบริหารงานวิชาการ การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ การวางแผนงานวิชาการ การประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัด ประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) วิจัยต่างประเทศ

เรซ่า (Raza, 2013) ได้ศึกษาเรื่อง “การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาของ University of Peshawar” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การศึกษาวัตถุประสงค์ของการ

บริหารงาน วิชาการในระยะเวลา 5 ปี สรุปผลได้จาก จำนวนของบุคลากรผู้สอนทั้งหมด จำนวนนักเรียนที่ลงทะเบียนเรียน ผลงานประจำปี และการศึกษาดูงานจากบุคคลภายนอก

ลอยซ์ (Loyce, 2017) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้ภาวะผู้นำทางการสอนของครูใหญ่เพื่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐโอโย ประเทศไนจีเรีย” ผลการศึกษาพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในการจัดอันดับค่าเฉลี่ยของครูใหญ่ และครูในการประยุกต์ใช้แนวทางการนิเทศการสอนของครูใหญ่ เพื่อเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐโอโย ประเทศไนจีเรีย ซึ่งจากผลการวิจัยนั้นพบว่า ครูใหญ่ของโรงเรียนควรมีการติดตามการจัดการเรียนการสอนของครู และการปฏิบัติตามปฏิทินการสอนของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อเพิ่มความมุ่งมั่นและทุ่มเทในการสอนของครู

มากูลอด (Magulod, 2018) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านประสิทธิผลของโรงเรียนและผลการดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐและเอกชนที่ได้รับคัดเลือก เพื่อศึกษาผลกระทบที่ส่งผลต่อการวางแผนการจัดการศึกษาของประเทศฟิลิปปินส์ ผลการศึกษาพบว่า ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาทั้งเอกชนและโรงเรียนของรัฐอยู่ในระดับดีเยี่ยม อย่างไรก็ตามการทดสอบความแตกต่าง ได้แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนของรัฐมีความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนมีความใกล้ชิดว่าโรงเรียนเอกชนและในแง่ของระดับผลการดำเนินงานโรงเรียนของรัฐมีผลการดำเนินงานที่ดีกว่าโรงเรียนเอกชนในช่วงสามปีที่ผ่านมาที่สำคัญคือยังมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมากระ หว่างประสิทธิผลของโรงเรียนและผลการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งจากการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพบว่ามีปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความสามารถในการเป็นผู้นำ และการทำงานร่วมกันอย่างมืออาชีพ มีอิทธิพลต่อโรงเรียนทั้งรัฐและเอกชน โดยข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้ยังสามารถช่วยรัฐบาล และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนในการวางแผนกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการปรับปรุงคุณภาพประสิทธิผลของได้อย่างเหมาะสม

กรีน (Green, 2018) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การรับรู้ของครู นักเรียน และผู้ปกครอง เกี่ยวกับคุณลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิผลตามธรรมนูญโรงเรียนในรัฐเท็กซัส” ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของธรรมนูญโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ตามที่ครู นักเรียน ผู้ปกครองเห็นว่า การจัดสภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัยและมีความเรียบร้อย บรรยากาศดี กำหนดความคาดหวังที่สูง และติดตามตรวจสอบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง ครูและผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิผลต้องเป็นโรงเรียนที่ครูมีภาวะผู้นำ และกำหนดพันธกิจที่ชัดเจน มีการส่งเสริมโอกาสในการเรียนเรียนรู้มากขึ้น ส่วนนักเรียนไม่มั่นใจถึงโอกาสในการเรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ ผู้ปกครองและนักเรียนเห็นด้วยที่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียน ครูมั่นใจที่ให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน แต่ไม่มั่นใจว่าโรงเรียนจัดให้มีการพัฒนาความเชี่ยวชาญอย่างจริงจัง และให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ทอมพ์สัน (Thompson, 2019) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบร่วมมือในการบริหารวิชาการ” ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์ที่ผู้ร่วมให้ข้อมูลแสดงออก ได้แก่ 1) ธรรมชาติของการทำงานร่วมกัน พบว่า เป็นการสร้างความอึดอัด สร้างความรู้สึกของการทำงานเป็นทีม และสร้างความยากลำบาก 2) การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในกระบวนการ พบว่า สมาชิกในทีมเริ่มเคารพซึ่งกันและกันมากขึ้น และกระบวนการนี้ก็สร้างความสนุกในการปฏิบัติงานมากขึ้น และ 3) เสรีภาพและการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการ พบว่า เกิดลักษณะของเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และรับฟังอย่างกระตือรือร้นรวมถึงการใช้ประสบการณ์ในการนำด้านอื่น ๆ ในโรงเรียน

ฉี และชาง (Xie and Zhang, 2020) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จสูง : การศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษาด้วยวิธีการพัฒนาความสามารถด้านวิชาการของนักเรียน” โดย ทำการศึกษาประสิทธิผลในโรงเรียนต่าง ๆ ที่ใช้วิธีการเดียวกันในการพัฒนานักเรียน และมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมดี มีนักเรียนที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านวิชาการจำนวนมากกว่า และมีเครื่องมือ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในการสนับสนุนการเรียนรู้มาก และมีประสิทธิภาพในการพัฒนาความสามารถด้านวิชาการของนักเรียนสูงขึ้น ในขณะเดียวกันพบว่า การจัดอันดับโรงเรียนของท้องถิ่น คุณภาพของครู และการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับวิชาการไม่มีผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

โรสมาเรีย โกเมท มาเชียล (Rosemarie Gomez Maciel, 2022) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา” ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของโรงเรียนและความสำเร็จของนักเรียน พฤติกรรมผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร การสนับสนุนการเรียนการสอน การนิเทศ และการทุ่มเทในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ และพฤติกรรมผู้บริหารมีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนวัดด้วยความสำเร็จของนักเรียน

บาร์เน็ท (Barnett, 2022) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการ” พบว่า ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศสามารถช่วยยกระดับประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการได้ เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีความล่องตัวในการทำงานร่วมกัน

2.8 สรุป

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหาเพื่อหาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียน

ขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดหลักของสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) และนักวิชาการคือ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2556) คัมภีร์ สุดแท้ (2553) ธีระ รุญเจริญ (2550) และฮอย และมิสเกล (2012) และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ระดับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 ท่าน ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) การพัฒนากรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 4) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 10) การนิเทศการศึกษา 11) การแนะแนวการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการเป็นตัวบ่งชี้รูปแบบในการบริหาร ซึ่งสอดคล้องกับสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) กระทรวงศึกษาธิการ (2551), สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552), และหลักการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษา จากนักวิชาการได้แก่ เจสส์ (Jesse, 1999) สุวิมล โพธ์แก้ว (2549) ชาญชัย อาจินสมาจาร (2550) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) จันทรานี สงวนนาม (2553) สัมมา รธนิตย์ (2556) มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) การระบุเป้าหมาย 2) การปฏิบัติตามแผนกลยุกต์ 3) การจัดสรรบุคคล 4) ควบคุม กำกับ ติดตาม และนิเทศ 5) ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผล และหลักธรรมพละ 5 จากพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2551) และวิทย์ วิศทเวทย์ และเสถียรพงษ์ วรรณปก (2544)

จากการศึกษาแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย รวมถึงแนวทางในการสร้างตัวแปรการบริหารงานวิชาการเพื่อเป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์และเป็นต้นแบบสำหรับการ นำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลแก่นักเรียนต่อไป

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา 2) สร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และ 3) เพื่อประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed-Methods Research) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 วิธีการและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3.3 ตัวแปรที่ศึกษา
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3.5 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย
3.8 สรุป

3.1 วิธีการและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปตามระเบียบวิธีวิจัย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวิธีการและขั้นตอนดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยจัดเตรียมโครงการวิจัยอย่างเป็นระบบตามระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัย เริ่มต้นด้วยการศึกษาสภาพปัญหาและความจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานศึกษา ด้วยการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จากเอกสารวิชาการ ตำรา ข้อมูลสารสนเทศ งานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากสื่อที่หลากหลายทั่วไปและสื่ออิเล็กทอนิกส์ เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย จัดทำโครงร่างการวิจัย

นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และสอบป้องกันโครงร่างการวิจัย โดยขั้นตอนสุดท้ายของขั้นตอนนี้เป็นการปรับแก้ไขโครงร่างการวิจัยตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสอบป้องกันโครงร่างการวิจัย และขออนุมัติบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ เพื่อเป็นการตอบคำถามการวิจัยข้อ 1 “องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา มีปัจจัยใดบ้าง” ข้อ 2 “รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เป็นอย่างไร และสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่” ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 วิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1) ศึกษา วิเคราะห์ และสรุปวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2) ศึกษา วิเคราะห์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3) นำข้อสรุปที่ได้มาสังเคราะห์ (Content Synthesis) เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นกรอบสร้างตัวแปร

4) นำบทสรุปองค์ประกอบในการสัมภาษณ์และข้อสรุปจากการศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ได้ศึกษามาจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหา และประเด็นสัมภาษณ์ (Content Synthesis) ด้วยค่าความถี่ตั้งแต่ระดับ 5 ขึ้นไปที่มีความคิดเห็นตรงกัน สรุปเป็นองค์ประกอบแล้วนำไปสร้างตัวแปรซึ่งเป็นกระบวนคำถามของแบบสอบถาม (Questionnaire)

ระยะที่ 2 การร่างรูปแบบ ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) นำตัวแปรองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา นำมาพัฒนาเป็นเครื่องมือการวิจัยในลักษณะแบบสอบถาม (Questionnaire)

2) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย (แบบสอบถาม) โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยดัชนีความสอดคล้องที่เรียกว่า IOC (Index of Item- Objective Congruence) ซึ่งพิจารณาค่า IOC ที่มากกว่า 0.5 ขึ้นไป โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

3) ทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างเดียวกับการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 15 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลจำนวน 30 คน รวบรวมข้อมูลทั้งหมดวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น

(Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.988

4) นำแบบสอบถามที่จัดทำสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) คือ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมจำนวนทั้งสิ้น 374 โรง รวมผู้ให้ข้อมูล จำนวน 748 คน รวบรวมข้อมูลแล้วทำการวิเคราะห์หาองค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) แล้วได้องค์ประกอบหลักของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

ระยะที่ 3 สร้างรูปแบบ

นำร่างรูปแบบไปวิเคราะห์สถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวแปร โดยหาค่าร้อยละและค่าสถิติที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) เพื่อเป็นการทดสอบสมมติฐานโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพหุตัวแปรที่กำหนดไว้ ว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ และโมเดลที่ได้จากการศึกษาของผู้วิจัย ได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ครั้งที่ 2

ระยที่ 4 ตรวจสอบรูปแบบที่เหมาะสม

ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ที่ได้จากการพัฒนารูปแบบในขั้นที่ 3 มาตรวจสอบและเพิ่มความน่าเชื่อถือในการสร้างรูปแบบที่เหมาะสม โดยนำองค์ประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน ได้พิจารณาในประเด็นความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 รายงานผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ หลังจากนั้นทำร่างรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ นำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการเสนอแนะ จัดพิมพ์รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เสนอบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิตต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั่วประเทศ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน มีจำนวน 14,265 โรง ในปีการศึกษา 2565

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 374 โรง ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และหัวหน้างานวิชาการ จำนวน 1 คน รวมทั้งหมด 748 คน สำหรับการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2560, หน้า 48-49) ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) โดยให้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม (Sample Unit) ด้วยวิธีการเทียบบัญญัติไตรยางค์ และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก (Lottery) ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ที่	ประชากร โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสพป. เขต. จำนวน		กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูล (คน)		ผู้ให้ข้อมูล (รวม)
				ผู้อำนวยการโรงเรียน	หัวหน้างานวิชาการ	
1	สมุทรสาคร เขต 1,2	35	1	1	1	2
2	นนทบุรี เขต 1,2	16	0	0	0	0
3	ปทุมธานี เขต 1,2	43	1	1	1	2
4	อยุธยา เขต 1,2	175	5	5	5	10
5	อ่างทอง	92	2	2	2	4
6	ลพบุรี เขต 1,2	161	4	4	4	8
7	สิงห์บุรี	64	2	2	2	4
8	ชัยนาท	99	3	3	3	6
9	สระบุรี เขต 1,2	143	4	4	4	8
10	ชลบุรี เขต 1,2,3	71	2	2	2	4
11	ระยอง เขต 1,2	64	2	2	2	4
12	จันทบุรี เขต 1,2	71	2	2	2	4

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ที่	ประชากร โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสพป. เขต. จำนวน		กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูล (คน)		ผู้ให้ข้อมูล (รวม)
				ผู้อำนวยการโรงเรียน	หัวหน้างานวิชาการ	
13	ตราด	38	1	1	1	2
14	ฉะเชิงเทรา เขต 1,2	121	3	3	3	6
15	ปราจีนบุรี เขต 1,2	126	3	3	3	6
16	นครนายก	81	2	2	2	4
17	สระแก้ว เขต 1,2	120	3	3	3	6
18	นครราชสีมา เขต 1,2,3,4,5,6,7	745	20	20	20	40
19	บุรีรัมย์ เขต 1,2,3,4	420	11	11	11	22
20	สุรินทร์ เขต 1,2,3	330	9	9	9	18
21	ศรีสะเกษ เขต 1,2,3	287	7	7	7	14
22	อุบลราชธานี เขต 1,2,3,4,5	615	16	16	16	32
23	ยโสธร เขต 1,2	256	7	7	7	14
24	ชัยภูมิ เขต 1,2,3	422	11	11	11	22
25	อำนาจเจริญ	182	4	4	4	8
26	บึงกาฬ	92	2	2	2	4
27	หนองบัวลำภู เขต 1,2	173	4	4	4	8
28	ขอนแก่น เขต 1,2,3,4,5	644	17	17	17	34
29	อุดรธานี เขต 1,2,3,4	425	11	11	11	22
30	เลย เขต 1,2,3	262	7	7	7	14
31	หนองคาย เขต 1,2	139	4	4	4	8
32	มหาสารคาม เขต 1,2,3	403	11	11	11	22
33	ร้อยเอ็ด เขต 1,2,3	518	14	14	14	28
34	กาฬสินธุ์ เขต 1,2,3	343	9	9	9	18

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ที่	ประชากร โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสพป. เขต. จำนวน		กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูล (คน)		ผู้ให้ข้อมูล (รวม)
				ผู้อำนวยการโรงเรียน	หัวหน้างานวิชาการ	
35	สกลนคร เขต 1,2,3	270	7	7	7	14
36	นครพนม เขต 1,2	271	7	7	7	14
37	มุกดาหาร	150	4	4	4	8
38	เชียงใหม่ เขต 1,2,3,4,5,6	249	7	7	7	14
39	ลำพูน เขต 1,2	94	2	2	2	4
40	ลำปาง เขต 1,2,3	188	5	5	5	10
41	อุตรดิตถ์ เขต 1,2	154	4	4	4	8
42	แพร่ เขต 1,2	163	4	4	4	8
43	น่าน เขต 1,2	203	5	5	5	10
44	พะเยา เขต 1,2	135	3	3	3	6
45	เชียงราย เขต 1,2,3,4	257	8	8	8	16
46	แม่ฮ่องสอน เขต 1,2	213	5	5	5	10
47	นครสวรรค์ เขต 1,2,3	330	9	9	9	18
48	อุทัยธานี เขต 1,2	134	3	3	3	6
49	กำแพงเพชร เขต 1,2	243	6	6	6	12
50	ตาก เขต 1,2	71	2	2	2	4
51	สุโขทัย เขต 1,2	183	5	5	5	10
52	พิษณุโลก เขต 1,2,3	219	6	6	6	12
53	พิจิตร เขต 1,2	155	4	4	4	8
54	เพชรบูรณ์ เขต 1,2,3	232	6	6	6	12
55	ราชบุรี เขต 1,2	176	5	5	5	10
56	กาญจนบุรี เขต 1,2,3,4	164	4	4	4	8
57	สุพรรณบุรี เขต 1,2,3	249	6	6	6	12

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ที่	ประชากร โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสพป. เขต. จำนวน		กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูล (คน)		ผู้ให้ข้อมูล (รวม)
				ผู้อำนวยการโรงเรียน	หัวหน้างานวิชาการ	
58	นครปฐม เขต 1,2	87	2	2	2	4
59	สมุทรสาคร	25	1	1	1	2
60	สมุทรสงคราม	42	1	1	1	2
61	เพชรบุรี เขต 1,2	136	3	3	3	6
62	ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1,2	94	2	2	2	4
63	นครศรีธรรมราช เขต 1,2,3,4	335	9	9	9	18
64	กระบี	96	2	2	2	4
65	พังงา	70	2	2	2	4
66	ภูเก็ต	7	0	0	0	0
67	สุราษฎร์ธานี เขต 1,2,3	187	5	5	5	10
68	ระนอง	24	1	1	1	2
69	ชุมพร เขต 1,2	103	3	3	3	6
70	สงขลา เขต 1,2,3	212	6	6	6	12
71	สตูล	69	2	2	2	4
72	ตรัง เขต 1,2	139	4	4	4	8
73	พัทลุง เขต 1,2	115	3	3	3	6
74	ปัตตานี เขต 1,2,3	109	3	3	3	6
75	ยะลา เขต 1,2,3	64	2	2	2	4
76	นราธิวาส เขต 1,2,3	72	2	2	2	4
รวม		**14,265**	**374**	**374**	**374**	**748**

ที่มา: ข้อมูลรายชื่อโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สืบค้นจาก https://data.bopp-obec.info เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2565

3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วยตัวแปรพื้นฐานและตัวแปรที่ศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 ตัวแปรพื้นฐาน คือ ตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

3.3.2 ตัวแปรที่ศึกษา คือ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านนโยบายทางการศึกษา ประกอบไปด้วย 1) แนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556, หน้า 40-41) และนักวิชาการคือ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2556) คัมภีร์ สุดแท้ (2553) ธีระ รุญเจริญ (2550) และฮอย และมิสเกล (2012) และหลักการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษา จากนักวิชาการได้แก่ บูรส์ (1978) สุวิมล โพธ์กลิ่น (2549) ชาญชัย อาจินสมาจาร (2550) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) จันทรานี สงวนนาม (2553) สัมมา รธนิตย์ (2556) และหลักธรรมพละ 5 (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2551))

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaire)
2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)
3. แบบตรวจสอบรายการ (Check List)

แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อคำถามครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยสร้างข้อคำถามภายใต้กรอบแนวคิด ทฤษฎี และครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา ซึ่งแบบสอบถามในครั้งนี้ใช้สอบถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้างานวิชาการ โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert, 1987, pp. 27-35), อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2560, หน้า 75) เป็นการวัดความคิดเห็นที่แสดงออกถึงการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ใช้สำหรับตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 รูป/คน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีคุณสมบัติ เช่น จบการศึกษาในระดับปริญญาเอกด้านการบริหารการศึกษา ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา หรือเป็นผู้บริหารในระดับนโยบายในด้านการบริหารการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี เพื่อประเมินและรับรองรูปแบบและเพิ่มความน่าเชื่อถือรูปแบบที่พัฒนาขึ้นในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยใช้แบบประเมินแบบมีโครงสร้างใน 17 หัวข้อย่อย ใน 4 ด้าน พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ

3.5 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการสร้างและทดสอบเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดตัวแปรในการวิจัย กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรและกรอบการวัดตัวแปร แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหา โดยนำนิยามเชิงปฏิบัติการที่กำหนดขึ้นมากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการวัด จำนวนข้อคำถาม เขียนคำถามที่จะพัฒนาเป็นแบบสอบถาม และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

2. แบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) ผู้วิจัยได้จัดสร้างและพัฒนาแบบสอบถามชนิดจัดอันดับ 5 ระดับ (Rating Scale)

3. ประมวลความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) การสังเคราะห์องค์ความรู้ (Content Synthesis) ประมวลผลทุกส่วนนำมาสร้างแบบสอบถามภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและภาษาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่กำหนด ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้หลักการการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) มีรายละเอียด ดังนี้

1) นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการใช้ภาษาและความครอบคลุมของเนื้อหา ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจ IOC ไปให้กับผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง

2) เกณฑ์การพิจารณา คือ 1) ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ตรงกับนิยามเชิงปฏิบัติการ 2) ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ไม่ตรงกับนิยามเชิงปฏิบัติการ และ 3) ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าวัดได้ตรงกับนิยามเชิงปฏิบัติการหรือไม่ ซึ่งข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรงที่ใช้ได้ และข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 มีค่าความเที่ยงตรงที่ยังใช้ไม่ได้ **(อ้างถึงในสมชาย วรกิจเกษมสกุล, 2553)** ยังต้องปรับปรุงแก้ไขภาษารวมทั้งข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขในด้านสำนวนภาษาของข้อคำถาม หลังจาก นั้นนำไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้ ซึ่งผลจากการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่า มีค่าตั้งแต่ 0.80-1.00 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงที่ใช้ได้ (ภาคผนวก ข หน้า 225) **การคำนวณค่า IOC ผู้วิจัยใช้สูตรของ** (ปราณี หลำเพ็ญสะ, 2559, หน้า 2-3) **ดังนี้**

$$IOC = \frac{\sum r}{\mathrm{N}}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ

$\sum r$ แทน ผลรวมของคะแนนจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับจากการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม (Try Out) ไปแจกด้วยตนเองและรอรับกลับ โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มบุคลากรที่มีคุณลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้างานวิชาการ จากโรงเรียนประถมขนาดเล็ก จำนวน 15 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูล 30 คน แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการคำนวณค่า สัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha Coefficient) ของครอนบาค ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.988 (ภาคผนวก ค หน้า 250) และค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson’s Product Moment Correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) ซึ่งข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไปถือว่าใช้ได้ (อ้างในปราณี หลำเพ็ญสะ, 2559, หน้า 1) ผลการหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามมีค่าระหว่าง 0.355-0.873 (ภาคผนวก ค หน้า 250)

6. นำแบบสอบถามที่จัดทำสมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูลกับหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 374 โรง ผู้ให้ข้อมูลประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้างานวิชาการ รวมผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 748 คน

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาและประธานคณะกรรมการหลักสูตร ในการทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

2. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (Try Out) เพื่อแจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลในการวิจัย

3. ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำแบบสอบถาม และส่งแบบสอบถามด้วย ตนเองสำหรับโรงเรียนที่สามารถดำเนินการเองได้ ส่วนโรงเรียนที่ติดขัดด้วยข้อจำกัดด้านความพร้อมและเวลา ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์โดยวิธีการลงทะเบียนพร้อมแนบซองเปล่าติดแสตมป์ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยโดยตรงทางไปรษณีย์ และใช้วิธีสแกนแบบสอบถามผ่านทางแอปพิเคชั่น (Google Forms) หากพบว่าผู้ให้ข้อมูลยังไม่ส่งแบบสอบถามคืนตามกำหนด ผู้วิจัยจะส่งแบบสอบถามขอความร่วมมืออีกครั้ง จนได้รับคืนมาจำนวน 748 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยเมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ได้รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับกลับคืนมา สำรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป รายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวแปร การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยหาค่าสถิติที่เกี่ยวข้อง สถิติที่ใช้เพื่อศึกษาดูความสอดคล้องของข้อมูลเชิงประจักษ์และตัวแปรที่ได้จากการศึกษาของผู้วิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean : $\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (Coefficient of Variation : C.V.) เป็นสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับการยอมรับขององค์ประกอบหลัก โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกตัวแปรเพื่อกำหนดในโมเดลที่จะนำไปทดสอบ คือ ค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 3.00 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับหรือน้อยกว่า 20% เพื่อคัดสรรกำหนดไว้ในรูปแบบสำหรับเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลด้านองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดของ เบสท์ (John W.Best, 1970, p. 190) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนในระดับน้อยที่สุด

3. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Co-Efficiency) ใช้วิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ของข้อมูลเบื้องต้นก่อนนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ ด้วยวิธีสกัดองค์ประกอบ “PCA” (Principal Component Analysis) และหมุนแกนขององค์ประกอบแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีการแวริแมกซ์ (Varimax rotation) เพื่อจัดกลุ่มตัวแปรซึ่งถือเกณฑ์การเลือกตัวแปรที่เข้าอยู่ในองค์ประกอบตัวใดตัวหนึ่ง โดยพิจารณาจากค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigen Value) ที่มากกว่า 1 และถือเอาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของตัวแปรแต่ละตัวขององค์ประกอบนั้นมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งเป็นค่าน้ำหนักที่มีนัยสำคัญในทางปฏิบัติ โดยมีตัวแปรแต่ละองค์ประกอบตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไปตามเกณฑ์ของไคเซอร์ (Kaiser) ซึ่งตัวแปรที่นำมาจะต้องมีความสัมพันธ์หรือมีค่า Factor loading ไม่น้อยกว่า .30 (Hair และคณะ อ้างถึงใน, สุภมาส อังศุโชติ และคณะ, 2557, หน้า 97)

4. หาค่าดัชนี KMO (Kaiser-Mayer-Olkin Measurers of Sampling Adequacy) ใช้วิเคราะห์เนื้อหาความเหมาะสมของข้อมูลเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบมีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 โดยค่าที่เหมาะสมจะต้องมากกว่า .50 และค่า KMO จะเท่ากับ 1 เมื่อตัวแปรแต่ละตัวสามารถทำนายได้ด้วยตัวแปรอื่นโดยปราศจากความคลาดเคลื่อน และเป็นการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นซึ่งสามารถแปลความหมาย ดังนี้ (Hair และคณะ อ้างถึงใน, สุภมาส อังศุโชติ และคณะ, 2557, หน้า 98) ผลจากการวิเคราะห์ได้ค่า KMO เท่ากับ .952 (ภาคผนวก ค หน้า 253)

.80	ขึ้นไปเหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบดีมาก
.70 - .79	เหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบดี
.60 - .69	เหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบปานกลาง
.50 - .59	เหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบน้อย
น้อยกว่า .50	ไม่เหมาะสมที่จะนำข้อมูลชุดนี้มาวิเคราะห์องค์ประกอบ

5. ค่าสถิติทดสอบ Bartlett’s Sphericity Test มีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig 0.00 < 0.05) แสดงว่าเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ

6. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) พิจารณาจากค่า Chi-Square ค่า Goodness-of-Fit (GFI) และค่า Root Mean Squared Residual (RMR) เพื่อศึกษาดูความสอดคล้องของรูปแบบสมมติฐานการวิจัยที่ได้จากการศึกษาของผู้วิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และพหุตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ขององค์ประกอบหลักนั้นมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป เพื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องของรูปแบบสมมติฐานการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์และพหุตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน

โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้อง (Hair และคณะ อ้างถึงใน, สุภมาส อังศุโชติ และคณะ, 2557, หน้า 29) ดังนี้

6.1) ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Statistics) เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความกลมกลืนของรูปแบบสมมติฐานการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการทดสอบรูปแบบต้องการให้ค่าสถิติไค-สแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value > .05) เพราะต้องการยืนยันว่ารูปแบบสมมติฐานการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่แตกต่างกัน ถ้าค่าไค-สแควร์มีค่าเป็นศูนย์ ยิ่งค่าไค-สแควร์มีค่าต่ำมาก หรือยิ่งเข้าใกล้ศูนย์มากเท่าไรหรือค่าใกล้เคียงกับจำนวนองศาแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom) และค่าไค-สแควร์ ไม่มีนัยสำคัญ แสดงว่า รูปแบบมีความความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และพหุตัวแปรมีความสัมพันธ์ดีมาก

6.2) ค่าสัดส่วน χ^2/df เนื่องจากเมื่อจำนวนกลุ่มตัวอย่างมาก ผลการวิเคราะห์โมเดลจะให้ค่าไค-สแควร์ ที่สูงกว่ากรณีการวิเคราะห์ที่มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างน้อยกว่าเพื่อแก้ไขความไวของค่าไค-สแควร์ ซึ่งเป็นผลมาจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ จึงมีผู้เสนอให้ใช้ค่าสัดส่วนระหว่างค่าไค-สแควร์ และค่าองศาอิสระ (χ^2/df) ที่ค่าไม่ควรเกิน 2.00 แสดงว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และพหุตัวแปรมีความสัมพันธ์ดีมาก

6.3) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน Goodness-of-Fit Indices (GFI) ซึ่งเป็นอัตราส่วนของผลต่างระหว่างฟังก์ชั่นความกลมกลืนจากโมเดลก่อนและหลังปรับโมเดลกับ ฟังก์ชั่นความกลมกลืนก่อนปรับโมเดล ค่า GFI หากมีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00 แสดงว่ารูปแบบมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และพหุตัวแปรมีความสัมพันธ์ดีมาก

6.4) ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแล้ว (Adjusted Goodness-of-Fit Index : AGFI) ซึ่งนำค่า GFI มาปรับแก้ โดยคำนึงถึงขนาดขององศาอิสระ (df) ซึ่งรวมทั้งจำนวนตัวแปรและขนาดกลุ่มตัวอย่างจะได้ค่าดัชนี AGFI ซึ่งมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับค่าดัชนี GFI โดยจะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 และ 1 ค่าดัชนี AGFI ที่เข้าใกล้ 1 แสดงว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และพหุตัวแปรมีความสัมพันธ์ดีมาก โดยค่า AGFI ควรมีค่าสูงกว่า .90

6.5) ค่าดัชนีความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index : CFI) ใช้เปรียบเทียบโมเดลเชิงสมมติฐานการวิจัยว่า มีความสอดคล้องสูงกว่าข้อมูลเชิงประจักษ์มากน้อยเพียงใด มีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00 แสดงว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และพหุตัวแปรมีความสัมพันธ์ดีมาก

6.6) ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standardized Root Mean Squared Residual: Standardized RMA) เป็นค่าบอกความคลาดเคลื่อนของโมเดลสองโมเดลเฉพาะกรณีที่เป็นการเปรียบเทียบโดยใช้ข้อมูลชุดเดียวกัน ถ้าค่าดัชนี RMR มีค่าอยู่ระหว่าง 0 และ 1 ถ้ามีค่ายิ่งเข้าใกล้ 0 และต่ำกว่า 0.05 แสดงว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และพหุตัวแปรมีความสัมพันธ์ดีมาก

6.7) ค่าดัชนีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Squared Error of Approximation: RMSEA) เป็นค่าที่บ่งบอกถึงความไม่กลมกลืนของตัวแปรที่สร้างขึ้นกับเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากร ซึ่งค่า RMSEA ต่ำกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์และพหุตัวแปรมีความสัมพันธ์ดีมาก

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์ในการตรวจสอบความกลมกลืนระหว่างโมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์และพหุตัวแปรมีความสัมพันธ์ สรุปได้ตามตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สถิติที่ใช้วัดความสอดคล้อง	ระดับการยอมรับ
1. ค่าไค-สแควร์ (χ^2)	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือ p-value > .05
2. ค่าสัดส่วน (χ^2) / *df*	มีค่าไม่ควรเกิน 2.00
3. ค่า GFI	มีค่าตั้งแต่ 0.90 – 1.00 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้อง
4. ค่า AGFI	มีค่าตั้งแต่ 0.90 – 1.00 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้อง
5. ค่า CFI	มีค่าตั้งแต่ 0.90 – 1.00 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้อง
6. ค่า RMR และค่า RMSEA	มีค่าต่ำกว่า 0.05

***ที่มา*:** Hair และคณะ อ้างถึงใน, สุภมาส อังศุโชติ และคณะ, 2557, หน้า 29

7. การประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยใช้แบบประเมินและรับรองที่มีโครงสร้างที่ให้เลือกเป็นแบบประมาณค่าใน 5 ระดับ (แนวคิดของ Best, J.W., 1993, p.247) พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ สำหรับแบบประเมินรับรองนั้นผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินขึ้นเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น และใช้สถิติเพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีประเด็นในการประเมินและรับรอง 17 หัวข้อย่อย ใน 4 ด้าน (ภาคผนวก จ หน้า 272) ดังต่อไปนี้

1) ความถูกต้อง (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ คือ 1) ต้องเป็นรูปแบบที่มีสาระ/ประเด็นครอบคลุมครบถ้วนถูกต้อง 2) มีวัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการใช้ 4) มีที่มาจากแหล่งข้อมูลและการได้มาซึ่งข้อมูลอย่างชัดเจน 5) มีการรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือและแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และ 6) วิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่สมบูรณ์และชัดเจน

2) ความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา คือ 1) คำนึงถึงกฎหมาย 2) การรักษาสิทธิ และ 3) ความเป็นธรรมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายหรือทุกกลุ่ม

3) ความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง คือ 1) สามารถนำรูปแบบไปปฏิบัติได้จริง 2) มีทรัพยากรเพียงพอที่จะปฏิบัติได้ 3) ปลอดจากภาวะเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น และ 4) มีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เอื้อให้ปฏิบัติได้

4) ความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมินอรรถประโยชน์ คือ 1) การตอบสนองความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ 2) การกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาด้านการบริหารจัดการ (กรณีเป็นรูปแบบเกี่ยวกับการบริหาร) 3) ให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ปฏิบัติ 4) จะเกิดผลดีต่อสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้รับผิดชอบ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และชุมชน

5) แบบประเมินนี้เป็นแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของเบสท์ (Best W. John, 1993, p. 247) ดังนี้

ระดับ 4.51-5.00 หมายถึง การประเมินและรับรองอยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ 3.51-4.50 หมายถึง การประเมินและรับรองอยู่ในระดับมาก
ระดับ 2.51-3.50 หมายถึง การประเมินและรับรองอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 1.51-2.50 หมายถึง การประเมินและรับรองอยู่ในระดับน้อย
ระดับ 1.00-1.50 หมายถึง การประเมินและรับรองอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สำหรับเกณฑ์การรับรองรูปแบบในครั้งนี้ ต้องผ่านเกณฑ์การรับรองโดยดูจากผลการประเมินรูปแบบในภาพรวมต้องมีค่าเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.51 ถือว่าผ่านเกณฑ์การรับรอง

6) การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยรวบรวมผลการวิเคราะห์ สรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ แล้วจัดทำร่างรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ นำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการเสนอแนะ จัดพิมพ์รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์แล้วเสนอ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เพื่อขออนุมัติจบ การศึกษา

3.8 สรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณโดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie

and Morgan) ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผู้ให้ข้อมูลประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้างานวิชาการ จำนวน 748 คน จากการส่งแบบสอบถามในการวิจัย ผู้วิจัยได้แบบสอบถามกลับคืนมาจริงจากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 748 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ได้ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ แล้วสรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจากการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างองค์ประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปด้วยสถิติชั้นสูง สำหรับข้อเสนอแนะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์แล้วสรุป ขั้นตอนในการประเมินและรับรองรูปแบบใช้แบบสอบถามการประเมินรับรององค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ที่นำไปใช้ และข้อเสนอแนะ ด้วยแบบประเมินองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับนโยบาย เพื่อให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เสร็จแล้วจัดทำรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ นำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์ และตรวจสอบความถูกต้อง นำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการเสนอแนะ แล้วนำเสนอต่อคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาต่อไป

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา” ผู้วิจัยได้จัดทำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้างานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 374 โรงเรียน รวม 748 คน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามและได้รับกลับคืนมา จำนวน 748 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งไป ซึ่งผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปสองครั้งเพื่อป้องกันความผิดพราดหรือความล่าช้าในการส่งแบบสอบถามกลับคืนมา เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้วได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกการนำเสนอข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 4 สรุปผลการวิเคราะห์

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ

และผู้ทรงคุณวุฒินั้นจะต้องเป็นผู้บริหารระดับนโยบาย หรือผู้อำนวยการโรงเรียน ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป เพื่อนำมาสร้างข้อกระทงคำถาม รายละเอียดมีดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากนักวิชาการแต่ละท่านเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานวิชาการ โดยยึดแนวทางการศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการ ดังนี้ 1) สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) 2) รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2556) 3) คัมภีร์ สุดแท้ (2553) 4) ธีระ รุญเจริญ (2550) 5) ฮอย และมิสเกล (2012) และหลักการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาจากนักวิชาการ ได้แก่ 1) เจสส์ (Jesse, 1999) 2) สุวิมล โพธ์กลิ่น (2549) 3) ชาญชัย อาจินสมาจาร (2550) 4) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) 5) จันทรานี สงวนนาม (2553) 6) สัมมา รธนิตย์ (2556) และสังเคราะห์หลักพุทธธรรมด้วยหลักพละ 5 (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2551)

2. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากว่า 5 ปี หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นนักวิชาการในด้านการบริหารโรงเรียน (ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในบทที่ 2 หน้า 87)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อหาองค์ประกอบบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบจากนักวิชาการและจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีความคิดเห็นตรงกันตั้งแต่ระดับ 5 ขึ้นไป โดยใช้ค่ามัธยฐาน (จุมพล พูลภทรชีวนิ, 2532, หน้า 23-31) ดังตารางที่ 4.1

การแปลความหมายของค่ามธัยฐานเป็นดังนี้

ค่ามธัยฐาน ตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ข้อความนั้นเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษามากที่สุด

ค่ามธัยฐาน อยู่ระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ข้อความนั้นเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาเป็นอย่างมาก

ค่ามธัยฐาน ตั้อยู่ระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ข้อความนั้นไม่แน่ใจว่าจะเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาหรือไม่

ค่ามธัยฐาน ตั้อยู่ระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่ค่อยน่าจะเกี่ยวข้องแน่ใจว่า ข้อความนั้นไม่ค่อยน่าจะเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา

ค่ามธัยฐาน ต่ำกว่า 1.50 หมายถึงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ข้อความนั้นไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์สังเคราะห์หาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

ที่	องค์ประกอบ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	สำนักนโยบายและแผนฯ(2556)	รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2556)	คัมภีร์ สุดแท้ (2553)	ธีระ รุญเจริญ (2550)	ฮอย และมิสเกล (2012)	เจสส์ (Jesse, 1999)	สุวิมล โพธิ์แก้ว (2549)	ชาญชัย อาจินสมาจาร (2550)	ปรียาพร อนุตรโรจน์ (2553)	จันทรานี สงวนนาม (2553)	สัมมา รธนิตย์ (2556)	สำนักการศึกษากรุงเทพฯ (2554)	วิทย์ วิศทเวทย์,เสถียรพงษ์ฯ(2544)	พระพรหมคุณาภรณ์ ฯ (2551)	พัดชา กวางทอง (สัมภาษณ์)	กฤตภาส สายทองดี (สัมภาษณ์)	สุรศักดิ์ บุญราช (สัมภาษณ์)	ชิษณุพงศ์ สุขสวัสดิ์ (สัมภาษณ์)	มานิตย์ สีสง่า (สัมภาษณ์)	**ค่าความถี่**
1	การพัฒนากรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น	✓		✓		✓							✓			✓			✓	✓	7
2	การวางแผนงานด้านวิชาการ	✓		✓		✓							✓			✓	✓		✓	✓	8
3	การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	✓		✓		✓							✓			✓			✓	✓	7
4	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓				✓			✓			✓		✓		✓	10
5	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓				✓			✓			✓	✓		✓		10
6	การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	✓	✓	✓	✓					✓			✓			✓		✓	✓	✓	10
7	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓					✓			✓			✓	✓	✓		✓	10
8	การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	✓	✓	✓	✓					✓			✓			✓	✓	✓	✓		10
9	การนิเทศการศึกษา	✓	✓	✓						✓			✓			✓	✓	✓	✓	✓	10
10	การแนะแนวการศึกษา	✓	✓	✓						✓			✓			✓	✓	✓	✓	✓	10
11	การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	✓	✓			✓				✓			✓			✓		✓	✓	✓	10
12	การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	✓	✓	✓	✓					✓			✓			✓		✓	✓	✓	10

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ที่	องค์ประกอบ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	สำนักนโยบายและแผนฯ(2556)	รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2556)	คัมภีร์ สุดแท้ (2553)	ธีระ รุญเจริญ (2550)	ฮอย และมิสเกล (2012)	เจสส์ (Jesse, 1999)	สุวิมล โพธิ์แก้ว (2549)	ชาญชัย อาจินสมาจาร (2550)	ปรียาพร อนุตรโรจน์ (2553)	จันทรานี สงวนนาม (2553)	สัมมา รธนิตย์ (2556)	สำนักการศึกษากรุงเทพฯ (2554)	วิทย์ วิศทเวทย์,เสถียรพงษ์ ฯ (2544)	พระพรหมคุณภรณ์ ฯ (2551)	พัตชา กวางทอง (สัมภาษณ์)	กฤตภาส สายทองดี (สัมภาษณ์)	สุรศักดิ์ บุญรวม (สัมภาษณ์)	ชิษณุพงศ์ สุขสวัสดิ์ (สัมภาษณ์)	มานิตย์ สีสง่า (สัมภาษณ์)	**ค่าความถี่**
13	การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ๆ	✓	✓	✓		✓				✓			✓			✓		✓	✓	✓	10
14	การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	✓	✓	✓	✓					✓			✓			✓		✓	✓	✓	10
15	การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการสถานศึกษา	✓		✓									✓			✓	✓		✓	✓	7
16	การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	✓											✓			✓	✓		✓	✓	6
17	การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	✓	✓	✓	✓					✓			✓			✓	✓	✓		✓	10
18	การระบุเป้าหมาย			✓			✓	✓	✓	✓		✓				✓		✓		✓	9
19	การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์			✓			✓	✓	✓	✓		✓				✓	✓			✓	9
20	การจัดสรรบุคคล			✓			✓	✓	✓	✓		✓				✓	✓			✓	9
21	ควบคุม กำกับ ติดตาม และนิเทศ			✓			✓	✓				✓				✓	✓	✓		✓	8
22	ตรวจสอบ ประเมินผล และ รายงานผล			✓			✓	✓		✓		✓				✓	✓	✓		✓	9
23	หลักพละ 5 คือ ศรัทธาพละ วิริยะพละ สติพละ สมาธิพละ ปัญญาพละ													✓	✓	✓	✓		✓	✓	6

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ที่	องค์ประกอบ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	สำนักนโยบายและแผนฯ(2556)	รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2556)	คัมภีร์ สุดแท้ (2553)	ธีระ รุญเจริญ (2550)	ฮอย และมิสเกล (2012)	เจสส์ (Jesse, 1999)	สุวิมล โพธิ์แก้ว (2549)	ชาญชัย อาจินสมาจาร (2550)	ปรียาพร อนุตรโรจน์ (2553)	จันทรานี สงวนนาม (2553)	สัมมา รธนิตย์ (2556)	สำนักการศึกษากรุงเทพฯ (2554)	วิทย์ วิศทเวทย์,เสถียรพงษ์ ฯ (2544)	พระพรหมคุณภรณ์ ฯ (2551)	พัตชา กวางทอง (สัมภาษณ์)	กฤตภาส สายทองดี (สัมภาษณ์)	สุรศักดิ์ บุญรวม (สัมภาษณ์)	ชิษณุพงศ์ สุขสวัสดิ์ (สัมภาษณ์)	มานิตย์ สีสง่า (สัมภาษณ์)	**ค่าความถี่**
24	หลักแห่งประสิทธิภาพ						✓														**1**
25	หลักแห่งประสิทธิผล						✓														**1**
26	การสั่งการ						✓	✓													**2**
27	การอำนวยการ							✓	✓												**2**
28	การจัดโครงสร้าง และวางระบบงาน						✓					✓									**2**
29	การใช้ทรัพยากร และค่าใช้จ่ายที่คุ้มค่า										✓	✓									**2**
30	มุ่งสัมฤทธิ์ผล					✓				✓											**2**
31	การจัดการเรียนการสอนมีรูปแบบที่ชัดเจน					✓															**1**
32	เวลาในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					✓															**1**
33	การให้ข้อมูลย้อนกลับ					✓				✓											**2**
34	มีการเรียนรู้อย่างอิสระ					✓															**1**

จากตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า ได้องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ได้องค์ประกอบย่อย จำนวน 23 องค์ประกอบ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) การพัฒนากรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 4) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 10) การนิเทศการศึกษา 11) การแนะแนวการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 18) การระบุเป้าหมาย 19) การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ 20) การจัดสรรบุคคล 21) ควบคุม กำกับ ติดตาม และนิเทศ 22) ตรวจสอบ ประเมินผล และ รายงานผล และ 23) หลักพละ 5

จากนั้นผู้วิจัยได้สังเคราะห์แต่ละองค์ประกอบเพื่อหาตัวแปรหรือตัวบ่งชี้ในการสร้างกระทงคำถามของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยคัดเลือกตัวแปรของการบริหารงานวิชาการที่นักวิชาการมีแนวคิดความคิดเห็นตรงกันหรือมีความหมายใกล้เคียงกันตั้งแต่ระดับ 5 ขึ้นไป นำมาเป็นข้อคำถามในแบบสอบถามเพื่อนำไปเก็บข้อมูล (ภาคผนวก ฉ หน้า 292) ผู้วิจัยวิเคราะห์ตัวแปรของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 องค์ประกอบ นิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

องค์ประกอบย่อย	นิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปร
1. หลักสูตรท้องถิ่น (Loc)	- ผู้บริหารมีการดำเนินงานในการจัดทำกรอบหลักสูตรท้องถิ่นโดยวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นครอบคลุมถึงสิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง มีการวิเคราะห์ข้อมูลขอบเขตของเนื้อหาสารสนเทศของชุมชนในการจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความสามารถความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เพื่อยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพ
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ (Plc)	ผู้บริหารมีการจัดตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการรับผิดชอบโดยตรง มีการจัดให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนวิชาการ มีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง และกำหนดเป้าหมายมีการกำกับ ดูแล นิเทศ และติดตามประเมินผล สรุปติดตาม และรายงานผลการประเมินไปปรับปรุง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา
3. หลักสูตรของสถานศึกษา (Cur)	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์หลักสูตรของสถานศึกษาตรงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความต้องการของสังคม ชุมชน ท้องถิ่น มาจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์เป้าหมาย จุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา และมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคม โดยสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น
4. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (Tea)	ผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ส่งเสริมและดำเนินการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน และตรวจสอบ ติดตาม แก้ไข ปรับปรุง งานด้านวิชาการและกำหนดเป้าหมายเพื่อปรับปรุงพัฒนาการวางแผนวิชาการในการจัดการเรียนรู้ของครู

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อย	นิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปร
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Des)	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์และแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน โดยมีการจัดกระบวนการเรียนรู้เนื้อหาสาระและจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และส่งเสริมครูให้มีการพัฒนาความรู้ ทักษะ ด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม และจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (Eva)	ผู้บริหารมีการจัดทำระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง ให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น มีการซ่อมเสริมกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์ประเมิน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงกับผู้เรียน และนำผลการประเมินมาตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข เพื่อพัฒนาระบบวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนการศึกษา
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (Res)	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูทุกคนมีการวิจัยสภาพการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานวิชาการ โดยนำผลการวิจัยของสถานศึกษามาบริหารจัดการ และสรุปประเมินผลคุณภาพการจัดการเรียนรู้และคุณภาพผู้เรียนจากผลการวิจัย โดยรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (Lea)	ผู้บริหารมีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกอย่างหลากหลายและพอเพียง สนับสนุนครูผู้สอนใช้แหล่งการเรียนรู้ทางด้านภูมิปัญญาในท้องถิ่น และจัดทำระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนหรือในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือสถานศึกษาของตนเอง และเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้แก่ผู้ปกครองและผู้สนใจทั่วไป เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อย	นิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปร
9. การนิเทศการศึกษา (Edu)	ผู้บริหารมีการวางแผนกำหนดปฏิทินในการนิเทศภายในไว้อย่างชัดเจน มีการดำเนินงานอย่างเป็นกระบวนการและการมีส่วนร่วมของครูในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การนิเทศที่ประสบความสำเร็จภายในสถานศึกษา และใช้เหตุผลการนิเทศการศึกษาเพื่อเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ
10. ระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (Ass)	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน มีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่มีการนำผลการวิเคราะห์และนำผลการประเมินคุณภาพไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน
11. แนะแนวการศึกษา (Gui)	ผู้บริหารมีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีการแต่งตั้งครูรับผิดชอบเป็นลายลักษณ์อักษรในดำเนินการแนะแนว มีการประสานความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษาและเครือข่ายการแนะแนวและติดตาม ประเมินผลความสำเร็จของผู้เรียนจากการแนะแนว
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ (Com)	ผู้บริหารมีการสนับสนุนความรู้ทางวิชาการในเสริมสร้างความคิดเทคนิคและทักษะให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น มีการสนับสนุนทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้มีการพัฒนาขึ้น ส่งเสริมให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษาและรายงานผล ปรับปรุง แก้ไข เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น (Coo)	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐและระดับอุดมศึกษาในบริเวณใกล้เคียง ระดมทรัพยากรในการวางแผน กำหนดนโยบาย และการประสานความร่วมมือในการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อย	นิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปร
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (Sup)	ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ การจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันในการเสริมสร้างความรู้ ความคิด และทักษะทางวิชาการ เพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียน
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา (Org)	ผู้บริหารมีการศึกษาวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติในการจัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และนำระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน และสะดวกต่อการนำไปใช้ มีการตรวจสอบ ประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ และนำไปแก้ไขปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม
16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา (Boo)	ผู้บริหารมีการศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนทุกกลุ่มสาระให้ครูมีส่วนร่วมในกระบวนการคัดเลือกหนังสือเรียนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรและระบุตัวชี้วัดไว้อย่างชัดเจน และประชุมรับทราบสภาพปัญหาการใช้หนังสือแบบเรียนในแต่ละปีเพื่อนำมาประกอบในการพิจารณาคัดเลือกหนังสือในปีถัดไป
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Usi)	ผู้บริหารมีการเลือกใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ ให้ครูผู้สอนมีการผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน และมีการประเมินผลความสำเร็จผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จากการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
18. การระบุเป้าหมาย (Spc)	ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหาที่ส่งผลต่องานวิชาการ และรับฟังเหตุผลจากผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดลำดับความสำคัญและกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ให้สำเร็จ และเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานตามกลยุทธ์

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อย	นิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปร
19. การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ (Fol)	ผู้บริหารมีการประสานงานในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ โดยมีการทบทวน ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ดำเนินงานตามกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานตามเป้าหมายของแผนกลยุทธ์ นำประเด็นที่วิเคราะห์แล้วมาจัดเรียงและแยกเป็นโอกาสและอุปสรรคในการจัดการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
20. การจัดสรรบุคคล (All)	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีการแสดงความสามารถในการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ให้บรรลุเป้าหมาย เสียสละและปฏิบัติตนต่อครูทุกคนอย่างเสมอภาคกัน มีการจัดสรรบุคลากรให้ดำรงตำแหน่งตามที่บุคลากรมีความสามารถในการยกระดับคุณภาพการศึกษา มีการให้ขวัญและกำลังใจต่อผู้ใต้บังคับและบุคคลทั่วไปด้วยการยึดหลักคุณธรรม
21. ควบคุม กำกับ ติดตาม และนิเทศ (Cxa)	ผู้บริหารมีการควบคุม กำกับ ติดตามนิเทศการดำเนินงาน และส่งเสริมครูในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ด้วยความสามารถของครูทุกคน และกำหนดบุคลากรให้รับผิดชอบในการกำกับติดตาม และตรวจสอบการนิเทศด้วยกัลยานิมิตร
22. ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผล (Con)	ผู้บริหารมีการประเมินผล โดยนำผลการปฏิบัติงานและผลการติดตามเปรียบเทียบกับเป้าหมายเพื่อทบทวนและปรับปรุงแผนกลยุทธ์ และร่วมกันวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขแล้วรายงานผลการประเมินให้ผู้บริหารทราบ ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานและผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้องและเผยแพร่ในโรงเรียน และกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนทั้งด้านคุณภาพและปริมาณโดยมุ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้สอน
23. หลักพละ 5 (Phy)	ผู้บริหารได้ยึดหลักกัลยาณมิตรในการนิเทศการศึกษาและให้คำแนะนำด้วยสติและปัญญา ในการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาดำเนินการ มีการตรวจสอบซื่อสัตย์ โปร่งใสในการจัดหารายได้และผลประโยชน์แก่ผู้เรียนด้วยหลักคุณธรรม โดยบันทึกผลอย่างเป็นระบบ และส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียนเป็นไปด้วยความศรัทธา เมตตา กรุณา

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ และสัมภาษณ์นักวิชาการ พบว่า ได้ตัวแปรขององค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ได้ตัวแปรจำนวนทั้งหมด 140 ตัวแปร ผู้วิจัยได้นำตัวแปรที่ได้มาสร้างเป็นข้อคำถามของแบบสอบถามในการวิจัย แล้วนำแบบสอบถามการวิจัยที่ได้ไปพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่า IOC (Index of item Objective Congruence) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน นำแบบสอบถามที่ได้ไปพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์โดยใช้เทคนิค IOC (Index of item Objective Congruence) เลือกข้อคำถามซึ่งพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง มากกว่า 0.50 ขึ้นไป คัดเลือกไว้ใช้ได้ แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไข สำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และนิยามตัวแปรตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้ตัดตัวแปรออกไปที่ไม่ผ่านเกณฑ์ของค่าดัชนีความสอดคล้อง จำนวน 27 ตัวแปร แล้วนำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try out) กับโรงเรียน 10 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้างานวิชาการ แล้วนำผลที่ได้มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (α-Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.988

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา พบว่า มีองค์ประกอบย่อย 23 องค์ประกอบ ประกอบไปด้วย 1) การพัฒนากรอบหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 4) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 10) การนิเทศการศึกษา 11) การแนะแนวการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียน 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 18) การระบุเป้าหมาย 19) การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ 20) การจัดสรรบุคคล 21) ควบคุม กำกับ และติดตาม 22) ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผล และ 23) หลักพละ 5 และมีตัวแปรจำนวน 113 ตัวแปร

ตอนที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

ในหัวข้อนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในข้อที่ 2 เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) เพื่อดูว่ากรอบแนวคิด ทฤษฎีที่นำมาสังเคราะห์นั้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย รายละเอียดแบ่งออกในแต่ละส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของตัวแปรการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อดูว่ากรอบแนวคิด ทฤษฎีที่นำมาสังเคราะห์นั้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้แทนค่าสถิติ

$\overline{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
C.V.	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (Coefficient of Variation)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment R Correlation Coefficient)
R^2	แทน	ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสอง (Squared Multiple Correlation)
X^2	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi - Square)
df	แทน	องศาอิสระ (Degree of Freedom)
λ	แทน	น้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)
SE	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error)
FS	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ
e	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Error) ของตัวบ่งชี้ e
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($p<0.01$)

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p<0.05$)

AGFI แทน ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเหมาะสมที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index)

RMSEA แทน ดัชนีค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Rootmean Square Error of Approximation)

GFI แทน ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเหมาะสม (Goodness of fit index)

อักษรย่อที่ใช้แทนองค์ประกอบหลัก และองค์ประกอบย่อย

องค์ประกอบหลักที่ 1 ด้านการดำเนินงาน (Oper) วัดจากองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

Loc แทน กรอบหลักสูตรท้องถิ่น

Plc แทน การวางแผนงานวิชาการ

Cur แทน หลักสูตรสถานศึกษา

Org แทน การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชา

องค์ประกอบหลักที่ 2 ด้านกระบวนการบริหารวิชาการ (Proc) วัดจากองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

Des แทน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

Edu แทน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

Phy แทน หลักพละ 5

Cxa แทน การตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผล

องค์ประกอบหลักที่ 3 ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ (Prom) วัดจากองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

Res แทน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

Lea แทน การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

Boo แทน การคัดเลือกหนังสือแบบเรียน

Usi แทน การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

องค์ประกอบหลักที่ 4 ด้านคุณภาพผู้เรียน (Qual) วัดจากองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

Eva แทน การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

Gui แทน การแนะแนวการศึกษา

Ass แทน การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

Con แทน การควบคุม กำกับ และติดตาม

องค์ประกอบหลักที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ (Part) วัดจากองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ ได้แก่

Com แทน การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

Coo แทน ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

Sup แทน การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

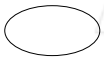
องค์ประกอบหลักที่ 6 ด้านการวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน (Stra) วัดจากองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

Tea แทน การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

Fol แทน การปฏิบัติตามกลยุทธ์

Spc แทน การระบุเป้าหมาย

Alc แทน การจัดสรรบุคคล

หมายถึง องค์ประกอบหลัก/ย่อย (ตัวแปรแฝง/ตัวแปรสังเกตได้)

หมายถึง องค์ประกอบย่อย (ตัวแปรสังเกตได้)

หมายถึง ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรหรือน้ำหนักองค์ประกอบ

หมายถึง ความสัมพันธ์หรือความแปรปรวนร่วมของสองตัวแปร

ส่วนที่ 1 : ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้างานวิชาการ ซึ่งจากการแจกแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน 748 ฉบับ และได้รับกลับคืนมา จำนวน 748 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งไป เมื่อพิจารณาตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำเสนอออกเป็นค่าความถี่และค่าร้อยละ ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงผลค่าความถี่และค่าร้อยละข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

(n = 748)

ข้อมูลสถานภาพ	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	442	59.09
2. หญิง	306	40.91
รวม	**748**	**100.00**

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

(n = 748)

ข้อมูลสถานภาพ	ความถี่	ร้อยละ
อายุ		
1. ไม่เกิน 30 ปี	43	5.75
2. 31 – 40 ปี	159	21.25
3. 41 – 50 ปี	365	48.80
4. 51 ปี ขึ้นไป	181	24.20
รวม	**748**	**100.00**
วุฒิการศึกษา		
1. ปริญญาตรี	475	63.50
2. ปริญญาโท	258	34.49
3. ปริญญาเอก	15	2.01
รวม	**748**	**100.00**
ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน		
1. ผู้อำนวยการโรงเรียน	374	50.00
2. หัวหน้างานวิชาการ	374	50.00
รวม	**748**	**100.00**
ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน		
1. ไม่เกิน 10 ปี	131	17.51
2. 11 - 20 ปี	195	26.07
3. 21 – 30 ปี	216	28.88
4. 31 ปี ขึ้นไป	206	27.54
รวม	**748**	**100.00**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากที่สุด จำนวน 442 คน คิดเป็นร้อยละ 59.09 เป็นเพศหญิง จำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 40.91 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุด จำนวน 365 คน คิดเป็นร้อยละ 48.80 รองลงมา มีอายุ 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 24.20 มีอายุ

ระหว่าง 31- 40 ปี จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 21.25 และมีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 43 คน น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.75 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 475 คน คิดเป็นร้อยละ 63.50 รองลงมา คือ ระดับปริญญาโท จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 34.49 และระดับปริญญาเอก จำนวน 15 คน น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.01 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน พบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้างานวิชาการ มีจำนวน 374 คน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.00

และจำแนกตามประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 28.88 รองลงมา มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน 30 ปี ขึ้นไป จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 27.54 และมีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันไม่เกิน 10 ปี จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 17.51 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของตัวแปรการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ซึ่งเป็นผลการวิเคราะห์ที่มีจุดมุ่งหมายในการรวมตัวแปร ในเบื้องต้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของตัวแปรการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยผลจากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้ตัวแปรทั้งหมด 113 ตัวแปร (มีค่าระหว่าง 0.6 - 1.00) จากตัวแปรทั้งหมด 140 ตัวแปร จากนั้นนำตัวแปรทั้ง 113 ตัวแปร มาหาองค์ประกอบหลัก ด้วยวิธีการสกัดองค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis : PCA) โดยหมุนแกนด้วยวิธีแวริแมกซ์ (Varimax rotation) หมุนแบบมุมฉาก (Orthogonal rotation) โดยพิจารณาจากค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) ที่มากกว่า 1.00 และค่าน้ำหนัก (Factor loading) ของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบนั้นมีค่าตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไปที่บรรยายด้วยตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป และดูค่า KMO มากกว่า 0.5 ขึ้นไป ด้วยวิธีการของไกเซอร์ (Kaiser) องค์ประกอบ (Factor analysis) โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญ คือ ตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน โดยพิจารณาจากค่าดัชนี KMO and Bartlett's Test โดยค่า Kaiser-Mayer-Olkin Measurers of Sampling Adequacy : MSA) ใช้วิเคราะห์เนื้อหาความเหมาะสมของข้อมูลเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบ มีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 โดยค่า KMO ที่เหมาะสมจะต้องมากกว่า .50 ซึ่งค่าที่ .80 ขึ้นไปเหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบ ได้ตัวแปรจำนวน 82 ตัวแปร ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงผลค่า KMO : Kaiser-Mayer-Olkin Measurers of Sampling Adequacy

Kaiser-Mayer-Olkin Measurers of Sampling Adequacy	.952
Bartlett's Test of Approx. Chi-Square Sphericity	76516.583
df	2485
Sig.	.000

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ค่า KMO (Kaiser-Mayer-Olkin Measurers of Sampling) มีค่าเท่ากับ 0.952 ซึ่งใกล้เคียง 1.00 แสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมและความเพียงพอของข้อมูล สามารถวิเคราะห์องค์ประกอบได้จาก Bartlett's Test of Sphericity มีค่า Chi-Square มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า แมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรมีความสัมพันธ์ทำให้ข้อมูลสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบหลักต่อไปได้

ตารางที่ 4.5 แสดงผลค่าความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

องค์ประกอบ (Factor)	Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues)	ค่าความแปรปรวนร้อยละ (% of Variance)	ค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ (Cumulative % of Variance)	ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues)	ค่าความแปรปรวนร้อยละ (% of Variance)	ค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ (Cumulative % of Variance)
1	29.330	41.310	41.310	11.994	16.893	16.893
2	6.079	8.561	49.871	11.881	16.733	33.626
3	5.299	7.463	65.170	7.200	10.142	58.928
4	3.460	4.873	70.043	5.227	7.361	66.289
5	2.102	2.960	77.534	3.304	4.654	77.329
6	1.046	1.473	79.007	1.192	1.679	79.007

จากตารางที่ 4.5 เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การคัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าไอเก็นมากกว่า 1 มีตัวแปรอธิบายองค์ประกอบตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป และมีค่าน้ำหนักปัจจัยตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป พบว่า มีเพียง 6 องค์ประกอบหลักที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ องค์ประกอบที่ 1-6 ซึ่ง องค์ประกอบที่ 1 มีค่าไอเก็นสูงสุดเท่ากับ 29.330 สามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมทั้งหมดได้ ร้อยละ 41.310 องค์ประกอบที่ 2 มีค่าไอเก็นสูงสุดเท่ากับ 6.079 สามารถอธิบายความแปรปรวน สะสมทั้งหมดได้ร้อยละ 49.871 องค์ประกอบที่ 3 มีค่าไอเก็นสูงสุดเท่ากับ 5.299 สามารถอธิบาย ความแปรปรวนสะสมทั้งหมดได้ร้อยละ 65.170 องค์ประกอบที่ 4 มีค่าไอเก็นสูงสุดเท่ากับ 3.460 สามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมทั้งหมดได้ร้อยละ 70.043 องค์ประกอบที่ 5 มีค่าไอเก็นสูงสุด เท่ากับ 2.102 สามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมทั้งหมดได้ร้อยละ 77.534 และองค์ประกอบที่ 6 มีค่าไอเก็นสูงสุดเท่ากับ 1.046 สามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมทั้งหมดได้ร้อยละ 79.007 จาก องค์ประกอบที่ 1-6 สามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมทั้งหมดได้ร้อยละ 79.007 ซึ่งเป็นไป ตามที่ยุทธ ไกยวรรณ์ (2556, หน้า 135) กล่าวไว้ว่า ความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบที่ สกัดได้ทุกตัวรวมกันจะต้องได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 จึงจะถือว่าใช้ได้

และจากการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก โดยการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการสกัด องค์ประกอบหลัก (Principal component analysis : PCA) ตามวิธีการของไกเซอร์ (Kaiser) จากการ หมุนแกนเพื่อวิเคราะห์จัดตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันเข้ากลุ่มองค์ประกอบเดียวกันแล้วตั้งชื่อ องค์ประกอบตามตัวแปร พบว่า ได้ 6 องค์ประกอบหลัก จำนวน 82 ตัวแปร ผู้วิจัยได้ตัดตัวแปรที่ไม่ เป็นไปตามเกณฑ์ของค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) โดยเลือกค่าน้ำหนักตั้งแต่ 0.4 ขึ้น ไป ออกไปจำนวน 31 ตัวแปร ตัวแปรที่ได้ตัดออกไป คือ ตัวแปรที่ 1, 5, 6, 12, 15, 18, 21, 24, 25, 26, 35, 37, 40, 41, 44, 45, 49, 50, 52, 60, 63, 67, 73, 78, 82, 90, 94, 96, 107, 109, และ 111 และเพื่อความสะดวกในการเรียกชื่อองค์ประกอบที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยได้ เรียงลำดับและตั้งชื่อแต่ละองค์ประกอบใหม่ให้สอดคล้องกับตัวแปรหรือโครงสร้างองค์ประกอบ ใน การวิเคราะห์ส่วนนี้เพื่อวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบกับ เกณฑ์ค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 3.00 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ของตัวแปรสังเกตได้ เท่ากับหรือต่ำกว่า 20% ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อพิจารณาความ เหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่จะนำไปใช้วิเคราะห์องค์ประกอบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ และ จะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันมากเกินไปจนกลายเป็นตัวแปรเดียวกัน (Overlap Variable) แสดงว่า ตัว แปรทั้งหมดต้องมีความสัมพันธ์กันในระดับพอดี โดยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบว่าค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แตกต่างกันจากศูนย์หรือไม่ ถ้าตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กันแสดงว่าไม่มีองค์ประกอบร่วมและ ไม่มีประโยชน์ที่จะนำมาเมทริกซ์นั้นไปวิเคราะห์ ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ดังตารางที่ 4.6 - 4.11

ตารางที่ 4.6 ผลค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) และค่าระดับปฏิบัติการขององค์ประกอบหลักที่ 1 ด้านการดำเนินงาน (Oper)

(n = 748)

ข้อ	ตัวแปรด้านการดำเนินงาน (Oper)	$\overline{X}$	S.D.	C.V.	ระดับ
2	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ข้อมูลขอบเขตของเนื้อหาสารสนเทศของชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในการจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น	4.43	0.49	11.19	มาก
3	ผู้บริหารมีการจัดทำพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้มีเนื้อหาสระสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน	4.02	0.54	13.45	มาก
4	ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินการใช้กรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่นไปวิเคราะห์วางแผน เพื่อยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพ	4.03	0.72	17.76	มาก
7	ผู้บิหารมีการจัดตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการรับผิดชอบโดยตรงในการวางแผนงานวิชาการ	4.75	0.43	9.07	มากที่สุด
8	ผู้บริหารรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง และกำหนดเป้าหมาย ในการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	4.58	0.49	10.77	มากที่สุด
9	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ รวบรวมข้อมูล และกำหนดเป้าหมายในการวางแผนงานวิชาการ	4.51	0.58	12.80	มากที่สุด
10	ผู้บริหารมีการติดตามและรายงานผลการประเมินไปปรับปรุงเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	4.54	0.58	12.77	มากที่สุด
16	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์หลักสูตรได้ตรงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.54	0.57	12.70	มากที่สุด
17	ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ในการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.24	0.75	17.69	มาก
19	ผู้บริหารมีการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในทุกระดับชั้นเรียน และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างหลากหลาย	4.43	0.63	14.29	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

(n = 748)

ข้อ	ตัวแปรด้านการดำเนินงาน (Oper)	$\overline{X}$	S.D.	C.V.	ระดับ
20	ผู้บริหารจัดทำโครงสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน	4.61	0.49	10.57	มากที่สุด
71	ผู้บริหารมีการจัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	4.22	0.81	19.19	มาก
72	ผู้บริหารมีการนำระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน	4.26	0.81	15.37	มาก
74	มีการรวบรวมข้อมูลระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการเป็นระบบสะดวกต่อการนำไปใช้	4.18	0.68	16.31	มาก
75	ผู้บริหารมีการตรวจสอบ ประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ และนำไปแก้ไขปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม	4.04	0.66	16.42	มาก
	รวม	**4.34**	**0.39**	**14.10**	**มาก**

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักที่ 1 ด้านการดำเนินงาน พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 4.34 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.39 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) เท่ากับ 14.10 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่ผู้บริหารมีการปฏิบัติมากที่สุดคือ ผู้บิหารมีการจัดตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการรับผิดชอบโดยตรงในการวางแผนงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.43 มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารจัดทำโครงสร้างหลักสูตรที่ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.49 และผู้บริหารมีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการจัดทำพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้มีเนื้อหาสระสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.54 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของข้อมูล (C.V.) พบว่า มีการกระจายของข้อมูลไม่มาก (9.07-19.19) แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรทุกตัวมีค่าเฉลี่ยและค่าสัมประสิทธิ์การกระจายผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ตารางที่ 4.7 แสดงผลค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) และค่าระดับปฏิบัติการขององค์ประกอบหลักที่ 2 ด้านกระบวนการบริหารวิชาการ (Proc)

(n = 748)

ข้อ	ตัวแปรด้านกระบวนการบริหารวิชาการ (Proc)	$\overline{X}$	S.D.	C.V.	ระดับ
22	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน	4.22	0.71	16.82	มาก
23	ผู้บริหารให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาสาระและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.45	0.57	12.93	มาก
42	ผู้บริหารมีการติดตามการนิเทศการเรียนการสอนของครูเป็นระบบและต่อเนื่อง	4.06	0.63	15.53	มาก
43	ผู้บริหารจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การนิเทศที่ประสบความสำเร็จภายในสถานศึกษา	4.12	0.61	16.48	มาก
105	ผู้บริหารนำผลการปฏิบัติงานและผลการติดตามเปรียบเทียบกับเป้าหมายเพื่อตรวจสอบทบทวนและปรับปรุงแผนกลยุทธ์	4.35	0.68	13.98	มาก
106	ผู้บริหารมีการประเมินผลผลิตที่ได้และร่วมกันวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขแล้วรายงานผลการประเมินให้สมบูรณ์	4.39	0.56	15.50	มาก
108	ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานและผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้องและเผยแพร่ในโรงเรียน	4.48	0.68	12.40	มาก
111	ผู้บริหารให้มีการตรวจสอบ ซื่อสัตย์ โปร่งใสในการจัดหารายได้และผลประโยชน์แก่ผู้เรียนด้วยหลักคุณธรรม จริยธรรม	4.39	0.65	15.50	มาก
112	ผู้บริหารมีการรายงานผลการใช้เงินและงบประมาณอย่างชัดเจน โปร่งใสและมีการบันทึกผลอย่างเป็นระบบน่าเชื่อถือ	4.38	0.70	15.50	มาก
113	ผู้บริหารมีการส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียนเป็นไปด้วยความศรัทธา เมตตา กรุณา	4.40	0.61	15.50	มาก
	รวม	**4.32**	**0.54**	**15.01**	**มาก**

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักที่ 2 กระบวนการบริหารวิชาการ พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 4.32 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.54 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) เท่ากับ 15.01 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่ผู้บริหารมีการปฏิบัติมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานและผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้องและเผยแพร่ในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.68 มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาสาระและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.61 และผู้บริหารมีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการติดตามการนิเทศการเรียนการสอนของครูเป็นระบบและต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.63 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของข้อมูล (C.V.) พบว่า มีการกระจายของข้อมูลไม่มากมีค่าระหว่าง 12.93-16.82 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทุกตัวมีค่าเฉลี่ยและค่าสัมประสิทธิ์การกระจายผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 3.00 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับหรือต่ำกว่า 20 %

ตารางที่ 4.8 แสดงผลค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) และค่าระดับปฏิบัติการขององค์ประกอบหลักที่ 3 ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ (Prom)

(n = 748)

ข้อ	ตัวแปรการส่งเสริมการเรียนรู้ (Prom)	$\overline{X}$	S.D.	C.V.	ระดับ
31	ผู้บริหารนำผลการวิจัยของสถานศึกษามาบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพงานวิชาการ	4.53	0.76	16.81	มากที่สุด
32	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูนำผลการวิเคราะห์ในการวิจัยไปใช้พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	4.36	0.63	14.45	มาก
33	ผู้บริหารมีการเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน	4.52	0.69	15.11	มากที่สุด
34	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ในการวิเคราะห์วิจัยและให้ครูทำวิจัยในโรงเรียน เพื่อยกระดับในการพัฒนาการเรียนรู้	4.46	0.68	15.26	มาก
36	ผู้บริหารมีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.28	0.67	15.67	มาก

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

(n = 748)

ข้อ	ตัวแปรการส่งเสริมการเรียนรู้ (Prom)	$\overline{X}$	S.D.	C.V.	ระดับ
38	ผู้บริหารสนับสนุนครูผู้สอนใช้แหล่งการเรียนรู้ทางด้านภูมิปัญญาในท้องถิ่นในการเรียนการสอน	4.33	0.55	12.76	มาก
39	ผู้บริหารจัดทำระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนหรือในท้องถิ่น ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือสถานศึกษาของตนเอง	4.30	0.62	14.28	มาก
76	ผู้บริหารมีการจัดทำและตรวจพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ ใบงาน แบบฝึกหัด ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน	4.15	0.69	16.74	มาก
77	ผู้บริหารมีการติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้หนังสือเรียนเพื่อพัฒนางานด้านสื่อการสอน	4.19	0.55	13.02	มาก
79	ผู้บริหารให้ครูมีส่วนร่วมในกระบวนการคัดเลือกหนังสือเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรและระบุตัวชี้วัดไว้อย่างชัดเจน	4.29	0.59	13.77	มาก
80	ผู้บริหารมีการประชุมรับทราบสภาพปัญหาการใช้หนังสือแบบเรียนในแต่ละปี เพื่อนำมาประกอบในการพิจารณาคัดเลือกหนังสือในปีถัดไป	4.28	0.64	14.84	มาก
81	ผู้บริหารให้ครูผู้สอนมีการเลือกใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาสาระ	4.36	0.59	13.55	มาก
83	ผู้บริหารมีการส่งเสริมครูผู้สอนให้มีการผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรม เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน	4.29	0.61	14.24	มาก
84	ผู้บริหารมีการจัดหาสื่อเทคโนโลยีในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน	4.27	0.65	15.22	มาก
85	ผู้บริหารมีการประเมินผลความสำเร็จ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.31	0.59	13.85	มาก
	รวม	**4.33**	**0.44**	**14.64**	**มาก**

จากตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักที่ 3 ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 4.33 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.44 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) เท่ากับ 14.64 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่ผู้บริหารมีการปฏิบัติมากที่สุดคือ ผู้บริหารนำผลการวิจัยของสถานศึกษามาบริหารจัดการ เพื่อยกระดับคุณภาพงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.76 มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.69 และผู้บริหารมีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการจัดทำและตรวจพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ ใบงาน แบบฝึกหัด ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.69 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของข้อมูล (C.V.) พบว่า มีการกระจายของข้อมูลไม่มาก มีค่าระหว่าง 12.76-16.81 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรทุกตัวมีค่าเฉลี่ยและค่าสัมประสิทธิ์การกระจายผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 3.00 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับหรือต่ำกว่า 20 %

ตารางที่ 4.9 แสดงผลค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) และค่าระดับปฏิบัติการขององค์ประกอบหลักที่ 4 ด้านควบคุมคุณภาพผู้เรียน (Qual)

(n = 748)

ข้อ	ตัวแปรด้านควบคุมคุณภาพผู้เรียน (Qual)	$\overline{X}$	S.D.	C.V.	ระดับ
27	ผู้บริหารให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา โดนเน้นการประเมินตามสภาพจริงกับผู้เรียน	4.36	0.75	17.21	มาก
28	ผู้บริหารมีการพัฒนารูปแบบ เครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานและเหมาะสมกับสถานศึกษา	4.47	0.65	14.42	มาก
29	ผู้บริหารจัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้นจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์ประเมิน	4.22	0.77	18.16	มาก
30	ผู้บริหารนำผลการประเมินมาตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขเพื่อพัฒนาระบบวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนการศึกษา	4.45	0.71	15.84	มาก
46	ผู้บริหารมีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.16	0.63	15.07	มาก

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

(n = 748)

ข้อ	ตัวแปรด้านควบคุมคุณภาพผู้เรียน (Qual)	$\overline{X}$	S.D.	C.V.	ระดับ
47	ผู้บริหารมีระบบการแนะแนวภายในโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนรู้	4.24	0.55	12.93	มาก
48	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษาและเครือข่ายการแนะแนว	4.20	0.59	14.08	มาก
51	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษา	4.26	0.71	16.62	มาก
53	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	4.41	0.57	12.93	มาก
54	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินแผนงานประกันคุณการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.28	0.75	17.61	มาก
55	ผู้บริหารมีการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานแผนงานและประกันคุณภาพ	4.32	0.68	15.81	มาก
101	ผู้บริหารมีการควบคุมและส่งเสริมครูในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ด้วยความสามารถของครูทุกคน	4.48	0.56	12.40	มาก
102	ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตามนิเทศการดำเนินงานตามกลยุทธ์	4.39	0.68	15.50	มาก
103	ผู้บริหารมีการกำหนดบุคลากรรับผิดชอบในการกำกับติดตาม และตรวจสอบด้วยกัลยานิมิตร	4.50	0.56	12.36	มาก
104	ผู้บริหารมีการติดตามแนวโน้มหรือโอกาสในการดำเนินงานวิชาการให้เกิดผลผลิตภายในระยะเวลาที่กำหนด	4.43	0.49	11.19	มาก
	รวม	**4.34**	**0.46**	**14.81**	**มาก**

จากตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักที่ 4 ด้านควบคุมคุณภาพผู้เรียน พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 4.34 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.46 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) เท่ากับ 14.81 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่ผู้บริหารมีการปฏิบัติมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีการกำหนดบุคลากรรับผิดชอบในการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบด้วยกัลยานิมิตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.56 มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการควบคุมและส่งเสริมครูในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ด้วยความสามารถของครูทุกคน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.56 และผู้บริหารมีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพโดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.63 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของข้อมูล (C.V.) พบว่า มีการกระจายของข้อมูลไม่มาก มีค่าระหว่าง 11.19 - 18.16 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรทุกตัวมีค่าเฉลี่ยและค่าสัมประสิทธิ์การกระจายผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 3.00 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับหรือต่ำกว่า 20 %

ตารางที่ 4.10 แสดงผลค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) และค่าระดับปฏิบัติการขององค์ประกอบหลักที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ (Part)

(n = 748)

ข้อ	ตัวแปรการมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ (Part)	$\overline{X}$	S.D.	C.V.	ระดับ
56	ผู้บริหารมีการสนับสนุนความรู้ทางวิชาการเสริมสร้างความคิด เทคนิคและทักษะให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น	4.39	0.85	19.27	มาก
57	ผู้บริหารมีการสนับสนุนทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้มีการพัฒนาขึ้น	4.58	0.57	12.51	มากที่สุด
58	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา	4.40	0.76	17.19	มาก
59	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนกับโรงเรียน	4.35	0.75	17.20	มาก
61	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือช่วยเหลือ ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาในบริเวณใกล้เคียง	4.37	0.79	18.08	มาก

ตารางที่ 10 (ต่อ)

(n = 748)

ข้อ	ตัวแปรการมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ (Part)	$\overline{X}$	S.D.	C.V.	ระดับ
62	ผู้บริหารมีการระดมทรัพยากรในการวางแผนกำหนดนโยบายและการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถาบันอื่น	4.42	0.81	18.37	มาก
64	ผู้บริหารมีการสร้างและเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นหรือสถาบันอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้านวิชาการ	4.29	0.73	17.11	มาก
65	ผู้บริหารมีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	4.23	0.69	16.49	มาก
66	ผู้บริหารมีการศึกษาข้อมูลและความต้องการในการสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา	4.26	0.71	16.62	มาก
68	ผู้บริหารจัดให้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างสถานศึกษากับของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นเป็นประจำ	4.28	0.73	17.07	มาก
69	ผู้บริหารจัดให้มีการเสริมเสร้างความรู้ ความคิด และทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาชีพและคุณภาพชีวิตประชาชนในชุมชนท้องถิ่น	4.12	0.74	18.06	มาก
70	ผู้บริหารมีการสรุป ติดตาม ประเมินและรายงานผลการส่งเสริมสนับสนุนและให้บริการด้านวิชาการเพื่อนำมาพัฒนาในงานด้านวิชาการ	4.15	0.78	18.71	มาก
	รวม	**4.32**	**0.63**	**17.22**	**มาก**

จากตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 4.32 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.63 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) เท่ากับ 17.22 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่ผู้บริหารมีการปฏิบัติมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีการสนับสนุนทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของ

ประชาชนในท้องถิ่นให้มีการพัฒนาขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.57 มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการระดมทรัพยากรในการวางแผนกำหนดนโยบายและการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถาบันอื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.81 และผู้บริหารมีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารจัดให้มีการเสริมเสร้างความรู้ ความคิด และทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาชีพและคุณภาพชีวิตประชาชนในชุมชนท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.74 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของข้อมูล (C.V.) พบว่า มีการกระจายของข้อมูลไม่มาก มีค่าระหว่าง 12.51 - 19.27 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรทุกตัวมีค่าเฉลี่ยและค่าสัมประสิทธิ์การกระจายผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 3.00 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับหรือต่ำกว่า 20 %

ตารางที่ 4.11 แสดงผลค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) และค่าระดับปฏิบัติการขององค์ประกอบหลักที่ 6 ด้านการวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน (Stra)

(n = 748)

ข้อ	ตัวแปรการวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน (Stra)	$\overline{X}$	S.D.	C.V.	ระดับ
11	ผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.18	0.52	12.35	มาก
13	ผู้บริหารมีการตรวจสอบ ติดตาม แก้ไข ปรับปรุง งานด้านวิชาการในการจัดการเรียนรู้ของครู	4.34	0.61	13.95	มาก
14	ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานผลในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบ	4.33	0.78	18.07	มาก
86	ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์	4.49	0.58	12.86	มาก
87	ผู้บริหารจัดลำดับความสำคัญและแนวทางการดำเนินงานตามกลยุทธ์	4.42	0.49	11.17	มาก
88	ผู้บริหารวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหาที่ส่งผลต่องานวิชาการและรับฟังเหตุผลจากผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ	4.51	0.50	11.09	มากที่สุด
89	ผู้บริหารมีการจัดสรรงบประมาณและสนับสนุนอุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานตามกลยุทธ์	4.66	0.47	10.14	มากที่สุด

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

(n = 748)

ข้อ	ตัวแปรการวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน (Stra)	$\overline{X}$	S.D.	C.V.	ระดับ
91	ผู้บริหารมีการประสานงานในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์	4.40	0.49	11.14	มาก
92	ผู้บริหารมีการทบทวน ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือคงความต่อเนื่องในการดำเนินงานตามกลยุทธ์	4.50	0.56	12.36	มาก
93	ผู้บริหารได้ดำเนินงานตามกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานตามเป้าหมายของแผนกลยุทธ์	4.43	0.49	11.19	มาก
95	ผู้บริหารนำประเด็นที่วิเคราะห์แล้วมาจัดเรียงและแยกเป็นโอกาสและอุปสรรคในการจัดการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน	4.35	0.61	13.98	มาก
97	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและเปิดโอกาสของครูทุกคนในการแสดงความสามารถในการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ให้บรรลุเป้าหมาย	4.42	0.57	12.94	มาก
98	ผู้บริหารมีการจัดสรรบุคลากรให้ดำรงตำแหน่งตามที่บุคลากรมีความสามารถในการยกระดับคุณภาพการศึกษา	4.42	0.57	12.94	มาก
99	ผู้บริหารมีการจัดทรัพยากรต่าง ๆ ต่อบุคลากรครูในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.48	0.56	12.40	มาก
100	ผู้บริหารมีความยุติธรรมในการให้ขวัญและกำลังใจต่อผู้ใต้บังคับและบุคคลทั่วไปด้วยการยึดหลักคุณธรรม	4.39	0.68	15.50	มาก
	รวม	**4.42**	**0.43**	**12.81**	**มาก**

จากตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักที่ 6 ด้านการวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 4.42 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.43 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) เท่ากับ 12.81 และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่ผู้บริหารมีการปฏิบัติมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีการจัดสรรงบประมาณและสนับสนุนอุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 และค่าเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.47 มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหาที่ส่งผลต่องานวิชาการและรับฟังเหตุผลจากผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.52 และผู้บริหารมีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.52 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของข้อมูล (C.V.) พบว่า มีการกระจายของข้อมูลไม่มาก มีค่าระหว่าง 10.14 - 18.07 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรทุกตัวมีค่าเฉลี่ยและค่าสัมประสิทธิ์การกระจายผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 3.00 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับหรือต่ำกว่า 20 %

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์การสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อดูว่ากรอบแนวคิด ทฤษฎีที่นำมาสังเคราะห์นั้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่

ในการวิเคราะห์ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อทดสอบโมเดลในระดับตัวแปรของแต่ละองค์ประกอบที่พัฒนาขึ้นว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ด้วยการวิเคราะห์หาองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างตัวแปรการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ที่พัฒนาขึ้นจากทฤษฎีและงานวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ของค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Statistics) มีค่าต่ำหรือไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีความน่าจะเป็น (P-value สูงกว่า 0.05) ค่าดัชนีความกลมกลืน (GFI : Goodness-of-Fit Index มีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00) ค่าดัชนีวัดระดับความความสอดคล้องเหมาะสมที่ปรับแก้แล้ว (AGFI : Adjusted Goodness of Fit Index มีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00) และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA : Rootmean Square Error of Approximation มีค่าต่ำกว่า 0.05) และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ตามเกณฑ์ คือ สำหรับองค์ประกอบหลักมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.5-1.00 และองค์ประกอบย่อยและตัวแปรมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.30-1.00

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ได้ 6 องค์ประกอบหลัก มีองค์ประกอบย่อย 23 องค์ประกอบ และมีตัวแปรขององค์ประกอบหลัก จำนวน 82 ตัวแปร รายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบหลักที่ 1 ด้านการดำเนินงาน (Oper) วัดจากองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กรอบหลักสูตรท้องถิ่น (Loc) 2) การวางแผนงานวิชาการ (Plc) 3) หลักสูตรสถานศึกษา (Cur) และ 4) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชา (Org) และมีตัวแปรทั้งหมด 14 ตัวแปร

องค์ประกอบหลักที่ 2 ด้านกระบวนการบริหารวิชาการ (Proc) วัดจากองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Des) 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Edu) 3) หลักพละ 5 (Phy) และ 4) การตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผล (Cxa) และมีตัวแปรทั้งหมด 10 ตัวแปร

องค์ประกอบหลักที่ 3 ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ (Prom) วัดจากองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (Res) 2) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (Lea) 3) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียน (Boo) 4) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Usi) และมีตัวแปรทั้งหมด 15 ตัวแปร

องค์ประกอบหลักที่ 4 ด้านควบคุมคุณภาพผู้เรียน (Qual) วัดจากองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (Eva) 2) การแนะแนวการศึกษา (Gui) 3) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (Ass) 4) การควบคุม กำกับ และติดตาม (Con) และมีตัวแปรทั้งหมด 15 ตัวแปร

องค์ประกอบหลักที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ (Part) วัดจากองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ (Com) 2) ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น (Coo) 3) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (Sup) และมีตัวแปรทั้งหมด 12 ตัวแปร

องค์ประกอบหลักที่ 6 ด้านการวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน (Stra) วัดจากองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (Tea) 2) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Fol) 3) การระบุเป้าหมาย (Spc) 4) การจัดสรรบุคคล (Alc) และมีตัวแปรทั้งหมด 15 ตัวแปร

ในการวิเคราะห์โมเดลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา นี้เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้แยกการวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง เพื่อสร้างสเกลองค์ประกอบ และขั้นตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง เพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งเพื่อสร้างสเกลองค์ประกอบ

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งเพื่อสร้างสเกลองค์ประกอบนั้นค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาความเหมาะสม ได้แก่ ค่าสถิติของ Baertlett และค่าดัชนีไกเซอร์-ไมเยอร์-ออลคิล

(Kaiser-Mayer-Olkin Measurers of Sampling Adequacy : MSA) ซึ่งจะต้องได้ค่าดัชนีไกเซอร์-ไมเยอร์-ออลคิล ตั้งแต่ 0.6–1.00 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้ค่าดัชนีไกเซอร์-ไมเยอร์-ออลคิล จำแนกตามโมเดลหลักของแต่ละโมเดล คือ 1) โมเดลการดำเนินงาน (Oper) 2)โมเดลกระบวนการบริหารวิชาการ (Proc) 3) โมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้ (Prom) 4) โมเดลด้านการควบคุมคุณภาพผู้เรียน (Qual) 5) โมเดลการมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ (Part) และ 6) โมเดลการวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน (Stra) ปรากฏผลในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ค่าสถิติ Baertlett และค่าดัชนีไกเซอร์-ไมเยอร์-ออลคิล จำแนกตามโมเดลหลักของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

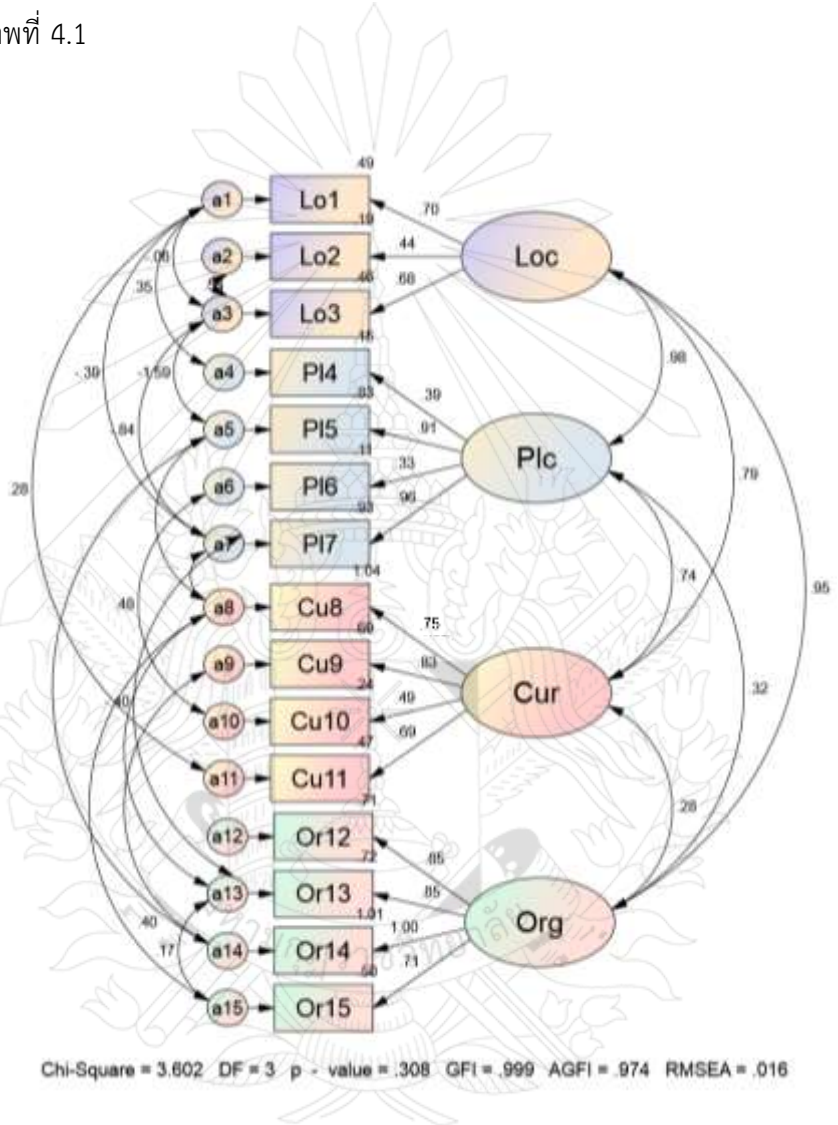
โมเดล	Kaiser-Mayer-Olkin (KMO)	Baertlett test Of Sphericity	P- value
การดำเนินงาน (Oper)	0.806	1220.82	.000
กระบวนการบริหารวิชาการ (Proc)	0.842	1636.42	.000
การส่งเสริมการเรียนรู้ (Prom)	0.864	1756.01	.000
การควบคุมคุณภาพผู้เรียน (Qual)	0.766	1733.67	.000
การมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ (Part)	0.833	2416.84	.000
การวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน (Stra)	0.812	1798.67	.000

จากตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ก่อนนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่า Baertlett test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 1220.82, 1636.42, 1756.01, 1733.67, 2416.84 และ 1798.67 ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็นน้อยกว่า .01 ($p < .01$) ส่วนค่า Kaiser-Mayer-Olkin Measurers of Sampling Adequacy (MSA) มีค่าเท่ากับ 0.806, 0.842, 0.864, 0.766, 0.833 และ 0.812 โดยทุกค่ามีค่ามากกว่า 0.60 แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันดีมาก สามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้และเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ในการสร้างสเกลองค์ประกอบมาตรฐานจากตัวแปร จำนวน 82 ตัวแปร ตามโมเดลย่อยทั้ง 6 โมเดล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. โมเดลการดำเนินงาน (Oper)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการดำเนินงาน (Oper) มีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กรอบหลักสูตรท้องถิ่น (Loc) 2) การวางแผนงานวิชาการ (Plc) 3) หลักสูตรสถานศึกษา (Cur) และ 4) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชา (Org) โดยแสดงผลค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบย่อยในโมเดลการดำเนินงาน (Oper) ดังภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งของโมเดลการดำเนินงาน (Oper)

จากภาพที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการดำเนินงาน (Oper) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก เมื่อพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 3.602 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 3 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (P-value) เท่ากับ .308 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ .999 มีค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว

(AGFI) เท่ากับ .974 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ .016 และผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการดำเนินงาน (Oper) ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนัก ค่าสัมประสิทธิ์ของโมเดลการดำเนินงาน (Oper)

องค์ประกอบย่อย	ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน			สัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2)	สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ(FS)	ความคลาดเคลื่อนของตัวแปร(e)
		λ	SE	t			
Loc	Lo1	0.70	.06	13.80**	0.56	0.25	0.31
	lo2	0.44	.03	15.70**	0.55	0.04	0.27
	lo3	0.68	-	-	0.76	0.37	0.12
Plc	Pl4	0.39	.06	23.19**	0.89	0.63	0.07
	Pl5	0.91	.03	25.65**	0.81	0.26	0.08
	Pl6	0.33	.05	27.67**	0.96	0.52	0.04
	Pl7	0.96	-	-	0.79	0.05	0.13
Cus	Cu8	0.75	.06	25.77**	0.83	0.49	0.07
	Cu9	0.83	.05	20.14**	0.77	0.05	0.11
	Cu10	0.49	.07	23.75**	0.94	0.36	0.05
	Cu11	0.69	-	-	0.81	0.03	0.12
Org	Or12	0.85	.06	23.34**	0.78	0.05	0.17
	Or13	0.85	.04	19.70**	0.73	0.06	0.15
	Or14	1.00	.05	20.69**	0.75	0.04	0.16
	Or15	0.71	-	-	0.88	0.03	0.13
Chi-Square= 3.602, df = 3, p = 0.308, GFI = 0.999, AGFI = 0.974, RMSEA = 0.016							

**p-value ≤ .01

จากตารางที่ 4.13 พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรกรอบหลักสูตรท้องถิ่น (Loc) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.44-0.70 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรการวางแผนงานวิชาการ (Plc) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.33-0.96 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรหลักสูตรสถานศึกษา (Cur) มีค่าน้ำหนัก

ระหว่าง 0.49-0.83 และน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชา (Org) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.71-1.00 ซึ่งเป็นค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบที่มากกว่า 0.30 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม แสดงให้เห็นว่าตัวแปรเหล่านี้เป็นตัวแปรที่สำคัญขององค์ประกอบย่อยทั้ง 4 องค์ประกอบ และจากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยกรอบหลักสูตรท้องถิ่น (Loc) ซึ่งวัดด้วยตัวแปร Lo1 – Lo3 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.44-0.70 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานมากกว่า 0.30 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญในการสนับสนุนองค์ประกอบย่อยของกรอบหลักสูตรท้องถิ่น (Loc) โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ข้อมูลขอบเขตของเนื้อหาสารสนเทศของชุมชนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในการจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น (Lo1) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการจัดทำพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้มีเนื้อหาสระสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน (Lo2) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.56, 0.55 และ 0.76 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยการวางแผนงานวิชาการ (Plc) ซึ่งวัดด้วยตัวแปร Pl4 – Pl7 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.33-0.96 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานมากกว่า 0.30 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญในการสนับสนุนองค์ประกอบย่อยของการวางแผนงานวิชาการ (Plc) โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการสรุป ติดตาม และรายงานผลการประเมินไปปรับปรุง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา (Pl7) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ รวบรวมข้อมูล และกำหนดเป้าหมายเพื่อปรับปรุงพัฒนาการวางแผนวิชาการ (Pl6) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.89, 0.81, 0.96 และ 0.79 ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยหลักสูตรสถานศึกษา (Cur) ซึ่งวัดด้วยตัวแปร Cu8 - Cu11 มีน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานระหว่าง 0.49 - 0.83 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานมากกว่า 0.30 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญในการสนับสนุนองค์ประกอบย่อยของหลักสูตรสถานศึกษา (Cur) โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ในการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Cu9) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในทุกระดับชั้นเรียน และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างหลากหลาย (Cu10) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.83, 0.77, 0.94 และ 0.81 ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยของการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชา (Org) ซึ่งวัดด้วยตัวแปร Or12 - Or15 มีน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานระหว่าง 0.71 - 1.00 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานมากกว่า 0.30 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญในการสนับสนุนองค์ประกอบย่อยของการจัดทำระเบียบและ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชา (Org) ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการรวบรวมข้อมูล ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการให้เป็นระบบสะดวกต่อการนำไปใช้(Or14) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการตรวจสอบประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ และนำไปแก้ไขปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม (Or15) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.78, 0.73, 0.75 และ 0.88 ตามลำดับ

ผู้วิจัยได้นำค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์ครั้งนี้ไปใช้ในการสร้างคะแนนองค์ประกอบย่อย เพื่อให้ได้ตัวแปรใหม่นำไปวิเคราะห์เพื่อพัฒนาตัวแปรการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับโมเดลการดำเนินงาน (Oper) ได้คะแนนองค์ประกอบ (Factor score) ทั้ง 4 องค์ประกอบ ดังสมการต่อไปนี้

Loc = ((0.70xLo1)+(0.44xLo2)+(0.68xlo3))/3

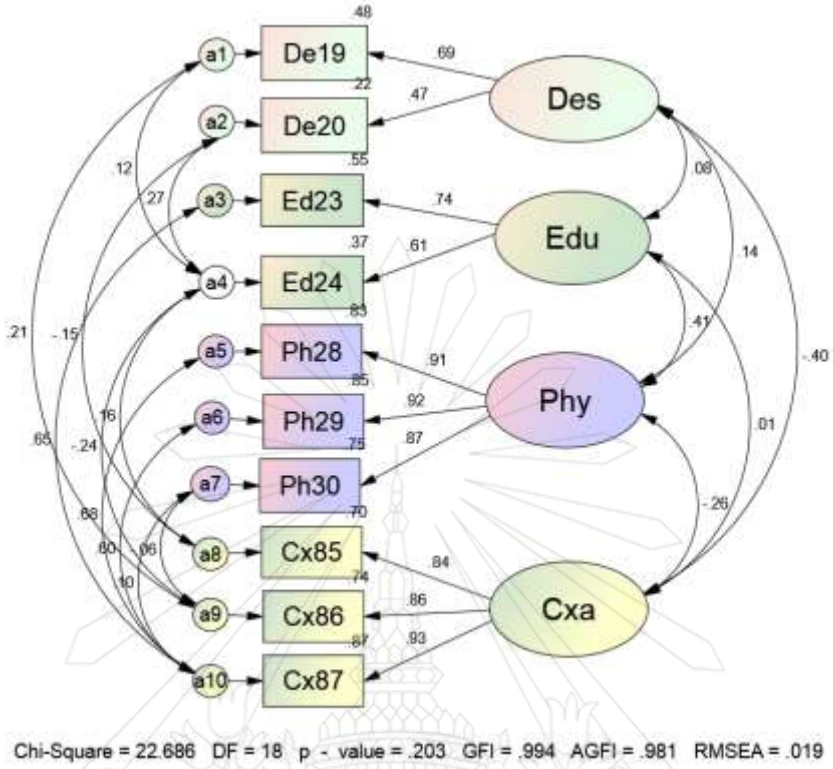
Plc = ((0.39xPl4)+(0.91xPl5)+(0.33xPl6)+(0.96xPl7))/4

Cur = ((0.75xCu8)+(0.83xCu9)+(0.49xCu10)+(0.69xCu11))/4

Org = ((0.85xOr12)+(0.85xOr13)+(1.00xOr14))+(0.71xOr15))/4

2. โมเดลกระบวนการบริหารวิชาการ (Proc)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลกระบวนการบริหารวิชาการ (Proc) วัดจากองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Des) 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Edu) 3) หลักพละ 5 (Phy) และ 4) การตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผล (Cxa) โดยแสดงผลค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบย่อยในโมเดลกระบวนการบริหารวิชาการ (Proc) ดังภาพที่ 4.2

ภาพที่ 4.2 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งของโมเดลกระบวนการบริหารวิชาการ (Proc)

จากภาพที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลกระบวนการบริหารวิชาการ (Proc) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก เมื่อพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 22.686 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 18 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (P-value) เท่ากับ .203 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ .994 มีค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .981 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ .019 และผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลกระบวนการบริหารวิชาการ (Proc) ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนัก ค่าสัมประสิทธิ์โมเดลกระบวนการบริหารวิชาการ (Proc)

องค์ประกอบย่อย	ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน			สัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2)	สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ(FS)	ความคลาดเคลื่อนของตัวแปร(e)
		λ	SE	t			
Des	De19	0.69	.08	19.06**	0.46	0.12	0.43
	De20	0.47	-	-	0.65	0.09	0.32
Edu	Ed23	0.74	.07	21.09**	0.79	0.14	0.50
	Ed24	0.61	-	-	0.91	0.18	0.38
Phy	Ph28	0.91	.07	22.27**	0.93	0.29	0.47
	Ph29	0.92	.08	23.44**	0.87	0.25	0.51
	Ph30	0.87	-	-	0.84	0.36	0.35
Cxa	Or85	0.84	.06	21.60**	0.93	0.16	0.25
	Or86	0.86	.08	24.49**	0.95	0.14	0.36
	Or87	0.93	-	-	0.78	0.23	0.43
Chi-Square= 22.686, df = 18, p = 0.203, GFI = 0.994, AGFI = 0.981, RMSEA = 0.019							

**p-value ≤ .01

จากตารางที่ 4.13 พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Des) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.47-0.69 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Edu) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.61-0.74 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรหลักพละ 5 (Phy) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.87-0.92 และน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรการตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผล (Cxa) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.84-0.93 ซึ่งเป็นค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบที่มากกว่า 0.30 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมแสดงให้เห็นว่าตัวแปรเหล่านี้เป็นตัวแปรที่สำคัญขององค์ประกอบย่อยทั้ง 4 องค์ประกอบ และจากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Des) ซึ่งวัดด้วยตัวแปร De19-De20 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.47-0.69 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานมากกว่า 0.30 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญในการสนับสนุนองค์ประกอบย่อยของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Des) โดยตัวแปรที่มี

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน (De19) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาสาระและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (De20) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.46 และ 0.65

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Edu) ซึ่งวัดด้วยตัวแปร Ed23-Ed24 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.61-0.74 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานมากกว่า 0.30 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญในการสนับสนุนองค์ประกอบย่อยของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Edu) โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการติดตามการนิเทศการเรียนการสอนของครูเป็นระบบและต่อเนื่อง (Ed23) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การนิเทศที่ประสบความสำเร็จภายในสถานศึกษา (Ed24) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.79 และ 0.91

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยของหลักพละ 5 (Phy) ซึ่งวัดด้วยตัวแปร Ph28 - Ph30 มีน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานระหว่าง 0.87-0.92 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานมากกว่า 0.30 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญในการสนับสนุนองค์ประกอบย่อยของหลักพละ 5 (Phy) โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการรายงานผลการใช้เงินและงบประมาณอย่างชัดเจน โปร่งใส และมีการบันทึกผลอย่างเป็นระบบน่าเชื่อถือ (Ph29) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียนเป็นไปด้วยความศรัทธา เมตตา กรุณา (Ph30) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.84, 0.87 และ 0.93

4. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยของการตรวจสอบ ประเมินผล และ รายงานผล (Cxa) ซึ่งวัดด้วยตัวแปร Cx85-Cx87 มีน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานระหว่าง 0.84-0.93 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานมากกว่า 0.30 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญในการสนับสนุนองค์ประกอบย่อยของการตรวจสอบ ประเมินผล และ รายงานผล (Cxa) โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานและผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้องและเผยแพร่ในโรงเรียน (Cx87) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารนำผลการปฏิบัติงานและผลการติดตามเปรียบเทียบกับเป้าหมายเพื่อตรวจสอบทบทวนและปรับปรุงแผนกลยุทธ์ (Cx85) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.78, 0.93 และ 0.95

และผู้วิจัยได้นำค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์ครั้งนี้ไปใช้ในการสร้างคะแนนองค์ประกอบย่อยของโมเดลกระบวนการบริหารวิชาการ (Proc) คะแนนองค์ประกอบ (Factor score) ทั้ง 4 องค์ประกอบ ดังสมการต่อไปนี้

Des = ((0.69xDe19)+(0.44xDe20))/2

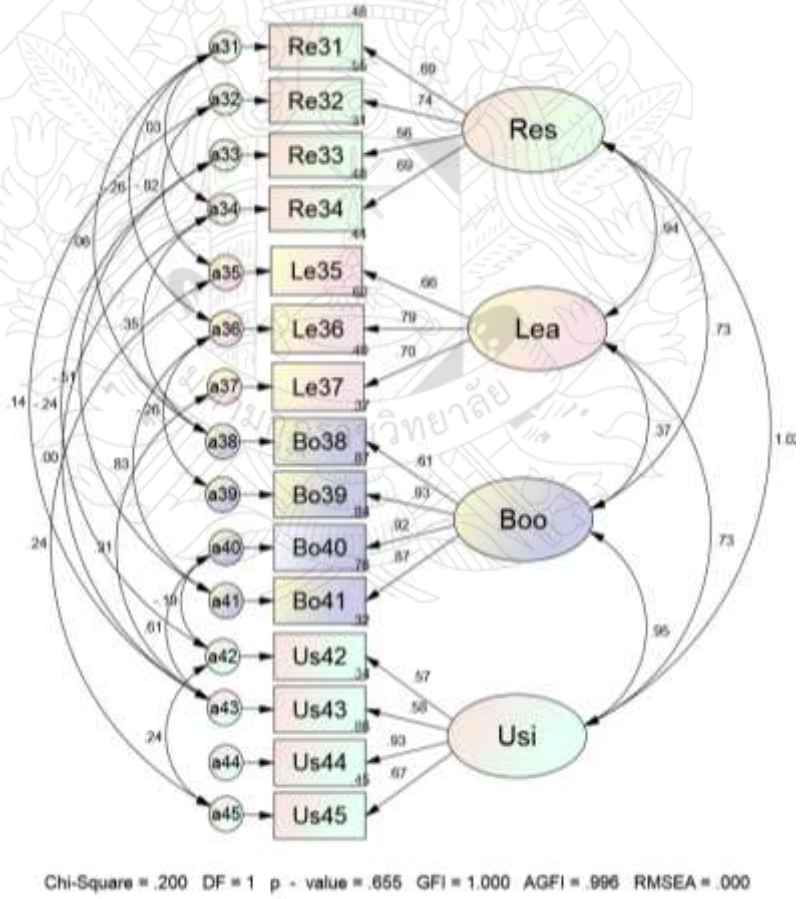
Edu = ((0.74xEd23)+(0.61xEd24))/2

Phy = ((0.91xPh28)+(0.92xPh29)+(0.87xPh30))/3

Cxa = ((0.84xCx85+(0.86xCx86)+(0.93xcx87))/3

3. โมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้ (Prom)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้ (Prom) วัดจากองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (Res) 2) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (Lea) 3) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียน (Boo) 4) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Usi) โดยแสดงผลค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบย่อยในโมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้ (Prom) ดังภาพที่ 4.3

ภาพที่ 4.3 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งของโมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้ (Prom)

จากภาพที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้ (Prom) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก เมื่อพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ .200 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 1 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (P-value) เท่ากับ .655 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 1.000 มีค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .996 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ .000 และผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้ (Prom) ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนัก ค่าสัมประสิทธิ์โมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้ (Prom)

องค์ประกอบย่อย	**ตัวแปร**	**เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน**			**สัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2)**	**สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ(FS)**	**ความคลาดเคลื่อนของตัวแปร(e)**
		λ	**SE**	**t**			
Res	Re31	0.69	.07	17.65**	0.69	0.48	0.35
	Re32	0.74	.08	13.17**	0.74	0.55	0.21
	Re33	0.56	.06	12.13**	0.56	0.31	0.29
	Re34	0.69	-	-	0.69	0.48	0.28
Lea	Le35	0.66	.07	5.56**	0.66	0.44	0.17
	Le36	0.79	.19	13.91**	0.79	0.62	0.18
	Le37	0.70	-	-	0.70	0.49	0.23
Boo	Bo38	0.61	.14	5.40**	0.61	0.37	0.37
	Bo39	0.93	.07	12.54**	0.93	0.87	0.21
	Bo40	0.92	.06	5.40**	0.92	0.84	0.15
	Bo41	0.87	-	-	0.87	0.76	0.22
Usi	Us42	0.57	.17	4.87**	0.57	0.32	0.27
	Us43	0.58	.04	21.78**	0.58	0.34	0.25
	Us44	0.93	.38	3.98**	0.93	0.86	0.26
	Us45	0.67	-	-	0.67	0.45	0.23
Chi-Square= .200, df = 1, p = .655, GFI = 1.000, AGFI = 0.996, RMSEA = 0.000							

**p-value ≤ .01

จากตารางที่ 4.15 พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (Res) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.56-0.74 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (Lea) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.66-0.79 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรการคัดเลือกหนังสือแบบเรียน (Boo) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.61-0.93 และน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Usi) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.57-0.93 ซึ่งเป็นค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบที่มากกว่า 0.30 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมแสดงให้เห็นว่าตัวแปรเหล่านี้เป็นตัวแปรที่สำคัญขององค์ประกอบย่อยทั้ง 4 องค์ประกอบ และจากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (Res) ซึ่งวัดด้วยตัวแปร Re31– Re34 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.56-0.74 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานมากกว่า 0.30 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญในการสนับสนุนองค์ประกอบย่อยของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (Res) โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูนำผลการวิเคราะห์ในการวิจัยไปใช้พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (Re32) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน (Re33) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.69, 0.74, 56 และ 0.96

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (Lea) ซึ่งวัดด้วยตัวแปร Le35– Le37 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.66-0.79 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานมากกว่า 0.30 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญในการสนับสนุนองค์ประกอบย่อยของการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (Lea) โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารสนับสนุนครูผู้สอนใช้แหล่งการเรียนรู้ทางด้านภูมิปัญญาในท้องถิ่นในการเรียนการสอน (Le36) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ (Le35) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.66, 0.79 และ 0.70

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยการคัดเลือกหนังสือแบบเรียน (Boo) ซึ่งวัดด้วยตัวแปร Bo38 – Bo41 มีน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานระหว่าง 0.61 - 0.93 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานมากกว่า 0.30 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญในการสนับสนุนองค์ประกอบย่อยของการคัดเลือกหนังสือแบบเรียน (Boo) โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการจัดทำและตรวจพิจารณาคุณภาพหนังสือ

เรียน หนังสืออ่านประกอบ ใบงาน แบบฝึกหัด ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน (Bo39) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการตรวจสอบ ประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ และนำไปแก้ไขปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม (Bo38) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.61, 0.93, 0.92 และ 0.87

4. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยของการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Usi) ซึ่งวัดด้วยตัวแปร Us42 – Us45 มีน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานระหว่าง 0.57 - 0.93 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานมากกว่า 0.30 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญในการสนับสนุนองค์ประกอบย่อย ของการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Usi) ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการจัดหาสื่อเทคโนโลยีในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน (Us44) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารให้ครูผู้สอนมีการเลือกใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ (Us42) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.57, 0.58, 0.93 และ 0.67

ผู้วิจัยได้นำค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์ครั้งนี้ไปใช้ในการสร้างคะแนนองค์ประกอบย่อย เพื่อให้ได้ตัวแปรใหม่นำไปวิเคราะห์เพื่อพัฒนาตัวแปรการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สำหรับโมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้ (Prom) ได้คะแนนองค์ประกอบ (Factor score) ทั้ง 4 องค์ประกอบ ดังสมการต่อไปนี้

Res = ((0.69xRe31)+(0.74xRe32)+(0.56xRe33))+(0.69xRe34))/4

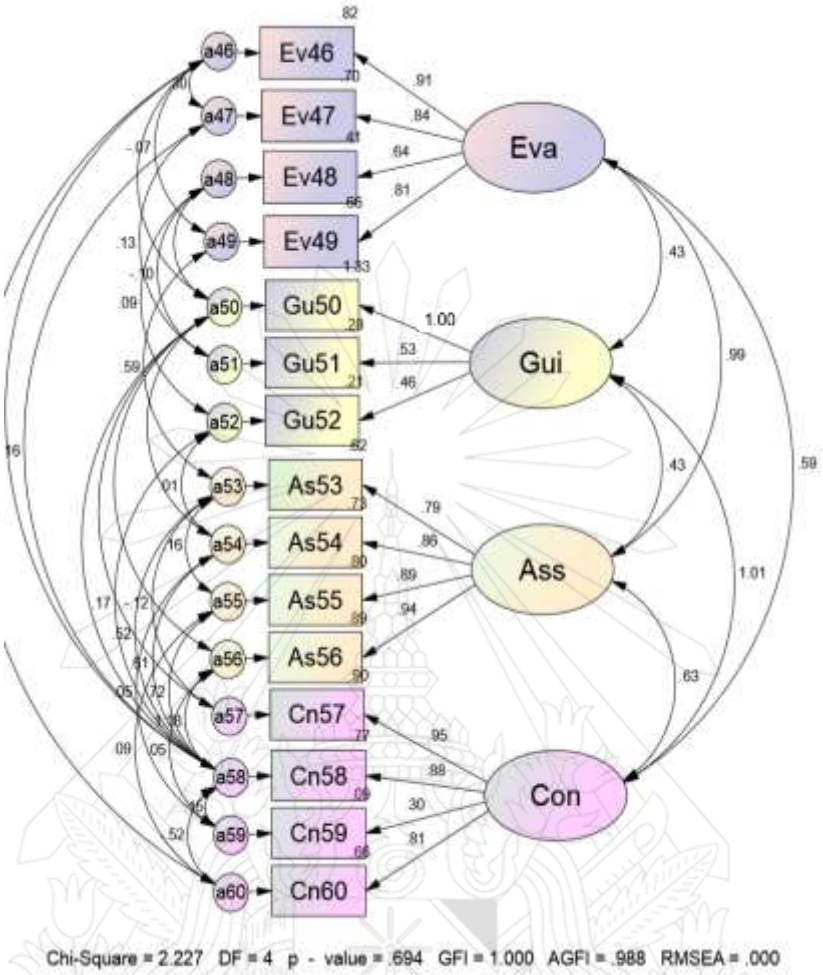
Lea = ((0.66xLe35)+(0.79xLe36)+(0.70xLe37))/3

Boo = ((0.61xBo38)+(0.93xBo39)+(0.92xBo40)+(0.87xBo41))/4

Usi = ((0.57xUs42)+(0.58xUs43)+(0.93xUs44))+(0.67xUs45))/4

4. โมเดลควบคุมคุณภาพผู้เรียน (Qual)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลควบคุมคุณภาพผู้เรียน (Qual) วัดจากองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (Eva) 2) การแนะแนวการศึกษา (Gui) 3) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (Ass) 4) การควบคุม กำกับ และติดตาม (Con) โดยแสดงผลค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบย่อยในโมเดลควบคุมคุณภาพผู้เรียน (Qual) ดังภาพที่ 4.4

ภาพที่ 4.4 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งของโมเดลควบคุมคุณภาพผู้เรียน (Qual)

จากภาพที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลควบคุมคุณภาพผู้เรียน (Qual) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก เมื่อพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 2.227 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 4 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (P-value) เท่ากับ .694 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 1.000 มีค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .988 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ .000 และผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลควบคุมคุณภาพผู้เรียน (Qual) ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์น้ำหนัก ค่าสัมประสิทธิ์ของโมเดลควบคุมคุณภาพผู้เรียน (Qual)

องค์ประกอบย่อย	ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน			สัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2)	สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ(FS)	ความคลาดเคลื่อนของตัวแปร(e)
		λ	SE	t			
Eva	Ev46	0.91	.06	20.56**	0.82	0.38	0.32
	Ev47	0.84	.07	18.24**	0.70	0.51	0.28
	Ev48	0.64	.08	14.92**	0.41	0.41	0.21
	Ev49	0.81	-	-	0.66	0.58	0.19
Gui	Gu50	1.00	.04	6.58**	0.33	0.34	0.21
	Gu51	0.53	.08	13.87**	0.48	0.60	0.16
	Gu52	0.46	-	-	0.31	0.54	0.20
Ass	As53	0.79	.04	20.76**	0.62	0.47	0.19
	As54	0.86	.03	21.77**	0.73	0.57	0.25
	As55	0.89	.04	24.27**	0.80	0.64	0.23
	As56	0.94	-	-	0.89	0.71	0.25
Con	Cn57	0.95	.17	14.03**	0.90	0.42	0.19
	Cn58	0.88	.07	8.66**	0.77	0.54	0.28
	Cn59	0.30	.09	6.38**	0.82	0.66	0.31
	Cn60	0.81	-	-	0.66	0.75	0.33
Chi-Square= 2.227, df = 4, p = .694, GFI = 1.000, AGFI = 0.988, RMSEA = 0.000							

**p-value ≤ .01

จากตารางที่ 4.16 พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรของการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (Eva) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.64-0.91 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรการแนะแนวการศึกษา (Gui) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.46-1.00 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (Ass) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.79-0.94 และน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรการควบคุม กำกับ และติดตาม (Con) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.30-0.95 ซึ่งเป็นค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบที่มากกว่า 0.30 และมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01 ทุกค่า ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมแสดงให้เห็นว่าตัวแปรเหล่านี้เป็นตัวแปรที่สำคัญขององค์ประกอบย่อยทั้ง 4 องค์ประกอบ และจากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (Eva) ซึ่งวัดด้วยตัวแปร Ev46– Ev49 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.64-0.91 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานมากกว่า 0.30 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญในการสนับสนุนองค์ประกอบย่อยของการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (Eva) โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาโดนเน้นการประเมินตามสภาพจริงกับผู้เรียน (Ev46) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารจัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้นจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์ประเมิน (Ev48) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.82, 0.70, 0.41 และ 0.66

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยการแนะแนวการศึกษา (Gui) ซึ่งวัดด้วยตัวแปร Gu50– Gu52 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.46-1.00 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานมากกว่า 0.30 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญในการสนับสนุนองค์ประกอบย่อยการแนะแนวการศึกษา (Gui) โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Gu50) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษาและเครือข่ายการแนะแนว (Gu52) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.33, 0.48 และ 0.31

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (Ass) ซึ่งวัดด้วยตัวแปร As53 – As56 มีน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานระหว่าง 0.79 - 0.94 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานมากกว่า 0.30 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญในการสนับสนุนองค์ประกอบย่อยการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (Ass) โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานแผนงานและประกันคุณภาพ (As56) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษา (As53) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.62, 0.73, 0.80 และ 0.90

4. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยของการควบคุม กำกับ และติดตาม (Con) ซึ่งวัดด้วยตัวแปร Cn57 – Cn60 มีน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานระหว่าง 0.30 - 0.95 มีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .01 โดยตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานมากกว่า 0.30 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญในการสนับสนุนองค์ประกอบย่อยการควบคุม กำกับ และติดตาม (Con) ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการควบคุมและส่งเสริมครูในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ด้วยความสามารถของครูทุกคน (Cn57) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการกำหนดบุคลากรรับผิดชอบในการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบด้วยกัลยานิมิตร (Cn59) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.90, 0.77, 0.82 และ 0.66

ผู้วิจัยได้นำค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์ครั้งนี้ไปใช้ในการสร้างคะแนนองค์ประกอบย่อย เพื่อให้ได้ตัวแปรใหม่นำไปวิเคราะห์เพื่อพัฒนาตัวแปรการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สำหรับโมเดลควบคุมคุณภาพผู้เรียน (Qual) ได้คะแนนองค์ประกอบ (Factor score) ทั้ง 4 องค์ประกอบ ดังสมการต่อไปนี้

Eva = ((0.91xEv46)+(0.84xEv47)+(0.64xEv48))+(0.81xEv49))/4

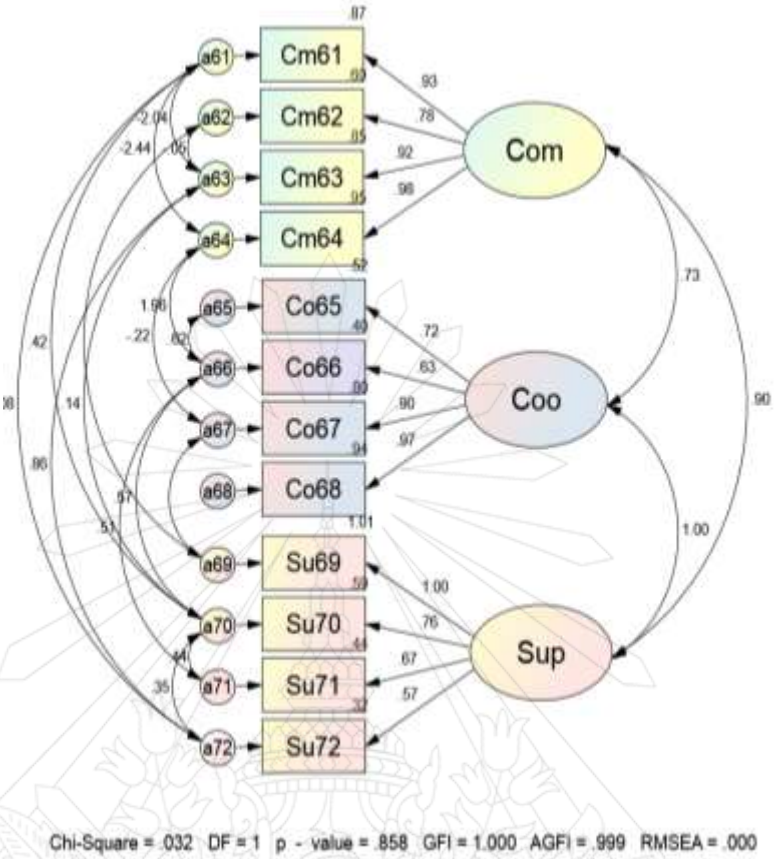
Gui = ((1.00xGu50)+(0.53xGu51)+(0.46xGu52))/3

Ass = ((0.79xAs53)+(0.86xAs54)+(0.89xAs55)+(0.94xAs56))/4

Con = ((0.95xCn457)+(0.83xCn58)+(0.30xCn59))+(0.81xCn60))/4

5. โมเดลการมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ (Part)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ (Part) วัดจากองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ (Com) 2) ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น (Coo) 3) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (Sup) โดยแสดงผลค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบย่อยในโมเดลการมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ (Part) ดังภาพที่ 4.5

ภาพที่ 4.5 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งของโมเดลการมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ (Part)

จากภาพที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ (Part) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก เมื่อพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ .032 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 1 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (P-value) เท่ากับ .858 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 1.000 มีค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .999 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ .000 และผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ (Part) ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนัก ค่าสัมประสิทธิ์โมเดลการมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ (Part)

องค์ประกอบย่อย	ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน			สัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2)	สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ(FS)	ความคลาดเคลื่อนของตัวแปร(e)
		λ	SE	t			
Com	Cm61	0.93	.05	24.98**	0.93	0.28	0.12
	Cm62	0.78	.03	24.30**	0.92	0.41	0.18
	Cm63	0.92	.03	32.99**	0.78	0.51	0.21
	Cm64	0.98	-	-	0.98	0.68	0.29
Coo	Co65	0.72	.03	24.73**	0.72	0.57	0.39
	Co66	0.63	.04	20.12**	0.63	0.77	0.15
	Co67	0.90	.03	35.27**	0.90	0.54	0.13
	Co68	0.97	-	-	0.97	0.61	0.25
Sup	Su69	1.00	.09	17.45**	1.00	0.52	0.19
	Su70	0.76	.05	19.66**	0.76	0.64	0.38
	Su71	0.67	.06	23.38**	0.67	0.76	0.21
	Su72	0.57	-	-	0.57	0.55	0.13
Chi-Square= .032, df = 1, p = .858, GFI = 1.000, AGFI = 0.999, RMSEA = 0.000							

**p-value ≤ .01

จากตารางที่ 4.17 พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ (Com) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.78-0.98 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น (Coo) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.63-0.97 และน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (Sup) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.57-1.00 ซึ่งเป็นค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบที่มากกว่า 0.30 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมแสดงให้เห็นว่าตัวแปรเหล่านี้เป็นตัวแปรที่สำคัญขององค์ประกอบย่อยทั้ง 3 องค์ประกอบ และจากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ (Com) ซึ่งวัดด้วยตัวแปร Cm61– Cm64 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.78-0.98 มีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานมากกว่า 0.30 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญในการสนับสนุนองค์ประกอบย่อยการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ (Com) โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนกับโรงเรียน (Cm64) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการสนับสนุนทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้มีการพัฒนาขึ้น (Cm62) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.93, 0.92, 0.78 และ 0.98

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น (Coo) ซึ่งวัดด้วยตัวแปร Co65– Co68 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.63-0.97 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานมากกว่า 0.30 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญในการสนับสนุนองค์ประกอบย่อยการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น (Coo) โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น (Co68) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการระดมทรัพยากรในการวางแผนกำหนดนโยบายและการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถาบันอื่น (Co66) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.72, 0.63, 0.90 และ 0.97

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (Sup) ซึ่งวัดด้วยตัวแปร Su69 – Su72 มีน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานระหว่าง 0.57 - 1.00 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตาม มาตรฐานมากกว่า 0.30 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญในการสนับสนุนองค์ประกอบย่อยการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (Sup) โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการศึกษาข้อมูลและความต้องการในการสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา (Su69) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการสรุป ติดตาม ประเมินและรายงานผลการส่งเสริมสนับสนุนและให้บริการด้านวิชาการเพื่อนำมาพัฒนาในงานด้านวิชาการ (Su72 และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 1.00, 0.76, 0.67 และ 0.57

ผู้วิจัยได้นำค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์ครั้งนี้ไปใช้ในการสร้างคะแนนองค์ประกอบย่อย เพื่อให้ได้ตัวแปรใหม่นำไปวิเคราะห์เพื่อพัฒนาตัวแปรการบริหารงานวิชาการของ

โรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สำหรับโมเดลการมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ (Part) ได้คะแนนองค์ประกอบ (Factor score) ทั้ง 3องค์ประกอบ ดังสมการต่อไปนี้

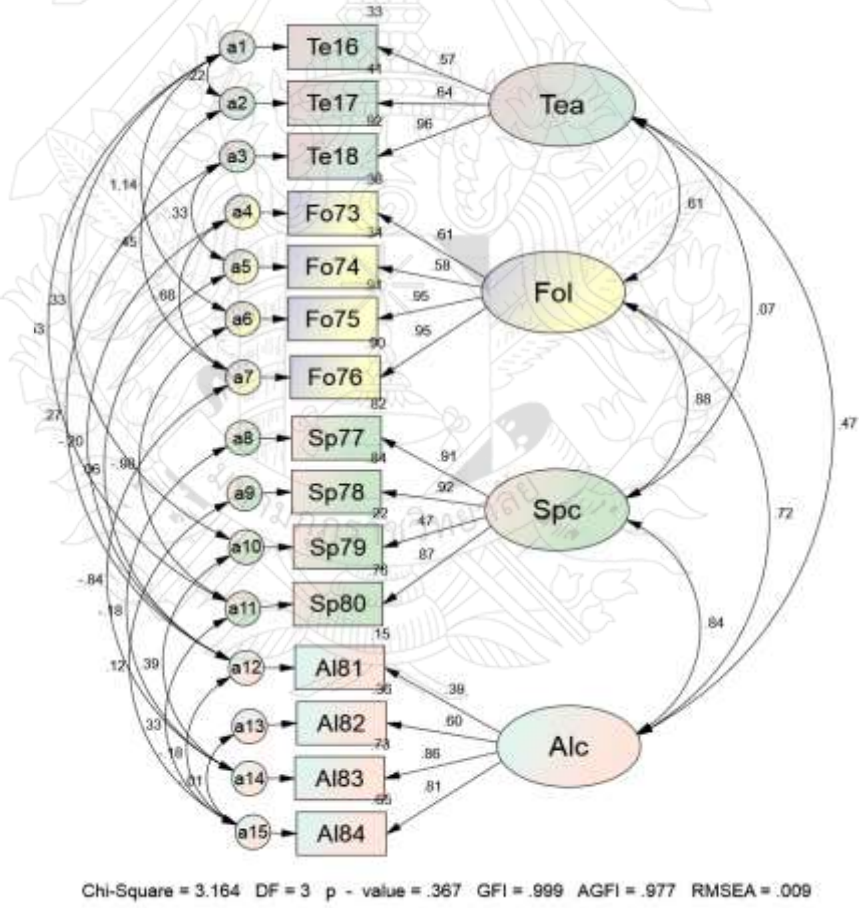
Com = ((0.93xCm61)+(0.78xCm62)+(0.92xCm92))+(0.98xCm98))/4

Coo = ((0.72xCo65)+(0.63xCo66)+(0.90xCo67)+(0.97xCo68))/4

Sup = ((1.00xSu69)+(0.76xSu70)+(0.67xSu71))+(0.57xSu72))/4

6. โมเดลการวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน (Stra)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน (Stra) วัดจากองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (Tea) 2) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Fol) 3) การระบุเป้าหมาย (Spc) 4) การจัดสรรบุคคล (Alc) โดยแสดงผลค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบย่อยในโมเดลการวางกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (Stra) ดังภาพที่ 4.6

ภาพที่ 4.6 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งของโมเดลการวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน (Stra)

จากภาพที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน (Stra) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก เมื่อพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 3.164 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 3 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (P-value) เท่ากับ .367 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ .999 มีค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .977 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ .009 และผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน (Stra) ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนัก ค่าสัมประสิทธิ์ของโมเดลการวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน (Stra)

องค์ประกอบย่อย	ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน			สัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2)	สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ(FS)	ความคลาดเคลื่อนของตัวแปร(e)
		λ	SE	t			
Tea	Te16	0.57	.16	5.00**	0.67	0.25	0.22
	Te17	0.64	.11	6.81**	0.74	0.45	0.18
	Te18	0.96	-	-	0.86	0.28	0.29
Fol	Fo73	0.51	.04	10.05**	0.61	0.44	0.21
	Fo74	0.58	.04	6.75**	0.68	0.34	0.19
	Fo75	0.95	.07	17.76**	0.75	0.41	0.23
	Fo76	0.95	-	-	0.89	0.32	0.21
Sup	Su77	0.91	.03	32.19**	0.61	0.21	0.19
	Su78	0.92	.03	33.00**	0.72	0.37	0.21
	Su79	0.47	.04	12.53**	0.57	0.44	0.20
	Su80	0.87	-	-	0.79	0.51	0.22
Alc	Al81	0.39	.06	7.99**	0.90	0.32	0.31
	Al82	0.60	.04	14.37**	0.77	0.44	0.28
	Al83	0.86	.06	18.87**	0.82	0.36	0.21
	Al84	0.81	-	-	0.74	0.45	0.30
Chi-Square= 3.164, df = 3, p = .367, GFI = .999, AGFI = 0.977, RMSEA = 0.009							

**p-value ≤ .01

จากตารางที่ 4.18 พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (Tea) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.57-0.96 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรการปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Fol) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.58-0.95 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรการระบุเป้าหมาย (Spc) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.47-0.92 และน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรการจัดสรรบุคคล (Alc) มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.39-0.86 ซึ่งเป็นค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบที่มากกว่า 0.30 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมแสดงให้เห็นว่าตัวแปรเหล่านี้เป็นตัวแปรที่สำคัญขององค์ประกอบย่อยทั้ง 4 องค์ประกอบ และจากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (Tea) ซึ่งวัดด้วยตัวแปร Te16– Te18 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.57-0.96 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานมากกว่า 0.30 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญในการสนับสนุนองค์ประกอบย่อยการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (Tea) โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานผลในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบ (Te18) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (Te16) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.67, 0.74 และ 0.86

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยการปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Fol) ซึ่งวัดด้วยตัวแปร Fo73– Fo76 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.58-0.95 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานมากกว่า 0.30 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญในการสนับสนุนองค์ประกอบย่อยการปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Fol) โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการจัดสรรงบประมาณและสนับสนุนอุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ (Fo76) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารจัดลำดับความสำคัญและแนวทางการดำเนินงานตามกลยุทธ์ (Fo74) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.61, 0.68, 0.75 และ 0.89

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยการระบุเป้าหมาย (Spc) ซึ่งวัดด้วยตัวแปร Sp77 – Sp80 มีน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานระหว่าง 0.47 - 0.92 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตาม มาตรฐานมากกว่า 0.30 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญในการสนับสนุนองค์ประกอบย่อยการระบุเป้าหมาย (Spc) โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการทบทวน ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือคงความต่อเนื่องในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ (Sp78) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารได้ดำเนินงานตาม

กรอบระยะเวลาในการดำเนินงานตามเป้าหมายของแผนกลยุทธ์ (Sp79) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.61, 0.72, 0.51 และ 0.79

4. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยของการจัดสรรบุคคล (Alc) ซึ่งวัดด้วยตัวแปร Al81 – Al84 มีน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานระหว่าง 0.39 - 0.86 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามมาตรฐานมากกว่า 0.30 แสดงว่าตัวแปรทุก ตัวมีความสำคัญในการสนับสนุนองค์ประกอบย่อยการจัดสรรบุคคล (Alc) ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการจัดทรัพยากรต่าง ๆ ต่อบุคลากรครูในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด (Al83) และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมและเปิดโอกาสของครูทุกคนในการแสดงความสามารถในการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ให้บรรลุเป้าหมาย (Al81) และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.90, 0.77, 0.82 และ 0.74

ผู้วิจัยได้นำค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์ครั้งนี้ไปใช้ในการสร้างคะแนนองค์ประกอบย่อย เพื่อให้ได้ตัวแปรใหม่นำไปวิเคราะห์เพื่อพัฒนาตัวแปรการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สำหรับโมเดลการวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน (Stra) ได้คะแนนองค์ประกอบ (Factor score) ทั้ง 4 องค์ประกอบ ดังสมการต่อไปนี้

Tea = ((0.57xTe16)+(0.64xTe17)+(0.96xTe18))/3

Fol = ((0.61xFo73)+(0.58xFo74)+(0.95xFo75))+(0.95xFo76))/4

Spc = ((0.91xSp77)+(0.92xSp78)+(0.47xSp78)+(0.87xSp80))/4

Alc = ((0.39xAl481)+(0.60xAl82)+(0.86xAl83))+(0.81xAl84))/4

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งของโมเดลทั้ง 6 โมเดล พบว่า ทุกโมเดลมีสมมติฐานการวิจัยสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก นอกจากนี้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรมีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่า แสดงว่าตัวแปรทั้งหมดนี้เป็นตัวแปรที่สำคัญขององค์ประกอบบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา กับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองจากตัวแปรใหม่ 23 ตัวแปร ซึ่งได้จากองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การดำเนินงาน (Oper) 2) กระบวนการบริหารวิชาการ (Proc) 3) การ

ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน (PROM) 4) ควบคุมคุณภาพผู้เรียน (Qual) 5) การมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ (Part) และ 6) การวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน (Stra) โดยนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองเพียงครั้งเดียว เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ รวมถึงการวิเคราะห์ค่าสถิติของ Bartlett (Bartlett's Test of Sphericity) และค่าดัชนีไกเซอร์-ไมเยอร์-ออลคิล (Kaiser-Mayer-Olkin Measurers of Sampling Adequacy : MSA) เพื่อพิจารณาว่าองค์ประกอบมีความเหมาะสมหรือไม่ โดยพิจารณาค่า Bartlett's test of Sphericity (KMO) โดยมีค่ามากกว่า .80 แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันดีมาก สามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ ดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.19 ค่าสถิติ Baertlett และค่าดัชนีไกเซอร์-ไมเยอร์-ออลคิล (Kaiser-Mayer-Olkin Measurers of Sampling Adequacy) ของโมเดลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

โมเดล	Baertlett test of Sphericity	P-value	Kaiser-Mayer-Olkin Measurers of Sampling Adequacy (MSA)
การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาฯ	11580.137	.000	.933

จากตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์ พบว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่า Baertlett Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 11580.137 ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็นน้อยกว่า .01 ($p < .01$) ส่วนค่า Kaiser-Mayer-Olkin Measurers of Sampling Adequacy : MSA มีค่าเท่ากับ .933 โดยมีค่ามากกว่า .80 แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันดีมาก สามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ ซึ่งเป็นไปตามข้อเสนอของคิมและมัชเลอร์ ได้เสนอไว้ว่าถ้าค่า (KMO) มีค่ามากกว่า .80 แสดงว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบได้ และในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสเกลองค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรใหม่ทั้ง 23 ตัวแปร ดังตารางที่ 21

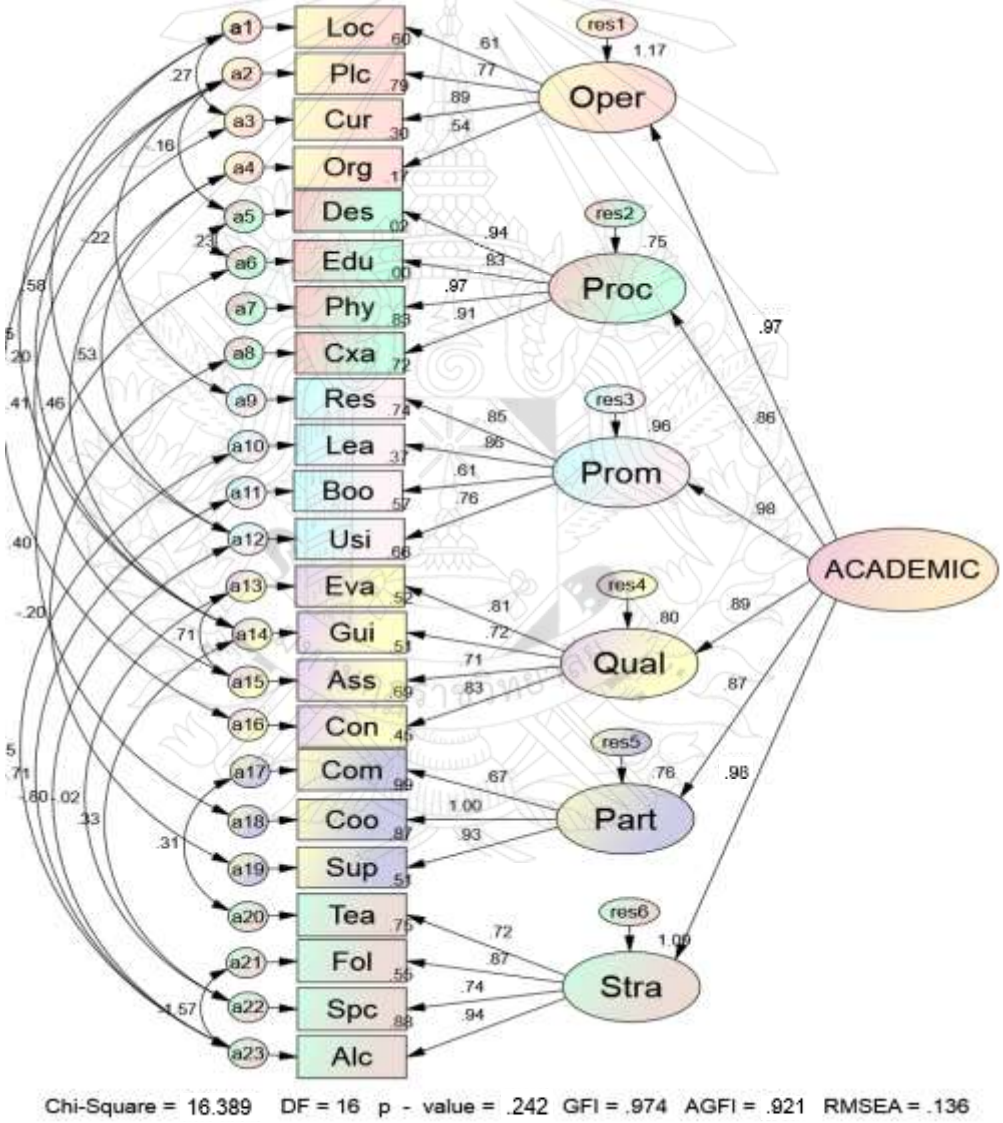
ตารางที่ 4.20 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

ตัวแปร	Loc	Plc	Cur	Org	Des	Edu	Phy	Cxa	Res	Lea	Boo	Usi	Eva	Gui	Ass	Con	Com	Coo	Sup	Tea	Fol	Spc	Alc
Loc	1.000																						
Plc	.792**	1.000																					
Cur	.805**	.812**	1.000																				
Org	.846**	.745**	.672**	1.000																			
Des	.803**	.825**	.938**	.592**	1.000																		
Edu	.773**	.816**	.863**	.931**	.622**	1.000																	
Phy	.720**	.733**	.911**	.919**	.911**	.926**	1.000																
Cxa	.768**	.673**	.841**	.813**	.808**	.843**	.792**	1.000															
Res	.925**	.720**	.821**	.932**	.857**	.906**	.792**	.931**	1.000														
Lea	.763**	.688**	.931**	.719**	.768**	.957**	.681**	.658**	.726**	1.000													
Boo	.785**	.925**	.704**	.921**	.831**	.881**	.842**	.776**	.945**	.868**	1.000												
Usi	.814**	.763**	.914**	.935**	.895**	.931**	.908**	.856**	.952**	.568**	.668**	1.000											
Eva	.739**	.795**	.805**	.800**	.797**	.829**	.751**	.932**	.823**	.808**	.843**	.797**	1.000										
Gui	.800**	.814**	.818**	.929**	.874**	.932**	.908**	.819**	.940**	.857**	.906**	.885**	.523**	1.000									
Ass	.834**	.729**	.932**	.946**	.885**	.940**	.886**	.828**	.950**	.768**	.717**	.681**	.781**	.681**	1.000								
Con	.925**	.704**	.719**	.768**	.717**	.681**	.658**	.726**	.925**	.831**	.881**	.842**	.808**	.843**	.797**	1.000							
Com	.763**	.914**	.921**	.831**	.881**	.842**	.776**	.945**	.763**	.895**	.931**	.908**	.857**	.906**	.895**	.768**	1.000						
Coo	.785**	.815**	.935**	.895**	.931**	.918**	.856**	.952**	.785**	.797**	.829**	.751**	.768**	.717**	.681**	.752**	.946**	1.000					
Sup	.814**	.718**	.800**	.797**	.829**	.751**	.932**	.823**	.814**	.874**	.932**	.928**	.831**	.881**	.842**	.794**	.813**	.612**	1.000				
Tea	.729**	.902**	.820**	.874**	.932**	.922**	.819**	.940**	.799**	.885**	.940**	.886**	.895**	.931**	.908**	.720**	.894**	.712**	.946**	1.000			
Fol	.810**	.929**	.946**	.885**	.940**	.886**	.828**	.950**	.800**	.883**	.841**	.833**	.797**	.829**	.751**	.725**	.925**	.794**	.813**	.682**	1.000		
Spc	.812**	.810**	.803**	.883**	.841**	.833**	.907**	.801**	.814**	.808**	.843**	.797**	.874**	.932**	.908**	.735**	.755**	.720**	.894**	.662**	.812**	1.000	
Alc	.725**	.704**	.719**	.768**	.717**	.681**	.658**	.726**	.925**	.857**	.906**	.895**	.885**	.940**	.886**	.712**	.746**	.725**	.925**	.634**	.732**	.781**	1.000

หมายเหตุ ** p -value ≤ 0.01, Bartlett's test of Sphericity = 11675.337, p = .000, KMO = .941

จากตารางที่ 4.20 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา พบว่า ทั้ง 23 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$) โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุด คือ การจัดแหล่งเรียนรู้ (Lea) และกระบวนการจัดการเรียนการสอน (Des) คือ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .957 ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ การแนะแนว (Gui) และการนิเทศการศึกษา (Eva) คือ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .523

และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อพัฒนาตัวแปรการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ดังภาพที่ 4.7

ภาพที่ 4.7 โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของตัวแปรการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนฯ

จากภาพที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก เมื่อพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 16.398 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 16 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (P-value) เท่ากับ .242 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ .974 มีค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเหมาะสมที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .921 และค่าความ คลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ .136

ตารางที่ 4.21 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักและค่าสัมประสิทธิ์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของตัวแปรการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

องค์ประกอบ	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ			สัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2)	สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ (FS)	ความคลาดเคลื่อนของตัวแปร (e)
	λ	SE	t			
องค์ประกอบหลัก การดำเนินงาน (Oper) (λ = .97)						
Loc	0.61	.06	16.81**	0.76	0.11	0.25
Plc	0.77	.07	23.94**	0.97	0.15	0.16
Cur	0.89	.05	28.89**	0.88	0.13	0.9
Org	0.54	-	-	0.79	0.32	0.21
องค์ประกอบหลัก กระบวนการบริหารวิชาการ (Proc) (λ = .86)						
Des	0.94	.05	25.84**	0.75	0.58	0.06
Edu	0.83	.05	28.09**	0.83	0.49	0.08
Phy	0.97	.07	29.87**	0.65	0.35	0.09
Cxa	0.91	-	-	0.76	0.68	0.19
องค์ประกอบหลัก การส่งเสริมการเรียนรู้ (Prom) (λ = .98)						
Res	0.85	.19	26.37**	0.56	0.21	0.07
Lea	0.86	.20	25.45**	0.55	0.30	0.09
Boo	0.61	.29	26.57**	0.67	0.48	0.12
Usi	0.76	-	-	0.74	0.13	0.15

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

องค์ประกอบ	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ			สัมประสิทธิ์พยากรณ์	สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ (FS)	ความคลาดเคลื่อนของตัวแปร (e)
	λ	SE	t	(R^2)		
องค์ประกอบหลัก การควบคุมคุณภาพผู้เรียน (Qual) (λ = .89)						
Eva	0.81	.16	18.90**	0.36	0.07	0.15
Gui	0.72	.19	23.34**	0.50	0.12	0.17
Ass	071	.23	30.86**	0.68	0.15	0.11
Con	0.83	-	-	0.78	0.22	0.21
องค์ประกอบหลัก การมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ (Part) (λ = .87)						
Com	0.67	.05	26.38**	0.36	0.19	0.07
Coo	1.00	.09	28.98**	0.58	0.24	0.09
Sup	0.93	-	-	0.40	0.32	0.17
องค์ประกอบหลัก การวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน (Stra) (λ = .98)						
Tea	0.72	.25	24.88**	0.70	.15	0.12
Fol	0.87	.29	21.39**	0.61	.25	0.16
Spc	0.74	.21	26.45**	0.88	.19	0.09
Alc	0.94	-	-	0.70	.23	0.13
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง การบริหารงานวิชาการ (ACADEMIC)						
Oper	0.97	-	-	0.91	-	-
Proc	0.86	.04	22.41**	0.73	-	-
Prom	0.98	.05	14.17**	0.86	-	-
Quat	0.89	.06	25.38**	0.90	-	-
Part	0.87	.11	28.13**	0.85	-	-
Stra	0.98	.08	21.22**	0.75	-	-
Chi-Square= 16.389, df = 16, p = 0.242, GFI = .974, AGFI = 0.921, RMSEA = 0.136						

จากตารางที่ 4.21 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของโมเดลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบหลักของตัวแปรทั้ง 6 องค์ประกอบหลัก มีค่าเป็นบวก มีค่าระหว่าง 0.88 – 1.00 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุก

ค่า เรียงลำดับจากค่าน้ำหนัก องค์ประกอบมากไปหาน้อย คือ การส่งเสริมการเรียนรู้ (Prom) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.98 การวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน (Stra) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.98 การดำเนินงาน (Oper) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.97 การควบคุมคุณภาพผู้เรียน (Qual) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.89 การมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ (Part) มีค่าน้ำหนัก องค์ประกอบเท่ากับ 0.87 และกระบวนการบริหารวิชาการ (Proc) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.86

เนื่องจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองจะไม่รายงานค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ ผู้วิจัยจึงได้นำค่าน้ำหนักองค์ประกอบสำหรับตัวแปรโมเดลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา จำนวน 6 องค์ประกอบ มาสร้างสเกลองค์ประกอบตัวลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน แทนค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบซึ่งทั้งสองค่านี้ให้ความหมายในทำนองเดียวกัน ดังสมการ

ACADEMIC = ((0.97x Oper)+(0.86xProc)+(0.98xProm)+(0.89xQual))
+(0.87xPart))+(0.98xStra))/6

ตารางที่ 4.22 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกันขององค์ประกอบ 6 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา (ACADEMIC)

องค์ประกอบ	Oper	Proc	Prom	Qual	Part	Stra	ACADEMIC
Oper	1.000						
Proc	0.918**	1.000					
Prom	0.927**	0.952**	1.000				
Qual	0.939**	0.931**	0.953**	1.000			
Part	0.899**	0.929**	0.938**	0.943**	1.000		
Stra	0.929**	0.906**	0.903**	0.916**	0.909**	1.000	
ACADEMIC	0.976**	0.967**	0.971**	0.975**	0.977**	0.989**	1.000

**p-value ≤ .01

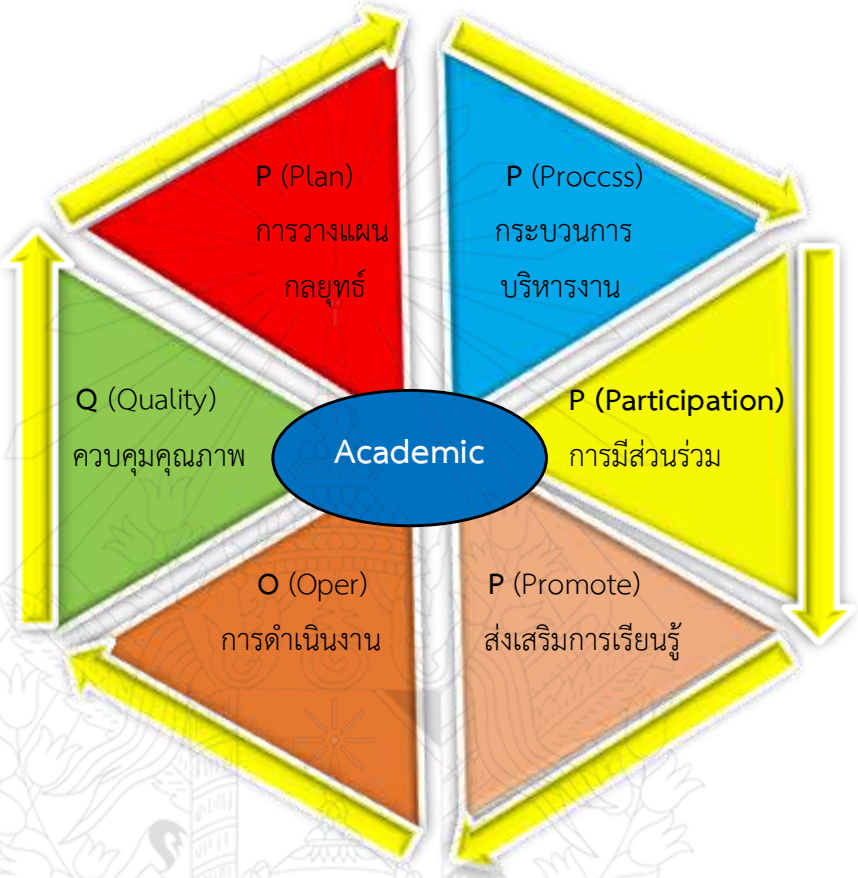
จากตารางที่ 4.22 พบว่า องค์ประกอบหลักแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์กันทุกองค์ประกอบมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.899 - 0.989

สรุปได้ว่า จากการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา จากการวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) พบว่า มีองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ ประกอบไปด้วย 1) การส่งเสริมการเรียนรู้ (Prom) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.98 2) การวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน (Stra) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.98 3) การดำเนินงาน (Oper) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.97 4) การควบคุมคุณภาพผู้เรียน (Qual) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.89 5) การมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ (Part) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.87 และ 6)กระบวนการบริหารวิชาการ (Proc) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.86 และมีค่าสถิติทางไค-สแควร์ = 16.389, dF = 16, P-value = .242, GFI = .974, AGFI = .921 และ RMSER = .136 แสดงได้ว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามเกณฑ์ที่กำหนด

จากข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนนั้น ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้างานวิชาการจะต้องเปิดกว้างทางความคิดของบุคลากร เพื่อให้เท่าทันต่อการเจริญก้าวหน้าของโลกในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะต้องเรียนรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่ทุกรูปแบบเพื่อนำมาใช้ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน และจะต้องมีการเรียนรู้แนวคิด ทฤษฎีสมัยใหม่ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้โดยมีพื้นฐานทางหลักธรรม โดยเฉพาะด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นแกนหลักในการใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ก้าวทันโลกและตอบโจทย์สถานการณ์ในยุคปัจจุบัน ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้างานวิชาการจำเป็นจะต้องมีขั้นตอนการทำงานหรือการวางแผนกลยุทธ์ (planning) เพื่อให้การบริหารงานวิชาการบรรลุผล ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงเป็นกระบวนการในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกำหนดเป้าหมายความต้องการในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเอาไว้ก่อนล่วงหน้า และควรมีการวางแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนโยบายหลัก เพื่อให้สถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีเวลาปรึกษาหารือและร่วมกันวางแผนในการดำเนินกิจกรรมของงานวิชาการในโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โดยมีการสร้างทีมงานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผู้บริหารควรมีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนในชุมชนว่ามีความต้องการพัฒนาด้านใดเพิ่มเติมตามหลักสูตรแกนกลาง รายวิชานั้นต้องสอดคล้องกับบริบทของชุมชน มีการส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ แหล่งสืบค้นข้อมูล แหล่งศึกษาดูงานทั้งภายในและภายนอก มีระบบอินเตอร์เน็ตไร้สายให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างโรงเรียนชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิชาการให้เข้มแข็ง มีการประสานความร่วมมือด้านงานวิชาการกับองค์กรอื่น ๆ ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างความเข้าใจและข้อตกลงในการพัฒนางานวิชาการกับองค์กรอื่น ๆ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียน ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้างานวิชาการจึงจำเป็น

จะต้องมีการวางแผนกระบวนการบริหารงานวิชาการ และพัฒนาองค์การโดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิของงานวิชาการที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้

โมเดลต้นแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กของรัชณี เสือเหลือง (4P1O1Q)

ภาพที่ 4.8 โมเดลต้นแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กของรัชณี (4P1O1Q)

ตอนที่ 3 ผลการประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

ในขั้นตอนนี้ เป็นการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ที่ได้มาเพื่อตรวจสอบประเมินและรับรองโดยอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้วิจัยนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ไปให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 รูป/คน ประกอบด้วย นักวิชาการทางการศึกษาระดับปริญญาเอก ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา

เพื่อตรวจสอบการประเมินและรับรองโดยใช้แบบประเมินแบบมีโครงสร้างใน 17 หัวข้อย่อย ใน 4 ด้าน คือ ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ และข้อเสนอแนะของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ผลการประเมินและรับรองจากผู้เชี่ยวชาญดังตารางที่ 4.23-4.26

ตารางที่ 4.23 แสดงผลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านความถูกต้อง (Accuracy)

พิจารณาในรายการ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
1. เป็นรูปแบบที่มีสาระ/ประเด็นครอบคลุมครบถ้วนถูกต้อง	4.60	0.71	มาก
2. เป็นรูปแบบที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจน	4.67	0.73	มากที่สุด
3. เป็นรูปแบบที่มีขั้นตอนการใช้ชัดเจน	4.63	0.66	มากที่สุด
4. เป็นรูปแบบมีที่มาจากแหล่งข้อมูลในการได้มาซึ่งข้อมูลอย่างชัดเจน	4.69	0.65	มากที่สุด
5. เป็นรูปแบบที่มีการรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือและแหล่งข้อมูล	4.65	0.67	มาก
6. เป็นรูปแบบที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่สมบูรณ์และชัดเจน	4.62	0.69	มากที่สุด
รวมเฉลี่ยด้านความถูกต้อง (Accuracy)	**4.64**	**0.69**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.23 ผลประเมินและรับรองจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 17 คน ในด้านความถูกต้อง (Accuracy) ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นพิจารณาในประเด็นด้านความถูกต้อง พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมมากที่สุด เท่ากับ ($\overline{X}$ = 4.64, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ เป็นรูปแบบมีที่มาจากแหล่งข้อมูลในการได้มาซึ่งข้อมูลอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.69, S.D. = 0.65) รองลงมาคือ เป็นรูปแบบที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.67, S.D. = 0.73) และเป็นรูปแบบที่มีสาระ/ประเด็นครอบคลุมครบถ้วนถูกต้อง อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\overline{X}$ = 4.60, S.D. = 0.71) แสดงได้ว่า เป็นรูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้นและได้รับการประเมินและรับรองจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.24 แสดงผลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านความเหมาะสม (Propriety)

พิจารณาในรายการ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
7. เป็นรูปแบบที่คำนึงถึงกฎหมาย	4.58	0.66	มากที่สุด
8. เป็นรูปแบบที่คำนึงถึงการรักษาสิทธิของผู้เกี่ยวข้อง	4.57	0.62	มากที่สุด
9. เป็นรูปแบบที่ให้ความเป็นธรรมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายหรือทุกกลุ่ม	4.62	0.68	มากที่สุด
รวมด้านความเหมาะสม (Propriety)	**4.59**	**0.65**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.24 ผลการประเมินและรับรองจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน ในด้านความเหมาะสม (Propriety) ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นพิจารณาในด้านความเหมาะสม พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ ($\overline{X}$ = 4.59, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ เป็น รูปแบบที่ให้ความเป็นธรรมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายหรือทุกกลุ่ม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.62, S.D. = 0.68) รองลงมาคือ เป็นรูปแบบที่คำนึงถึงกฎหมาย ($\overline{X}$ = 4.58, S.D. = 0.66) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เป็นรูปแบบที่คำนึงถึงการรักษาสิทธิของผู้เกี่ยวข้อง ($\overline{X}$ = 4.57, S.D. = 0.62) แสดงว่า เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้รับการประเมินและรับรองจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.25 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านความเป็นไปได้ (Feasibility)

พิจารณาในรายการ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
10. เป็นรูปแบบที่สามารถนำรูปแบบไปปฏิบัติได้จริง	4.73	0.68	มากที่สุด
11. เป็นรูปแบบที่มีทรัพยากรเพียงพอที่จะปฏิบัติได้	4.70	0.69	มากที่สุด
12. เป็นรูปแบบที่ปลอดจากภาวะเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น	4.66	0.65	มากที่สุด
13. เป็นรูปแบบที่มีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เอื้อให้ปฏิบัติได้	4.64	0.67	มากที่สุด
รวมด้านความเป็นไปได้ (Feasibility)	**4.68**	**0.67**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.25 ผลการประเมินและรับรองจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน ในด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นพิจารณาในด้านความเป็นไปได้ พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ ($\overline{X}$ = 4.68, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ เป็นรูปแบบที่สามารถนำรูปแบบไปปฏิบัติได้จริง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.73, S.D. = 0.68) รองลงมา คือ เป็นรูปแบบที่มีทรัพยากรเพียงพอที่จะปฏิบัติได้ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.70, S.D. = 0.69) และเป็นรูปแบบที่มีกฎระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เอื้อให้ปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\overline{X}$ = 4.64, S.D. = 0.67) แสดงว่า เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้รับการประเมินและรับรองจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.26 แสดงผลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านความเป็นประโยชน์ (Utility)

พิจารณาในรายการ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
14. เป็นรูปแบบที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ	4.61	0.63	มากที่สุด
15. เป็นรูปแบบที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาด้านการบริหาร	4.59	0.66	มากที่สุด
16. เป็นรูปแบบที่ให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ปฏิบัติ	4.60	0.67	มากที่สุด
17. เป็นรูปแบบที่จะเกิดผลดีต่อสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้รับผิดชอบ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และชุมชน	4.65	0.69	มากที่สุด
รวมด้านความเป็นประโยชน์ (Utility)	**4.61**	**0.66**	**มากที่สุด**
ผลการประเมินและรับรองในทุกด้าน			
1. ด้านความถูกต้อง (Accuracy)	4.64	0.69	มากที่สุด
2. ด้านความเหมาะสม (Propriety)	4.59	0.65	มากที่สุด
3. ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility)	4.68	0.67	มากที่สุด
4. ความเป็นประโยชน์ (Utility)	4.61	0.66	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ยการประเมินแลรับรองในทุกด้าน	**4.63**	**0.67**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.26 ผลการประเมินและรับรองจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน ในด้านความเป็นประโยชน์ (Utility) ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นพิจารณาในประเด็นด้านความเป็นประโยชน์ พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ ($\overline{X}$ = 4.61, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ เป็นรูปแบบที่จะเกิดผลดีต่อสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้รับผิดชอบ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและชุมชน อยู่ในระดับมาก

ที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.65, S.D. = 0.69) รองลงมาคือ เป็นรูปแบบที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.61, S.D. = 0.63) และเป็นรูปแบบที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\overline{X}$ = 4.59, S.D. = 0.66) แสดงว่า เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้รับการประเมินและรับรองในด้านความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปได้ว่า การประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน พบว่า ผลการประเมินและรับรองในทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ ($\overline{X}$ = 4.63, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาในประเด็นการประเมินและรับรองในแต่ละด้านโดยเรียงจากด้านมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$ = 4.68, S.D. = 0.67) ด้านความถูกต้องมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$ = 4.64, S.D. = 0.69) ด้านความเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$ = 4.61, S.D. = 0.66) และด้านความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ ($\overline{X}$ = 4.59, S.D. = 0.65) ซึ่งถือได้ว่าเป็นการประเมินและรับรองรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ และเป็นรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ที่ได้พัฒนาขึ้นนั้นมีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์

จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา มีข้อเสนอแนะในแต่ละองค์ประกอบหลัก ดังนี้

1. การดำเนินงานวิชาการ ในด้านนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนโยบายหลักและควรได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องประยุกต์ใช้ความรู้ หลักการ และทฤษฎีในการบริหารงานและนำไปใช้ประโยชน์ต่องานวิชาการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้บริหารควรมีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนในชุมชนว่ามีความต้องการพัฒนาด้านใดเพิ่มเติมตามหลักสูตรแกนกลาง รายวิชานั้นต้องสอดคล้องกับบริบทของชุมชน และสอดคล้องกับแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ โดยบูรณาการสู่การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนจะต้องยึดตามหลักสูตรของสถานศึกษา

2. กระบวนการบริหารงานวิชาการ ในด้านนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูบุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนควรมีการพัฒนาจัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักจุดเด่นจุดด้อย และการพัฒนาปรับปรุงตนเอง และครูควรดำเนินการจัดกิจกรรมแสดงความสามารถของนักเรียนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาความสามารถและสร้างคุณค่าให้ผู้เรียน โดยจัดโอกาสและสรรหาเวทีให้ผู้เรียนได้แสดงผลงานด้านวิชาการ โดยจัดโอกาสและสรรหาเวทีให้ผู้เรียนได้แสดงผลงาน แสดงความสามารถให้ผู้อื่นได้รับรู้ ได้ชื่นชมภาคภูมิใจและสร้างคุณค่าให้กับผู้เรียนอย่าง

สม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบความสามารถของตนเอง และให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนากระบวนการเรียนรู้บูรณาการกับ STEM และกระบวนการ Active Learning

3. การส่งเสริมการเรียนรู้ ในด้านนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ แหล่งสืบค้นข้อมูล แหล่งศึกษาดูงานทั้งภายในและภายนอก มีระบบอินเตอร์เน็ตไร้สายให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ผู้บริหารควรพัฒนาห้องสมุด สื่อ สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์แหล่งอ้างอิง และสิ่งอำนวยความและควรสนับสนุนให้ครูทำวิจัย เพื่อนำมาพัฒนาหรือแก้ปัญหาในการเรียนการสอน เพื่อยกระดับคุณภาพและสนับสนุนพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และสามารถนำไปพัฒนาการเรียนรู้ได้

4. การมีส่วนร่วม ในด้านนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารควรมีการประสานความร่วมมือด้านงานวิชาการกับองค์กรอื่น ๆ ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างความเข้าใจและข้อตกลงในการพัฒนางานวิชาการกับองค์กรอื่น ๆ มีการบันทึกความร่วมมือหรือมีเอกสารหลักฐานอื่นที่แสดงถึงความร่วมมือในการจัดเส้นทางการศึกษาตามศักยภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างโรงเรียนชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิชาการให้เข้มแข็งเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน

5. การควบคุมคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริง ควรมีเครื่องมือในการวัดผล ประเมินผล เพื่อใช้ประเมินบุคลิกภาพและความถนัดผู้เรียน ควรให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดแววบุคคิลภาพ ความถนัดในด้านวิชาการต่าง ๆ เพื่อที่จะได้ทราบถึงศักยภาพและความถนัดพิเศษในแต่ละด้าน รวมถึงจัดให้มีแฟ้มสะสมผลงานและผลการประเมินบุคลิกภาพความถนัดของผู้เรียน นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ระบบวงจรการพัฒนาคุณภาพของเดมมิ่ง (PCDA) ในการดำเนินงานจัดโครงสร้างและกิจกรรมของงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามแผนพัฒนาสถานศึกษา และควรจัดให้มีการนิเทศครูจากศึกษานิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่การสะดวกหรือครูที่มีความรู้เชี่ยวชาญในกลุ่มสาระนั้น ๆ อย่างน้อยปีละครั้ง

6. การวางแผนกลยุทธ์ ในด้านนี้ผู้บริหารจะต้องมีกระบวนการบริหารงานในการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายระยะยาวในการบริหารงานวิชาการ เป็นการกำหนดแผนที่ให้ความสำคัญกับการมองไปสู่อนาคตภายใต้การพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการใช้ทรัพยากรและการพิจารณาถึงทางเลือกต่าง ๆ อย่างรอบคอบและชัดเจนว่าจะสามารถนำไปสู่ภารกิจและเป้าหมายที่วางไว้ รวมทั้งมีการระดมสมองเพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งปัจจุบันและปัญหาภายในต่อการบริหารงานวิชาการ มีการวางแผนการดำเนินการตามแผนที่กำหนด มีการติดตามและตรวจสอบ ปรับปรุงและพัฒนา โดยเน้นการทำงานเป็นระบบหรือเป็นทีม ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ มีการควบคุมให้กิจกรรมของงานวิชาการทุกอย่างดำเนินการตามแผนเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตลอดทั้งจัดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานระยะ และควรนำปัญหาที่พบในการเก็บข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไข

4.4 สรุปผลการวิเคราะห์

จากการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิชาการ งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ และสัมภาษณ์นักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา พบว่า องค์ประกอบย่อยของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ได้จำนวน 23 องค์ประกอบ ประกอบไปด้วย 1) การพัฒนากรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 4) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 10) การนิเทศการศึกษา 11) การแนะแนวการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 18) การระบุเป้าหมาย 19) การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ 20) การจัดสรรบุคคล 21) ควบคุม กำกับ ติดตาม และนิเทศ 22) ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผล และ 23) หลักพละ 5

จากการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) พบว่า มีองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ ประกอบไปด้วย 1) การส่งเสริมการเรียนรู้ 2) การวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน 3) การดำเนินงาน 4) การควบคุมคุณภาพผู้เรียน 5) การมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ และ 6) กระบวนการบริหารวิชาการ มีค่าสถิติทางไค-สแควร์ = 16.389, df = 16, P-value = .242, GFI = .974, AGFI = .921 และ RMSER = .136 แสดงได้ว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตามเกณฑ์ที่กำหนด

และจากการประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา พบว่ามีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และนำไปใช้ประโยชน์ได้ สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา” โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และ 3) เพื่อประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Mixed Methods Research)

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็นสามระยะ ประกอบไปด้วย ระยะแรกเป็นการศึกษาหาองค์ประกอบของรูปแบบด้วยการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ระยะที่สองเป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อตรวจสอบสมมติฐานว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ และระยะที่สามเป็นการประเมินและรับรองรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินและรับรองรูปแบบตามแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างในการประเมินและรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีรายละเอียดดังนี้

1. การวิจัยระยะแรกเป็นการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วสรุปเป็นกรอบแนวคิดเชิงสมมติฐาน สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิมาสังเคราะห์สรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในระยะนี้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

2. การวิจัยระยะที่สองเป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) จำนวน 374 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้างานวิชาการ ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 748 คน จากการส่งแบบสอบถามความคิดเห็นได้รับกลับคืนมา จำนวน 748 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบไปด้วย ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน และประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการหาค่าร้อยละ ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียนว่ามีปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน เป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) ตอนที่ 3 การประเมินและรับรอง

รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 รูป/คน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายในการคัดเลือกตัวแปรในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน วิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรและวิเคราะห์ข้อมูลในการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวิจัยข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ คือ ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Statistics) มีค่าต่ำหรือไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีความน่าจะเป็นหรือค่า P-value สูงกว่า 0.05 ค่าดัชนีความกลมกลืนหรือค่า GFI (Goodness-of-Fit Index) มีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00 ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแล้ว (Adjusted Goodness-of-Fit Index : AGFI) มีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00 และค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Square Error of Approximation : RMSEA) มีค่าต่ำกว่า 0.05 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเพื่อให้ทราบลักษณะสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและการแจกแจงของตัวแปร โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง และผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน มีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมีจำนวน 748 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากที่สุด จำนวน 442 คน (ร้อยละ 59.09) เมื่อจำแนกตามอายุ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุด จำนวน 365 คน มากที่สุด จำนวน 365 คน (ร้อยละ 48.80) จำแนกตามวุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 475 คน (ร้อยละ 63.50) จำแนกตามดำรงตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนและหัวหน้างานวิชาการมีจำนวน 374 คน เท่ากัน (ร้อยละ 50.00) และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์

การทำงานในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.53

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และจากการหมุนแกนเพื่อวิเคราะห์จัดตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันเข้ากลุ่มองค์ประกอบเดียวกันแล้วตั้งชื่อองค์ประกอบหลักตามตัวแปรได้ 6 องค์ประกอบหลัก มีตัวแปรทั้งหมด 82 ตัวแปร และได้ตัดตัวแปรที่มีน้ำหนักไม่เป็นไปตามเกณฑ์ของค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) โดยเลือกค่าน้ำหนักตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปออกไป โดยตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมรวมได้ร้อยละ 79.007 เมื่อพิจารณาตัวแปรทุกตัวมีค่าเฉลี่ยและค่าสัมประสิทธิ์การกระจายผ่านเกณฑ์ที่กำหนด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 3.00 และมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับหรือต่ำกว่า 20 % ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่จะนำไปใช้วิเคราะห์องค์ประกอบ ผู้วิจัยได้ตั้งชื่อองค์ประกอบหลักและอธิบายผลค่าเฉลี่ยของแต่ละองค์ประกอบหลัก ดังนี้

1) องค์ประกอบหลักด้านการดำเนินงาน มีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การวางแผนงานวิชาการ (2) กรอบหลักสูตรท้องถิ่น (3) หลักสูตรสถานศึกษา และ (4) ระเบียบแนวปฏิบัติของสถานศึกษา จากการวิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปแล้วพิจารณาค่าในภาพรวมขององค์ประกอบหลักด้านการดำเนินงาน พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$ = 4.34, SD = 0.39) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของข้อมูล (C.V.) เท่ากับ 14.10 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรขององค์ประกอบด้านการดำเนินงาน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่า บิหารมีการจัดตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการรับผิดชอบโดยตรงในการวางแผนงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 รองลงมาคือ ผู้บริหารจัดทำโครงสร้างหลักสูตรที่ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 และผู้บริหารมีการจัดทำพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่นให้มีเนื้อหาสระสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ซึ่งตัวแปรทุกตัวมีค่าเฉลี่ยและค่าสัมประสิทธิ์การกระจายผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

2) องค์ประกอบหลักด้านกระบวนการบริหารวิชาการ มีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) กระบวนการเรียนรู้ (2) การนิเทศการศึกษา (3) หลักพละ 5 และ (4) การตรวจสอบและรายงานผล จากการวิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปแล้วพิจารณาค่าในภาพรวมขององค์ประกอบหลักด้านกระบวนการบริหารวิชาการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$ = 4.32, SD = 0.54) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของข้อมูล (C.V.) เท่ากับ 15.01 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรขององค์ประกอบด้านกระบวนการบริหารวิชาการ เรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่า ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานและผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้องและเผยแพร่ ในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

4.48 มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาสาระและจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 3 และผู้บริหารมีการติดตามการนิเทศการเรียนการสอนของครูเป็นระบบและต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 และตัวแปรทุกตัวมีค่าเฉลี่ยและค่าสัมประสิทธิ์การกระจายผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

3) องค์ประกอบหลักด้านส่งเสริมการเรียนรู้ มีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (2) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (3) การคัดเลือกหนังสือและแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ (4) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จากการวิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปแล้วพิจารณาค่าในภาพรวมขององค์ประกอบหลักด้านส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$ = 4.33, SD = 0.44) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของข้อมูล (C.V.) เท่ากับ 14.64 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรขององค์ประกอบด้านส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่า ผู้บริหารนำผลการวิจัยของสถานศึกษามาบริหารจัดการ เพื่อยกระดับคุณภาพงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 และผู้บริหารมีการจัดทำและตรวจพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ ใบงาน แบบฝึกหัด ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 4.15 ซึ่งตัวแปรทุกตัวมีค่าเฉลี่ยและค่าสัมประสิทธิ์การกระจายผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

4) องค์ประกอบหลักด้านควบคุมคุณภาพผู้เรียน มีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน (2) ควบคุม กำกับ และติดตาม (3) การแนะแนวทางการศึกษา และ (4) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา จากการวิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปแล้วพิจารณาค่าในภาพรวมขององค์ประกอบหลักด้านการควบคุมคุณภาพผู้เรียน พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$ = 4.34, SD = 0.46) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของข้อมูล (C.V.) เท่ากับ 14.81 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรขององค์ประกอบด้านการควบคุมคุณภาพผู้เรียน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่า ผู้บริหารมีการกำหนดบุคลากรรับผิดชอบในการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบด้วยกัลยานิมิตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการควบคุมและส่งเสริมครูในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ด้วยความสามารถของครูทุกคน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และผู้บริหารมีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ซึ่งตัวแปรทุกตัวมีค่าเฉลี่ยและค่าสัมประสิทธิ์การกระจายผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกตัว

5) องค์ประกอบหลักด้านการมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ มีองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ (2) การประสานความร่วมมือในการพัฒนา

วิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และ (3) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นๆ จากการวิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปแล้วพิจารณาค่าในภาพรวมขององค์ประกอบหลักด้านการควบคุมคุณภาพผู้เรียน พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$ = 4.32, SD = 0.63) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของข้อมูล (C.V.) เท่ากับ 17.22 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรขององค์ประกอบด้านการควบคุมคุณภาพผู้เรียน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่า ผู้บริหารมีการสนับสนุนทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้มีการพัฒนาขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการระดมทรัพยากรในการวางแผนกำหนดนโยบายและการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถาบันอื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 และผู้บริหารจัดให้มีการเสริมเสร้างความรู้ ความคิด และทักษะทางวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาชีพและคุณภาพชีวิตประชาชนในชุมชนท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 ซึ่งตัวแปรทุกตัวมีค่าเฉลี่ยและค่าสัมประสิทธิ์การกระจายผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

6) องค์ประกอบหลักด้านการวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน มีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) เป้าหมายของแผนกลยุทธ์ (2) ปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ (3) การจัดการเรียนการสอน และ (4) การจัดสรรบุคลากร จากการวิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปแล้วพิจารณาค่าในภาพรวมขององค์ประกอบหลักด้านการควบคุมคุณภาพผู้เรียน พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$ = 4.42, SD = 0.43) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของข้อมูล (C.V.) เท่ากับ 12.81 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรขององค์ประกอบด้านการควบคุมคุณภาพผู้เรียน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่า ผู้บริหารมีการจัดสรรงบประมาณและสนับสนุนอุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 รองลงมาคือ ผู้บริหารวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหาที่ส่งผลต่องานวิชาการและรับฟังเหตุผลจากผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 และผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ซึ่งตัวแปรทุกตัวมีค่าเฉลี่ยและค่าสัมประสิทธิ์การกระจายผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

5.1.2 ผลการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน แล้วทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดและพิจารณาตัวแปรที่มีความเหมาะสมของตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบ ผลจากการศึกษาดังกล่าว พบว่า ได้องค์ประกอบ 23 องค์ประกอบ และมีตัวแปร 113 ตัวแปร

5.1.3 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2

จากผลการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) พบว่า ได้ 6 องค์ประกอบหลัก ประกอบไปด้วย (1) การส่งเสริมการเรียนรู้ (2) การวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน (3) การดำเนินงาน (4) การควบคุมคุณภาพผู้เรียน (5) การมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ และ (6) กระบวนการบริหารวิชาการ จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของตัวแปรขององค์ประกอบจำนวน 6 องค์ประกอบหลัก มีค่าเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ 0.80 – 1.00 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยเรียงลำดับจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากไปหาน้อย คือ (1) การส่งเสริมการเรียนรู้ (Prom) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.98 (2) การวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.98 (3) การดำเนินงาน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.97 (4) การควบคุมคุณภาพผู้เรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.89 (5) การมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.87 และ (6) กระบวนการบริหารวิชาการ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.86 ตามลำดับมีค่าสถิติทางไค-สแควร์ = 16.389, df = 16, P-value = .242, GFI = .974, AGFI = .921 RMSER = .136 แสดงว่ารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน แสดงได้ว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตามเกณฑ์ที่กำหนด

5.1.4 ผลการประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3

ผลประเมินและรับรองจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 รูป/คน ที่มีความคิดเห็นในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ผลการประเมินและรับรองรูปแบบที่พัฒนาขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และนำไปใช้ประโยชน์ได้ คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัยขององค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) การดำเนินงานวิชาการ (2) กระบวนการบริหารงานวิชาการ (3) ส่งเสริมการเรียนรู้ (4) การควบคุมคุณภาพผู้เรียน (5) การมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ (6) การวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า องค์ประกอบของการบริหารวิชาการเป็นกระบวนการทำงานในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สนับสนุนให้ผู้เรียนได้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายตามหลักสูตรการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะการบริหารงานวิชาการมีจุดประสงค์ที่จะพัฒนายกระดับการเรียนผู้ต่อนักเรียน ให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถที่จะพัฒนาตนเองและดำเนินชีวิตได้ สอดคล้องกับหลักการของสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556 หน้า 39) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาและมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อการบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ จึงนับได้ว่าการบริหารงานวิชาการมีบทบาทสูงสุดต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบริหารสถานศึกษาให้ได้คุณภาพ และไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานทางวิชาการ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามองค์ประกอบหลัก ดังนี้

5.2.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการดำเนินงานวิชาการ ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การวางแผนงานวิชาการ (2) กรอบหลักสูตรท้องถิ่น (3) หลักสูตรสถานศึกษา และ (4) ระเบียบแนวปฏิบัติของสถานศึกษา จากการวิเคราะห์องค์ประกอบการดำเนินงานวิชาการ พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และให้ครูสร้างนวัตกรรมในการจัดเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความเป็นเลิศทางวิชาการ และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการประเมิน สมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรและพัฒนาให้เป็นไปตามเกณฑ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีเน้นให้ผู้เรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียน สนุกกับการเรียนรู้ มีความสุขในการเรียนและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ และผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนงานวิชาการ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนโยบายหลักและควรได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งหลักสูตรสถานศึกษาเป็นตัวกำหนดทิศทางในการจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จ และมีความเหมาะสมกับการศึกษาของนักเรียนในทุกระดับชั้น หลักสูตรและการสอนจึงเป็นเครื่องยืนยันความสำเร็จที่ผู้บริหารจะยึดถือและใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานได้ตรงกับวัตถุประสงค์ และมีความครอบคลุมครบถ้วนทั้งระบบ หลักสูตรจึง

ควรมีความยืดหยุ่นสูงและมีความสัมพันธ์กับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะในสภาพปัจจุบันของกระแสโลกาภิวัตน์และการแข่งขันทางเศรษฐกิจ สอดคล้องกับหลักการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 58) ได้กล่าวถึงหลักการในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ โดยยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริงโดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม สอดคล้องกับแนวคิดของยุกตนันท์ หวานฉ่ำ (2555, หน้า 19) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจงานที่เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรสถานศึกษา ให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และท้องถิ่น โดย การมีส่วนร่วมในการวางแผน ให้คำปรึกษา มีการส่งเสริมสนับสนุน และเสนอแนวทางให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และกระบวนการนิเทศในสถานศึกษา ให้มีเครื่องมือวัด และประเมินผลการเรียนการสอน การส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูบุคลากรทางการศึกษา การส่งเสริมให้ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเจริญพร คำจารย์ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบไปด้วย การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนานวัตกรรมและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ และทุกองค์ประกอบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5.2.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักกระบวนการบริหารวิชาการ ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) กระบวนการเรียนรู้ (2) การนิเทศการศึกษา (3) หลักพละ 5 และ (4) การตรวจสอบและรายงานผล จากการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักกระบวนการบริหารวิชาการ พบว่า ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานและผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้องและเผยแพร่ ในโรงเรียน และให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาสาระและจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และผู้บริหารมีการติดตามการนิเทศการเรียนการสอนของครูเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการใช้เหตุผลในการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ ซึ่งกระบวนการการ

ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา เป็นการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้และพัฒนารูปแบบในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานและมีประสิทธิผลในการยกระดับคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับสอดคล้องกับงานวิจัยของโรสสิมาเรีย โกเมท มาเชียล (Rosemarie Gomez Maciel, 2022) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา” ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของโรงเรียนและความสำเร็จของนักเรียน พฤติกรรมผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร การสนับสนุนการเรียนการสอน การนิเทศ และการทุ่มเทในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ และพฤติกรรมผู้บริหารมีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนวัดด้วยความสำเร็จของนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริรัตน์ อินทรกำแหง (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัยองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีการส่งเสริมในการจัดกิจกรรมร่วมกันให้กำลังใจกัน ส่งผลให้ครูเกิดความมั่นใจในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสอนแบบทีม โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนให้ความสนใจ สนุกและมีความสุขกับการเรียนรู้ สะท้อนผลได้จากผลความพึงพอใจใน การจัดการเรียนรู้ของนักเรียน และความสนใจอยากให้มีการจัดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบหน่วยบูรณาการเพิ่มขึ้น การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทางการเรียนรู้คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ส่งผลให้ครูมีเทคนิคการสอนแบบใหม่แก้ปัญหาและพัฒนาการสอนได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของธฤษิดา แก้วภราดัย (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพละ 5 กับอิทธิบาท 4” ผลการวิจัยพบว่า ใช้อิทธิบาท 4 เป็นแกนนำขับเคลื่อน และใช้พละ 5 เป็นพลังงานขับเคลื่อนจากภายใน ซึ่งเป็นกำลังเกื้อหนุนจิตใจ ให้เข้มแข็ง เป็นหลักธรรมประคับประคอง คือ สัมพันธ์กันทั้ง 2 หลักธรรม โดยใช้เป็นเครื่องมือกันและกัน เกื้อกูลกัน สามารถสร้างความมั่นคงให้กับบุคคลในการปฏิบัติธรรม การศึกษาและการปฏิบัติงาน นำไปสู่ผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพได้เป็นอย่างดีและเจริญยิ่งขึ้นตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา

5.2.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักการส่งเสริมการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (2) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (3) การคัดเลือกหนังสือและแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ (4) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จากการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักการส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารมีการนำผลการวิจัยของสถานศึกษามาบริหารจัดการในการยกระดับคุณภาพงานวิชาการ โดยมีการรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน มีการจัดทำและตรวจพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียนเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน โดยมี

การส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ แหล่งสืบค้นข้อมูล แหล่งศึกษาดูงานทั้งภายในและภายนอก มีระบบอินเตอร์เน็ตไร้สายให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และสนับสนุนให้ครูทำวิจัย เพื่อนำมาพัฒนาหรือแก้ปัญหาในการเรียนการสอน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ตามมาตรา 66 ได้ให้หลักการและแนวคิดว่าผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2556, หน้า 130) ได้กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้ของครูอาจารย์ให้บรรลุผล โดยการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่มีความเหมาะสมหลากหลายและเพียงพอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บาร์เน็ท (Barnett, 2022) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการ” พบว่า ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถช่วยยกระดับประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการได้ เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีความล่องตัวในการทำงานร่วมกัน

5.2.4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักควบคุมคุณภาพผู้เรียน ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน (2) ควบคุม กำกับ และติดตาม (3) การแนะแนวทางการศึกษา และ (4) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา จากการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักควบคุมคุณภาพผู้เรียน พบว่า ผู้บริหารมีการกำหนดบุคลากรรับผิดชอบในการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบด้วยกัลยานิมิตร และมีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการควบคุม ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการทำงาน เพื่อให้ภารกิจของโรงเรียนบรรลุประสิทธิผลและประสิทธิภาพ แล้วรายงานผลให้ครูผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยงานต้นสังกัด และสาธารณะชนทราบ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มความสามารถทุกด้าน รู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักสภาพแวดล้อมรอบตัว สามารถแก้ปัญหาหรือตัดสินใจได้ถูกต้อง และยังสามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตได้อย่างมีสุข สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2554, หน้า 1) ได้ให้หลักการของการแนะแนวการศึกษาว่า เป็นงานที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาศักยภาพ และสามารถจัดการชีวิตของตนอย่างชาญฉลาดมีจุดมุ่งหมายสู่โลกกว้างทางการศึกษาและอาชีพ สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหา เลือกและวางแผนการเรียนและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไกรพันธ์ พูลพันธ์ชู (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาต้นแบบพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน”

ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาต้นแบบพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การวางแผนการจัดการศึกษา การบริหารจัดการศึกษา การสร้างงานวิจัย การแนะแนวการศึกษา การนิเทศการศึกษา และผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาต้นแบบพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบนั้นมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความถูกต้อง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5.2.5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักการมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ (2) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และ (3) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่น ๆ จากการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักการมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ พบว่า ผู้บริหารมีการสนับสนุนทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้มีการพัฒนาขึ้น มีการระดมทรัพยากรในการวางแผนกำหนดนโยบายและการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถาบันอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีการเสริมเสร้างความรู้ ความคิด และทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาชีพและคุณภาพชีวิตประชาชนในชุมชนท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาการและวัฒนธรรมเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ตามมาตรา 29 ให้หลักการและแนวคิดว่าให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัค ตรังรัตนจิต (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคกลาง” ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคกลาง มีองค์ประกอบ 17 องค์ประกอบ 115 ตัวแปร และจากการวิเคราะห์องค์ประกอบมี 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) การดำเนินงาน (2) กระบวนการบริหารงานวิชาการ (3) กิจกรรมการเรียนรู้ (4) การมีส่วนร่วมการศึกษา และ (5) ควบคุมคุณภาพการศึกษา ในการประเมินและรับรองรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน

5.2.6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักการวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) เป้าหมายของแผนกลยุทธ์ (2) ปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ (3) การจัดการเรียนการสอน และ (4) การจัดสรรบุคลากร จากการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักการวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน พบว่า ผู้บริหารวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหาที่ส่งผลต่องานวิชาการและรับฟังเหตุผลจากผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และจัดสรรงบประมาณและสนับสนุนอุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อมุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้วยระบบคุณภาพตามมาตรฐานสากลและกำหนดความต้องการในการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้ตรงตามตัวชี้วัด โดยมีการวางแผน กำหนดนโยบาย ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานด้วยระบบคุณภาพตามมาตรฐานสากล โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวความคิดของปรียาพร วงค์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 34) กล่าวว่า การบริหารเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่ต้องกำหนดแบบแผน วิธีและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ในการดำเนินการต่าง ๆ มิใช่เพียงแต่กิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีเพื่อนร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จผู้ช่วยงานแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถ ความถนัดและความต้องการที่ไม่เหมือนกันจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเทคนิควิธีและกระบวนการการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายขององค์การ สอดคล้องกับงานวิจัยของอัลเบิด กรีน (Albert Green, 2018) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การรับรู้ของครู นักเรียน และผู้ปกครอง เกี่ยวกับคุณลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิผลตามธรรมนูญโรงเรียนในรัฐเท็กซัส” ผลการวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัยและมีความเรียบร้อย บรรยากาศดี กำหนดความคาดหวังที่สูง และติดตามตรวจสอบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง ครูและผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนที่มีประสิทธิผลต้องเป็นโรงเรียนที่ครูมีภาวะผู้นำ และกำหนดพันธกิจที่ชัดเจน มีการส่งเสริมโอกาสในการเรียนเรียนรู้มากขึ้น ส่วนนักเรียนไม่มั่นใจถึงโอกาสในการเรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ ผู้ปกครองและนักเรียนเห็นด้วยที่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียน ครูมั่นใจที่ให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนและให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกิสล์เบด ซี มากูลอด (Gilbert C. Magulod, 2018) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยด้านประสิทธิผลของโรงเรียนและผลการดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐและเอกชนที่ได้รับคัดเลือก เพื่อศึกษาผลกระทบที่ส่งผลต่อการวางแผนการจัดการศึกษาของประเทศฟิลิปปินส์” ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพบว่ามีปัจจัยต่าง ๆ

เช่น ความสามารถในการเป็นผู้นำ และการ ทำงานร่วมกันอย่างมืออาชีพ มีอิทธิพลต่อโรงเรียนทั้งรัฐและเอกชน โดยข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้ยังสามารถช่วยรัฐบาล และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนในการวางแผนกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการ ปรับปรุงคุณภาพประสิทธิผลของได้อย่างเหมาะสม

5.2.7 ผลการประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 รูป/คน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นรูปแบบที่มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้กับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการวางแผน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย เป้าประสงค์ในการปฏิบัติ และมีแนวทางในการปฏิบัติงานด้วยความเป็นธรรม ประพฤติเป็นแบบอย่างเป็นที่ยกย่อง ให้เกียรติ เคารพนับถือศรัทธาและไว้วางใจจากครู บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กระตุ้นครูและบุคลากรให้เกิดความตระหนัก มีการคิดแก้ปัญหา ตัดสินใจอย่างมีเหตุและมีผล นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการและเป็นผู้นำทางวิชาการและประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ปรับปรุงสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็งมีแรงบันดาลใจและมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาที่ชัดเจน เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล โดยครูมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น อาจกล่าวได้ว่า คุณภาพการศึกษาคือคุณภาพของผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด สอดคล้องกับข้อค้นพบงานวิจัยในครั้งนี้ คือ รูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา มี 6 องค์ประกอบหลัก คือ (1) การดำเนินงานวิชาการ (2) กระบวนการบริหารงานวิชาการ (3) ส่งเสริมการเรียนรู้ (4) การควบคุมคุณภาพผู้เรียน (5) การมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ (6) การวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยได้นำเอาหลักธรรมพละ 5 เข้ามาบูรณาการในการศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนจะต้องมีศรัทธาและยึดมั่นในหลักธรรมนี้เพราะเป็นหลักธรรมที่ช่วยทำให้การทำงานหรือการเล่าเรียนลุล่วงสำเร็จได้ 5 ประการ คือ (1) สัทธา มีความเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนกำลังทำ (2) วิริยะ มีความเพียร (3) สติ มีความระลึกได้ ไม่ประมาท (4) สมาธิ มีจิตตั้งมั่น และ (5) ปัญญา

มีความรู้ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องที่กระทำ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการศึกษาครั้งนี้ไปพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์ และการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดไว้ต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ได้ข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์ที่เป็นองค์ความรู้ในด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จากข้อเสนอแนะในการแจกแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. ด้านผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีการสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน โดยนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ผลจะตั้งเป้าหมายสูง มีความรับผิดชอบการงานดี มีความอดทนในการเรียนหรือการทำงาน นักเรียนที่มีคุณภาพย่อมเป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ คิดริเริ่ม คิดเร็ว (คิดอย่างคล่องแคล่ว) คิดอย่างยืดหยุ่น และคิดอย่างรอบคอบ นอกจากนี้ผู้บริหารควรมีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกอย่างหลากหลายและพอเพียง สนับสนุนครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทางด้านภูมิปัญญาในท้องถิ่น และจัดทำระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนหรือในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือสถานศึกษาของตนเอง และเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้แก่ผู้ปกครองและผู้สนใจทั่วไปเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน

2. ด้านครูผู้สอน ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา เพราะการจัดการเรียนรู้ของครูมีผลโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียน ในการจัดการเรียนรู้มีการเน้นค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียน โดยครูช่วยแนะนำและช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ส่งเสริมครูผู้สอนให้มีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาและสอดแทรกทักษะที่จำเป็นต่าง ๆ โดยมีการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ พึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ สร้างทักษะการคิด ส่งเสริมทักษะในการสืบค้นหาด้วยกระบวนการ active Learning อย่างกระตือรือร้น เน้นการตั้งคำถามและตอบคำถาม โดยการใช้ทักษะพื้นฐานด้าน ICT (ICT Skills) และต้องไม่ลืมการปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้ที่ใส่ใจและเห็นคุณค่า ในวัฒนธรรมของตนเอง

3. ด้านผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารควรมีคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำและที่สำคัญนั้นต้องเป็นผู้นำของครูและนักเรียนหรือคนอื่นเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน และการที่จะยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีศักยภาพเท่าเทียมกับโรงเรียนที่มีความพร้อมนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่ง มิฉะนั้นแล้วก็อาจจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนได้ แต่เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรทางการบริหารในทุก ๆ ด้าน รูปแบบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จึงอาจแตกต่างกันบ้างที่เกิดจากการปรับประยุกต์ใช้ตามแนวคิดและหลักการบริหารของผู้บริหารที่สามารถออกแบบได้ตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา โดยไม่ทำให้เป้าหมายของงานต้องเปลี่ยนแปลงไป

และจากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ได้ข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์ในองค์ความรู้ของบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในด้านเชิงนโยบายและด้านเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

ด้านเชิงนโยบาย

1. การดำเนินงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้มีเนื้อหาสระสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ

2. กระบวนการบริหารวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการติดตามการนิเทศการเรียนการสอนของครูเป็นระบบและต่อเนื่อง และจัดทำรายงานและผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้องและเผยแพร่ในโรงเรียน

3. การส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรให้ครูจัดการรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ผู้บริหารนำผลการวิจัยของสถานศึกษามาบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพงานวิชาการ

4. การควบคุมคุณภาพผู้เรียนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ มีการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินตามกรอบนโยบายที่วางไว้ โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานการศึกษาระดับชาติ

5. การมีส่วนร่วมในด้านวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมและเสร้างความรู้ ความคิด และทักษะทางวิชาการในการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นให้มีการพัฒนาขึ้น

6. การวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยจัดสรรงบประมาณและสนับสนุนอุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานตามกลยุทธ์

ด้านเชิงปฏิบัติการ

1. การดำเนินงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรจัดให้ครูทำหลักสูตรสถานศึกษา และพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้มีเนื้อหาสระสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน และมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

2. กระบวนการบริหารวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรจัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และให้ทำรายงานและผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้องเผยแพร่ในโรงเรียน

3. การส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรให้ครูมีการจัดรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

4. การควบคุมคุณภาพผู้เรียนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรให้ครูมีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ โดยมีการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินตามกรอบนโยบายที่วางไว้ ให้เชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานการศึกษาระดับชาติ

5. การมีส่วนร่วมในด้านวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรจัดให้ครูมีการส่งเสริมและเสร้างความรู้ ความคิด และทักษะทางวิชาการในการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นให้มีการพัฒนาขึ้น

6. การวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรจัดให้สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน โดยมีการจัดสรรงบประมาณและสนับสนุนอุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานตามกลยุทธ์

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ขึ้น

2. ควรศึกษาวิจัยในเรื่อง สภาพปัญหา และอุปสรรคในรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอื่น เนื่องจากแต่ละโรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน ทำให้การตอบสนองความต้องการในแต่ละพื้นที่แตกต่างกันด้วย

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดอื่น ๆ และควรนำหลักธรรมเข้ามาบูรณาการด้วย

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *ประวัติการปฏิรูปการศึกษาไทย.* กรุงเทพฯ: กรมศาสนา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2557). *คู่มือปฏิบัติงาน โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

กาญจนา วัธนสุนทร. (2550). *การออกแบบวิจัยเพื่อพัฒนาโมเดล ในเอกสารการสอนชุดระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูง*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย.

กิติมา ปรีดีดิลก. (2529). *ทฤษฎีการบริหารองค์การ.* กรุงเทพฯ: ธนะการพิมพ์

กิติมา ปรีดีดิลก. (2532). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น.* กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2551). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัทรุ่งเรืองรัตน์พรินติ้ง จำกัด.

คำนาย อภิปรัชญาสกุล. (2554). *หลักการบริหารและการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โฟกัสมีเดียแอนด์พับลิชชิ่ง.

จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ: วีพริ้นท์.

จรุณี เก้าเอี้ยน. (2557). *เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา : กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ.* พิมพ์ครั้งที่ 2. สงขลา : ชานเมืองการพิมพ์.

จันทรานี สงวนนาม. (2553). *ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยพ์ จำกัด.

ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2550). *หลักการบริหารการศึกษาและจัดการศึกษา.* กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

ชิต ปุริโสดม. (2552). *งานบริหารการศึกษา. คอลัมน์ด้วยศรัทธามหาชัย*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. 21 สิงหาคม 2552. (อัดสำเนา)

ชนาธิป พรกุล. (2555). *การออกแบบการสอนการบูรณาการการอ่านการคิดวิเคราะห์และการเขียน. พิมพ์ครั้งที่ 3*. กรุงเทพฯ: บริษัท วี.พริ้นท์ (1991) จำกัด.

ชนินทร์ ชุณหพันธรักษ์. (2544). *นโยบายและการบริหารเชิงกลยุทธ์.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพ ฯ: ศูนย์เอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

ทิศนา แขมมณี. (2561). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 22. กรุงเทพ ฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถนอมพร เลาหจรัสแสง. (2557). 21st Century Skills for CMU Faculty Development. ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อการพัฒนาอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: สำนักบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ธงชัย สันติวงษ์. (2543). *การบริหารงานบุคคล.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ธร สุนทรยุทธ. (2556). *ทฤษฎีองค์การและพฤติกรรม : หลักการ ทฤษฎีการวิจัย และการปฏิบัติทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ : บริษัทเนติกุลการพิมพ์ จำกัด.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2560). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS.* พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนสามัญ บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.

ธีระ รุญเจริญ. (2550). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แอล ที เพรส.

นพพงษ์ บุญยจิตราดุลย. (2553). *หลักการทฤษฎีการบริหารการศึกษา.* กรุงเทพฯ: ตีณสาร.

เนตร์พัณณา ยาวิราช. (2556). *ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์.* พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ทริปเพิ้ล กรุ๊ป.

บุญชม ศรีสะอาด. (2558). *การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ปราณี หลำเบ็ญสะ. (2559). การหาคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผล. สาขาการวัดและประเมินผล. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2530). *ทางสายกลางของการศึกษาไทย,* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2551). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์.* พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: เอส.อาร์.พริ้นติ้ง แมส โปรดักส์.

พูลสุข หิงคานนท์. (2540). *ทฤษฎีการบริหารระบบบริการพยาบาลในคณะกรรมการผลิตและบริหารชุดวิชาการพัฒนาศักยภาพระบบบริหารพยาบาล หน่วยที่ 3,13*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ไพศาล หวังพานิช. (2536). *การวัดผลการศึกษา.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ภารดี อนันต์นาวี. (2557). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3*. ชลบุรี: มนตรี.

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ.(2550). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มิยากาวะ ทาดาโอะ. (2550). *เศรษฐมิติเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์รู้แจ้ง.

ยุทธ ไกยวรรณ์. (2556). *การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงการสร้างด้วย Amos.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตนะ บัวสนธ์. (2556). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา.* กรุงเทพฯ: คำสมัย.

ราชบัณฑิต. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). *การพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.* กรุงเทพฯ: เจริญผล.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2556). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอธิป จิตตฤกษ์. (2554). *ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเพ่นเวิลด์ส.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). *วิสัยทัศน์การศึกษา.* นนทบุรี: SR PLP การพิมพ์.

วิทย์ วิศทเวทย์ และเสถียรพงษ์ วรรณปก. (2544). *สังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.* กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2555). *หน้าที่ทางการบริหาร แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 8).* กรุงเทพฯ: หจก.ทิพยวิสุทธิ์.

วีรยุทธ ชาติกาญจน์. (2557). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารการศึกษา.* กรุงเทพฯ: วี.พรินท์ (1991) จำกัด.

ศุภณัฏฐ์ ศศิวุฒิวัฒน์. (2555). *สภาผู้แทนราษฎรจะมีบทบาทในการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างไร.* กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

สมาน อัศวภูมิ. (2551). *การบริหารการศึกษาสมัยใหม่ : แนวคิด ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซทการพิมพ์.

สมชาย วรกิจเกษมสกุล. (2553). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.* อุดรธานี: โรงพิมพ์อักษรศิลป์.

สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. (2553). การเปลี่ยนแปลงโลกของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการพัฒนา “ครูมืออาชีพ”. สมาคมเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา: กระทรวงศึกษาธิการ.

สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2555). *ทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และเขียน*. นนทบุรี : ซี.ซี.นอลลิดจ์ ลิงคส์.

สุนทร โคตรบรรเทา.(2552). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

สุภมาส อังศุโชติ และคณะ. (2557). ***สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์เทคนิคการใช้โปรแกรม Lisrel.*** **พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.**

สันติ บุญภิรมย์. (2552). *การบริหารงานวิชาการ พิมพ์ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ: บุ๊ค พอยท์.

สัมมา รธนิธย์. (2556). *หลัก ทฤษฎีและปฏิบัติ การบริหารการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2554). ***แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*****. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.**

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553* กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาตามกฎกระทรวง กำหนดกฎเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2550). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 10*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). *การบริหารโรงเรียนการบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: สามเจริญพานิช.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2553). *คู่มือการปฏิบัติงานของอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และ อ.ก.ค.ศ.ที่ ก.ค.ศ.ตั้งในส่วนราชการ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2555). *นโยบายและยุทธศาสตร์ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศสมาชิกองค์กรระดับนานาชาติ.* กรุงเทพฯ: สกศ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2543). *มาตรฐานวิชาชีพครู.* กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2546). *พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579.* กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2555). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 พ.ศ.2554-2558 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ฉบับสถานศึกษาแก้ไขเพิ่มเติม) พฤศจิกายน พ.ศ. 2544.* สมุทรปราการ: บริษัท ออฟเซ็ท พลัส จำกัด.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2557). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม.* กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน).

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2556). *คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). *แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2552). *มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2552*. กรุงเทพ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2565). *รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ปีการศึกษา 2564.* กรุงเทพฯ: หจก.โรงพิมพ์อักษรไทย (น.ส.พ.ฟ้าเมืองไทย).

อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2540). *หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา.* กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

อนุศักดิ์ สมิตสันต์. (2540). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางเขน.

2) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

กิจบวร และวาโร เพ็งสวัสดิ์. (2554). รูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *รายงานการวิจัย.* คณะครุศาสตร์. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ไกรพันธ์ พูลพันธ์ชู. (2560). รูปแบบการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาต้นแบบพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

คนึงนิตย์ กิจวิธี. (2560). การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

คัมภีร์ สุดแท้. (2553). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จักรกฤษ สุริโยปการ. (2554). รูปแบบและกระบวนการพัฒนาครูตามหลักพุทธบูรณาการ. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เจริญพร คำจารย์. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ชวัลลักษ์ รติวรภัทรกุล. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ชัยยุทธ ชวนประกอบ. (2550). การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายน้ำพองสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.* สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชัยรัตน์ ผิวชัยภูมิ และคณะ. (2550). การศึกษาบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ตามแนวคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต* สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ณัฐรฎา พวงธรรม. (2553). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร.*วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหา* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ณัฐศักดิ์ จันทร์ผล. (2552). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่เน้นการกระจายอำนาจ.* ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสยาม.

ดิเรก วรรณเศียร. (2554). การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณ์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต.* สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทรงยศ แก้วมงคล. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นันทวัน แจ้งสุข. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีนิพนธ์.* สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

บุญเชิด ชำนิศาสตร์. (2556). *การพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี.* วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสยาม.

ปาริชาติ เนินทอง. (2556). รูปแบบยุทธศาสตร์การบริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล. *ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พรพรรณ อินทรประเสริฐ. (2550). องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า. *วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต.* สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พระครูใบฎีกาเสมอ ธมฺมวฑฺฒโน (เป้ากระโทก). (2556). วิธีการประยุกต์หลักพละ 5 ในพระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาธีรเพชร มาตพงษ์. (2561). รูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา. *ดุษฎีนิพนธ์การบริหารการศึกษา.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสยาม.

พิสมัย แก้วเชื้อ. (2552). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี. *ปริญญานิพนธ์กศม.* การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

พัชรินทร์ จันทาพูน. (2555). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก. *วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต,* สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เพชรริน สงค์ประเสริฐ. (2550). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต,* การบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ. (2554). การพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยสู่สากล: เปรียบเทียบประเทศจีน เวียดนาม ญี่ปุ่น เกาหลี เยอรมนี ฟินแลนด์ และประเทศไทย. *รายงานการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มนทิพย์ ทรงกิติพิศาล. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย. *วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มาลี สืบกระแส. (2554). การพัฒนารูปแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. *ปริญญานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต,* สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสยาม.

มีศิลป์ ชินภักดี. (2555). การพัฒนารูปแบบการบริหารการปฏิรูปการศึกษาสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ไมตรี บุญทศ. (2554). การพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต,* สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ยุกต์นันท์ หวานฉ่ำ. (2555). การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. *เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา* คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปทุมธานี.

ถวิล เกษสุพรรณ์. (2552). การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. *ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ทวี เปียประเสริฐ. (2547). การดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

ฤณชา ศิลาจันทร์. (2558). รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในโครงการห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์. *ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต,* สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ลิ้วัชร์ ตาวงศ์. (2558). รูปแบบการพัฒนาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น.

วิมล จันทร์แก้ว. (2555). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. *ปรัชญาการศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรังสิต.

วิภา ทองหงำ. (2554). รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. *ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต.* สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิชญาภา เมธีวรฉัตร. (2557). *รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง 2. ปริญญา*พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต, สาขารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

ศุภชัย บุญนาง. (2565). การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของ สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือ. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.* สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สมชัย จรรยาไพบูลย์. (2555). รูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต,* สาขาวิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สมบูรณ์ นันทวัน แจ้งสุข. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ภาคตะวันออเฉียงเหนือ. *วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สมัย ชารมาลย์. (2559). รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต,* สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สุทธิวัชร์ ทับเจริญ. (2550). อนาคตภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต1 ในทศวรรษหน้า(พ.ศ. 2549 - 2558). *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.* สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

สุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2549). การพัฒนารูปแบบครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก. *วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต,* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สุรัตน์ ศรีดาเดช. (2559).กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่.

สุภัค ตรังรัตนจิต. (2562). รูปแบบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคกลาง. *ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต.* สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สุชาติ วิริยะ. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1. *ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต.* สาขาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

อัมพร พงษ์กังสนานันท์. (2550). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต. *ปริญญานิพนธ์ กศ.ด.* สาขาการบริหารการศึกษาผู้ใหญ่. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

3) บทความวิชาการ /วารสาร

จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2532). ปฏิบัติการวิจัยอนาคตด้วย EDFR. วารสารบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น, 1(2), 19-31.

ณรงค์ ชูศรีชัย. การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal* ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน - ธันวาคม 2556

ธฤษิดา แก้วภราดัย. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพละ 5 กับอิทธิบาท 4. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย.* ปีที่ 2 ฉบับที่ 1, (มกราคม-มิถุนายน 2563), 31-38.

มลวิภา สิขเรศ. การบริหารสถานศึกษาเชิงพุทธบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษา. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์.* มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตแพร่. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1, 2559.

วาโร เพ็งสวัสดิ์. การวิจัยพัฒนารูปแบบ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*; 2(4), (2553), 7-12.

วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2556). แนวทางการศึกษาภาวะผู้นำ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.* 3(5), 28.

ศิริรัตน์ อินทรกำแหง. การยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัยองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*. 1(4), เดือนตุลาคม - ธันวาคม 2562, 1-16.

สิทธิกร อ้วนศิริ.(2552). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา. *วารสารการวัดผลการศึกษา,* 17(1), 63

สุวิทย์ ฝ่ายสงค์ และสิรินธร สินจินดาวงศ์. (2561). โรงเรียนพระปริยัติธรรม ยุคไทยแลนด์ 4.0 *วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร.* 1(1) (มกราคม-มิถุนายน). 80 – 92.

สุวัฒนพงษ์ ร่มศรี และสัญญา เคณาภูมิ. รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐาน สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. *วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์*. ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2559)

4) เว็บไซค์

กระทรวงศึกษาธิการ, คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี: กระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2563. จาก http://www.Mor 360.blog.go.th.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). ร่าง Roadmap การปฏิรูปการศึกษา (2558-2564) สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2563. จาก http://www.parliament.go.th.

ข้อมูลรายชื่อโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2565. จาก https://data.bopp-obec.info

ศักดิ์ชัย ภู่เจริญ. (2558). รูปแบบ (MODEL). สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2563. จาก www.kruinter.com

ธัชชัย นาจำปา.(2561). การศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านตระกวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีษะเกษ เขต 4. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2561. จาก http://www.trakuan.com/workteacher-detail_5932.

สุเทพ ชิตยวงษ์. (2562). ระบบสารสนเทศเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกสมศ. สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2563 จากhttp://www.aqp.onesqa.or.th/SummaryReport.aspx

สมเกียรติ ชอบผล. แนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2566. จาก http://www.obec.go.th/new/show_news.php?article_id=1336.

สมเกียรติ พ่วงรอด.(2562). ธรรมาภิบาลกับการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2562. จาก http://www.suthep.cru.in.th.

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. (2562). ความล้มเหลวของระบบการประเมินผลการศึกษาไทย: สาเหตุและข้อเสนอแนะ. กล้าพูดความจริง. สืบค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2563 จาก http://www.thaipublica.org/2012/02/failure-thai-educational-system/

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.(2563). ปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูปประเทศไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2563. จาก http://www.parliament.go.th.

5) สัมภาษณ์

1. ผศ.พัดชา กวางทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ”
2. ดร.กฤตภาส สายทองดี ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนกกจาน
3. นายสุรศักดิ์ บุญราช ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบางตะลุมพอ
4. นายชิษณุพงศ์ สุขสวัสดิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกำสนประชาสรรค์
5. ดร.มานิตย์ สีสง่า รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

2. ภาษาอังกฤษ

Albert-Green. (2018). *Teacher', Parents' and Students' Perception of Effective School Characteristics of Two Texas Urban Exemplary Open-Enrollment Charter School.* A Dissertation of Doctor of Philosophy for the Degree Texas A&M University, iii-iv.

Agthe, R.R. (1980). *The Elementary Principals Perceptions of their own and the Teacher Roles in Curriculum Decision Making*. Dissertational Abstracts,40 (6),3076.

Bardo & Hartman. (1982). *Urban Sociology: A Systematic Introduction*. Itasca IL.: F.E.Peacock Publisher"

Barnett Ronald. The Ideal of Academic Administration, accessed on April 24,2022, available from http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.111/j.1467- 9752.1993.tb 00298.x/epdf.

Bertalanffy. (1968). *Education administration Concept and practices. 2nd ed*. Belmont, California: Wadsworth.

Best, J.W. (1993). *Research in Education. Boston*. M.A. : Allyn and Bacon.

Bradley C. Thompson. Collaborative Action Research In Academic Administration West East. *Journal of Social Sciences.* 8 (2019): 227-252.

Brown, W. B. & Moberg, D. J. (1980). Organization Theory and Management : A Macro Approach. New York : John Wiley and Sons.

Bruce, Francis J. (1978). *Curriculum and Instruction in the International Encyclopedia of Higher Education.* Vol. 3 San Francisco: Jossey-Bass Publishers.

Bugg, K.A. (2001). *Quality assurance and improvement planning in Illinois high school.* Retrieved from http://www.lib.umi.com/disscrtations/fullcit/9995664.

Dell Olio, J.M., and Dank. (2007). The models of teaching in Models of Teaching: Connecting student learning with standards.

Driscoll, Marcy P. (1994). *Psychology of Learning for Instruction, Neelam Heights.* MA: Alyn & Bacon.

Elliont. (1977). *Personnel: Managing human resource. Englewood Cliffs*. New Jersey: Prentice – Hill.

Eisner Elliot W. (1976). Educational Connoisseurship and criticism: Their form and functions ineducational Evaluation. *Journal of Aesthetic Educution*, 10(3-4).

Forest J.F. James and Kevin Kinser. (2002). Higher Education In the United States: An Encyciopedia. Oxford: ABC-CLIO.

Fly Ketteridge and Stephanie Marshell, (2009). *A Handbook for Teaching and Laming in Higher Education: Enhancing Academic Practice, 3th ed*. New York: Tayler & Francis.

Godbey, C., Ronde J.T.& Thorckmorton, P. (2002). *Interpreting student performance Through the use of alternative forms of assessment*. Retrieved from http://www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/Home. Portal.

Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill.

Good, C. (2005). *Dictionary of Education (5th ed.).* New York: McGraw-Hill.

Gordon. (1965). *Personality and Behaviors*. New York: The Macmillan Company.

Gilbert C. Magulod. (2018). Factors of School Effectiveness and Performance of Selected Public and Private Elementary Schools: Implications on Educational Planning in the Philippines. *Asia Pacific Journal of Multidisciplinary Research* 5, 1 (February 2018): 73-83.

Husen and Postlethwaite. (1994). *The International Encyclopedia of Education.2nd ed.* New York: Pergamon press Inc.

Hoy and Miskel, (2012). *Educational Administration: Theory Research and Practice, 9th ed*. New York: McGraw-Hill.

Hoy and Miskel. (2001*). Education Administration: Theory, Research, and Practice*. *6th* ed. New York: Random House.

Jesse. (1999). *Human resource management. 9thed*. Alabama: South-Western College.

Keeves, P. J. (1988). *Educational research methodology, and measurement: An international handbook*. Oxford, England: Pergamon Press.

Khisro Kaleem Raza. (2013). Comparative Study of Academic Achievemants of School at Secondary Level under the Administration of University of Peshawar. *Journal Educational Research*. 13, 2 (2013): 13 -A

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities Educational and Psychological Measurement.

Longman, C. (1981). *Longman dictionary of contemporary English*. England: Clay.

Ludwig von Beralanffy. (1996). *General System Theory: citing* Neuliep.

Lunebnurg F.C.,& Ornstein. (2000). *Educational administration: Concepts and practices. 3rd ed.* Belmont: Walworth.

Lang, Mcbath & Hebert. (1995). *Teaching: Strategies and Method for Student Centered Instruction*. New York: Harcourt Brace.

Margot. Gary Lunn. (1992). *Man Investigation of the Management Information Systems Curriculum in Ohio Postsecondary School Compared to The Needs of Business.* Dissertation Abstracts International. 53(5): 1372-A.

Mc Millan & Schumacher. (2010). *Research in Education. 7th ed*. Landon: Longman.

Mc Nay,L. (1992). *Foucault and Feminism: Power, Gender and the Self*. Cambridge: Polity Press.

Onyali Loyce Chiedozie. (2017). Principals' Application of Instructional Leadership Practices for Secondary School Effectiveness in Oyo State. *Journal of the Nigerian Academy of Education*. 13, 1 (May 2017): 32-44.

Paisley, W.J. (2001). *The American experience. In R.E. Rice and C.K. Atkin (eds). Public Communication Campaigns. 3rd ed*. Thousand Oaks: Sage.

Rosemarie Gomez Maciel. (2022). Do principals. make a difference An analysis of leadership behaviors or elementary principals in effective school, access on Aprial 24, 2022, available from http://sunzi.lib.hku.hk/ER/detail/hkul/3634935.

Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1997). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. Dutch Journal of Educational Research. 2, 49-60.

Stufflebeam, D.L. and Shikfield, A.J. (2007). *Evaluation Theory, Models and Applications*. California : John Wiley and Sons, Inc.

Steiner. (1981). *Educology of the free.* New York: Philosophical Library.

Smith, R.H. and Others, (1990). *The Relationship Between School Effectiveness and Elementary Student Achievement in South-Missouri in Reading and Mathematics,* Dissertation Abstracts International.

Shewhart, Walter Andrew, (1980) *Economic Control of Quality of Manufactured Product/50th Anniversary for Quality*. ISBN 0-87389-076-0.

Thinkexist. (2008). *The Leadership Challenge : How to Get Extraordinary Things Done in Organizations*. San Francisco: Jossey Bass.

Vick, Julia M., Jennifer S. Furlong, and Heiberger. (2002). *The Academic Job Search Handbook. 2th ed.* Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์
- แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ
- แบบสัมภาษณ์

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๑๕๔๓

๓๑ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์

เจริญพร ผศ.พัดชา กวางทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ”

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์

ด้วย นางรัชณี เสือเหลือง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๒๓๐๑๕๐๕๓๒๐๑๒ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา (ACADEMIC ADMINISTRATION MODEL FOR SMALL SCHOOL TO IMPROVE THE QUALITY OF EDUCATION)” มีความประสงค์จะขอให้ท่านอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการเขียนงานดุษฎีนิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ดังกล่าวให้แก่นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลเขียนงานดุษฎีนิพนธ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

ขออำนวยพร

(พระครูศรีวีรคุณสุนทร, ผศ.ดร.)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อาคาร (B7.7) ชั้น ๒ ห้อง ๒๐๒ โทร ๐ ๒๔๔๔ ๖๐๐๐ ต่อ ๑๑๕๒ – ๑๑๕
ผู้ประสานงาน นักศึกษา นางรัชณี เสือเหลือง : ๐๘๑ ๙๘๑ ๔๐๒๗

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

1. ผศ.พัดชา กวางทอง

วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” คณะศึกษาศาสตร์
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

2. ดร.กฤตภาส สายทองดี

วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนกกจาน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

3. นายสุรศักดิ์ บุญราช

วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบางตะลุมพอ
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

4. นายนายชิษณุพงศ์ สุขสวัสดิ์

วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบ้านกำสนประชาสรรค์
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

5. ดร.มานิตย์ สีสง่า

วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

เรื่อง

รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

ผู้วิจัย นางรัชณี เสือเหลือง นักศึกษา ดุษฎีบัณฑิต
หลักสูตร ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
คณะ ศึกษาศาสตร์ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อาจารย์ที่ปรึกษา พระมหาไกรวรรณ์ ชินทตฺติโย, ดร.

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์

ผู้ให้การสัมภาษณ์ ○ นาย ○ นาง ○ นางสาว.....

ตำแหน่งปัจจุบัน .....

สถานที่ทำงาน .....

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ .....เดือน.....พ.ศ.....

ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ควรมีกระบวนการอย่างไร

1. โรงเรียนของท่านมีรูปแบบบริหารงานวิชาของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีกระบวนการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยใช้หลักธรรมข้อใด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ท่านมีกระบวนการดำเนินงานในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างไร เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ตามแนวความคิดของท่าน ประกอบด้วยอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่ง

นางรัชณี เสือเหลือง

ภาคผนวก ข

- หนังสือขอความอนุเคราะห์และรายชื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ (IOC)
- ผลการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องในการวิจัย (IOC)

โรงเรียนวัดศรีเมือง
เลขที่รับ 992
วันที่ 24 ต.ค. 2566 เวลา ..... น.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๑๖๔๓

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ดร.นุกูล ปานมัจฉา ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีเมือง

ด้วย นางรัชณี เสือเหลือง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๒๓๐๑๕๐๕๓๒๐๑๒ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา (ACADEMIC ADMINISTRATION MODEL FOR SMALL SCHOOLS TO IMPROVE THE QUALITY OF EDUCATION)” มีความประสงคจะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัยในฐานะที่ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา เพื่อเก็บข้อมูลเขียนดุษฎีนิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC) ให้แก่นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลเขียนงานดุษฎีนิพนธ์ต่อไป สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

ขออำนวยพร

พระครูศรีวีรคุณสุนทร

(พระครูศรีวีรคุณสุนทร, ผศ.ดร.)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ความเห็นผู้บริหาร
☑ ทราบ ☐ ดำเนินการตามเสนอ ☐ ชอบ
☐ อนุมัติ ☐ .....
ลงชื่อ .....
24 ต.ค. 2566

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน
☑ เพื่อทราบ ☑ เพื่อดำเนินการ
☐ เพื่อพิจารณา ☐ เพื่อถือปฏิบัติ
☐ เพื่อแจ้ง .....
ลงชื่อ .....

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผู้ประสานงาน นักศึกษา นางรัชณี เสือเหลือง : ๐๘๑ ๙๘๑ ๔๐๒๗

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ/หรือผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)

1. รศ.ดร.มณฑา จำปาเหลือง	อาจารย์สาขาบริหารการศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
2. ดร.นุกูล ปานมัจฉา	ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญพิเศษ	โรงเรียนวัดศรีเมือง
3. นายบุญพร้อม อุบแก้ว	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ	โรงเรียนบ้านตาราม
4. นายพงษ์ศักดิ์ บุญเหลือ	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ	โรงเรียนบ้านวัดโบสถ์ (บำรุงวุฒิวิทยา)
5. นางกาญจนรัตน์ ทวีศักดิ์	ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ	โรงเรียนเทศบาลเขาพิทักษ์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง
รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก
เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

เนื่องด้วยนางรัชณี เสือเหลือง นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังทำดุษฎีนิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา” มีอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ คือ พระมหาไกรวรรณ์ ชินทตฺติโย,ดร. ซึ่งการทำดุษฎีนิพนธ์ดังกล่าว จำเป็นต้องได้รับข้อมูลจากท่าน ดิฉันจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

<u>คำชี้แจง</u>

1. แบบสอบถามฉบับนี้ สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้างานวิชาการ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโรงเรียนของท่านว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนท่านว่าอยู่ในระดับใด

2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

3. โปรดอ่านคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามแต่ละตอน และตรวจสอบความเรียบร้อยก่อนจัดส่งคืนแบบไม่ต้องระบุชื่อของผู้ตอบ โดยผู้วิจัยขอรับรองว่าคำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ ซึ่งคำตอบเหล่านี้จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้นต่อสถานศึกษาและการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นางรัชณี เสือเหลือง
นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ

☐ ไม่เกิน 30 ปี ☐ 31 - 40 ปี

☐ 41 - 50 ปี ☐ 51 ปี ขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก

4. ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน

☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน ☐ หัวหน้างานวิชาการ

5. ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

☐ ไม่เกิน 10 ปี ☐ 11 – 20 ปี

☐ 21 – 30 ปี ☐ 31 ปี ขึ้นไป

.....

ตารางภาคผนวก ข การตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือวิจัย

เรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

ข้อคำถามวัดได้ตรงกับความหมาย (+1)

ข้อคำถามไม่แน่ใจว่าวัดได้ตรงกับความหมาย (0)

ข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงกับความหมาย (-1)

ข้อ	รายการ	ค่าระดับความคิดเห็น					ค่า IOC	ผลการคัดเลือก
		1	2	3	4	5		
1	ผู้บริหารมีการดำเนินงานในการจัดทำกรอบหลักสูตรท้องถิ่นโดยวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
2	ผู้บริหารมีการจัดทำกรอบจุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับท้องถิ่นให้ครอบคลุมถึงสิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง	+1	0	0	+1	0	0.4	คัดออก
3	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ข้อมูลขอบเขตของเนื้อหาสารสนเทศของชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในการจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
4	ผู้บริหารมีการจัดทำพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้มีเนื้อหาสระสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
5	ผู้บริหารมีการจัดตั้งคณะกรรมการในการทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับกรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น	+1	0	+1	0	0	0.4	คัดออก
6	ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินการใช้กรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่นไปวิเคราะห์วางแผน เพื่อยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
7	ผู้บริหารให้ครูจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นโดยมีการรับฟังความคิดเห็น และเหตุผลในการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	0	0.8	คัดเลือกไว้

ข้อ	รายการ	ค่าระดับความคิดเห็น					ค่า IOC	ผลการคัดเลือก
		1	2	3	4	5		
8	ผู้บริหารมีการจัดให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการ	+1	0	+1	+1	+1	0.8	คัดเลือกไว้
9	ผู้บิหารมีการจัดตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการรับผิดชอบโดยตรงในการวางแผนงานวิชาการ	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
10	ผู้บริหารมีการกำกับ ดูแล และติดตามประเมินผลในการดำเนินงานตามกรอบแผนงานวิชาการ	+1	0	+1	0	0	0.4	คัดออก
11	ผู้บริหารรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง และกำหนดเป้าหมาย ในการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
12	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ รวบรวมข้อมูล และกำหนดเป้าหมายเพื่อปรับปรุงพัฒนาการวางแผนวิชาการ	+1	+1	+1	+1	0	0.8	คัดเลือกไว้
13	ผู้บริหารมีการสรุป ติดตาม และรายงานผลการประเมินไปปรับปรุง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
14	ผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	0	0.8	คัดเลือกไว้
15	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและดำเนินการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน	+1	0	+1	0	0	0.4	คัดออก
16	ผู้บริหารมีการตรวจสอบ ติดตาม แก้ไข ปรับปรุงงานด้านวิชาการในการจัดการเรียนรู้ของครู	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
17	ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานผลในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบ	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
18	ผู้บริหารมีการช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาสและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
19	ผู้บริหารมีการตรวจสอบ ติดตาม ดูแล ควบคุม กำกับในการนิเทศของครูผู้สอน	+1	0	+1	0	0	0.4	คัดออก
20.	ผู้บริหารมีการประสานหัวหน้าทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้

ข้อ	รายการ	ค่าระดับความคิดเห็น					ค่า IOC	ผลการคัดเลือก
		1	2	3	4	5		
21	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์หลักสูตรได้ตรงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	+1	0	0.8	คัดเลือกไว้
22	ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ในการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
23	ผู้บริหารมีการใช้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น มาจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	0	0.8	คัดเลือกไว้
24	ผู้บริหารมีการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในทุกระดับชั้นเรียน และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างหลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
25	ผู้บริหารมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคม โดยสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น	+1	+1	0	0	0	0.4	คัดออก
26	ผู้บริหารมีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย จุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษามีความเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	0	0.8	คัดเลือกไว้
27	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์และแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
28	ผู้บริหารมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตรงตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	0	0	+1	0	0.4	คัดออก
29	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้

ข้อ	รายการ	ค่าระดับความคิดเห็น					ค่า IOC	ผลการคัดเลือก
		1	2	3	4	5		
30	ผู้บริหารให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาสาระและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
31	ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมฝึกทักษะการคิด การเผชิญสถานการณ์	+1	0	0	0	0	0.2	คัดออก
32	ผู้บริหารมีการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
33	ผู้บริหารจัดให้ครูผู้สอนได้รับการส่งเสริมให้มีการพัฒนาความรู้ ทักษะ ด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
34	ผู้บริหารมีการจัดทำระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
35	ผู้บริหารให้ครูเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา	+1	0	0	+1	0	0.4	คัดออก
36	ผู้บริหารให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา โดนเน้นการประเมินตามสภาพจริงกับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
37	ผู้บริหารมีการพัฒนารูปแบบ เครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานและเหมาะสมกับสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
38	ผู้บริหารจัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้นจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์ประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
39	ผู้บริหารนำผลการประเมินมาตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาระบบวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้

ข้อ	รายการ	ค่าระดับความคิดเห็น					ค่า IOC	ผลการคัดเลือก
		1	2	3	4	5		
40	ผู้บริหารนำผลการวิจัยของสถานศึกษามาบริหารจัดการ เพื่อยกระดับคุณภาพงานวิชาการ	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
41	ผู้บริหารให้ครูทุกคนมีการวิจัยสภาพการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง	+1	0	0	+1	0	0.4	คัดออก
42	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูนำผลการวิเคราะห์ในการวิจัยไปใช้พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
43	ผู้บริหารมีการรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
44	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ในการวิเคราะห์วิจัย และให้ครูทำวิจัยในโรงเรียน เพื่อยกระดับในการพัฒนาการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
45	ผู้บริหารมีการสรุป ประเมินผลคุณภาพการจัดการเรียนรู้และคุณภาพผู้เรียนจากผลการวิจัย	+1	+1	+1	+1	0	0.8	คัดเลือกไว้
46	ผู้บริหารมีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
47	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
48	ผู้บริหารสนับสนุนครูผู้สอนใช้แหล่งการเรียนรู้ทางด้านภูมิปัญญาในท้องถิ่นในการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
49	ผู้บริหารมีการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างหลากหลายและพอเพียงเพื่อให้นักเรียนได้ไปฝึกประสบการณ์ในแหล่งการเรียนรู้	+1	0	0	+1	0	0.4	คัดออก

ข้อ	รายการ	ค่าระดับความคิดเห็น					ค่า IOC	ผลการคัดเลือก
		1	2	3	4	5		
50	ผู้บริหารมีการจัดทำระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนหรือในท้องถิ่น ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือสถานศึกษาของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
51	ผู้บริหารมีการจัดหารวบรวมข้อมูลและจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้แก่ผู้ปกครองและผู้สนใจทั่วไป	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
52	ผู้บริหารมีการดำเนินงานอย่างเป็นกระบวนการและการมีส่วนร่วมของครูในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
53	ผู้บริหารมีการวางแผนกำหนดปฏิทินในการนิเทศภายในไว้อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
54	ผู้บริหารมีการติดตามการนิเทศการเรียนการสอนเป็นระยะ	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
55	ผู้บริหารจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การนิเทศที่ประสบความสำเร็จภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
56	ผู้บริหารมีการประเมินผลกระบวนการนิเทศติดตาม และพัฒนาการนิเทศการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
57	ผู้บริหารใช้ผลการประเมินผลกระบวนการนิเทศติดตามและพัฒนาในรูปแบบที่เหมาะสม มาปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของครูผู้สอน	+1	0	0	+1	0	0.4	คัดออก
58	**ผู้บริหารมีการใช้เหตุผลการนิเทศการศึกษาเพื่อเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ**	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
59	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งครูรับผิดชอบเป็นลายลักษณ์อักษรในการดำเนินการแนะแนว	+1	0	+1	0	0	0.4	คัดออก
60	ผู้บริหารมีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้

ข้อ	รายการ	ค่าระดับความคิดเห็น					ค่า IOC	ผลการคัดเลือก
		1	2	3	4	5		
61	ผู้บริหารมีระบบการแนะแนวภายในโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
62	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษาและเครือข่ายการแนะแนว	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
63	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูผู้สอนทุกคนมีการแนะแนวการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
64	ผู้บริหารมีการติดตาม ประเมินผลความสำเร็จของผู้เรียนจากการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
65	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
66	ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่	+1	0	0	0	+1	0.4	คัดออก
67	ผู้บริหารมีการประเมินผลในระดับหน่วยงานย่อยภายในโรงเรียน โดยประเมินในรูปแบบคณะกรรมการ	+1	+1	+1	+1	0	0.8	คัดเลือกไว้
68	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
69	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินแผนงานประกันคุณการศึกษาภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	0	0.8	คัดเลือกไว้

ข้อ	รายการ	ค่าระดับความคิดเห็น					ค่า IOC	ผลการคัดเลือก
		1	2	3	4	5		
70	ผู้บริหารมีการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานแผนงานและประกันคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
71.	**ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินคุณภาพไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง**	+1	0	0	+1	0	0.4	คัดออก
72	ผู้บริหารมีการสนับสนุนความรู้ทางวิชาการเสริมสร้างความคิด เทคนิคและทักษะให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
73	ผู้บริหารมีการสนับสนุนทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้มีการพัฒนาขึ้น	+1	+1	+1	+1	0	0.8	คัดออก
74	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
75	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนกับโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
76	ผู้บริหารมีการส่งเสริมชุมชนโดยจัดให้มีการศึกษาอบรมความรู้ ข้อมูลข่าวสารและเลือกสรรภูมิปัญญาท้องถิ่น	+1	0	0	0	0	0.2	คัดออก
77	ผู้บริหารมีการรายงานผล ปรับปรุง แก้ไขเพื่อพัฒนาความรู้ทางวิชาการสู่ชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
78	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือช่วยเหลือ ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาในบริเวณใกล้เคียง	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
79	ผู้บริหารมีการระดมทรัพยากรในการวางแผนกำหนดนโยบายและการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถาบันอื่น	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้

ข้อ	รายการ	ค่าระดับความคิดเห็น					ค่า IOC	ผลการคัดเลือก
		1	2	3	4	5		
80	ผู้บริหารมีการเชิญวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในทุกด้าน	+1	0	0	+1	0	0.4	คัดออก
81	ผู้บริหารมีการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน ชุมชน เอกชน และองค์กรอื่นทั้งภายในและภายนอน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
82	ผู้บริหารมีการสร้างและเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นหรือสถาบันอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้านวิชาการ	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
83	**ผู้บริหารมีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น**	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
84	ผู้บริหารมีการศึกษาข้อมูลและความต้องการในการสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
85	ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ การจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา	0	0	0	0	+1	0.2	คัดออก
86	ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
87	ผู้บริหารจัดให้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างสถานศึกษากับของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นเป็นประจำ	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
88	ผู้บริหารจัดให้มีการเสริมเสร้างความรู้ ความคิดและทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะทาง	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้

ข้อ	รายการ	ค่าระดับความคิดเห็น					ค่า IOC	ผลการคัดเลือก
		1	2	3	4	5		
	วิชาชีพและคุณภาพชีวิตประชาชนในชุมชนท้องถิ่น							
89	ผู้บริหารมีการสรุป ติดตาม ประเมินและรายงานผลการส่งเสริมสนับสนุนและให้บริการด้านวิชาการเพื่อนำมาพัฒนาในงานด้านวิชาการ	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
90	ผู้บริหารมีการศึกษาวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการ	0	0	0	+1	0	0.2	คัดออก
91	ผู้บริหารมีการจัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
92	ผู้บริหารมีการนำระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
93	ผู้บริหารมีการจัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการผู้บริหารมีการตรวจสอบทุกครั้ง	+1	+1	+1	0	+1	0.8	คัดเลือกไว้
94	ผู้บริหารมีการรวบรวมข้อมูล ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการให้เป็นระบบสะดวกต่อการนำไปใช้	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
95	ผู้บริหารมีการตรวจสอบ ประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ และนำไปแก้ไขปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
96	ผู้บริหารมีการจัดทำและตรวจพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ ใบงาน แบบฝึกหัด ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
97	ผู้บริหารมีการติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้หนังสือเรียนเพื่อพัฒนางานด้านสื่อการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้

ข้อ	รายการ	ค่าระดับความคิดเห็น					ค่า IOC	ผลการคัดเลือก
		1	2	3	4	5		
98	ผู้บริหารมีการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือ มีความชัดเจน สวยงาม ความถูกต้องเป็นจริงและมีประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
99	ผู้บริหารมีการศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนทุกกลุ่มสาระเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	+1	0	0	0	+1	0.4	คัดออก
100	ผู้บริหารให้ครูมีส่วนร่วมในกระบวนการคัดเลือกหนังสือเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรและระบุตัวชี้วัดไว้อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
101	ผู้บริหารมีการประชุมรับทราบสภาพปัญหาการใช้หนังสือแบบเรียนในแต่ละปี เพื่อนำมาประกอบในการพิจารณาคัดเลือกหนังสือในปีถัดไป	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
102	ผู้บริหารให้ครูผู้สอนมีการเลือกใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
103	ผู้บริหารให้ครูผู้สอนมีการผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมจัดหาสื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน	0	+1	0	0	+1	0.4	คัดออก
104	ผู้บริหารมีการส่งเสริมครูผู้สอนให้มีการผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรม เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
105	ผู้บริหารมีการจัดหาสื่อเทคโนโลยีในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้

ข้อ	รายการ	ค่าระดับความคิดเห็น					ค่า IOC	ผลการคัดเลือก
		1	2	3	4	5		
106	ผู้บริหารมีการประเมินผลความสำเร็จ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จากการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
107	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ โดยมีการจัดทำ จัดหาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ให้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
108	ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
109	ผู้บริหารวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหาที่ส่งผลต่องานวิชาการและรับฟังเหตุผลจากผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
110	ผู้บริหารมีการจัดลำดับความสำคัญและแนวทางการดำเนินงานตามกลยุทธ์	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
111	ผู้บริหารมีการกำหนดผู้รับผิดชอบและยกย่องสรรเสริญในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ให้สำเร็จ	0	0	0	0	+1	0.2	คัดออก
112	ผู้บริหารมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนอุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานตามกลยุทธ์	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
114	ผู้บริหารมีการประสานงานในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
115	ผู้บริหารมีการทบทวน ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือคงความต่อเนื่องในการดำเนินงานตามกลยุทธ์	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
116	ผู้บริหารได้ดำเนินงานตามกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานตามเป้าหมายของแผนกลยุทธ์	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
117	ผู้บริหารใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการระดมสมองเพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานด้านวิชาการ	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้

ข้อ	รายการ	ค่าระดับความคิดเห็น					ค่า IOC	ผลการคัดเลือก
		1	2	3	4	5		
118	ผู้บริหารนำประเด็นที่วิเคราะห์แล้วมาจัดเรียงและแยกเป็นโอกาสและอุปสรรคในการจัดการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
119	ผู้บริหารเสียสละและปฏิบัติตนต่อครูทุกคนอย่างเสมอภาคกัน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
120	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและเปิดโอกาสของครูทุกคนในการแสดงความสามารถในการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ให้บรรลุเป้าหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
121	ผู้บริหารไม่ตำหนิผู้ใต้บังคับบัญชาและบุคคลทั่วไปต่อหน้าบุคคลอื่น และหาวิธีการที่ดีในการว่ากล่าวตักเตือน	0	+1	0	0	+1	0.4	คัดออก
122	ผู้บริหารมีการจัดสรรบุคลากรให้ดำรงตำแหน่งตามที่บุคลากรมีความสามารถในการยกระดับคุณภาพการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
123	ผู้บริหารมีการจัดทรัพยากรต่าง ๆ ต่อบุคลากรครูในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
124	ผู้บริหารมีความยุติธรรมในการให้ขวัญและกำลังใจต่อผู้ใต้บังคับและบุคคลทั่วไปด้วยการยึดหลักคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
125	ผู้บริหารมีการควบคุมและส่งเสริมครูในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ด้วยความสามารถของครูทุกคน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
126	ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตามนิเทศการดำเนินงานตามกลยุทธ์	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
127	ผู้บริหารมีการกำหนดบุคลากรรับผิดชอบในการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบด้วยกัลยานิมิตร	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
128	ผู้บริหารมีการจัดหาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินงานตามกลยุทธ์	0	+1	0	0	+1	0.4	คัดออก

ข้อ	รายการ	ค่าระดับความคิดเห็น					ค่า IOC	ผลการคัดเลือก
		1	2	3	4	5		
129	ผู้บริหารมีการติดตามแนวโน้มหรือโอกาสในการดำเนินงานวิชาการให้เกิดผลผลิตภายในระยะเวลาที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
130	ผู้บริหารนำผลการปฏิบัติงานและผลการติดตามเปรียบเทียบกับเป้าหมายเพื่อตรวจสอบทบทวนและปรับปรุงแผนกลยุทธ์	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
131	ผู้บริหารมีการประเมินผลผลิตที่ได้และร่วมกันวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขแล้วรายงานผลการประเมินให้สมบูรณ์	+1	0	0	0	+1	0.4	คัดออก
132	ผู้บริหารมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้ได้สะดวกรวดเร็วและเป็นปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
133	ผู้บริหารให้ครูนำผลการนิเทศหรือผลประเมินไปใช้และให้รายงานผลในการปฏิบัติงานด้วยทุกครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
134	ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานและผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้องและเผยแพร่ในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
135	การวิจัยมุ่งพัฒนาและแก้ไขปัญหาของผู้เรียนโดยคำนึงถึงหลักการทางจริยธรรมทางวิชาการ	+1	0	+1	0	0	0.4	คัดออก
136	ผู้บริหารมีการยึดหลักกัลยาณมิตรในการนิเทศการศึกษาและให้คำแนะนำด้วยสติและปัญญา	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
137	ผู้บริหารมีการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาดำเนินการและการสื่อสารด้วยความวิริยะ	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
138	ผู้บริหารให้มีการตรวจสอบ ซื่อสัตย์ โปร่งใสในการจัดหารายได้และผลประโยชน์แก่ผู้เรียนด้วยหลักคุณธรรม จริยธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
139	ผู้บริหารมีการรายงานผลการใช้เงินและงบประมาณอย่างชัดเจน โปร่งใสและมีการบันทึกผลอย่างเป็นระบบน่าเชื่อถือ	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้

ข้อ	รายการ	ค่าระดับความคิดเห็น					ค่า IOC	ผลการคัดเลือก
		1	2	3	4	5		
140	ผู้บริหารมีการส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียนเป็นไปด้วยความศรัทธา เมตตา กรุณา	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

- หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย (Try out)
- ผลของค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha) ของค่าความเชื่อมั่น
- ค่า KMO and Bartlett’s Test และค่าน้ำหนักของตัวแปร

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย (Try out)

โรงเรียนบ้านดง
เลขที่รับ. ๗๓๖
วันที่ ๑ พ.ย. ๖๖ เวลา 10.30

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นิครปฐม ☑ นิสิตฯ ☐ การเงิน
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ☐ บริหารทั่วไป
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๑๗๐๓

๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย (Try out)

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย (แบบสอบถาม)

ด้วย นางรัชณี เสือเหลือง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๒๓๐๑๕๐๕๓๒๐๑๒ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์เรื่อง "รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา (ACADEMIC ADMINISTRATION MODEL FOR SMALL SCHOOLS TO IMPROVE THE QUALITY OF EDUCATION)" มีความประสงค์ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย (แบบสอบถาม) เพื่อเก็บข้อมูลหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือดังกล่าว ซึ่งมีรายละเอียดตามที่ได้แนบมาด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว ซึ่งมีรายละเอียดตามที่ได้แนบมาด้วยแล้ว

จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดง
- เพื่อโปรดทราบ
- ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ
ตามคำขอของนางรัชณี เสือเหลือง
- เห็นควรให้ความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ
ลงชื่อ ชลิสรา
วันที่ ๑ พ.ย. ๖๖

ขออำนวยพร

พระครูศรีวีรคุณสุนทร
(พระครูศรีวีรคุณสุนทร, ผศ.ดร.)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ทราบ
- ยินดีให้ความอนุเคราะห์เป็นกลุ่มตัวอย่างตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อสนับสนุนการวิจัยพัฒนาการศึกษาต่อไป
ณิชา
๑ พ.ย. ๖๖

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผู้ประสานงาน นักศึกษา นางรัชณี เสือเหลือง : ๐๘๑ ๙๘๑ ๔๐๒๗ .

รายชื่อโรงเรียนที่ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย (Try out) จำนวน 15 โรงเรียน

1. โรงเรียนบ้านดง จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. โรงเรียนบ้านไฮตาก จังหวัดเลย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. โรงเรียนวัดศรีเมือง จังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. โรงเรียนโรงเรียนวัดบ้านคลอง จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. โรงเรียนมหานาราม จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. โรงเรียนบ้านแม่ราก จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. โรงเรียนวัดคันทด จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

8. โรงเรียนวัดหนองกก จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

9. โรงเรียนโรตารี สังกัดกรุงเทพมหานคร

10. โรงเรียนบ้านสบสายจันทรพัฒน์ประชาสรรค์ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

11. โรงเรียนบ้านพุน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

12. โรงเรียนบ้านคลองกลาง จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

13. โรงเรียนบ้านหนองบัวราษฎร์บำรุง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

14. โรงเรียนบ้านโกทา จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

15. โรงเรียนบ้านโคกยาง จังหวัดบุรีรมย์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Case	N of Items
.988	.988	30	113

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	487.63	2165.482	.368	.988
a2	487.00	2171.862	.578	.988
a3	487.40	2173.145	.498	.988
a4	487.40	2154.731	.660	.988
a5	487.27	2172.133	.409	.988
b6	486.70	2184.217	.354	.988
b7	486.83	2177.592	.461	.988
b8	486.90	2167.748	.587	.988
b9	486.87	2169.775	.623	.988
b10	486.90	2162.231	.691	.988
c11	486.90	2158.438	.638	.988
c12	486.80	2164.028	.676	.988
c13	486.87	2166.326	.617	.988
c14	486.90	2169.059	.634	.988
c15	487.10	2164.990	.601	.988
d16	487.17	2143.730	.803	.988
d17	487.00	2154.552	.763	.988
d18	487.07	2162.340	.639	.988
d19	486.83	2172.006	.582	.988
d20	487.17	2168.626	.558	.988
e21	487.17	2154.971	.683	.988
e22	486.97	2173.413	.541	.988
e23	486.97	2165.413	.631	.988
e24	487.00	2158.621	.764	.988
e25	486.97	2171.137	.590	.988
f26	487.00	2155.310	.750	.988

f27	487.03	2140.861	.864	.987
f28	486.93	2153.306	.780	.988
f29	487.17	2156.420	.616	.988
f30	486.93	2156.823	.663	.988
g31	486.87	2145.706	.787	.988
g32	487.03	2159.689	.679	.988
g33	486.83	2149.937	.782	.988
g34	486.90	2168.300	.481	.988
g35	486.97	2150.585	.763	.988
h36	487.17	2165.109	.524	.988
h37	487.23	2155.151	.708	.988
h38	487.07	2163.720	.682	.988
h39	487.10	2157.817	.730	.988
h40	487.27	2160.202	.704	.988
i41	487.37	2155.206	.735	.988
i42	487.30	2157.252	.657	.988
i43	487.30	2164.769	.583	.988
i44	487.20	2182.166	.316	.988
i45	487.27	2155.030	.729	.988
j46	487.27	2161.926	.613	.988
j47	487.20	2168.510	.575	.988
j48	487.23	2170.323	.503	.988
j49	486.97	2168.516	.519	.988
j50	486.87	2172.740	.495	.988
k51	487.13	2151.430	.727	.988
k52	487.10	2157.610	.733	.988
k53	487.00	2159.172	.753	.988
k54	487.13	2145.085	.772	.988
k55	487.10	2153.128	.746	.988
l56	487.00	2156.000	.534	.988
l57	486.83	2170.833	.536	.988
l58	487.00	2153.172	.675	.988
l59	487.03	2155.964	.637	.988
l60	486.97	2155.344	.746	.988
m61	487.03	2139.689	.828	.988
m62	486.97	2146.171	.730	.988
m63	486.93	2160.064	.731	.988
m64	487.10	2144.093	.830	.988
m65	487.17	2144.282	.851	.988
n66	487.13	2142.051	.873	.987
n67	487.07	2142.271	.850	.988

n68	487.10	2150.507	.732	.988
n69	487.30	2146.286	.775	.988
n70	487.27	2153.651	.651	.988
o71	487.23	2151.151	.636	.988
o72	487.20	2173.683	.397	.988
o73	487.17	2163.316	.515	.988
o74	487.27	2167.720	.478	.988
o75	487.40	2163.076	.575	.988
p76	487.30	2167.390	.495	.988
p77	487.23	2171.151	.542	.988
p78	487.10	2158.093	.664	.988
p79	487.13	2165.913	.595	.988
p80	487.17	2166.695	.540	.988
r81	487.10	2176.714	.392	.988
r82	487.13	2156.809	.761	.988
r83	487.13	2156.809	.761	.988
r84	487.17	2149.316	.836	.988
r85	487.13	2154.051	.811	.988
s86	487.27	2171.582	.555	.988
s87	487.10	2162.990	.637	.988
s88	487.07	2140.892	.817	.988
s89	486.93	2156.547	.798	.988
s90	487.00	2171.793	.580	.988
t91	487.00	2166.069	.703	.988
t92	486.93	2166.478	.688	.988
t93	486.77	2179.426	.439	.988
t94	486.90	2176.231	.482	.988
t95	487.03	2166.309	.706	.988
u96	487.10	2156.093	.760	.988
u97	486.93	2179.995	.355	.988
u98	487.00	2171.862	.578	.988
u99	487.07	2163.375	.621	.988
u100	487.00	2162.276	.694	.988
x101	486.97	2161.068	.713	.988
x102	487.03	2144.861	.864	.988
x103	486.93	2179.995	.355	.988
x104	487.00	2171.862	.578	.988
x105	487.07	2163.375	.621	.988
y106	487.00	2162.276	.694	.988
y107	486.97	2161.068	.713	.988
y108	487.03	2144.861	.864	.988

z109	488.23	2175.220	.331	.988
z110	487.63	2165.482	.368	.988
z111	487.03	2144.861	.864	.988
z112	487.03	2144.861	.864	.988
z113	487.03	2144.861	.864	.988

ค่า **KMO** : Kaiser-Mayer-Olkin Measurers of Sampling Adequacy

KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		.952
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	76516.583
	df	2485
	Sig.	.000

ค่าน้ำหนักของตัวแปรที่วิเคราะห์ EFA แล้ว จำนวน 82 ตัวแปร

Rotated Component Matrix[a]

	Component					
	1	2	3	4	5	6
A 2	.819					
A 3	.809					
A 4	.778					
A 7	.771					
A 8	.868					
A 9	.765					
A 10	.751					
A 16	.742					
A 17	.771					
A 19	.815					
A 20	.801					
A 71	.795					
A 72	.728					
A 74	.809					

A 75	.745					
A 22		.791				
A 23		.739				
A 42		.725				
A 43		.710				
A 105		.790				
A 106		.675				
A 108		.670				
A 111		.747				
A 112		.655				
A 113		.643				
A 31			.631			
A 32			649			
A 33			.632			
A 34			.619			
A 36			.627			
A 38			.577			
A 39			.621			
A 76			619			
A 77			.602			
A 79			.591			
A 80			.587			
A 81			.597			
A 83			.601			
A 84			611			
A 85			.602			
A 27				.509		
A 28				.568		
A 29				.601		
A 30				.541		
A 46				.523		
A 47				.615		
A 48				.602		
A 51				.575		
A 53				.565		
A 54				.550		
A 55				.559		
A 101				.546		
A 102				.543		
A 103				.579		

A 104				.592		
A 56					.579	
A 57					.571	
A 58					.555	
A 59					.536	
A 61					.602	
A 62					.617	
A 64					.601	
A 65					.617	
A 66					.567	
A 68					.501	
A 69					.517	
A 70					.523	
A 11						.545
A 13						.532
A 14						.517
A 86						.512
A 87						.509
A 88						.514
A 89						.512
A 91						.517
A 92						.492
A 93						.459
A 95						.537
A 97						.562
A 98						.537
A 99						.492
A 100						.486

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.[a]

a. Rotation converged in 5 iterations.

ภาคผนวก ง

- หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม
- แบบสอบถามในการวิจัย

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

โรงเรียนบ้านหนองรักษ์
เลขที่รับ ๔๗๑ / ๒๕๖๖
วันที่ ๓๑ / ๓ ก.ค. / ๒๕๖๖
เวลา 10.05 น.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๑๗๐๗

๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูล

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองรักษ์

ด้วย นางรัชณี เสือเหลือง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๒๓๐๑๕๐๕๓๒๐๑๒ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์เรื่อง "รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา (ACADEMIC ADMINISTRATION MODEL FOR SMALL SCHOOLS TO IMPROVE THE QUALITY OF EDUCATION)" มีความประสงค์จะขอให้ท่านอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามเก็บข้อมูล เพื่อเป็นข้อมูล ในการเขียนงานดุษฎีนิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามเก็บข้อมูลดังกล่าว ให้นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลเขียนงานดุษฎีนิพนธ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

ขออำนวยพร

(พระครูศรีวีรคุณสุนทร, ผศ.ดร.)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เรียน ผอ.รร.บ้านหนองรักษ์
นางรัชณี เสือเหลือง นักศึกษาหลักสูตร
ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูล
เพื่อทำเก็บข้อมูลเขียนงานดุษฎีนิพนธ์
ขอแสดงความนับถือ
รัชณี

๓๑ ต.ค. ๒๕๖๖.

— ตรวจ.

31 ต.ค. 2566

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผู้ประสานงาน นักศึกษา นางรัชณี เสือเหลือง : ๐๘๑ ๙๘๑ ๔๐๒๗

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง
รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก
เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

เนื่องด้วยดิฉัน นางรัชณี เสือเหลือง นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา” มีอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ คือ พระมหาไกรวรรณ์ ชินทตฺติโย,ดร. ซึ่งการทำดุษฎีนิพนธ์ดังกล่าว จำเป็นต้องได้รับข้อมูลจากท่าน ดิฉันจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

<u>คำชี้แจง</u>

1. แบบสอบถามฉบับนี้ สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้างานวิชาการ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโรงเรียนของท่านว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนท่านว่าอยู่ในระดับใด

2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

3. โปรดอ่านคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามแต่ละตอน และตรวจสอบความเรียบร้อยก่อนจัดส่งคืนแบบไม่ต้องระบุชื่อของผู้ตอบ โดยผู้วิจัยขอรับรองว่าคำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ ซึ่งคำตอบเหล่านี้จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้นต่อสถานศึกษาและการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นางรัชณี เสือเหลือง
นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ

☐ ไม่เกิน 30 ปี ☐ 31 - 40 ปี

☐ 41 - 50 ปี ☐ 51 ปี ขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก

4. ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน

☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน ☐ หัวหน้างานวิชาการ

5. ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

☐ ไม่เกิน 10 ปี ☐ 11 – 20 ปี

☐ 21 – 30 ปี ☐ 31 ปี ขึ้นไป

.....

แบบสอบถามของเครื่องมือในการวิจัย

เรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

คำชี้แจง : ให้ท่านพิจารณาว่าโรงเรียนของท่านมีการปฏิบัติต่อกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนของท่านว่ามีการปฏิบัติในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ข้อที่	องค์ประกอบ รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1	ผู้บริหารมีการดำเนินงานในการจัดทำกรอบหลักสูตรท้องถิ่นโดยมีการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น					
2	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ข้อมูลขอบเขตของเนื้อหาสารสนเทศของชุมชนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในการจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น					
3	ผู้บริหารมีการจัดทำพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้มีเนื้อหาสระสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน					
4	ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินการใช้กรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่นไปวิเคราะห์วางแผน เพื่อยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพ					
5	ผู้บริหารให้ครูจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นโดยมีการรับฟังความคิดเห็น และเหตุผลในการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ					
6	ผู้บริหารมีการจัดให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการ					
7	ผู้บิหารมีการจัดตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการรับผิดชอบโดยตรงในการวางแผนงานวิชาการ					
8	ผู้บริหารรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง และกำหนดเป้าหมายในการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ					
9	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ รวบรวมข้อมูล และกำหนดเป้าหมายเพื่อปรับปรุงพัฒนาการวางแผนวิชาการ					

ข้อที่	องค์ประกอบ รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
10	ผู้บริหารมีการสรุป ติดตาม และรายงานผลการประเมินไปปรับปรุง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา					
11	ผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา					
12	ผู้บริหารมีการช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาสและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ					
13	ผู้บริหารมีการตรวจสอบ ติดตาม แก้ไข ปรับปรุง งานด้านวิชาการในการจัดการเรียนรู้ของครู					
14	ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานผลในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบ					
15	ผู้บริหารมีการประสานหัวหน้าทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย					
16	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์หลักสูตรได้ตรงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
17	ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ในการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
18	ผู้บริหารมีการใช้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น มาจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา					
19	ผู้บริหารมีการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในทุกระดับชั้นเรียน และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างหลากหลาย					
20	ผู้บริหารมีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย จุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษามีความเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน					
21	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์และแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน					
22	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน					

ข้อที่	องค์ประกอบ รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
23	ผู้บริหารให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาสาระและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล					
24	ผู้บริหารมีการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น					
25	ผู้บริหารจัดให้ครูผู้สอนได้รับการส่งเสริมให้มีการพัฒนาความรู้ ทักษะด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม					
26	ผู้บริหารมีการจัดทำระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง					
27	ผู้บริหารให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา โดนเน้นการประเมินตามสภาพจริงกับผู้เรียน					
28	ผู้บริหารมีการพัฒนารูปแบบ เครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานและเหมาะสมกับสถานศึกษา					
29	ผู้บริหารจัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้นจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์ประเมิน					
30	ผู้บริหารนำผลการประเมินมาตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข เพื่อพัฒนาระบบวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนการศึกษา					
31	ผู้บริหารนำผลการวิจัยของสถานศึกษามาบริหารจัดการ เพื่อยกระดับคุณภาพงานวิชาการ					
32	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูนำผลการวิเคราะห์ในการวิจัยไปใช้พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา					
33	ผู้บริหารมีการรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน					
34	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ในการวิเคราะห์วิจัย และให้ครูทำวิจัยในโรงเรียน เพื่อยกระดับในการพัฒนาการเรียนรู้					
35	ผู้บริหารมีการสรุป ประเมินผลคุณภาพการจัดการเรียนรู้และคุณภาพผู้เรียนจากผลการวิจัย					

ข้อที่	องค์ประกอบ รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
36	ผู้บริหารมีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้					
37	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา					
38	ผู้บริหารสนับสนุนครูผู้สอนใช้แหล่งการเรียนรู้ทางด้านภูมิปัญญาในท้องถิ่นในการเรียนการสอน					
39	ผู้บริหารจัดทำระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนหรือในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือสถานศึกษาของตนเอง					
40	ผู้บริหารมีการจัดหารวบรวมข้อมูลและจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้แก่ผู้ปกครองและผู้สนใจทั่วไป					
41	ผู้บริหารมีการวางแผนกำหนดปฏิทินในการนิเทศภายในไว้อย่างชัดเจน					
42	ผู้บริหารมีการติดตามการนิเทศการเรียนการสอนของครูเป็นระบบและต่อเนื่อง					
43	ผู้บริหารจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การนิเทศที่ประสบความสำเร็จภายในสถานศึกษา					
44	ผู้บริหารมีการประเมินผลกระบวนการนิเทศ ติดตาม และพัฒนาการนิเทศการเรียนการสอน					
45	**ผู้บริหารมีการใช้เหตุผลการนิเทศการศึกษาเพื่อเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ**					
46	ผู้บริหารมีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
47	ผู้บริหารมีระบบการแนะแนวภายในโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนรู้					
48	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษาและเครือข่ายการแนะแนว					
49	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูผู้สอนทุกคนมีการแนะแนวการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม					

ข้อที่	องค์ประกอบ รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
50	ผู้บริหารมีการติดตาม ประเมินผลความสำเร็จของผู้เรียนจากการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา					
51	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษา					
52	ผู้บริหารมีการประเมินผลในระดับหน่วยงานย่อยภายในโรงเรียน โดยประเมินในรูปแบบคณะกรรมการ					
53	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา					
54	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินแผนงานประกันคุณการศึกษาภายในสถานศึกษา					
55	ผู้บริหารมีการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานแผนงานและประกันคุณภาพ					
56	ผู้บริหารมีการสนับสนุนความรู้ทางวิชาการเสริมสร้างความคิด เทคนิคและทักษะให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น					
57	ผู้บริหารมีการสนับสนุนทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้มีการพัฒนาขึ้น					
58	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา					
59	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนกับโรงเรียน					
60	ผู้บริหารมีการรายงานผล ปรับปรุง แก้ไขเพื่อพัฒนาความรู้ทางวิชาการสู่ชุมชน					
61	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือช่วยเหลือ ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาในบริเวณใกล้เคียง					
62	ผู้บริหารมีการระดมทรัพยากรในการวางแผนกำหนดนโยบายและการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถาบันอื่น					

ข้อที่	องค์ประกอบ รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
63	ผู้บริหารมีการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน ชุมชน เอกชน และองค์กรอื่นทั้งภายในและภายนอก					
64	ผู้บริหารมีการสร้างและเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นหรือสถาบันอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้านวิชาการ					
65	ผู้บริหารมีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น					
66	ผู้บริหารมีการศึกษาข้อมูลและความต้องการในการสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา					
67	ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา					
68	ผู้บริหารจัดให้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างสถานศึกษากับของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นเป็นประจำ					
69	ผู้บริหารจัดให้มีการเสริมเสร้างความรู้ ความคิด และทักษะทางวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาชีพและคุณภาพชีวิตประชาชนในชุมชนท้องถิ่น					
70	ผู้บริหารมีการสรุป ติดตาม ประเมินและรายงานผลการส่งเสริมสนับสนุนและให้บริการด้านวิชาการเพื่อนำมาพัฒนาในงานด้านวิชาการ					
71	ผู้บริหารมีการจัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา					
72	ผู้บริหารมีการนำระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน					
73	ผู้บริหารมีการจัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการผู้บริหารมีการตรวจสอบทุกครั้ง					
74	ผู้บริหารมีการรวบรวมข้อมูล ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการให้เป็นระบบสะดวกต่อการนำไปใช้					

ข้อที่	องค์ประกอบ รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
75	ผู้บริหารมีการตรวจสอบ ประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ และนำไปแก้ไขปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม					
76	ผู้บริหารมีการจัดทำและตรวจพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ ใบงาน แบบฝึกหัด ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน					
77	ผู้บริหารมีการติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้หนังสือเรียนเพื่อพัฒนางานด้านสื่อการสอน					
78	ผู้บริหารมีการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือ มีความชัดเจน สวยงาม ความถูกต้องเป็นจริงและมีประโยชน์					
79	ผู้บริหารให้ครูมีส่วนร่วมในกระบวนการคัดเลือกหนังสือเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรและระบุตัวชี้วัดไว้อย่างชัดเจน					
80	ผู้บริหารมีการประชุมรับทราบสภาพปัญหาการใช้หนังสือแบบเรียนในแต่ละปี เพื่อนำมาประกอบในการพิจารณาคัดเลือกหนังสือในปีถัดไป					
81	ผู้บริหารให้ครูผู้สอนมีการเลือกใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ					
82	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้โดยมีการจัดทำจัดหาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ให้อย่างเหมาะสม					
83	ผู้บริหารมีการส่งเสริมครูผู้สอนให้มีการผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน					
84	ผู้บริหารมีการจัดหาสื่อเทคโนโลยีในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน					
85	ผู้บริหารมีการประเมินผลความสำเร็จ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา					
86	ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์					
87	ผู้บริหารจัดลำดับความสำคัญและแนวทางการดำเนินงานตามกลยุทธ์					

ข้อที่	องค์ประกอบ รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
88	ผู้บริหารวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหาที่ส่งผลต่องานวิชาการและรับฟังเหตุผลจากผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ					
89	ผู้บริหารมีการจัดสรรงบประมาณและสนับสนุนอุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานตามกลยุทธ์					
90	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์โครงสร้างของโรงเรียนในการให้บริการและคุณภาพด้านวิชาการ					
91	ผู้บริหารมีการประสานงานในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์					
92	ผู้บริหารมีการทบทวน ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือคงความต่อเนื่องในการดำเนินงานตามกลยุทธ์					
93	ผู้บริหารได้ดำเนินงานตามกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานตามเป้าหมายของแผนกลยุทธ์					
94	ผู้บริหารใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการระดมสมองเพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานด้านวิชาการ					
95	ผู้บริหารนำประเด็นที่วิเคราะห์แล้วมาจัดเรียงและแยกเป็นโอกาสและอุปสรรคในการจัดการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน					
96	ผู้บริหารเสียสละและปฏิบัติตนต่อครูทุกคนอย่างเสมอภาคกัน					
97	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและเปิดโอกาสของครูทุกคนในการแสดงความสามารถในการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ให้บรรลุเป้าหมาย					
98	ผู้บริหารมีการจัดสรรบุคลากรให้ดำรงตำแหน่งตามที่บุคลากรมีความสามารถในการยกระดับคุณภาพการศึกษา					
99	ผู้บริหารมีการจัดทรัพยากรต่าง ๆ ต่อบุคลากรครูในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด					
100	ผู้บริหารมีความยุติธรรมในการให้ขวัญและกำลังใจต่อผู้ใต้บังคับและบุคคลทั่วไปด้วยการยึดหลักคุณธรรม					
101	ผู้บริหารมีการควบคุมและส่งเสริมครูในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ด้วยความสามารถของครูทุกคน					

ข้อที่	องค์ประกอบ รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
102	ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตามนิเทศการดำเนินงานตามกลยุทธ์					
103	ผู้บริหารมีการกำหนดบุคลากรรับผิดชอบในการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบด้วยกัลยานิมิตร					
104	ผู้บริหารมีการติดตามแนวโน้มหรือโอกาสในการดำเนินงานวิชาการให้เกิดผลผลิตภายในระยะเวลาที่กำหนด					
105	ผู้บริหารนำผลการปฏิบัติงานและผลการติดตามเปรียบเทียบกับเป้าหมายเพื่อตรวจสอบทบทวนและปรับปรุงแผนกลยุทธ์					
106	ผู้บริหารมีการประเมินผลผลิตที่ได้และร่วมกันวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขแล้วรายงานผลการประเมินให้สมบูรณ์					
107	ผู้บริหารให้ครูนำผลการนิเทศหรือผลประเมินไปใช้และให้รายงานผลในการปฏิบัติงานด้วยทุกครั้ง					
108	ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานและผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้องและเผยแพร่ในโรงเรียน					
109	ผู้บริหารมีการยึดหลักกัลยาณมิตรในการนิเทศการศึกษาและให้คำแนะนำด้วยสติและปัญญา					
110	ผู้บริหารมีการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาดำเนินการและการสื่อสารด้วยความวิริยะ					
111	ผู้บริหารให้มีการตรวจสอบ ซื่อสัตย์ โปร่งใสในการจัดหารายได้และผลประโยชน์แก่ผู้เรียนด้วยหลักคุณธรรม จริยธรรม					
112	ผู้บริหารมีการรายงานผลการใช้เงินและงบประมาณอย่างชัดเจนโปร่งใสและมีการบันทึกผลอย่างเป็นระบบน่าเชื่อถือ					
113	ผู้บริหารมีการส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียนเป็นไปด้วยความศรัทธา เมตตา กรุณา					

ข้อเสนอแนะ .....

.....

.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก จ

- หนังสือขอความอนุเคราะห์และรายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการประเมิน
- แบบประเมินและรับรองจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ
- คู่มือรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการประเมินและรับรอง

โรงเรียนบ้านพุน้อย
เลขที่รับ 902/66
วันที่ 22 ธ.ค. 66
เวลา 10.30 น.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๑๙๒๙

๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ประเมินและรับรอง

เจริญพร **นายดิลก ยี่รงค์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านพุน้อย**

ด้วย นางรัชณี เสือเหลือง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๒๓๐๑๕๐๕๓๒๐๑๒ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อดุษฎีนิพนธ์เรื่อง "รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา (ACADEMIC ADMINISTRATION MODEL FOR SMALL SCHOOLS TO IMPROVE THE QUALITY OF EDUCATION)" มีความประสงค์ขอให้ท่านประเมินเพื่อรับรองรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อสรุปผลงานดุษฎีนิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอแจกแบบประเมินและรับรองดังกล่าว สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

ขออำนวยพร

พระครูศรีวีรคุณสุนทร
(พระครูศรีวีรคุณสุนทร, ผศ.ดร.)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เรียน ผอ.รร. บ้านพุน้อย
ด้วย นางรัชณี เสือเหลือง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อสรุปผลงานดุษฎีนิพนธ์ เรียน มาเพื่อทราบ
หมอ
12 ธ.ค. 2566

ทราบ
12 ธ.ค. 2566

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผู้ประสานงาน นักศึกษา นางรัชณี เสือเหลือง : ๐๘๑ ๙๘๑ ๔๐๒๗

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินและรับรองรูปแบบ

1. พระมหาทองเชิด กตปุญโญ, ผศ.ดร.	อดีตผู้อำนวยการสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. รศ.ดร.พิภพ วชังเงิน	อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตวังไกลกังวล
3. ดร.ทัศนี ช่อเทียนทิพย์	อดีตศึกษานิเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2
4. นายสโมสอน หนองสูง	รองศึกษาธิการจังหวัดมุกดาหาร
5. ดร.ฐิตินันท์ นันทะศรี	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร
6. ว่าที่ร.อ.อมรรัตน์ ศรีขันต์	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร
7. นางกิตติมา เย็นกาย	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
8. นางสาวศศิประภา พันธุ์เผือก	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคันทด จังหวัดสุพรรณบุรี
9. นางสุปราณี รุ่งเรือง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไฮตาก จังหวัดเลย
10. นายจนะศักดิ์ คำแสน	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านคลอง จังหวัดสุโขทัย
11. นายวินัย เพชรแบน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่ราก จังหวัดสุโขทัย
12. นายสุภาพ อินทุภูติ	ผู้อำนวยการโรงเรียนมหานาราม จังหวัดพิษณุโลก
13. นางธันนญญา ยามกาย	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองกก จังหวัดสุโขทัย
14. ดร.พงษ์ศักดิ์ สาลีกงชัย	อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนโรตารี กรุงเทพมหานคร
15. นายพัฒชัย วิเศษสมบัติ	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลปราณี(บ้านเมืองเก่า)
16. นายดิลก ยี่รงค์	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านพุน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
17. ดร.สุภัค ตรังรัตนจิต	ข้าราชการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์

แบบประเมินและรับรองสำหรับผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ
เรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก
เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ประเมิน
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องมือ ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพทั่วไปของท่าน

ชื่อ.....นามสกุล..... .....

1. เพศ
   ☐ ชาย ☐ หญิง
2. วิทยฐานะ.....
3. การศึกษาสูงสุด
   ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก
4. ตำแหน่งในการทำงาน
   ☐ ผู้อำนวยการสถานศึกษา
   ☐ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา
   ☐ หัวหน้างานวิชาการ
   ☐ อื่น ๆ ระบุ..... ..
5. ประสบการณ์ในการทำงาน.....ปี

<u>คำชี้แจง</u>

1. แบบประเมินนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยมีประเด็นในการประเมิน 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ความถูกต้อง (Accuracy) เป็นการประเมินความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ คือ 1) ต้องเป็นรูปแบบที่มีสาระ/ประเด็นครอบคลุมครบถ้วนถูกต้อง 2) มีวัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการใช้ 4) มีที่มาจากแหล่งข้อมูลและการได้มาซึ่งข้อมูลอย่างชัดเจน 5) มีการรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือและแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และ 6) มีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่สมบูรณ์และชัดเจน

1.2 ความเหมาะสม (Propriety) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา คือ 1) คำนึงถึงกฎหมาย 2) การรักษาสิทธิ และ 3) ความเป็นธรรมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายหรือทุกกลุ่ม

1.3 ความเป็นไปได้ (Feasibility) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง คือ 1) สามารถนำรูปแบบไปปฏิบัติได้จริง 2) มีทรัพยากรเพียงพอที่จะปฏิบัติได้ 3) ปลอดจากภาวะเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น และ 4) มีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เอื้อให้ปฏิบัติได้

1.4 ความเป็นประโยชน์ (Utility) เป็นการประเมินอรรถประโยชน์ คือ 1) การตอบสนองความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ 2) การกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาด้านการบริหารจัดการ (กรณีเป็นรูปแบบเกี่ยวกับการบริหาร) 3) ให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ปฏิบัติ 4) จะเกิดผลดีต่อสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้รับผิดชอบ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และชุมชน

2. แบบประเมินนี้เป็นแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ 5 หมายถึง การประเมินมากที่สุด 4 หมายถึง การประเมินอยู่ในระดับมาก 3 หมายถึง การประเมินในระดับปานกลาง 2 หมายถึง การประเมินอยู่ในระดับน้อย และ 1 หมายถึง การประเมินอยู่ในระดับน้อยที่สุด

<u>คำชี้แจง</u>

โปรดพิจารณารายการประเมินแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมินของท่าน

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ประเด็นที่ 1 : ด้านความถูกต้อง (Accuracy)					
1. เป็นรูปแบบที่มีสาระ/ประเด็นครอบคลุมครบถ้วนถูกต้อง					
2. เป็นรูปแบบที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจน					
3. เป็นรูปแบบที่มีขั้นตอนการใช้ชัดเจน					
4. เป็นรูปแบบมีที่มาจากแหล่งข้อมูลในการได้มาซึ่งข้อมูลอย่างชัดเจน					
5. เป็นรูปแบบที่มีการรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือและแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย					
6. เป็นรูปแบบที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่สมบูรณ์และชัดเจน					
ประเด็นที่ 2 : ด้านความเหมาะสม (Propriety)					
7. เป็นรูปแบบที่คำนึงถึงกฎหมาย					
8. เป็นรูปแบบที่คำนึงถึงการรักษาสิทธิของผู้เกี่ยวข้อง					

9. เป็นรูปแบบที่ให้ความเป็นธรรมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย หรือทุกกลุ่ม					
ประเด็นที่ 3 : ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility)					
10. เป็นรูปแบบที่สามารถนำรูปแบบไปปฏิบัติได้จริง					
11. เป็นรูปแบบที่มีทรัพยากรเพียงพอที่จะปฏิบัติได้					
12. เป็นรูปแบบที่ปลอดจากภาวะเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น					
13. เป็นรูปแบบที่มีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เอื้อให้ปฏิบัติได้					
ประเด็นที่ 4 : ด้านความเป็นประโยชน์ (Utility)					
14. เป็นรูปแบบที่การตอบสนองความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ					
15. เป็นรูปแบบที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาด้านการบริหารจัดการ					
16. เป็นรูปแบบที่ให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ปฏิบัติ					
17. เป็นรูปแบบที่จะเกิดผลดีต่อสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้รับผิดชอบ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และชุมชน					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

นางรัชณี เสือเหลือง
นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คู่มือการใช้
รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก
เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

โดย
นางรัชณี เสือเหลือง

นักศึกษาปริญญาเอก
ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คำนำ

คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งในคู่มือนี้ประกอบด้วยสาระสำคัญ ส่วนที่ 1 บทนำ ประกอบไปด้วย ความเป็นมาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ ความหมายของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และประโยชน์ที่ได้รับ ส่วนที่ 2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ส่วนที่ 3 แนวทางการดำเนินงานตามองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก จุดมุ่งหมายและแนวทางการพัฒนา คือ (1) การวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน (2) การดำเนินงาน (3) กระบวนการบริหารวิชาการ (4) การส่งเสริมการเรียนรู้ (5) การมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ และ (6) การควบคุมคุณภาพผู้เรียน และการสร้างเครื่องมือในการประเมินการบริหารงานวิชาการ ส่วนที่ 4 ความสำเร็จตามเป้าหมาย บรรณานุกรม และภาคผนวก ได้แก่ แบบสำรวจตนเองเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ฉบับนี้ จะทำให้ผู้ที่นำไปใช้เกิดความเข้าใจและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ต่อไป

รัชณี เสือเหลือง
ผู้จัดทำ

รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

ACADEMIC ADMINISTRATION MODEL FOR SMALL SCHOOLS TO IMPROVE THE QUALITY OF EDUCATIONAL

ส่วนที่ 1 บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญ 2. วัตถุประสงค์ในการวิจัย
3. ความหมายของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา
4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ส่วนที่ 2 เนื้อหาและแนวทางการดำเนินงาน

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ประกอบไปด้วย

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงาน 2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับงานวิชาการ
3. หลักธรรมที่นำมาบูรณาการกับการบริหารการศึกษา
4. แนวคิดการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก

ส่วนที่ 3

แนวทางการดำเนินงานตามองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการฯ

ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก คือ

1. การวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน 2. การดำเนินงาน 3. กระบวนการบริหารวิชาการ
4. การส่งเสริมการเรียนรู้ 5. การมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ 6. การควบคุมคุณภาพผู้เรียน

และการสร้างเครื่องมือในการประเมินคู่มือรูปแบบการบริหารงานวิชาการขนาดเล็ก

ส่วนที่ 4 ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

บรรณานุกรม และภาคผนวก

บทที่ 1
บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

ยุทธศาสตร์ชาติให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 พร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าอย่างเต็มศักยภาพ จึงเป็นจุดเน้นของการพัฒนา และยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) โดยที่ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ กำหนดการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพ ระบบบริหารจัดการศึกษา และกำหนดการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์และให้เอื้อต่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างเสมอภาคทั่วถึง และใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการปฏิรูประบบการสอบที่นำไปสู่การวัดผลในเชิงทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 มากกว่าการวัดระดับความรู้ และจัดการความรู้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2565, หน้า 1)

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด และเนื่องจากแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับเดิมได้สิ้นสุดลง กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ฉบับนี้ขึ้นเพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า ก) จึงต้องมุ่งพัฒนาคุณภาพของประชาชนให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีความเท่าเทียมกันเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของประชาชนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก จากสถานการณ์ดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ได้กำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นเลิศด้านวิชาการ นำไปสู่การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันโดยกำหนดตัวชี้วัดด้านผู้เรียน ซึ่งกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษามี 3 องค์ประกอบ คือ การจัดการเรียนการสอน การบริหาร และการนิเทศ โดยองค์ประกอบทั้งหมดต้องมีความสัมพันธ์กัน กระบวนการบริหารและการนิเทศจะเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงการจัดกิจกรรมการสอนพัฒนากิจกรรมการสอน อันจะเป็นการ

พัฒนาคุณภาพการศึกษาทำให้ครูทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลให้กระบวนการจัดการสอนมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2550, หน้า 70)

งานวิชาการถือว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหลาย รวมถึงการจัดทำหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษาที่ช่วยพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน งานวิชาการจึงเกี่ยวข้องกับทุกกิจกรรมในโรงเรียนโดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ รวมถึงความสามารถของผบู้ริหาร ซึ่งหากขาดกระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะสมในงานวิชาการ ขาดการเชื่อมโยง ขาดการนำทรัพยากรทางการศึกษามาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่าง แท้จริงอาจส่งผลกระทบให้คุณภาพการศึกษาของนักเรียนลดลงและจะส่งผลต่อศักยภาพการคิด และการพัฒนาปัญญาของผู้เรียนอย่างเลี่ยงไม่ได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2556, หน้า 29-30) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน อันเป็นจุดมุ่งหมายหลักของโรงเรียนซึ่งเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา จะเห็นได้ว่า การบริหารงานวิชาการจึงเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษา เพราะว่า คุณภาพผู้เรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน หลักสูตรสถานศึกษาจะเป็นตัวกำหนดมาตรฐานคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาได้เป็นอย่างดี เพราะหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย แนวทางวิธีการและเนื้อหาสาระที่เรียน ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งจะสะท้อนว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ เจตคติ และพฤติกรรมตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดไว้หรือไม่ หลักสูตรสถานศึกษาที่ดีควรคำนึงถึงบริบทของผู้เรียน ท้องถิ่นและชุมชน มีการบูรณาการสาระการเรียนรู้ หรือจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับความถนัดความสามารถและความสนใจของผู้เรียน และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนตามขีดความสามารถทำให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์และสมดุลทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 6)

แผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ปีการศึกษา พ.ศ. 2562 - 2565 เพื่อให้มีอาชีพ มีงานทำและได้นำเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ด้านการเสริมสร้างศักยภาพและทรัพยากรมนุษย์ ที่มุ่งให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 และยึดเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่กำหนดหลักการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กเล็ก (ปฐมวัย) ภายใต้แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาในประเด็นสำคัญคือ 1) ยกระดับคุณภาพการศึกษา 2) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา 3) มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 4) ปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ จากสาระสำคัญที่กล่าวมา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความเป็น

เลิศด้านวิชาการ นำไปสู่การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันโดยกำหนดตัวชี้วัดด้านผู้เรียน ได้แก่ ร้อยละของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน ร้อยละของผู้เรียนที่อ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น และมีนิสัยรักการอ่าน ร้อยละของผู้เรียนที่มีทักษะการคิด วิเคราะห์ ร้อยละของผู้เรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) มากกว่าร้อยละ 50 ในแต่ละวิชาเพิ่มขึ้น จากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 ในภาพรวมทุกวิชา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าระดับประเทศ (ร้อยละ 69.19) เมื่อพิจารณาเป็นรายวิชา พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ**ต่ำกว่าระดับประเทศ**ทุกวิชา เรียงตามลำดับ คือ วิชาภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 82.16) วิชาคณิตศาสตร์ (ร้อยละ 64.86) วิชาวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 62.16) และวิชาภาษาไทย (ร้อยละ 51.35) ตามลำดับ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2565, หน้า 111) นอกจากนี้โรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดจำนวนมากที่ปรสบปัญหาใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า อัตราส่วนครูต่อนักเรียน นักเรียนต่อห้องเรียนต่ำกว่ามาตรฐาน ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน 1 คนสูงกว่าโรงเรียนขนาดอื่น ๆ 2) ด้านการเรียนการสอน พบว่า ครูไม่ครบชั้นและนักเรียนมีจำนวนน้อยในแต่ละชั้น ครูสอนไม่เต็มเวลาและเต็มความสามารถเพราะมีภารกิจอื่น 3) ด้านงบประมาณ เพราะโรงเรียนได้รับจัดสรรบุคลากร งบประมาณวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้างเป็นจำนวนน้อย 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พบว่า การประสานงานกับหน่วยงานองค์กรอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนมีน้อย เนื่องจากผู้ปกครองมีฐานะยากจนไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 1)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาโดยใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาได้นำแนวทางรูปแบบการบริหารวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้ศึกษานี้ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินการตามกระบวนการอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพทางการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

3. ความหมายของรูปแบบ

รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา หมายถึง เป็นแบบจำลองที่พัฒนาขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารองค์กรที่เน้นการมองระยะยาว เพื่อให้การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ซึ่งรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน 2) การดำเนินงาน 3) กระบวนการบริหารวิชาการ 4) การส่งเสริมการเรียนรู้ 5) การมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ 6) การควบคุมคุณภาพผู้เรียน

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการจัดการศึกษาในการยกระดับคุณภาพทางการศึกษา

2. เป็นแนวทางในการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ให้โรงเรียนในสังกัดหน่วยงานการศึกษาอื่น ๆ นำไปประยุกต์

3. ได้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

4. ได้ทราบผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

5. ผู้บริหารสามารถนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ส่งผลให้คนไทยมีคุณภาพที่ดีเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปได้อย่างมีคุณภาพ

6. ผู้ที่สนใจสามารถนำไปใช้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าและอ้างอิงให้กับงานวิจัยอื่น ๆ ได้

บทที่ 2
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

จากการศึกษาหลักการพื้นฐานของรูปแบบการบริหารงานวิชาการจึงนำประเด็นหลักการสำคัญมาในการพิจารณากำหนดเป็นหลักการในการกำกับหรือร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ได้แก่

2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงาน

2.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับงานวิชาการ

2.3 หลักธรรมที่นำมาบูรณาการกับการบริหารการศึกษา

2.4 แนวคิดการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก

2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงาน

ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลหลักที่มีความสำคัญของโรงเรียน เป็นผู้นำทางวิชาชีพ และมีอำนาจการตัดสินใจในการบริหารงานในโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และงานทั่วไป ซึ่งต้องอาศัยทักษะ และความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ ซึ่งโครงสร้างการบริหารงานตามกฎหมายที่มีขอบข่ายภารกิจที่กำหนด ซึ่งการแบ่งส่วนราชการภายในโรงเรียนเป็นไปตามกฎกระทรวงและระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษากำหนด ซึ่งจะแบ่งส่วนราชการเป็นกลุ่ม หรือฝ่าย หรืองาน ตลอดจนกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการ ซึ่งจะต้องครอบคลุมขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านงานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 6)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) (2557, หน้า 16) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่รับผิดชอบ หรือได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบกำกับดูแลการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลในความรับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลและพัฒนาเด็กอย่างเต็มกำลัง และความสามารถ

เจสส์ (Jesse, 1999, p. 140) ได้สรุป กระบวนการบริหารการศึกษาต้องดำเนินการไปตามกระบวนการบริหาร ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดแผนงาน และโครงการไว้ล่วงหน้า

2. การจัดองค์การ (Organizing) คือ การกำหนดตำแหน่งและหน้าที่ในหน่วยงานให้ชัดเจน

3. การสั่งการ (Directing) คือ การพิจารณาสั่งการ และการมอบหมายงาน

4. การประสานงาน (Coordinating) คือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และคนในองค์การในหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก

5. การควบคุมงาน (Controlling) คือ การติดตามและการประเมินผลการปฏิบัติงาน

กล่าวสรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียน เป็นบุคคลที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณลักษณะด้านวิชาชีพ และคุณลักษณะส่วนบุคคล มีความรับผิดชอบกำกับดูแลในการบริหารจัดการโรงเรียนและพัฒนาตามแผนและนโยบายที่วางไว้ให้บรรลุเป้าหมายตามกระทรวงศึกษาธิการ

2.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับงานวิชาการ

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556, หน้า 39-104) ได้อธิบายการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการเปนงานหลักของสถานศึกษามีความสำคัญอยางยิ่งยวดตอการจัดการศึกษาใหบรรลุเปาหมายตามที่กำหนดไว มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเดนชัดเมื่อการบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ โดยมีภารกิจขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ดังนี้ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เสนอหลักการและแนวคิดในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 58)

1. ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2. มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดของการศึกษา

3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายของการจัดแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียน

4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานโดยจัดให้มีดัชนีวัดคุณภาพการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

5. มุ่งส่งเสริมให้การมีส่วนร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากหลักการแนวคิดข้างต้นจัดได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานที่ต้องปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษา การเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดแห่งความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา งานวิชาการในความหมายของคนทั่วไปจะนึกถึงวิชาการต่าง ๆที่ใช้สอนในสถานศึกษาเช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งเน้นไปในทางหลักสูตรและทฤษฎี บางคนมักนึกถึงงานที่เกี่ยวกับตัวเลข ตัวหนังสือ ในการที่ต้องเรียนรู้ ดังนั้นจึงจะเห็นได้ว่างานวิชาการจะเปลี่ยนไปตามลักษณะขอบเขตและความรับผิดชอบ วัตถุประสงค์และระดับขององค์การหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิชาการ

กล่าวสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญ ในสถานศึกษาที่เกี่ยวของ กับการพัฒนาและแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย ตลอดจนการวัดและ ประเมินผลการเรียนการสอน ให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้เรียนมี ความประพฤติดี มีลักษณะนิสัยที่ดี มีคุณลักษณะที่พึ่งประสงค์และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

2.3 หลักธรรมที่นำมาบูรณาการกับการบริหารการศึกษา

จริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา คือ จริยธรรมที่มาจากศาสนา เพราะศาสนาเป็นแหล่งรวบรวมคำสอนและหลักปฏิบัติในการกระทำความดี ละเว้นความชั่ว เป็นตัวกำหนดศีลธรรมจรรยา เพื่อให้มนุษย์มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน การประพฤติปฏิบัติจริยธรรมยิ่งปฏิบัติมากเท่าใดก็เท่ากับได้ใกล้ชิดกับศาสนามากเท่านั้น หลักจริยธรรมของพระพุทธศาสนาสอนให้ประพฤติตามหลักสัจธรรม คือ การนำเอาหลักธรรมของพระพุทธศาสนามาปฏิบัติได้ตลอดเวลาและเป็นการสอนให้อยู่ในสังคมโดยใช้หลักความเมตตามากกว่าการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน

พละ 5 ธรรมอันเป็นกำลัง คือ เป็นกำลังในการปฏิบัติและเป็นกำลังในการประหารอกุศลต่าง ๆ มี 5 ประการคือ 1) สัทธา ความเชื่อ 2) วิริยะ ความเพียร 3) สติ ความระลึกได้ 4) สมาธิ ความตั้งจิตมั่น และ 5) ปัญญา ความรู้ทั่วชัด ธรรม 5 อย่างนี้ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า อินทรีย์ 5 ธรรมที่เป็น

ใหญ่ในกิจของตน ที่เรียกว่าอินทรีย์ เพราะความหมายว่า เป็นใหญ่ในกรกระทำหน้าที่แต่ละอย่าง ๆ ของตน คือเป็นเจ้าการ ในการครอบงำเสียซึ่ง ความไร้ศรัทธา ความเกียจคร้าน ความประมาท ความฟุ้งซ่าน และความหลงตามลำดับ ที่เรียกว่า พละ เพราะ ความหมายว่า เป็นพลังทำให้เกิดความมั่นคง ซึ่งความไร้ศรัทธาเป็นต้น แต่ละอย่างจะเข้าครอบงำไม่ได้ พละ หมวดนี้เป็นหลักปฏิบัติทางจิตใจ ให้ถึงความหลุดพ้นโดยตรง

กล่าวสรุปได้ว่า พละ 5 คือ ธรรมอันเป็นกำลังในการประพฤติปฏิบัติหน้าที่ของตน ซึ่งประกอบด้วย ศรัทธาพละ ความเชื่อ เป็นกำลังใหญ่โต วิริยะพละ ความเพียร เป็นกำลังอันหนึ่ง สติพละ สมาธิพละ ปัญญาพละ ก็เป็นกำลังใจของแต่ละอย่าง พละ 5 เป็นพลังทำให้กิจการงานในหน้าที่ของตนเองได้สมบูรณ์ และเป็นผลสำเร็จในการดำเนินชีวิตของผู้ที่ชื่อว่าครูผู้ให้ความรู้อย่างแท้จริง และเป็นอัญมณีอันมีคุณค่าอย่างยิ่งของผู้ที่ทำหน้าที่ในการดำรงอยู่ด้วยคำว่า ครู ที่ประกอบด้วยคุณธรรมอันล้ำค่ายิ่งใหญ่ เพราะเหตุให้เข้าถึงคุณธรรมอย่างแท้จริงเป็นผลนำมา ซึ่งความสำเร็จด้วยวิธีการประยุกต์นั่นเอง

2.4 แนวคิดการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก

การปฏิรูปโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 27-28) แห่งชาติได้รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ได้แบ่งขนาดของโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาด ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งจากการรายงานผลการศึกษาพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กยังมีคุณภาพทางการศึกษาต่ำกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งปัจจุบันสถานศึกษาดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องรับผิดชอบดูแล หากพิจารณาแล้วโรงเรียนที่มีขนาดเล็กมาก คือมีนักเรียน 60 คนลงมา ซึ่งมีจำนวนมาก โรงเรียนเหล่านี้มักจะต้องบริหารจัดการท่ามกลางสถานการณ์หลายประการ เช่นขาดแคลนครู และสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ครูไม่ครบชั้น งบประมาณไม่เพียงพอสำหรับใช้จ่ายค่าสาธารณูปโภค ประกอบกับครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่ยากจน ไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาให้กับบุตรหลายของตนเองได้รวมทั้งไม่สามารถระดมทรัพยากรจากผู้ปกครองและชุมชนได้ ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาต่ำ นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตลอดจนขวัญและกำลังใจของบุคลากรในสถานศึกษาขนาดเล็กค่อนข้างต่ำ

ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดยุทธ์ศาสตร์และเงื่อนไขสู่ความสำเร็จของการบริหาร

จัดการในโรงเรียนขนาดเล็กให้สูงขึ้นในด้านบริการจัดการ การจัดการเรียนการสอนและด้านคุณภาพของนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแผนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก คือ บริหารส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กการดำเนินงานดังกล่าวได้คำนึงถึงผลกระทบต่อประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และการบริการจัดการอย่างมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน การออกแบบบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กจัดรูปแบบอย่างเหมาะสมให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น มีความผูกพันกับโรงเรียนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันซึ่งรูปแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานหลายรูปแบบ (ชนินทร์ ชุณหพันธรักษ์, 2544, หน้า 36) ได้แก่ รูปแบบการเรียนแบบรวมทุกชั้นเรียน รูปแบบเรียนรวมบางชั้นเรียน รูปแบบ Mobile Teacher รูปแบบโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง รูปแบบครูกลุ่มโรงเรียนเวียนสอน รูปแบบห้องเรียนเคลื่อนที่ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ รูปแบบการจัดหลักสูตรบูรณาการช่วงชั้น (Multigrade Teaching) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นทีม (Team Teaching)ฯลฯ จากรูปแบบการแก้ปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กข้างต้นนั้น โรงเรียนสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนได้ตามความเหมาะสมและสามารถนำไปพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

กล่าวสรุปว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ดังมาตรา 9 (3) ให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา เพื่อให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เพื่อให้คนไทยทุกคนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย อย่างมีคุณภาพในทุกระดับทุกประเภทการศึกษา

บทที่ 3

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

แนวทางการดำเนินงานตามองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยจุดมุ่งหมายและแนวทางการพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบจะประกอบไปด้วยตัวแปร ซึ่งถือว่าเป็นตัว บ่งชี้ในการพัฒนาความเป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นำในองค์กรให้ดำเนินการตามกระบวนการอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้โรงเรียนบรรลุเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งแนวทางการ พัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับ

คุณภาพการศึกษา ในบทนี้เป็นการนำองค์ประกอบหลักของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา มาเป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการ รายละเอียดดังนี้

1. การวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ในองค์ประกอบนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีกระบวนการในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการวางแผน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย เป้าประสงค์ในการปฏิบัติ และมีแนวทางในการปฏิบัติงานด้วยความเป็นธรรม ประพฤติเป็นแบบอย่างเป็นที่ยกย่อง ให้เกียรติ เคารพนับถือศรัทธาและไว้วางใจจากครู บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กระตุ้นครูและบุคลากรให้เกิดความตระหนัก มีการคิดแก้ปัญหา ตัดสินใจอย่างมีเหตุและมีผล มีการรายงาน และสรุปผลในการดำเนินงาน ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานวิชาการมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น แนวทางและจุดมุ่งหมายในการพัฒนาการวางกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน มีดังนี้

1) ผู้บริหารจะต้องมีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ส่งเสริมและดำเนินการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน และตรวจสอบ ติดตาม แก้ไข ปรับปรุง งานด้านวิชาการและกำหนดเป้าหมายเพื่อปรับปรุงพัฒนาการวางแผนวิชาการในการจัดการเรียนรู้ของครู

2) ผู้บริหารจะต้องมีการระบุเป้าหมาย กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหาที่ส่งผลต่องานวิชาการ และรับฟังเหตุผลจากผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ และเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ของงานวิชาการ

3) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการประสานงานในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ โดยมีการทบทวน ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ดำเนินงานตามกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานตามเป้าหมายของแผนกลยุทธ์ นำประเด็นที่วิเคราะห์แล้วมาจัดเรียงและแยกเป็นโอกาสและอุปสรรคในการจัดการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

4) ผู้บริหารมีการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีการแสดงความสามารถในการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ให้บรรลุเป้าหมาย และมีการจัดสรรบุคลากรให้ดำรงตำแหน่งตามที่บุคลากรมีความสามารถในการยกระดับคุณภาพการศึกษา มีการให้ขวัญและกำลังใจต่อผู้ใต้บังคับและบุคคลทั่วไปด้วยการยึดหลักคุณธรรม

5) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนาโดยมีการสนับสนุนและคัดเลือกบุคลากรให้สร้างผลงาน ความสามารถ ความถนัด และความสนใจในการปรับปรุงงานอยู่เสมอ เพื่อให้งานวิชาการบรรลุเป้าหมาย

2. การดำเนินงาน ในด้านนี้ ในด้านนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนงานวิชาการ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนโยบายหลักและควรได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องประยุกต์ใช้ความรู้ หลักการ และทฤษฎีในการบริหารงานและนำไปใช้ประโยชน์ต่องานวิชาการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้บริหารควรมีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนในชุมชนว่ามีความต้องการพัฒนาด้านใดเพิ่มเติมตามหลักสูตรแกนกลาง รายวิชานั้นต้องสอดคล้องกับบริบทของชุมชน และสอดคล้องกับแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ โดยบูรณาการสู่การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนจะต้องยึดตามหลักสูตรของสถานศึกษา แนวทางในการพัฒนาด้านการดำเนินงาน มีดังนี้

1) ผู้บริหารมีการวิเคราะห์หลักสูตรของสถานศึกษาตรงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความต้องการของสังคม ชุมชน ท้องถิ่น มาจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย จุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลขอบเขตของเนื้อหาสารสนเทศของชุมชนในการจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เพื่อยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพ

2) ผู้บริหารมีการจัดตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการรับผิดชอบโดยตรง มีการจัดให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนวิชาการ มีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง และกำหนดเป้าหมายมีการกำกับ ดูแล นิเทศ และติดตามประเมินผล สรุป ติดตาม และรายงานผลการประเมินไปปรับปรุง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

3) ผู้บริหารจะต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติในการจัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และนำระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

4) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเตรียมความพร้อมให้บุคลากรทางการศึกษามีการพัฒนาเครื่องมือในการติดตามและเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนในทุกด้าน เพื่อแก้ไขและนำมาปรับปรุงในกระบวนการพัฒนางานวิชาการ

3. กระบวนการบริหารวิชาการ ในด้านนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครู บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนควรมีการพัฒนาจัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักจุดเด่น จุดด้อย และการพัฒนาปรับปรุงตนเอง และครูควรดำเนินการจัดกิจกรรมแสดงความสามารถของ นักเรียนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาความสามารถและสร้างคุณค่าให้ผู้เรียน โดยจัดโอกาสและสรรหาเวทีให้ผู้เรียนได้แสดงผลงานด้านวิชาการ โดยจัดโอกาสและสรรหาเวทีให้ผู้เรียนได้แสดงผลงานแสดงความสามารถให้ผู้อื่นได้รับรู้ ได้ชื่นชมภาคภูมิใจและสร้างคุณค่าให้กับผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบความสามารถของตนเอง และให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนากระบวนการเรียนรู้บูรณาการกับ STEM และกระบวนการ Active Learning แนวทางในการพัฒนาด้านกระบวนการบริหารวิชาการ มีดังนี้

1) ผู้บริหารควรมีส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์และแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน โดยมีการจัดกระบวนการเรียนรู้เนื้อหาสาระและจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน

2) ผู้บริหารควรยึดหลักกัลยาณมิตรในการนิเทศการศึกษาและให้คำแนะนำด้วยสติและปัญญา ในการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาดำเนินการ

3) ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมครูในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ด้วยความสามารถของครูทุกคน และกำหนดบุคลากรให้รับผิดชอบในการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการนิเทศด้วยกัลยานิมิตร

4. การส่งเสริมการเรียนรู้ ในด้านนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดการส่งเสริมหาแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยมีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกอย่างหลากหลายและพอเพียง สนับสนุนครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทางด้านภูมิปัญญาในท้องถิ่น และจัดทำระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนหรือในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือสถานศึกษาของตนเอง และเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้แก่ผู้ปกครองและผู้สนใจทั่วไป เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมด้านเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนของครูและนักเรียนให้อย่างทั่วถึง แนวทางในการพัฒนาด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ มีดังนี้

1) ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมให้ครูทุกคนมีการวิจัยสภาพการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานวิชาการโดยนำผลการวิจัยของสถานศึกษามาบริหารจัดการ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

2) ผู้บริหารให้ครูมีส่วนร่วมในกระบวนการคัดเลือกหนังสือเรียนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรและระบุตัวชี้วัดไว้อย่างชัดเจน และประชุมรับทราบสภาพปัญหาการใช้หนังสือแบบเรียนในแต่ละปี เพื่อนำมาประกอบในการพิจารณาคัดเลือกหนังสือในปีถัดไป

3) ผู้บริหารควรให้ครูผู้สอนมีการผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน และมีการประเมินผลความสำเร็จผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จากการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

5. การมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ ในด้านนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารควรมีการประสานความร่วมมือด้านงานวิชาการกับองค์กรอื่น ๆ ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างความเข้าใจและข้อตกลงในการพัฒนางานวิชาการกับองค์กรอื่น ๆ มีการบันทึกความร่วมมือหรือมีเอกสารหลักฐานอื่นที่แสดงถึงความร่วมมือในการจัดเส้นทางการศึกษาตามศักยภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างโรงเรียนชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนางาน

วิชาการให้เข้มแข็งเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน แนวทางในการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ มีดังนี้

1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูมีการปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคลให้เป็นปัจจุบัน และสำรวจข้อมูลนักเรียนเพิ่มเติมทุกภาคเรียนโดยเน้นรูปแบบทีมงานเป็นหลัก โดยมีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อขอข้อมูลของนักเรียนโดยยึดหลักคุณธรรมเอื้ออาทร สื่อสารในทางบวกเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้งานวิชาการประสบผลสำเร็จ

2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และรายงานผล ปรับปรุง แก้ไข เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน

3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐและระดับอุดมศึกษาในบริเวณใกล้เคียง ระดมทรัพยากรในการวางแผน กำหนดนโยบาย และการประสานความร่วมมือในการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

6. การควบคุมคุณภาพผู้เรียน ในด้านนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ควรมีเครื่องมือในการวัดผล ประเมินผล เพื่อใช้ประเมินบุคลิกภาพและความถนัดผู้เรียน ควรให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดแววบุคคิลภาพ ความถนัดในด้านวิชาการต่าง ๆ เพื่อที่จะได้ทราบถึงศักยภาพและความถนัดพิเศษในแต่ละด้าน รวมถึงจัดให้มีแฟ้มสะสมผลงานและผลการประเมินบุคลิกภาพความถนัดของผู้เรียน นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ระบบวงจรการพัฒนาคุณภาพของเดมมิ่ง (PCDA) ในการดำเนินงานจัดโครงสร้างและกิจกรรมของงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามแผนพัฒนาสถานศึกษา และควรจัดให้มีการนิเทศครูจากศึกษานิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่การสะดวกหรือครูที่มีความรู้เชี่ยวชาญในกลุ่มสาระนั้น ๆ อย่างน้อยปีละครั้ง แนวทางในการพัฒนาด้านการควบคุมคุณภาพผู้เรียน มีดังนี้

1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินตามกรอบนโยบายที่วางไว้ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ และมีการจัดทำรายงาน และเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินงาน เพื่อแก้ไขปัญหาในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น มีการซ่อมเสริมกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์ประเมิน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงกับผู้เรียน

3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีการแต่งตั้งครูรับผิดชอบเป็นลายลักษณ์อักษรในดำเนินการแนะแนว

4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประสานความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษาและเครือข่ายการแนะแนว และติดตาม ประเมินผลความสำเร็จของผู้เรียนจากการแนะแนว

การสร้างเครื่องมือในการประเมินคู่มือรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

กระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ประกอบไปด้วย

1. สำรวจตนเองโดยการสร้างแบบสอบถามตนเองเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ของตนเองโดยตนเองเป็นผู้ประเมิน

2. นำผลสำรวจมาวิเคราะห์หาคุณลักษณะในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยนำผลที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 3.51 มาพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

3. วางแผนการพัฒนางานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งผู้บริหารสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

3.1 วางแผนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยเริ่มจากผลการสำรวจจากตนเองที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 3.51

3.2 วางแผนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยนำผลการสำรวจจากตนเองที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 3.51 มาสร้างแผนในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

3.3 การสร้างเครื่องมือในการประเมินการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งผู้บริหารสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

4. นำแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา แบบสอบถามที่มีลักษณะแบบมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ที่มีลักษณะแบบมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 6 ด้าน

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด

5. นำค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 22-25)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ระดับน้อยที่สุด

5. การวัดและประเมินผล ซึ่งผู้บริหารสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษานำแบบสอบถามประเมินผลการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา อีกครั้ง โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ประเมินอีกครั้ง

2. ผู้บริหารสถานศึกษานำผลที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 3.51 กลับไปวางแผนการพัฒนาตนเองใหม่อีกครั้ง เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่สูงขึ้น ส่วนผลที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.51 ผู้บริหารสถานศึกษาจะยึดเป็นแนวการปฏิบัติต่อไป

ส่วนที่ 4 ความสำเร็จตามเป้าหมาย

ในการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ไปใช้ให้บังเกิดผลสำเร็จ บรรลุเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ จึงควรทำความเข้าใจและศึกษาแนวทาง ดังนี้

1. ผู้บริหารและครูควรมีความตระหนักและเตรียมความพร้อมในการ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ของตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยผู้บริหารและครูจะต้องมีวิธีการแสวงหาวิธีที่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งการเตรียมความพร้อมสามารถดำเนินการได้ โดยผู้บริหารและครูจะต้องเข้าใจความหมายของความสำเร็จ ต้องมีกลยุทธ์ในการชักจูงนักเรียนหรือผู้อื่นตามแนวทางเสนอแนะไว้ในรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ในองค์ประกอบหลักทั้ง 6 ด้าน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมในการสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรอื่นเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของชุมชน สร้างความตระหนักในการรับผิดชอบร่วมกัน เสริมสร้างให้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ ซึ่งจะเกิดองค์ความรู้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์จริง ในการยกระดับคุณภาพการศึกษา

3. ผู้บริหารและครูควรมีการประเมินและสรุปผลการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรได้เกิดแรงจูงใจภายในการพัฒนาตนเอง พัฒนาทีมงานและสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเป้าหมายสูงสุดในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

บรรณานุกรม

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2556). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2550). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 10*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาตามกฎกระทรวง กำหนดกฎเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2557). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม.* กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579.* กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2565). *รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ปีการศึกษา 2564.* กรุงเทพฯ: หจก.โรงพิมพ์อักษรไทย (น.ส.พ.ฟ้าเมืองไทย).

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2556). *คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

Jesse. (1999). *Human resource management. 9th ed*. Alabama: South-Western College.

ภาคผนวก ฉ

- วิเคราะห์ สังเคราะห์ตัวแปรการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ จ.1 ผลการสังเคราะห์เพื่อหาตัวแปรของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

ข้อที่	ตัวแปร การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	สำนักนโยบายและแผนฯ	รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ	คัมภีร์ สุดแท้	ธีระ รุญเจริญ	ฮอย แลมิสเกล	เจสส์ (Jesse)	สุวิมล โพธิ์แก้ว	ชาญชัย อาจินสมาจาร	ปรียาพร อนุตรโรจน์	จันทรานี สงวนหมู่	สัมมา รธนิต์	สำนักการศึกษากรุงเทพฯ	วิทย์ วิศทเวทย์,เสถียร	พระพรหมคุณาภรณ์ ฯ	พัชชา กวางทอง	กฤตภาส สายทองดี	สุรศักดิ์ บุญราช	ชิษณุพงศ์ สุขสวัสดิ์	มานิตย์ สีสง่า	ค่าความถี่
1	ผู้บริหารมีการดำเนินงานในการจัดทำกรอบหลักสูตรท้องถิ่นโดยวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓	✓	✓	✓	✓	11
2	ผู้บริหารมีการจัดทำกรอบจุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับท้องถิ่นให้ครอบคลุมถึงสิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓	✓	✓	✓	✓	11
3	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ข้อมูลขอบเขตของเนื้อหาสารสนเทศของชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในการจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓	✓	✓	✓	✓	11
4	ผู้บริหารมีการจัดทำพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓	✓	✓		✓	10
5	ผู้บริหารมีการจัดตั้งคณะกรรมการในการทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับกรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓		✓	✓	✓	10
6	ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินการใช้กรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่นไปวิเคราะห์วางแผน เพื่อยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพ	✓	✓	✓	✓	✓							✓				✓	✓		✓	9
7	ผู้บริหารให้ครูจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นโดยมีการรับฟังความคิดเห็น และเหตุผลในการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓	✓		✓		9
8	ผู้บริหารมีการจัดให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนวิชาการ	✓	✓	✓	✓	✓							✓				✓	✓		✓	9

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวแปร การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	สำนักนโยบายและ...	รุ่งชัชดาพร เวหะ	คัมภีร์ สุดแท้	รีระ รุญเจริญ	ฮอย และมิสเกล	เจสส์ (Jesse)	สุวิมล โพธิ์แก้ว	ชาญชัย อาจินสมา	ปรียาพร อนุตรโรจน์	จันทรานี สงวนนาม	สัมมา รธนิตย์	สำนักการศึกษากรุง...	วิทย์ วิศทเวทย์,	พระพรหมคุณาภรณ์ ...	พัดชา กวางทอง	กฤตภาส สายยองดี	สุรศักดิ์ บุญราช	ชิษณุพงศ์ สุขสวัสดิ์	มานิตย์ สีสง่า	ค่าความถี่
9	ผู้บิหารมีการจัดตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการรับผิดชอบโดยตรงในการวางแผนงานวิชาการ	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓		✓		✓	9
10	ผู้บริหารมีการกำกับ ดูแล นิเทศ และติดตามประเมินผลในการดำเนินงานตามกรอบแผนงานวิชาการ	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓	✓	✓		✓	10
11	ผู้บริหารรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง และกำหนดเป้าหมาย ในการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓		✓	✓		9
12	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ รวบรวมข้อมูล และกำหนดเป้าหมายเพื่อปรับปรุงพัฒนาการวางแผนวิชาการ	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓	✓	✓		✓	10
13	ผู้บริหารมีการสรุป ติดตาม และรายงานผลการประเมินไปปรับปรุง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓		✓	✓	✓	10
14	ผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓	✓	✓		✓	10
15	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและดำเนินการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓		✓			8
16	ผู้บริหารมีการตรวจสอบ ติดตาม แก้ไข ปรับปรุง งานด้านวิชาการในการจัดการเรียนรู้ของครู	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓	✓	✓		✓	10

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวแปร การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	สำนักนโยบายและ ฯ	รุ่งชัชดาพร เวหะ	คัมภีร์ สุดแท้	รีระ รุญเจริญ	ฮอย และมิสเกล	เจสส์ (Jesse)	สุวิมล โพธิ์แก้ว	ชาญชัย อาจินสมา	ปรียาพร อนุตรโรจน์	จันทรานี สงวนนาม	สัมมา รธนิตย์	สำนักการศึกษากรุง ฯ	วิทย์ วิศทเวทย์,	พระพรหมคุณาภรณ์ ฯ	พัดชา กวางทอง	กฤตภาส สายยองดี	สุรศักดิ์ บุญราช	ชิษณุพงศ์ สุขสวัสดิ์	มานิตย์ สีสง่า	ค่าความถี่
17	ผู้บริหารมีการช่วยเหลือนักเรียนด้อยโอกาสและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓		✓		✓	9
18	ผู้บริหารมีการตรวจสอบ ติดตาม ดูแล ควบคุม กำกับในการนิเทศของครูผู้สอน	✓	✓	✓	✓	✓							✓				✓		✓		8
19	ผู้บริหารมีการประสานหัวหน้าทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓		✓		✓	9
20	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ รวบรวมข้อมูล และกำหนดเป้าหมายเพื่อปรับปรุงพัฒนาการวางแผนวิชาการ	✓	✓	✓	✓	✓							✓				✓		✓	✓	9
21	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์หลักสูตรได้ตรงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓		✓	✓	✓	10
22	ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ในการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	✓	✓	✓	✓	✓							✓				✓		✓	✓	9
23	ผู้บริหารมีการใช้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น มาจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓		✓			8
24	ผู้บริหารมีการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในทุกระดับชั้นเรียน และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างหลากหลาย	✓	✓	✓	✓	✓							✓				✓	✓		✓	9
25	ผู้บริหารมีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย จุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษามีความเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓				✓	8

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวแปร การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	สำนักนโยบายและ ฯ	รุ่งชัชดาพร เวหะ	คัมภีร์ สุดแท้	รีระ รุญเจริญ	ฮอย และมิสเกล	เจสส์ (Jesse)	สุวิมล โพธิ์แก้ว	ชาญชัย อาจินสมา	ปรียาพร อนุตรโรจน์	จันทรานี สงวนนาม	สัมมา รธนิตย์	สำนักการศึกษากรุง ฯ	วิทย์ วิศทเวทย์,	พระพรหมคุณาภรณ์ ฯ	พัดชา กวางทอง	กฤตภาส สายยองดี	สุรศักดิ์ บุญราช	ชิษณุพงศ์ สุขสวัสดิ์	มานิตย์ สีสง่า	ค่าความยู่
26	ผู้บริหารมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคม โดยสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น	✓	✓	✓		✓							✓			✓	✓		✓	✓	9
27	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์และแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน	✓	✓	✓	✓	✓				✓			✓			✓	✓		✓		10
28	ผู้บริหารมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตรงตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓	✓		✓		9
29	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓	✓		✓		9
30	ผู้บริหารให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาสาระและจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	✓	✓	✓		✓				✓			✓			✓	✓		✓	✓	10
31	ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมฝึกทักษะการคิด การเผชิญสถานการณ์	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓	✓		✓		9
32	ผู้บริหารมีการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓	✓		✓		9
33	ผู้บริหารจัดให้ครูผู้สอนได้รับการส่งเสริมให้มีการพัฒนาความรู้ ทักษะ ด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓	✓		✓	✓	10

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวแปร การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	สำนักนโยบายและ ฯ	รุ่งชัชดาพร เวหะ	คัมภีร์ สุดแท้	รีระ รุญเจริญ	ฮอย และมิสเกล	เจสส์ (Jesse)	สุวิมล โพธิ์แก้ว	ชาญชัย อาจินสมา	ปรียาพร อนุตรโรจน์	จันทรานี สงวนนาม	สัมมา รธนิตย์	สำนักการศึกษากรุง ฯ	วิทย์ วิศทเวทย์,	พระพรหมคุณาภรณ์ ฯ	พัดชา กวางทอง	กฤตภาส สายยองดี	สุรศักดิ์ บุญราช	ชิษณุพงศ์ สุขสวัสดิ์	มานิตย์ สีสง่า	ค่าความถี่
34	ผู้บริหารมีการจัดทำระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓		✓	✓	✓	10
35	ผู้บริหารให้ครูเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา	✓	✓	✓		✓							✓			✓	✓	✓	✓	✓	10
36	ผู้บริหารให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา โดนเน้นการประเมินตามสภาพจริงกับผู้เรียน	✓	✓	✓		✓							✓			✓		✓	✓	✓	9
37	ผู้บริหารมีการพัฒนารูปแบบ เครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานและเหมาะสมกับสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓								✓			✓		✓	✓	✓	9
38	ผู้บริหารจัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้นจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์ประเมิน	✓	✓	✓	✓								✓			✓		✓	✓	✓	9
39	ผู้บริหารนำผลการประเมินมาตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข เพื่อพัฒนาระบบวัดผลประเมินผลและเทียบโอนการศึกษา	✓	✓	✓	✓								✓			✓		✓	✓	✓	9
40	ผู้บริหารนำผลการวิจัยของสถานศึกษามาบริหารจัดการ เพื่อยกระดับคุณภาพงานวิชาการ	✓	✓	✓	✓								✓			✓		✓	✓	✓	9
41	ผู้บริหารให้ครูทุกคนมีการวิจัยสภาพการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง	✓	✓	✓	✓								✓			✓	✓	✓	✓	✓	10

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวแปร การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	สำนักนโยบายและ ฯ	รุ่งชัชดาพร เวหะ	คัมภีร์ สุดแท้	รีระ รุญเจริญ	ฮอย และมิสเกล	เจสส์ (Jesse)	สุวิมล โพธิ์แก้ว	ชาญชัย อาจินสมา	ปรียาพร อนุตรโรจน์	จันทรานี สงวนนาม	สัมมา รธนิตย์	สำนักการศึกษากรุง ฯ	วิทย์ วิศทเวทย์,	พระพรหมคุณาภรณ์ ฯ	พัดชา กวางทอง	กฤตภาส สายยองดี	สุรศักดิ์ บุญราช	ชิษณุพงศ์ สุขสวัสดิ์	มานิตย์ สีสง่า	ค่าความถี่
42	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูนำผลการวิเคราะห์ในการวิจัยไปใช้พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓	✓	✓		✓	10
43	ผู้บริหารมีการรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน	✓	✓	✓		✓							✓			✓	✓	✓			8
44	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ในการวิเคราะห์วิจัย และให้ครูทำวิจัยในโรงเรียน เพื่อยกระดับในการพัฒนาการเรียนรู้	✓	✓	✓		✓							✓			✓	✓	✓		✓	9
45	ผู้บริหารมีการสรุป ประเมินผลคุณภาพการจัดการเรียนรู้และคุณภาพผู้เรียนจากผลการวิจัย	✓	✓	✓		✓							✓			✓	✓	✓		✓	9
46	ผู้บริหารมีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓								✓			✓	✓	✓	✓	✓	10
47	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓								✓			✓	✓	✓		✓	9
48	ผู้บริหารสนับสนุนครูผู้สอนใช้แหล่งการเรียนรู้ทางด้านภูมิปัญญาในท้องถิ่นในการเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓								✓			✓	✓	✓		✓	9
49	ผู้บริหารมีการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกอย่างหลากหลายและพอเพียงเพื่อให้นักเรียนได้ไปฝึกประสบการณ์ในแหล่งการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓								✓			✓	✓	✓		✓	9

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวแปร การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	สำนักนโยบายและ ฯ	รุ่งชัชดาพร เวทะ	ค้มภีร์ สตุแท้	ธีระ รุญเจริญ	ฮอย และมิสเกล	เจสส์ (Jesse)	สุวิมล โพธิ์แก้ว	ชาญชัย อาจินสมา	ปริยาพร อนุตรโรจน์	จันทรานี สงวนหมาม	สัมมา รธนิตย์	สำนักการศึกษากรุง ฯ	วิทย์ วิศทเวทย์,	พระพรหมคุณาภรณ์ ฯ	พัดชา กวางทอง	กฤตภาส สายทองดี	สุรศักดิ์ บุญเราช	ชิษณุพงศ์ สุขสวัสดิ์	มานิตย์ สีสง่า	**ค่าความถี่**
50	ผู้บริหารมีการจัดทำระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนหรือในท้องถิ่น ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือสถานศึกษาของตนเอง	✓	✓	✓	✓					✓			✓						✓		7
51	ผู้บริหารมีการจัดหารวบรวมข้อมูลและจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้แก่ผู้ปกครองและผู้สนใจทั่วไป	✓	✓	✓	✓					✓			✓							✓	7
52	ผู้บริหารมีการดำเนินงานอย่างเป็นกระบวนการและการมีส่วนร่วมของครูในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ	✓	✓	✓	✓					✓			✓							✓	7
53	ผู้บริหารมีการวางแผนกำหนดปฏิทินในการนิเทศภายในไว้อย่างชัดเจน	✓	✓	✓	✓					✓			✓						✓	✓	8
54	ผู้บริหารมีการติดตามการนิเทศการเรียนการสอนเป็นระยะ	✓	✓	✓	✓					✓			✓				✓				7
55	ผู้บริหารจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การนิเทศที่ประสบความสำเร็จภายในสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓					✓			✓				✓	✓		✓	9
56	ผู้บริหารมีการประเมินผลกระบวนการนิเทศ ติดตาม และพัฒนาการนิเทศการเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓					✓			✓					✓	✓	✓	9
57	ผู้บริหารใช้ผลการประเมินผลกระบวนการนิเทศติดตามและพัฒนาในรูปแบบที่เหมาะสม มาปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของครูผู้สอน	✓	✓	✓	✓					✓			✓					✓		✓	8
58	ผู้บริหารมีการใช้เหตุผลการนิเทศการศึกษาเพื่อเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ	✓	✓	✓	✓					✓			✓			✓		✓		✓	9

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวแปร การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	สำนักนโยบายและ ฯ	รุ่งชัชดาพร เวทะ	คัมภีร์ สุดแท้	ธีระ รุญเจริญ	ฮอย และมิสเกล	เจสส์ (Jesse)	สุวิมล โพธิ์แก้ว	ชาญชัย อาจินสมา	ปริยาพร อนุตรโรจน์	จันทรานี สงวนนาม	สัมมา รธนิตย์	สำนักการศึกษากรุง ฯ	วิทย์ วิศทเวทย์,	พระพรหมคุณาภรณ์ ฯ	พัดชา กวางทอง	กฤตภาส สายทองดี	สุรศักดิ์ บุญราช	ชิษณุพงศ์ สุขสวัสดิ์	มานิตย์ สีสง่า	ค่าความถี่
59	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งครูรับผิดชอบเป็นลายลักษณ์อักษรในดำเนินการแนะแนว	✓	✓	✓	✓					✓						✓	✓	✓	✓	✓	10
60	ผู้บริหารมีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	✓	✓	✓	✓					✓						✓	✓	✓	✓	✓	10
61	ผู้บริหารมีระบบการแนะแนวภายในโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓					✓						✓	✓	✓	✓	✓	10
62	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษาและเครือข่ายการแนะแนว	✓	✓	✓	✓					✓						✓	✓	✓	✓	✓	10
63	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูผู้สอนทุกคนมีการแนะแนวการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม	✓	✓	✓	✓					✓						✓	✓	✓	✓	✓	10
64	ผู้บริหารมีการติดตาม ประเมินผลความสำเร็จของผู้เรียนจากการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓					✓						✓	✓	✓	✓	✓	10
65	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษา	✓	✓	✓	✓					✓						✓	✓	✓		✓	9
66	ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่	✓	✓	✓	✓					✓						✓	✓	✓	✓		9
67	ผู้บริหารมีการประเมินผลในระดับหน่วยงานย่อยภายในโรงเรียน โดยประเมินในรูปแบบคณะกรรมการ	✓	✓	✓	✓					✓						✓		✓	✓	✓	9

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวแปร การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	สำนักนโยบายและ ฯ	รุ่งชัชดาพร เวหะ	คันศร สุดแท้	รัชระ รุญเจริญ	ฮอย และมิสเกล	เจสส์ (Jesse)	สุวิมล โพธิ์แก้ว	ชาญชัย อาจินสมา	ปรียาพร อนุตรโรจน์	จันทรานี สงวนนาม	สัมมา รธนิตย์	สำนักการศึกษากรุง ฯ	วิทย์ วิศทเวทย์,	พระพรหมคุณาธร ฯ	พัชชา กวางทอง	กฤตภาส สายทองดี	สุรศักดิ์ บุญราช	ชิษณุพงศ์ สุขสวัสดิ์	มานิตย์ สีสง่า	ค่าความถี่
68	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓					✓			✓			✓	✓	✓			9
69	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินแผนงานประกันคุณการศึกษาภายในสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓					✓			✓			✓	✓	✓			9
70	ผู้บริหารมีการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานแผนงานและประกันคุณภาพ	✓	✓	✓	✓					✓			✓			✓	✓	✓			9
71	ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินคุณภาพไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	✓	✓	✓	✓					✓			✓			✓	✓	✓			9
72	ผู้บริหารมีการสนับสนุนความรู้ทางวิชาการเสริมสร้างความคิด เทคนิคและทักษะให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น	✓	✓	✓	✓					✓			✓			✓	✓	✓			9
73	ผู้บริหารมีการสนับสนุนทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้มีการพัฒนาขึ้น	✓	✓	✓	✓					✓			✓			✓	✓	✓			9
74	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓					✓			✓			✓	✓	✓			9
75	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนกับโรงเรียน	✓	✓	✓	✓					✓			✓			✓	✓	✓			9

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวแปร การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	สำนักนโยบายและ ฯ	รุ่งชัชดาพร เกาะ	คัมภีร์ สุดแท้	ธีระ รุญเจริญ	ฮอย และมิสเกล	เจสซี่ (Jesse)	สุวิมล โพธิ์แก้ว	ชาญชัย อาจินสมา	ปรียาพร อนุตรโรจน์	จันทรานี สงวนนาม	สัมมา รธนิตย์	สำนักการศึกษากรุง ฯ	วิทย์ วิศทเวทย์,	พระพรหมคุณาภรณ์ ฯ	พัดชา กวางทอง	กฤตภาส สายทองดี	สุรศักดิ์ บุญราช	ชิษณุพงศ์ สุขสวัสดิ์	มานิตย์ สีสง่า	**ค่าความถี่**
76	ผู้บริหารมีการส่งเสริมชุมชนโดยจัดให้มีการศึกษาอบรมความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และเลือกสรรภูมิปัญญาท้องถิ่น	✓	✓	✓									✓			✓				✓	6
77	ผู้บริหารมีการรายงานผล ปรับปรุง แก้ไขเพื่อพัฒนาความรู้ทางวิชาการสู่ชุมชน	✓	✓	✓									✓			✓		✓		✓	7
78	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือช่วยเหลือ ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาในบริเวณใกล้เคียง	✓	✓	✓	✓								✓				✓		✓		7
79	ผู้บริหารมีการระดมทรัพยากรในการวางแผนกำหนดนโยบายและการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถาบันอื่น	✓	✓	✓									✓			✓		✓		✓	7
80	ผู้บริหารมีการเชิญวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในทุกด้าน	✓	✓	✓	✓								✓			✓	✓		✓		8
81	ผู้บริหารมีการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน ชุมชน เอกชน และองค์กรอื่นทั้งภายในและภายนอก	✓	✓	✓	✓								✓			✓			✓	✓	9
82	ผู้บริหารมีการสร้างและเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นหรือสถาบันอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้านวิชาการ	✓	✓	✓	✓								✓			✓	✓		✓	✓	9
83	ผู้บริหารมีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	✓	✓	✓									✓					✓	✓	✓	7

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวแปร การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	สำนักนโยบายและ ฯ	รุ่งชัชดาพร เวาะ	คัมภีร์ สุดแท้	ธีระ รุญเจริญ	ฮอย และมิสเกล	เจสซี่ (Jesse)	สุวิมล โพธิ์แก้ว	ชาญชัย อาจินสมา	ปรียาพร อนุตรโรจน์	จันทรานี สงวนนาม	สัมมา รธนิตย์	สำนักการศึกษากรุง ฯ	วิทย์ วิศทเวทย์,	พระพรหมคุณาภรณ์ ฯ	พัดชา ถวางทอง	กฤตภาส สายทองดี	สุรศักดิ์ บุญราช	ชิษณุพงศ์ สุขสวัสดิ์	มานิตย์ สีสง่า	ค่าความถี่
84	ผู้บริหารมีการศึกษาข้อมูลและความต้องการในการสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา	✓	✓	✓	✓								✓			✓		✓		✓	8
85	ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ การจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา	✓	✓	✓	✓								✓			✓		✓		✓	8
86	ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา	✓	✓	✓	✓								✓			✓		✓		✓	8
87	ผู้บริหารจัดให้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นเป็นประจำ	✓	✓	✓	✓								✓			✓				✓	7
88	ผู้บริหารจัดให้มีการเสริมเสร้างความรู้ ความคิด และทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาชีพและคุณภาพชีวิตประชาชนในชุมชนท้องถิ่น	✓	✓	✓	✓								✓					✓		✓	7
89	ผู้บริหารมีการสรุป ติดตาม ประเมินและรายงานผลการส่งเสริมสนับสนุนและให้บริการด้านวิชาการเพื่อนำมาพัฒนาในงานด้านวิชาการ	✓	✓	✓	✓								✓					✓			6
90	ผู้บริหารมีการศึกษาวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการ	✓	✓	✓	✓								✓			✓				✓	7

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวแปร การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	สำนักนโยบายและ ฯ	รุ่งชัชดาพร เกาะ	คันกีร์ สุดแท้	ธีระ รุญเจริญ	ฮอย และมิสเกล	เจสซี่ (Jesse)	ศุภิมล โพธิ์แก้ว	ชาญชัย อาจินสมา	ปรียาพร อนุตรโรจน์	จันทรานี สงวนนาม	สัมมา รธนิตย์	สำนักการศึกษากรุง ฯ	วิทย์ วิศทเวทย์,	พระพรหมคุณาภรณ์ ฯ	พัดชา ถวางทอง	กฤตภาส สายทองดี	สุรศักดิ์ บุญราช	ชิษณุพงศ์ สุขสวัสดิ์	มานิตย์ สีสง่า	ค่าความถี่
91	ผู้บริหารมีการจัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	✓		✓	✓											✓		✓	✓	✓	7
92	ผู้บริหารมีการนำระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน	✓		✓	✓											✓	✓	✓	✓	✓	8
93	ผู้บริหารมีการจัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ ผู้บริหารมีการตรวจสอบทุกครั้ง	✓		✓	✓											✓	✓	✓	✓	✓	8
94	ผู้บริหารมีการรวบรวมข้อมูล ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการให้เป็นระบบสะดวกต่อการนำไปใช้	✓		✓	✓											✓	✓	✓	✓	✓	8
95	ผู้บริหารมีการตรวจสอบ ประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ และนำไปแก้ไขปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม	✓		✓	✓											✓	✓	✓	✓	✓	8
96	ผู้บริหารมีการจัดทำและตรวจพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ ใบงาน แบบฝึกหัด ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน	✓		✓	✓											✓	✓	✓	✓	✓	8
97	ผู้บริหารมีการติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้หนังสือเรียนเพื่อพัฒนางานด้านสื่อการสอน	✓			✓											✓	✓	✓	✓	✓	7
98	ผู้บริหารมีการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือ มีความชัดเจน สวยงาม ความถูกต้องเป็นจริงและมีประโยชน์	✓			✓											✓	✓	✓	✓	✓	7

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวแปร การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	สำนักนโยบายและ ฯ	รุ่งชัชดาพร เกาะ	คันฉกี่ร์ สุดแท้	ธีระ รุญเจริญ	ฮอย และมิสเกล	เจสซี่ (Jesse)	สุวิมล โพธิ์แก้ว	ชาญชัย อาจินสมา	ปรียาพร อนุตรโรจน์	จันทรานี สงวนนาม	สัมมา รธนิตย์	สำนักการศึกษากรุง ฯ	วิทย์ วิศทเวทย์,	พระพรหมคุณาภรณ์ ฯ	พัดชา ถวางทอง	กฤตภาส สายทองดี	สุรศักดิ์ บุญราช	ชิษณุพงศ์ สุขสวัสดิ์	มานิตย์ สีสง่า	**ค่าความถี่**
99	ผู้บริหารมีการศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนทุกกลุ่มสาระเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓							✓			✓		✓			8
100	ผู้บริหารให้ครูมีส่วนร่วมในกระบวนการคัดเลือกหนังสือเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรและระบุตัวชี้วัดไว้อย่างชัดเจน	✓	✓		✓	✓											✓		✓	✓	7
101	ผู้บริหารมีการประชุมรับทราบสภาพปัญหาการใช้หนังสือแบบเรียนในแต่ละปีเพื่อนำมาประกอบในการพิจารณาคัดเลือกหนังสือในปีถัดไป	✓	✓		✓	✓												✓	✓	✓	7
102	ผู้บริหารให้ครูผู้สอนมีการเลือกใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ	✓	✓		✓	✓											✓			✓	6
103	ผู้บริหารให้ครูผู้สอนมีการผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมจัดหาสื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน	✓	✓		✓	✓										✓		✓		✓	7
104	ผู้บริหารมีการส่งเสริมครูผู้สอนให้มีการผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรม เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน	✓	✓		✓	✓										✓	✓	✓	✓	✓	9
105	ผู้บริหารมีการจัดหาสื่อเทคโนโลยีในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน	✓	✓		✓	✓										✓	✓			✓	7
106	ผู้บริหารมีการประเมินผลความสำเร็จ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จากการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	✓	✓	✓	✓					✓						✓		✓		✓	8

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวแปร การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	สำนักนโยบายและ ฯ	รุ่งชัชดาพร เวาะ	คัมภีร์ สุดแท้	ธีระ รุญเจริญ	ฮอย และมิสเกล	เจสซี่ (Jesse)	สุวิมล โพธิ์แก้ว	ชาญชัย อาจินสมา	ปรียาพร อนุตรโรจน์	จันทรานี สงวนนาม	สัมมา รธนิตย์	สำนักการศึกษากรุง ฯ	วิทย์ วิศทเวทย์,	พระพรหมคุณาภรณ์ ฯ	พัดชา ถวางทอง	กฤตภาส สายทองดี	สุรศักดิ์ บุญราช	ชิษณุพงศ์ สุขสวัสดิ์	มานิตย์ สีสง่า	ค่าความถี่
107	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ โดยมีการจัดทำ จัดหาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ให้อย่างเหมาะสม	✓	✓	✓	✓					✓			✓			✓						7
108	ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์			✓			✓	✓		✓	✓	✓										6
109	ผู้บริหารวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหาที่ส่งผลต่องานวิชาการและรับฟังเหตุผลจากผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ			✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓						✓				7
110	ผู้บริหารมีการจัดลำดับความสำคัญและแนวทางการดำเนินงานตามกลยุทธ์			✓			✓		✓		✓	✓									✓	6
111	ผู้บริหารมีการกำหนดผู้รับผิดชอบและยกย่องสรรเสริญในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ให้สำเร็จ			✓				✓	✓	✓	✓	✓										6
112	ผู้บริหารมีการจัดสรรงบประมาณและสนับสนุนอุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานตามกลยุทธ์			✓				✓	✓	✓	✓	✓										6
113	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์โครงสร้างของโรงเรียนในการบริการและคุณภาพด้านวิชาการ							✓	✓	✓	✓	✓				✓						6
114	ผู้บริหารมีการประสานงานในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์							✓	✓	✓	✓	✓								✓		6
115	ผู้บริหารมีการทบทวน ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือคงความต่อเนื่องในการดำเนินงานตามกลยุทธ์						✓		✓	✓	✓	✓										5
116	ผู้บริหารได้ดำเนินงานตามกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานตามเป้าหมายของแผนกลยุทธ์			✓				✓	✓	✓	✓						✓					5

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวแปร การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	สำนักนโยบายและ ฯ	รุ่งชัชดาพร เวหะ	คัมภีร์ สุดแท้	ธีระ รุญเจริญ	ฮอย แลนมิสเกล	เจสส์ (Jesse)	สุวิมล โพธิ์แก้ว	ชาญชัย อาจินสมา	ปรียาพร อนุตรโรจน์	จันทรานี สงวนนาม	สัมมา รธนิตย์	สำนักการศึกษากรุง ฯ	วิทย์ วิศทเวทย์,	พระพรหมคุณาภรณ์ ฯ	พัดชา กวางทอง	กฤตภาส สายทองดี	สุรศักดิ์ บุญเราช	ชิษณุพงศ์ สุขสัวสดิ์	มานิตย์ สีสง่า	ค่าความถี่
117	ผู้บริหารใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการระดมสมองเพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานด้านวิชาการ			✓			✓	✓		✓		✓								✓	7
118	ผู้บริหารนำประเด็นที่วิเคราะห์แล้วมาจัดเรียงและแยกเป็นโอกาสและอุปสรรคในการจัดการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน			✓			✓		✓		✓					✓		✓			6
119	ผู้บริหารเสียสละและปฏิบัติตนต่อครูทุกคนอย่างเสมอภาคกัน		✓					✓	✓	✓	✓						✓		✓		7
120	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและเปิดโอกาสของครูทุกคนในการแสดงความสามารถในการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ให้บรรลุเป้าหมาย			✓				✓	✓	✓	✓	✓									6
121	ผู้บริหารไม่ตำหนิผู้ใต้บังคับบัญชาและบุคคลทั่วไปต่อหน้าบุคคลอื่น และหาวิธีการที่ดีในการว่ากล่าวตักเตือน									✓						✓	✓	✓	✓		5
122	ผู้บริหารมีการจัดสรรบุคลากรให้ดำรงตำแหน่งตามที่บุคลากรมีความสามารถในการยกระดับคุณภาพการศึกษา						✓	✓	✓	✓		✓							✓		6
123	ผู้บริหารมีการจัดทรัพยากรต่าง ๆ ต่อบุคลากรครูในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด							✓	✓	✓	✓	✓								✓	6
124	ผู้บริหารมีความยุติธรรมในการให้ขวัญและกำลังใจต่อผู้ใต้บังคับและบุคคลทั่วไปด้วยการยึดหลักคุณธรรม													✓	✓		✓		✓	✓	5
125	ผู้บริหารมีการควบคุมและส่งเสริมครูในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ด้วยความสามารถของครูทุกคน			✓			✓	✓	✓	✓		✓									5

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวแปร การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	สำนักนโยบายและ ฯ	รุ่งชัชดาพร เวาะ	คันศร์ สุดแท้	ธีระ รุญเจริญ	ฮอย และมีสเกล	เจสส์ (Jesse)	สุวิมล โพธิ์แก้ว	ชาญชัย อาจินสมา	ปรียาพร อนุตรโรจน์	จันทรานี สงวนนาม	สัมมา รธนิตย์	สำนักการศึกษากรุง ฯ	วิทย์ วิศทเวทย์,	พระพรหมดิลกรณ์ ฯ	พัดชา กวางทอง	กฤตภาส สายทองดี	สุรศักดิ์ บุญราช	ชินณพงศ์ สุขสวัสดิ์	มานิตย์ สีสง่า	ค่าความถี่
126	ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตามนิเทศการดำเนินงานตามกลยุทธ์			✓			✓	✓	✓	✓		✓									6
127	ผู้บริหารมีการกำหนดบุคลากรรับผิดชอบในการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบด้วยกัลยานิมิตร													✓	✓	✓		✓		✓	5
128	ผู้บริหารจัดหาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินงานตามกลยุทธ์			✓				✓	✓	✓		✓							✓		6
129	ผู้บริหารมีการติดตามแนวโน้มหรือโอกาสในการดำเนินงานวิชาการให้เกิดผลผลิตภายในระยะเวลาที่กำหนด						✓	✓	✓		✓		✓				✓				6
130	ผู้บริหารนำผลการปฏิบัติงานและผลการติดตามเปรียบเทียบกับเป้าหมายเพื่อทบทวนและปรับปรุงแผนกลยุทธ์			✓			✓	✓	✓	✓	✓										6
131	ผู้บริหารมีการประเมินผลผลิตที่ได้และร่วมกันวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขแล้วรายงานผลการประเมินให้สมบูรณ์			✓				✓	✓	✓		✓									5
132	ผู้บริหารมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้ได้สะดวกรวดเร็วและเป็นปัจจุบัน			✓						✓		✓				✓		✓		✓	6
133	ผู้บริหารให้ครูนำผลการนิเทศหรือผลประเมินไปใช้และให้รายงานผลในการปฏิบัติงานด้วยทุกครั้ง	✓							✓	✓	✓	✓					✓		✓		7
134	ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานและผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้องและเผยแพร่ในโรงเรียน			✓	✓				✓	✓	✓						✓		✓		8

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวแปร การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	สำนักนโยบายและ ฯ	รุ่งชัชดาพร เวหะ	คัมภีร์ สุดแท้	รีระ รุญเจริญ	ฮอย และมิสเกล	เจสส์ (Jesse)	สุวิมล โพธิ์แก้ว	ชาญชัย อาจินสมา	ปรียาพร อนุตรโรจน์	จันทรานี สงวนนาม	สัมมา รธนิตย์	สำนักการศึกษากรุง ฯ	วิทย์ วิศทเวทย์,	พระพรหมคุณาภรณ์ ฯ	พัดชา กวางทอง	กฤตภาส สายยองดี	สุรศักดิ์ บุญราช	ชิษณุพงศ์ สุขสวัสดิ์	มานิตย์ สีสง่า	ค่าความถี่
135	ผู้บริหารต้องกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนทั้งด้านคุณภาพและปริมาณโดยมุ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง สังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	✓												✓	✓		✓	✓		✓	6
136	ผู้บริหารยึดหลักกัลยาณมิตรในการนิเทศการศึกษาและให้คำแนะนำด้วยสติและปัญญา			✓						✓					✓	✓	✓		✓	✓	7
137	ผู้บริหารมีการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาดำเนินการและสื่อสารด้วยความวิริยะ									✓				✓	✓	✓	✓		✓		6
138	ผู้บริหารให้มีการตรวจสอบ ซื่อสัตย์ โปร่งใสในการจัดหารายได้และผลประโยชน์แก่ผู้เรียนด้วยหลักคุณธรรม จริยธรรม													✓	✓	✓		✓		✓	5
139	ผู้บริหารมีการรายงานผลการใช้เงินและงบประมาณอย่างชัดเจน โปร่งใสและมีการบันทึกผลอย่างเป็นระบบน่าเชื่อถือ		✓						✓		✓			✓	✓				✓		6
140	ผู้บริหารมีการส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียนเป็นไปด้วยความศรัทธา เมตตากรุณา													✓	✓		✓	✓		✓	5

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวแปร การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	สำนักนโยบายและ ฯ	รุ่งชัชดาพร เวหะ	คัมภีร์ สุดแท้	รีระ รุญเจริญ	ฮอย และมิสเกล	เจสส์ (Jesse)	สุวิมล โพธิ์แก้ว	ชาญชัย อาจินสมา	ปรียาพร อนุตรโรจน์	จันทรานี สงวนนาม	สัมมา รธนิตย์	สำนักการศึกษากรุง ฯ	วิทย์ วิศทเวทย์,	พระพรหมคุณาภรณ์ ฯ	พัดชา กวางทอง	กฤตภาส สายยองดี	สุรศักดิ์ บุญราช	ชิษณุพงศ์ สุขสวัสดิ์	มานิตย์ สีสง่า	ค่าความถี่
141	ผู้บริหารและครูมีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเดิม ๆ ไม่หลากหลาย ไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ											✓									1
142	ผู้บริหารต้องกำหนดวิสัยทัศน์ในการวางแผนงานวิชาการให้ชัดเจนภายใต้หลักการและเหตุผล							✓		✓											2
143	ผู้บริหารให้ครูทำวิจัยเพื่อมุ่งพัฒนาและแก้ไขปัญหาของผู้เรียนโดยคำนึงถึงหลักการทางจริยธรรมทางวิชาการ									✓	✓	✓									3
144	ผู้บริหารกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานตามหลักกลยุทธ์			✓																	1
145	ผู้บริหารกำหนดแนวทางในการดำเนินงานตามกลยุทธ์			✓																	1
146	ผู้บริหารมีการกำหนดงบประมาณในการดำเนินงาน			✓																	1
147	ผู้บริหารกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามกลยุทธ์			✓																	1
148	ผู้บริหารจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้ได้สะดวก รวดเร็ว และเป็นปัจจุบันต่อการดำเนินงาน			✓																	1

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล : รัชณี เสือเหลือง

วัน เดือน ปีเกิด : 16 สิงหาคม 2517

สถานที่เกิด : อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

ที่อยู่ปัจจุบัน : บ้านพุน้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การศึกษา : ปี 2536 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนวัดธรรมจริยาภิรมย์ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

: ปี 2540 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาพลศึกษา สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี

: ปี 2561 จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี

หน้าที่การงาน : ข้าราชการครู โรงเรียนบ้านพุน้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์